

**Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe
Grupy mBanku S.A. według Międzynarodowych
Standardów Sprawozdawczości Finansowej
za 2017 rok**

Wybrane dane finansowe

Poniższe wybrane dane finansowe stanowią informację uzupełniającą do skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy mBanku S.A. za 2017 rok.

	w tys. zł		w tys. EUR	
	Rok kończący się 31.12.2017	Rok kończący się 31.12.2016	Rok kończący się 31.12.2017	Rok kończący się 31.12.2016
I. Przychody z tytułu odsetek	4 052 074	3 872 855	954 620	885 082
II. Przychody z tytułu opłat i prowizji	1 659 673	1 550 843	390 999	354 422
III. Wynik na działalności handlowej	294 063	244 631	69 278	55 907
IV. Wynik na działalności operacyjnej	1 902 672	1 966 676	448 247	449 454
V. Zysk brutto	1 527 902	1 637 737	359 955	374 280
VI. Zysk netto przypadający na akcjonariuszy mBanku S.A.	1 091 530	1 219 282	257 151	278 648
VII. Zysk netto przypadający na udziały niekontrolujące	3 540	2 942	834	672
VIII. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	(2 855 235)	8 357 693	(672 659)	1 910 024
IX. Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(409 411)	(136 968)	(96 452)	(31 302)
X. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	(1 871 459)	135 319	(440 893)	30 925
XI. Przepływy pieniężne netto, razem	(5 136 105)	8 356 044	(1 210 004)	1 909 647
XII. Zysk na jedną akcję zwykłą (w zł/EUR)	25,81	28,86	6,60	6,60
XIII. Rozwodniony zysk na jedną akcję zwykłą (w zł/EUR)	25,80	28,84	6,08	6,59
XIV. Zadeklarowana lub wypłacona dywidenda na jedną akcję (w zł/EUR)	-	-	-	-

	w tys. zł		w tys. EUR	
	Stan na dzień		Stan na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016
I. Aktywa razem	131 424 019	133 743 502	31 509 751	30 231 352
II. Zobowiązania wobec banku centralnego	-	-	-	-
III. Zobowiązania wobec innych banków	5 073 351	8 486 753	1 216 368	1 918 344
IV. Zobowiązania wobec klientów	91 496 027	91 417 962	21 936 759	20 664 096
V. Kapitały własne przypadające na akcjonariuszy mBanku S.A.	14 289 370	13 023 756	3 425 968	2 943 887
VI. Udziały niekontrolujące	2 186	27 405	524	6 195
VII. Kapitał akcyjny	169 248	169 121	40 578	38 228
VIII. Liczba akcji	42 312 122	42 280 127	42 312 122	42 280 127
IX. Wartość księgowa na jedną akcję (w zł/EUR)	337,71	308,03	80,97	69,63
X. Łączny współczynnik kapitałowy	20,99	20,29	20,99	20,29

Do wyliczenia wybranych danych finansowych w EUR zastosowano następujące kursy:

- dla pozycji skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej – kurs NBP z dnia 31 grudnia 2017 roku – 1 EUR = 4,1709 PLN oraz kurs z dnia 31 grudnia 2016 roku – 1 EUR = 4,4240 PLN
- dla pozycji skonsolidowanego rachunku zysków i strat - kurs wyliczony jako średnia kursów NBP, obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca 2017 i 2016 roku, odpowiednio: 1 EUR = 4,2447 PLN i 1 EUR = 4,3757 PLN.

Spis treści

Skonsolidowany rachunek zysków i strat	5
Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	6
Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	7
Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym	8
Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	9
Noty objaśniające do sprawozdania finansowego	10
1. Informacje o Grupie mBanku S.A.	10
2. Opis ważniejszych stosowanych zasad rachunkowości	13
2.1. Podstawa sporządzenia	13
2.2. Konsolidacja	14
2.3. Jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia	15
2.4. Przychody i koszty z tytułu odsetek	16
2.5. Przychody z tytułu opłat i prowizji	16
2.6. Przychody i koszty z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych powiązanych z kredytami	17
2.7. Sprawozdawczość dotycząca segmentów	17
2.8. Aktywa finansowe	17
2.9. Kompensowanie instrumentów finansowych	19
2.10. Utrata wartości aktywów finansowych	20
2.11. Umowy gwarancji finansowych	21
2.12. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	22
2.13. Umowy sprzedaży i odkupu	22
2.14. Pochodne instrumenty finansowe i rachunkowość zabezpieczeń	22
2.15. Zyski i straty w momencie początkowego ujęcia	24
2.16. Kredyty i pożyczki otrzymane oraz depozyty przyjęte	25
2.17. Wartości niematerialne	25
2.18. Rzeczowe aktywa trwałe	26
2.19. Zapasy	26
2.20. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana	27
2.21. Odroczone podatek dochodowy	27
2.22. Aktywa przejęte za długi	28
2.23. Rozliczenia międzyokresowe i przychody przyszłych okresów	28
2.24. Leasing	29
2.25. Rezerwy	29
2.26. Świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia i inne świadczenia pracownicze	29
2.27. Kapitał	30
2.28. Wycena pozycji wyrażonych w walutach obcych	31
2.29. Działalność powiernicza	32
2.30. Nowe standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów	32
2.31. Dane porównawcze	40
3. Zarządzanie ryzykiem	41
3.1. Informacje ogólne	41
3.2. Zarządzanie ryzykiem Grupy mBanku w 2017 roku – uwarunkowania zewnętrzne	43
3.3. Zasady zarządzania ryzykiem	45
3.4. Ryzyko kredytowe	56
3.5. Instrumenty dłużne: obligacje skarbowe i inne uznane papiery wartościowe	71
3.6. Koncentracja aktywów, zobowiązań i pozycji pozabilansowych	71
3.7. Ryzyko rynkowe	73
3.8. Ryzyko walutowe	78
3.9. Ryzyko stopy procentowej	80
3.10. Ryzyko płynności	82
3.11. Ryzyko operacyjne	93
3.12. Ryzyko biznesowe	95
3.13. Ryzyko modeli	96
3.14. Ryzyko reputacji	97
3.15. Ryzyko kapitałowe	97
3.16. Ryzyko regulacyjne	98

3.17. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań	99
4. Ważniejsze oszacowania i oceny dokonane w związku z zastosowaniem zasad rachunkowości .	106
5. Segmenty działalności.....	107
6. Wynik z tytułu odsetek.....	113
7. Wynik z tytułu opłat i prowizji.....	114
8. Przychody z dywidend.....	114
9. Wynik na działalności handlowej	115
10. Pozostałe przychody operacyjne	115
11. Ogólne koszty administracyjne	116
12. Pozostałe koszty operacyjne	117
13. Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	117
14. Podatek dochodowy	118
15. Zysk na jedną akcję.....	118
16. Pozostałe całkowite dochody	119
17. Kasa, operacje z bankiem centralnym	120
18. Należności od banków.....	120
19. Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	121
20. Pochodne instrumenty finansowe	122
21. Rachunkowość zabezpieczeń	124
22. Kredyty i pożyczki udzielone klientom	127
23. Inwestycyjne papiery wartościowe	132
24. Inwestycje w jednostki stowarzyszone.....	133
25. Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży	134
26. Wartości niematerialne	134
27. Rzeczowe aktywa trwale.....	136
28. Inne aktywa	138
29. Zobowiązania wobec innych banków.....	138
30. Zobowiązania wobec klientów.....	139
31. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	140
32. Zobowiązania podporządkowane	145
33. Pozostałe zobowiązania	146
34. Rezerwy	147
35. Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	148
36. Biuro Maklerskie	150
37. Postępowania toczące się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej	151
38. Zobowiązania pozabilansowe	153
39. Aktywa zastawione	154
40. Zarejestrowany kapitał akcyjny	155
41. Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	156
42. Zyski zatrzymane	156
43. Inne pozycje kapitału własnego	157
44. Dywidenda na akcję	157
45. Noty objaśniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych	157
46. Programy motywacyjne oparte na akcjach.....	159
47. Transakcje z podmiotami powiązаныmi	164
48. Przejęcie i zbycie.....	168
49. Informacje dotyczące podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych	169
50. Konsolidacja ostrożnościowa	169
51. Adekwatność kapitałowa.....	173
52. Pozostałe informacje.....	179
53. Zdarzenia po dniu bilansowym	179

Skonsolidowany rachunek zysków i strat

	Nota	Rok kończący się 31 grudnia	
		2017	2016
Przychody z tytułu odsetek	6	4 052 074	3 872 855
Koszty odsetek	6	(916 414)	(1 040 012)
Wynik z tytułu odsetek		3 135 660	2 832 843
Przychody z tytułu opłat i prowizji	7	1 659 673	1 550 843
Koszty z tytułu opłat i prowizji	7	(667 515)	(644 398)
Wynik z tytułu opłat i prowizji		992 158	906 445
Przychody z tytułu dywidend	8	3 428	3 327
Wynik na działalności handlowej	9	294 063	244 631
<i>Wynik z pozycji wymiany</i>		<i>289 112</i>	<i>270 451</i>
<i>Wynik na pozostałej działalności handlowej oraz na rachunkowości zabezpieczeń</i>		<i>4 951</i>	<i>(25 820)</i>
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych oraz inwestycjach w jednostki zależne i stowarzyszone, w tym:	23	(3 937)	261 281
<i>Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych</i>		<i>9 982</i>	<i>261 482</i>
<i>Wynik na inwestycjach w jednostki zależne i stowarzyszone</i>		<i>(13 919)</i>	<i>(201)</i>
Udział w zyskach (stratach) inwestycji we wspólne przedsięwzięcia		-	(107)
Pozostałe przychody operacyjne	10	242 360	243 749
Odpisy netto z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	13	(507 721)	(365 394)
Ogólne koszty administracyjne	11	(1 818 949)	(1 739 643)
Amortyzacja	26, 27	(224 219)	(223 641)
Pozostałe koszty operacyjne	12	(210 171)	(196 815)
Wynik działalności operacyjnej		1 902 672	1 966 676
Podatki od pozycji bilansowych Grupy		(375 256)	(328 939)
Udział w zyskach (stratach) jednostek wycenianych metodą praw własności		486	-
Zysk brutto		1 527 902	1 637 737
Podatek dochodowy	14	(432 832)	(415 513)
Zysk netto		1 095 070	1 222 224
Zysk netto przypadający na:			
- akcjonariuszy mBanku S.A.		1 091 530	1 219 282
- udziały niekontrolujące		3 540	2 942
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy mBanku S.A.		1 091 530	1 219 282
Średnia ważona liczba akcji zwykłych	15	42 290 313	42 252 790
Zysk na jedną akcję zwykłą (w zł)	15	25,81	28,86
Średnia ważona rozwodniona liczba akcji zwykłych	15	42 313 383	42 280 286
Rozwodniony zysk na jedną akcję zwykłą (w zł)	15	25,80	28,84

Noty przedstawione na stronach 10 - 180 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

	Nota	Rok kończący się 31 grudnia	
		2017	2016
Zysk netto		1 095 070	1 222 224
Pozostałe dochody całkowite netto, w tym:	16	165 219	(447 125)
Pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat			
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych (netto)		477	422
Zmiana wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży (netto)		171 461	(445 422)
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych (netto)		(3 653)	(2 404)
Pozycje, które nie zostaną przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat			
Zyski i straty aktuarialne dotyczące świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia (netto)		(3 066)	279
Dochody całkowite netto, razem		1 260 289	775 099
Dochody całkowite netto, razem przypadające na:			
- akcjonariuszy mBanku S.A.		1 256 749	772 157
- udziały niekontrolujące		3 540	2 942

Noty przedstawione na stronach 10 - 180 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

AKTYWA	Nota	31.12.2017	31.12.2016
Kasa, operacje z bankiem centralnym	17	7 384 869	9 164 281
Należności od banków	18	1 707 722	3 082 855
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	19	1 525 382	3 800 634
Pochodne instrumenty finansowe	20	1 236 303	1 808 847
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	22	84 475 844	81 763 277
Inwestycyjne papiery wartościowe	23	32 144 699	31 393 352
Inwestycje w jednostki stowarzyszone	24	28 680	-
Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży	25	42 134	-
Wartości niematerialne	26	710 642	582 663
Rzeczowe aktywa trwale	27	758 738	757 371
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		9 688	1 310
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	35	629 250	540 756
Inne aktywa	28	770 068	848 156
AKTYWA RAZEM		131 424 019	133 743 502
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY			
Z o b o w i ą z a n i a			
Zobowiązania wobec banku centralnego		-	-
Zobowiązania wobec innych banków	29	5 073 351	8 486 753
Pochodne instrumenty finansowe	20	1 095 365	1 599 266
Zobowiązania wobec klientów	30	91 496 027	91 417 962
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	31	14 322 852	12 660 389
Różnice z rachunkowości zabezpieczeń dotyczące wartości godziwej pozycji zabezpieczanych	21	44 854	116 871
Pozostałe zobowiązania	33	2 571 130	2 178 790
Bieżące zobowiązanie z tytułu podatku dochodowego		179 685	104 999
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	35	81	1 208
Rezerwy	34	190 975	182 754
Zobowiązania podporządkowane	32	2 158 143	3 943 349
Z o b o w i ą z a n i a r a z e m		117 132 463	120 692 341
K a p i t a ł y			
Kapitały własne przypadające na akcjonariuszy mBanku S.A.		14 289 370	13 023 756
Kapitał podstawowy:		3 564 176	3 551 096
- Zarejestrowany kapitał akcyjny	40	169 248	169 121
- Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	41	3 394 928	3 381 975
Zyski zatrzymane	42	10 574 294	9 486 979
- Wynik finansowy z lat ubiegłych		9 482 764	8 267 697
- Wynik roku bieżącego		1 091 530	1 219 282
Inne pozycje kapitału własnego	43	150 900	(14 319)
Udziały niekontrolujące		2 186	27 405
K a p i t a ł y r a z e m		14 291 556	13 051 161
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY RAZEM		131 424 019	133 743 502
Łączny współczynnik kapitałowy	51	20,99	20,29
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	51	18,31	17,32
Wartość księgowa		14 289 370	13 023 756
Liczba akcji		42 312 122	42 280 127
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł)		337,71	308,03

Noty przedstawione na stronach 10 - 180 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Grupa mBanku S.A.

 Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
 Sprawozdawczości Finansowej za 2017 rok

(w tys. zł)

Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

Zmiany w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 roku

	Nota	Kapitał podstawowy		Zyski zatrzymane					Inne pozycje kapitału własnego				Kapitały przypadające na akcjonariuszy mBanku S.A. razem	Udziały niekontrolujące	Razem
		Zarejestrowany kapitał akcyjny	Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	Pozostały kapitał zapasowy	Pozostałe kapitały rezerwowe	Fundusz ogólnego ryzyka	Niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych	Wynik roku bieżącego przypadający na akcjonariuszy mBanku S.A.	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Wycena aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	Zabezpieczenia przepływów pieniężnych	Zyski i straty aktuarialne dotyczące świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia			
Stan na 1 stycznia 2017 r.		169 121	3 381 975	4 944 689	97 887	1 131 453	3 312 950	-	(6 004)	(3 068)	(1 545)	(3 702)	13 023 756	27 405	13 051 161
Dochody całkowite razem	16							1 091 530	477	171 461	(3 653)	(3 066)	1 256 749	3 540	1 260 289
Dywidendy wypłacone	44	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(5 486)	(5 486)
Transfer na fundusz ogólnego ryzyka		-	-	-	-	22 300	(22 300)	-	-	-	-	-	-	-	-
Transfer na kapitał zapasowy		-	-	2 782 628	-	-	(2 782 628)	-	-	-	-	-	-	-	-
Emisja akcji	40	127	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	127	-	127
Zmiana zakresu konsolidacji/zwiększenie udziału w konsolidowanej spółce		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(23 273)	(23 273)
Pozostałe zmiany		-	-	-	-	-	38	-	-	-	-	-	38	-	38
Program opcji pracowniczych	41, 46	-	12 953	-	(4 253)	-	-	-	-	-	-	-	8 700	-	8 700
- wartość usług świadczonych przez pracowników		-	-	-	8 700	-	-	-	-	-	-	-	8 700	-	8 700
- rozliczenie zrealizowanych opcji pracowniczych		-	12 953	-	(12 953)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stan na 31 grudnia 2017 r.		169 248	3 394 928	7 727 317	93 634	1 153 753	508 060	1 091 530	(5 527)	168 393	(5 198)	(6 768)	14 289 370	2 186	14 291 556

Zmiany w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 roku

	Nota	Kapitał podstawowy		Zyski zatrzymane					Inne pozycje kapitału własnego				Kapitały przypadające na akcjonariuszy mBanku S.A. razem	Udziały niekontrolujące	Razem
		Zarejestrowany kapitał akcyjny	Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	Pozostały kapitał zapasowy	Pozostałe kapitały rezerwowe	Fundusz ogólnego ryzyka	Niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych	Wynik roku bieżącego przypadający na akcjonariuszy mBanku S.A.	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Wycena aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	Zabezpieczenia przepływów pieniężnych	Zyski i straty aktuarialne dotyczące świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia			
Stan na 1 stycznia 2016 r.		168 956	3 366 802	4 883 602	103 972	1 095 453	2 190 755	-	(6 426)	442 354	859	(3 981)	12 242 346	32 618	12 274 964
Dochody całkowite razem	16							1 219 282	422	(445 422)	(2 404)	279	772 157	2 942	775 099
Dywidendy wypłacone		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(8 155)	(8 155)
Transfer na fundusz ogólnego ryzyka		-	-	-	-	36 000	(36 000)	-	-	-	-	-	-	-	-
Transfer na kapitał zapasowy		-	-	61 087	-	-	(61 087)	-	-	-	-	-	-	-	-
Emisja akcji	40	165	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	165	-	165
Program opcji pracowniczych	41, 46	-	15 173	-	(6 085)	-	-	-	-	-	-	-	9 088	-	9 088
- wartość usług świadczonych przez pracowników		-	-	-	9 088	-	-	-	-	-	-	-	9 088	-	9 088
- rozliczenie zrealizowanych opcji pracowniczych		-	15 173	-	(15 173)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stan na 31 grudnia 2016 r.		169 121	3 381 975	4 944 689	97 887	1 131 453	2 093 668	1 219 282	(6 004)	(3 068)	(1 545)	(3 702)	13 023 756	27 405	13 051 161

Noty przedstawione na stronach 10 - 180 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

	Nota	Rok kończący się 31 grudnia	
		2017	2016
A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		(2 855 235)	8 357 693
Zysk przed opodatkowaniem		1 527 902	1 637 737
Korekty:		(4 383 137)	6 719 956
Zapłacony podatek dochodowy		(483 188)	(416 779)
Amortyzacja	26,27	270 478	271 842
(Zyski) straty z tytułu różnic kursowych z działalności finansowej		(1 209 870)	584 302
(Zyski) straty z działalności inwestycyjnej		(14 178)	(267 540)
Utrata wartości inwestycyjnych papierów wartościowych		20 004	8 119
Dywidendy otrzymane	8	(3 428)	(3 327)
Przychody odsetkowe (rachunek zysków i strat)	6	(4 052 074)	(3 872 855)
Koszty odsetkowe (rachunek zysków i strat)	6	916 414	1 040 012
Odsetki otrzymane		4 404 460	4 049 089
Odsetki zapłacone		(669 188)	(889 430)
Zmiana stanu należności od banków		248 238	599 990
Zmiana stanu papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu		2 924	81 036
Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu pochodnych instrumentów finansowych		168 558	52 747
Zmiana stanu pożyczek i kredytów udzielonych klientom		(2 894 089)	(3 383 556)
Zmiana stanu inwestycyjnych papierów wartościowych		(870 118)	(1 076 142)
Zmiana stanu pozostałych aktywów		91 435	97 388
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków		111 370	(1 186 922)
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów		(12 486)	9 705 480
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych		(814 707)	915 213
Zmiana stanu rezerw		8 221	(42 662)
Zmiana stanu innych zobowiązań		398 087	453 951
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		(2 855 235)	8 357 693
B. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		(409 411)	(136 968)
Wpływy z działalności inwestycyjnej		77 082	238 972
Zbycie udziałów lub akcji w jednostkach zależnych, po odliczeniu zbytych środków pieniężnych		32 863	2 300
Zbycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		40 791	34 313
Dywidendy otrzymane	8	3 428	3 327
Inne wpływy inwestycyjne		-	199 032
Wydatki z tytułu działalności inwestycyjnej		486 493	375 940
Nabycie udziałów lub akcji w jednostkach zależnych		25 156	310
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		461 337	375 630
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(409 411)	(136 968)
C. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		(1 871 459)	135 319
Wpływy z działalności finansowej		3 246 814	4 037 491
Z tytułu kredytów i pożyczek otrzymanych od banków		-	570 635
Z tytułu kredytów i pożyczek otrzymanych od innych podmiotów		422 466	439 000
Emisja dłużnych papierów wartościowych		2 824 221	3 020 191
Z tytułu emisji akcji zwykłych		127	165
Inne wpływy finansowe		-	7 500
Wydatki z tytułu działalności finansowej		5 118 273	3 902 172
Spłaty kredytów i pożyczek od banków		2 711 025	3 290 384
Spłaty kredytów i pożyczek na rzecz innych podmiotów		223 612	12 844
Wykup dłużnych papierów wartościowych		442 381	450 000
Zmniejszenie stanu zobowiązań podporządkowanych	32	1 611 840	-
Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego		579	653
Dywidendy i inne wypłaty na rzecz właścicieli		5 486	8 155
Odsetki zapłacone od kredytów otrzymanych od banków i od pożyczek podporządkowanych		123 350	140 136
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		(1 871 459)	135 319
Zmiana stanu środków pieniężnych netto, razem (A+B+C)		(5 136 105)	8 356 044
Zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych		(39 684)	(12 377)
Środki pieniężne na początek okresu sprawozdawczego		15 000 049	6 656 382
Środki pieniężne na koniec okresu sprawozdawczego	45	9 824 260	15 000 049

Noty przedstawione na stronach 10 - 180 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Noty objaśniające do sprawozdania finansowego

1. Informacje o Grupie mBanku S.A.

Grupę Kapitałową mBanku S.A. („Grupa”, „Grupa mBanku”) stanowią podmioty, nad którymi mBank S.A. („Bank”, „mBank”) sprawuje kontrolę i mające dla Banku charakter:

- **strategiczny** - akcje i udziały w spółkach wspierających poszczególne pionery biznesowe mBanku S.A. (pion korporacji i rynków finansowych, bankowości detalicznej oraz pozostałe) o horyzoncie inwestowania nie krótszym niż 3 lata. Utworzenie lub nabycie tych spółek miało na celu rozszerzenie oferty dla klientów Banku;
- **inny** – akcje i udziały spółek nabyte za wierzitelności, powstałe w wyniku ugód i układów z dłużnikami, mające na celu odzyskanie części lub całości należności kredytowych oraz spółek postawionych w stan likwidacji lub upadłości.

Jednostką dominującą Grupy jest mBank S.A. będący spółką akcyjną zarejestrowaną w Polsce, wchodzącą w skład Grupy Commerzbank AG.

Siedziba centrali Banku mieści się w Warszawie przy ul. Senatorskiej 18.

Akcje Banku są notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Grupa Kapitałowa mBanku S.A. objęta skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym składała się z następujących spółek:

mBank S.A.: podmiot dominujący

mBank S.A. został powołany pod nazwą Bank Rozwoju Eksportu SA uchwałą nr 99 Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 1986 roku. Bank został zarejestrowany na podstawie prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego dla Miasta Stołecznego Warszawy, XVI Wydział Gospodarczy - Rejestrowy w dniu 23 grudnia 1986 roku w Rejestrze Handlowym pod numerem RHB 14036. IX Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy z dnia 4 marca 1999 roku podjęło uchwałę o zmianie nazwy Banku na BRE Bank SA. Nowa firma Banku została wpisana do rejestru w dniu 23 marca 1999 roku. W dniu 11 lipca 2001 roku Sąd Rejonowy w Warszawie wydał postanowienie o wpisie Banku do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000025237.

W dniu 22 listopada 2013 roku Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawy, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego dokonał rejestracji zmian Statutu Banku wynikających z uchwał nr 26 oraz 27 XXVI Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia mBanku S.A., które odbyło się dnia 11 kwietnia 2013 roku. Wraz z rejestracją zmian w Statucie zmiana uległa nazwa Banku z dotychczasowej BRE Bank Spółka Akcyjna na mBank Spółka Akcyjna (w skrócie mBank S.A.).

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności Bank posiada numer 6419Z „Pozostałe pośrednictwo pieniężne”. Zgodnie z Cedułą Giełdową Bank zaklasyfikowany jest do makrosektora „Finanse”, sektor „Banki”.

Zgodnie ze Statutem Banku, przedmiotem jego działalności jest świadczenie usług bankowych i konsultacyjno-doradczych w sprawach finansowych oraz prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie określonym w Statucie. Bank prowadzi działalność w zakresie obsługi klientów korporacyjnych, instytucjonalnych i detalicznych (w tym private banking) na terenie całego kraju oraz prowadzi działalność handlową i inwestycyjną, a także działalność maklerską.

Bank świadczy usługi na rzecz osób prawnych i fizycznych, krajowych i zagranicznych, zarówno w złotych jak i w walutach obcych.

Bank może otwierać i posiadać rachunki w bankach polskich i zagranicznych oraz ma prawo posiadania wartości dewizowych i dokonywania obrotu nimi.

W ramach bankowości detalicznej mBanku działalność prowadzą oddziały zagraniczne w Czechach i na Słowacji.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku zatrudnienie w mBanku S.A. wynosiło 5 414 etatów, a w Grupie 6 455 etatów (31 grudnia 2016 r.: Bank 5 364 etaty; Grupa 6 528 etatów).

Na dzień 31 grudnia 2017 roku zatrudnienie w mBanku S.A. wynosiło 6 415 osób, a w Grupie 8 556 osób (31 grudnia 2016 r.: Bank 6 313 osób; Grupa 8 401 osób).

Działalność Grupy realizowana jest w następujących segmentach, szczegółowo opisanych w Nocie 5.

Segment Korporacji i Rynków Finansowych, w tym:**Bankowość Korporacyjna i Inwestycyjna**

■ mFactoring S.A. – podmiot zależny

Spółka prowadzi działalność na rynku polskim w zakresie usług faktoringowych, obsługując transakcje krajowe oraz w eksporcie i imporcie. Jest członkiem Polskiego Związku Faktorów oraz Factors Chain International.

■ mLeasing Sp. z o.o. – podmiot zależny (segment korporacyjny działalności spółki)

Przedmiotem działalności spółki jest głównie leasing ruchomości, takich jak: maszyny, urządzenia, linie technologiczne, samochody osobowe, samochody ciężarowe oraz dostawcze, ciągniki siodłowe, naczepy, przyczepy, autobusy, pojazdy, sprzęt specjalistyczny, statki, samoloty, tabor kolejowy, wyposażenie biurowe, sprzęt komputerowy. Szczególne miejsce w ofercie mLeasing dla klientów korporacyjnych zajmuje leasing nieruchomości, przede wszystkim nieruchomości biurowych, hoteli, magazynów i centrów logistycznych, stacji benzynowych, budynków użyteczności publicznej, infrastruktury komunalnej. Spółka posiada sieć oddziałów zlokalizowanych w największych miastach Polski.

■ Garbary Sp. z o.o. – podmiot zależny

Jedyną działalnością spółki jest administrowanie nieruchomością gruntową położoną przy ul. Garbary 101/111 w Poznaniu, zabudowaną kompleksem zakładów mięsnych obecnie nie użytkowanych.

■ Tele-Tech Investment Sp. z o.o. – podmiot zależny

Przedmiotem działania spółki jest lokowanie środków w papiery wartościowe i obrót wierzytelnościami, transakcje w zakresie obrotu papierami wartościowymi dokonywane na własny rachunek, zarządzanie przedsiębiorstwami kontrolowanymi, doradztwo w zakresie działalności związanej z prowadzeniem interesów i zarządzaniem. Spółka nie zatrudnia pracowników.

■ mBank Hipoteczny S.A. – podmiot zależny (segment korporacyjny działalności spółki).

Rynki Finansowe

■ mFinance France S.A. – podmiot zależny

Przedmiotem działalności spółki jest pozyskiwanie dla Banku środków finansowych z rynków międzynarodowych poprzez emisje euroobligacji. W 2012 roku spółka dokonała emisji euroobligacji o wartości nominalnej 500 000 tys. EUR o terminie wykupu w 2015 roku, która została w całości wykupiona. W kolejnych latach spółka dokonała następujących emisji:

- w 2013 roku o wartości nominalnej 200 000 tys. CHF i 500 000 tys. CZK o terminie wykupu w 2018 roku,
- w 2014 roku dwie emisje o wartości nominalnej 500 000 tys. EUR każda i terminach wykupu w 2019 roku i w 2021 roku,
- w 2016 roku o wartości nominalnej 500 000 tys. EUR i terminie wykupu w 2020 roku,
- w 2017 roku o wartości nominalnej 200 000 tys. CHF i terminie wykupu w 2023 roku.

■ mBank Hipoteczny S.A. – podmiot zależny (w zakresie działalności związanej z pozyskiwaniem finansowania).

■ mLeasing Sp. z o.o. – podmiot zależny (w zakresie działalności związanej z pozyskiwaniem finansowania)

Segment Bankowości Detalicznej (w tym Private Banking)

■ mFinanse S.A. – podmiot zależny

mFinanse S.A. oferuje produkty mBanku S.A. oraz banków trzecich. Oferta obejmuje kredyty hipoteczne, produkty biznesowe, kredyty gotówkowe, produkty ubezpieczeniowe i leasing. Dystrybucja odbywa się na terenie całego kraju w 41 placówkach sieci naziemnej mFinanse i 123 mKioskach ulokowanych w centrach handlowych.

■ mBank Hipoteczny S.A. – podmiot zależny

Przedmiotem działalności mBanku Hipotecznego S.A. jest udzielanie kredytów hipotecznych na finansowanie nieruchomości komercyjnych, projektów mieszkaniowych oraz inwestycji realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Spółka jest emitentem hipotecznych i publicznych listów zastawnych, za pośrednictwem których refinansuje swoją działalność kredytową. Do lipca 2017 roku

Grupa mBanku S.A.

Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2017 rok

(w tys. zł)

w segmencie detalicznym Spółka udzielała kredytów hipotecznych dla osób fizycznych, oferowanych we współpracy z mBankiem.

- mLeasing Sp. z o.o. – podmiot zależny (segment detaliczny działalności spółki).

Pozostałe

- mCentrum Operacji Sp. z o.o. – podmiot zależny

Przedmiotem działania spółki jest między innymi świadczenie usług z zakresu zarządzania danymi i dokumentami, a także archiwum elektronicznego, archiwum tradycyjnego oraz obsługi procesów biznesowych i bankowości transakcyjnej.

- BDH Development Sp. z o.o. – podmiot zależny

Przedmiotem działalności spółki jest realizacja i dokończenie przedsięwzięć deweloperskich na bazie nieruchomości mieszkaniowych przejętych przez podmioty z Grupy mBanku S.A. w drodze restrukturyzacji i windykacji kredytów inwestycyjnych, w celu odzyskania jak największej wartości z przejętych nieruchomości.

- Future Tech Fundusz Inwestycyjny Zamknięty – podmiot zależny

W dniu 22 czerwca 2017 roku został zarejestrowany Future Tech Fundusz Inwestycyjny Zamknięty („Fundusz”), w którym mBank S.A. objął 400 000 sztuk certyfikatów inwestycyjnych, stanowiących 100% emisji, o łącznej wartości 221 200 tys. zł. Na dzień 30 czerwca 2017 roku Bank posiadał 100% certyfikatów wyemitowanych przez Fundusz, w związku z tym rozpoczął konsolidację Funduszu począwszy od czerwca 2017 roku. W sierpniu 2017 roku nastąpiło podwyższenie kapitału Funduszu o kwotę 2 216 tys. zł. Na dzień 31 grudnia 2017 roku Bank posiadał 98,04% certyfikatów inwestycyjnych Funduszu, a pozostałe 1,96% stanowiło własność udziałowców mniejszościowych. Organem zarządzającym Funduszem jest Quercus Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. Fundusz powstał jako wehikuł inwestycyjny w ramach projektu mAccelerator, którego celem będzie rozwijanie, a następnie komercjalizacja projektów o wysokim potencjale w dziedzinie nowoczesnych technologii wspierających sektor usług finansowych (fin-tech).

Pozostałe informacje o spółkach Grupy

- W dniu 2 czerwca 2017 roku mBank S.A. podpisał przedwstępną warunkową umowę sprzedaży akcji mLocum S.A. na rzecz Archicom S.A. Po spełnieniu warunków zawieszających, w dniu 31 lipca 2017 roku zbyte zostało 14 120 880 akcji stanowiących 51% udziału w kapitale zakładowym mLocum S.A. Zbycie pozostałych 8 026 120 akcji stanowiących 28,99% udziału w kapitale zakładowym mLocum S.A. nastąpi nie później niż 30 czerwca 2020 roku. Od dnia 31 lipca 2017 roku posiadane przez Bank udziały w mLocum prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Inwestycje w jednostki stowarzyszone”.

Transakcja sprzedaży jest wyrazem koncentracji Grupy mBanku S.A. na jej podstawowej działalności finansowej, a sprzedaż akcji mLocum S.A. do wiodącej firmy z branży pozwoli dodatkowo lepiej wykorzystać jej potencjał i realizować cele biznesowe na ogólnopolskim rynku.

W dniu 3 stycznia 2018 roku została zarejestrowana zmiana Statutu mLocum S.A., polegająca na zmianie firmy Spółki i jej oddziałów. Obecnie Spółka nosi nazwę Archicom Polska S.A.

Informacje dotyczące rodzaju prowadzonej przez spółki działalności znajdują się w Nocie 5 Segmenty działalności niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2017 rok

(w tys. zł)

Skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Bank obejmuje następujące spółki:

Nazwa spółki	31.12.2017		31.12.2016	
	Udział w liczbie głosów (bezpośrednio i pośrednio)	Metoda konsolidacji	Udział w liczbie głosów (bezpośrednio i pośrednio)	Metoda konsolidacji
mFinanse S.A.	100%	pełna	100%	pełna
BDH Development Sp. z o.o.	100%	pełna	100%	pełna
Garbary Sp. z o.o.	100%	pełna	100%	pełna
mBank Hipoteczny S.A.	100%	pełna	100%	pełna
mCentrum Operacji Sp. z o.o.	100%	pełna	100%	pełna
mFactoring S.A.	100%	pełna	100%	pełna
mLeasing Sp. z o.o.	100%	pełna	100%	pełna
Tele-Tech Investment Sp. z o.o.	100%	pełna	100%	pełna
Future Tech Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	98,04%	pełna	-	-
mFinance France S.A.	99,998%	pełna	99,998%	pełna
mLocum S.A.	28,99%	-	79,99%	pełna

Spółka mLocum S.A. była konsolidowana do dnia 31 lipca 2017 roku, to jest do dnia sprzedaży 51% akcji spółki. Od tego dnia spółka wykazywana jest w ramach pozycji „Inwestycje w jednostki stowarzyszone”.

Począwszy od czerwca 2017 roku Grupa rozpoczęła konsolidację Funduszu Future Tech Fundusz Inwestycyjny Zamknięty.

Spółki Dom Maklerski mBanku S.A. oraz mWealth Management S.A. były konsolidowane do dnia ich podziału, który nastąpił w dniu 20 maja 2016 roku. Szczegółowe zasady podziału tych spółek zostały opisane w Nocie 1 Skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy mBanku S.A. za 2016 rok, przekazanego do publicznej wiadomości w dniu 1 marca 2017 roku.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd mBanku S.A. dnia 28 lutego 2018 roku.

2. Opis ważniejszych stosowanych zasad rachunkowości

Najważniejsze zasady rachunkowości zastosowane przy sporządzaniu niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego zostały przedstawione poniżej. Zasady te stosowane były we wszystkich prezentowanych okresach w sposób ciągły.

2.1. Podstawa sporządzenia

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy mBanku S.A. sporządzono za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2017 roku. Zaprezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym dane porównawcze dotyczą okresu 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2016 roku.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy mBanku S.A. sporządzone zostało zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) przyjętymi do stosowania w Unii Europejskiej, według zasady kosztu historycznego z uwzględnieniem zasad wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wszystkich kontraktów pochodnych oraz zobowiązań z tytułu rozliczanych w środkach pieniężnych płatności w formie akcji własnych, które są wyceniane według wartości godziwej. Składniki aktywów trwałych lub grupy do sprzedaży zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży, wykazywane są w kwocie niższej z dwóch, tj. ich wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia.

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga użycia określonych szacunków księgowych. Wymaga również od Zarządu stosowania własnego osądu przy stosowaniu przyjętych przez Grupę zasad rachunkowości. Zagadnienia, w odniesieniu do których w istotnym zakresie wymagany jest profesjonalny osąd, zagadnienia bardziej złożone lub takie, przy których założenia i szacunki są znaczące z punktu widzenia sprawozdania finansowego, ujawnione są w Nocie 4.

Sprawozdanie finansowe sporządzane jest zgodnie z zasadą istotności. Pominięcia lub zniekształcenia pozycji sprawozdania finansowego są istotne, jeżeli mogą, pojedynczo lub łącznie, wpłynąć na decyzje gospodarcze podejmowane przez użytkowników sprawozdania finansowego Grupy. Istotność uzależniona jest od wielkości i rodzaju pominięcia lub zniekształcenia pozycji w sprawozdaniu finansowym oraz od kombinacji obu tych czynników. Każdą istotną kategorię podobnych pozycji Grupa prezentuje odrębnie.

Pozycje odmienne pod względem rodzaju lub funkcji Grupa prezentuje odrębnie, chyba że są one nieistotne.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez spółki Grupy w dającej się przewidzieć przyszłości, tj. co najmniej 12 miesięcy od dnia bilansowego. Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez spółki Grupy.

2.2. Konsolidacja

Jednostki zależne:

Jednostki zależne to wszelkie jednostki, niezależnie od charakteru zaangażowania w danej jednostce (w tym jednostki specjalnego przeznaczenia), w odniesieniu do których Grupa sprawuje kontrolę nad jednostką, w której dokonano inwestycji. Kontrola ta ma miejsce wtedy i tylko wtedy, gdy Grupa sprawuje władzę nad jednostką, podlega ekspozycji na zmienne wyniki finansowe, lub gdy ma prawo do zmiennych wyników finansowych oraz ma możliwość wywierania wpływu na wysokość tych wyników finansowych poprzez sprawowanie władzy nad tą jednostką. W przypadku, gdy Grupa nie posiada większości praw głosu w jednostce, w której dokonano inwestycji, bierze pod uwagę inne fakty i okoliczności ustalając czy sprawuje władzę nad jednostką, ze szczególnym uwzględnieniem ustaleń umownych pomiędzy Grupą a innymi posiadaczami praw głosu, praw wynikających z innych ustaleń umownych, praw głosu posiadanych przez Grupę oraz potencjalnych praw głosu. Jeżeli fakty i okoliczności wskazują, że nastąpiły zmiany w przypadku co najmniej jednego z trzech elementów kontroli wymienionych powyżej, Grupa ponownie ocenia czy sprawuje kontrolę nad daną jednostką. Grupa zaczyna konsolidować jednostkę zależną, kiedy rozpoczyna sprawowanie kontroli nad tą jednostką i zaprzestaje konsolidacji jednostki zależnej, gdy traci kontrolę nad tą jednostką. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe łączy pozycje aktywów, zobowiązań, kapitału własnego, przychodów i kosztów jednostki dominującej i jednostek zależnych wyliczając wartość bilansową inwestycji jednostki dominującej w każdej z jednostek zależnych oraz tej części kapitału własnego każdej z jednostek zależnych, która odpowiada udziałowi jednostki dominującej. Stąd powstaje wartość firmy. Jeżeli wartość firmy jest ujemna, ujemnie ją bezpośrednio w rachunku zysków i strat. Zysk lub strata i każdy składnik pozostałych całkowitych dochodów jest przypisywany do właścicieli Grupy oraz do udziałów niekontrolujących nawet wtedy, gdy w rezultacie udziały niekontrolujące przybierają wartość ujemną. Jeżeli Grupa utraci kontrolę nad jednostką zależną, to rozlicza wszelkie kwoty ujęte w pozostałych całkowitych dochodach związane z tą jednostką zależną na takich zasadach, jakie byłyby wymagane w przypadku, gdy Grupa bezpośrednio zbyła odnośne aktywa lub zobowiązania. W związku z tym, jeżeli zysk lub strata poprzednio ujęte w pozostałych całkowitych dochodach zostałyby przeklasyfikowane do wyniku w momencie zbycia odnośnych aktywów lub zobowiązań, to Grupa dokonuje przeklasyfikowania zysku lub straty z kapitału własnego do wyniku (jako korektę wynikającą z przeklasyfikowania) w momencie utraty kontroli nad jednostką zależną. Jeżeli nadwyżkę z przeszacowania poprzednio ujętą w pozostałych całkowitych dochodach przeniesiono by bezpośrednio do zysków zatrzymanych w momencie zbycia odnośnych aktywów, to Grupa przenosi tę nadwyżkę z przeszacowania bezpośrednio do zysków zatrzymanych w momencie utraty kontroli nad jednostką zależną.

Udziały nie dające kontroli to kapitał własny jednostki zależnej, którego nie można przyporządkować, bezpośrednio lub pośrednio, do jednostki dominującej. Grupa prezentuje udziały nie dające kontroli w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej w ramach kapitału własnego, oddzielnie od kapitału własnego właścicieli jednostki dominującej. Zmiany udziału jednostki dominującej w jednostce zależnej, które nie skutkują utratą kontroli nad jednostką zależną, są ujmowane jako transakcje kapitałowe (tj. jako transakcje z właścicielami działającymi w ramach uprawnień właścicieli). W takich przypadkach w celu odzwierciedlenia zmian we względnych udziałach w jednostce zależnej Grupa dokonuje korekty wartości bilansowej udziałów kontrolujących oraz udziałów niekontrolujących. Wszelkie różnice pomiędzy kwotą korekty udziałów niekontrolujących a wartością godziwą kwoty zapłaconej lub otrzymanej odnoszone są na kapitał własny i przypisywane do właścicieli jednostki dominującej.

W przypadku gdy jednostka przejmująca dokonała okazynego nabycia, które jest połączeniem przedsięwzięć, w wyniku którego powstaje zysk, na dzień przejęcia jednostka przejmująca ujemnie powstały zysk w wyniku. Przed ujęciem zysku z tytułu okazynego nabycia jednostka przejmująca ponownie ocenia, czy poprawnie zidentyfikowała wszystkie nabyte aktywa i wszystkie przejęte zobowiązania i ujemnie wszelkie dodatkowe aktywa i zobowiązania, które zidentyfikowała w wyniku tego przeglądu. Jednostka przejmująca dokonuje następnie przeglądu procedur stosowanych do określenia wartości, których ujęcie na dzień przejęcia jest wymagane, aby zapewnić, że wycena odzwierciedla wszystkie informacje dostępne na dzień przejęcia.

Transakcje, rozrachunki i niezrealizowane zyski na transakcjach pomiędzy spółkami Grupy zostały w całości eliminowane. Niezrealizowane straty również podlegają eliminacji, chyba że transakcja dostarcza

dowodów na utratę wartości przekazanego składnika aktywów. Zasady rachunkowości stosowane przez jednostki zależne zostały zmienione, tam gdzie było to konieczne, dla zapewnienia zgodności z zasadami rachunkowości stosowanymi przez Grupę.

Połączenia jednostek gospodarczych dotyczące jednostek znajdujących się pod wspólną kontrolą rozlicza się metodą poprzednika polegającą na tym, że aktywa i zobowiązania przejmowanych przedsięwzięć nie są wyceniane do wartości godziwej lecz jednostka przejmująca włącza je do swojego sprawozdania finansowego według wartości nabytych przedsięwzięć, wynikających ze skonsolidowanego sprawozdania finansowego jednostki wyższego szczebla, która sporządza skonsolidowane sprawozdania finansowe, pod której wspólną kontrolą transakcja ma miejsce.

Konsolidacją nie objęto spółek, których rozmiary działalności nie są istotne w stosunku do rozmiarów działalności Grupy.

2.3. Jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia

Jednostki stowarzyszone to wszelkie jednostki, na które Grupa wywiera znaczący wpływ, lecz których nie kontroluje lub współkontroluje, co zwykle towarzyszy posiadaniu od 20% do 50% ogólnej liczby głosów w organach stanowiących. Znaczący wpływ jest to zdolność do uczestniczenia w podejmowaniu decyzji dotyczących polityki finansowej i operacyjnej jednostki, w której dokonano inwestycji, nie polegająca jednak na sprawowaniu kontroli lub współkontroli nad polityką tej jednostki.

Wspólne przedsięwzięcie jest wspólnym ustaleniem umownym, w którym strony sprawujące nad nim współkontrolę mają prawa do aktywów netto ustalenia umownego. Współkontrola jest to umownie określony podział kontroli nad ustaleniem umownym, który występuje tylko wtedy, gdy decyzje dotyczące istotnych działań wymagają jednomyślnej zgody stron sprawujących kontrolę.

Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach rozlicza się metodą praw własności. Zgodnie z metodą praw własności w momencie początkowego ujęcia inwestycja w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu jest ujmowana w cenie nabycia. Wartość bilansowa inwestycji jest powiększana lub pomniejszana w celu ujęcia udziału inwestora w wyniku jednostki, w której dokonano inwestycji, osiągniętego przez nią po dacie nabycia. Wartość firmy stanowi część wartości bilansowej inwestycji w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu i nie jest ani amortyzowana, ani nie podlega testowi pod kątem utraty wartości.

Po początkowym zastosowaniu metody praw własności, Grupa szacuje czy konieczne jest ujęcie dodatkowej straty z tytułu utraty wartości w odniesieniu do jej inwestycji netto w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu. Na każdy dzień bilansowy Grupa szacuje czy nastąpiły obiektywne dowody utraty wartości inwestycji w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu. Jeżeli nastąpiły dowody utraty wartości, Grupa kalkuluje utratę wartości porównując wartość odzyskiwaną inwestycji z jej wartością bilansową.

Udział Grupy w wyniku finansowym jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć od dnia nabycia ujmuje się w rachunku zysków i strat, zaś jej udział w kapitałach od dnia nabycia – w pozostałych całkowitych dochodach. Wartość bilansową inwestycji koryguje się o łączne zmiany udziału w aktywach netto. Gdy udział Grupy w stratach jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia staje się równy lub większy od udziału Grupy w tej jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu, obejmującego ewentualne inne niż zabezpieczone należności, Grupa zaprzestaje ujmować dalsze straty, chyba że wzięła na siebie obowiązki lub dokonała płatności w imieniu danej jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia.

Niezrealizowane zyski na transakcjach pomiędzy Grupą, a jej jednostkami stowarzyszonymi i wspólnymi przedsięwzięciami eliminuje się proporcjonalnie do udziału Grupy w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach. Niezrealizowane straty również są eliminowane, chyba że transakcja dostarcza dowodów na wystąpienie utraty wartości przekazywanego składnika aktywów. Zasady rachunkowości stosowane przez jednostki stowarzyszone oraz wspólne przedsięwzięcia zostały, tam gdzie było to konieczne, zmienione dla zapewnienia zgodności z zasadami rachunkowości stosowanymi przez Grupę.

Grupa przestaje stosować metodę praw własności od momentu, w którym jej inwestycja przestaje być jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem. Jeżeli zatrzymane udziały w byłej jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu stanowią składnik aktywów finansowych, Grupa wycenia zatrzymane udziały w wartości godziwej. Wszelkie różnice pomiędzy wartością bilansową inwestycji w dniu zaprzestania stosowania metody praw własności a wartością godziwą wszelkich zatrzymanych udziałów i wszelkich wpływów ze zbycia części udziałów, Grupa ujmuje w rachunku zysków i strat.

2.4. Przychody i koszty z tytułu odsetek

W rachunku zysków i strat ujmowane są wszystkie przychody odsetkowe dotyczące instrumentów finansowych wycenianych w koszcie zamortyzowanym przy wykorzystaniu metody efektywnej stopy procentowej oraz przychody odsetkowe od aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu i dostępnych do sprzedaży.

Metoda efektywnej stopy procentowej jest metodą obliczania zamortyzowanej wartości początkowej aktywów lub zobowiązań finansowych oraz alokacji przychodów lub kosztów z tytułu odsetek do właściwego okresu. Efektywna stopa procentowa to stopa, dla której zdyskontowane przyszłe płatności lub wpływy pieniężne w oczekiwanym okresie do wygaśnięcia instrumentu finansowego są równe bieżącej wartości bilansowej netto danego aktywa lub zobowiązania finansowego. Obliczając efektywną stopę procentową, Grupa szacuje przepływy pieniężne uwzględniając wszystkie warunki umowne danego instrumentu finansowego, nie biorąc jednak pod uwagę możliwych przyszłych strat z tytułu niespłaconych kredytów. Kalkulacja ta uwzględnia wszystkie opłaty zapłacone lub otrzymane między stronami umowy, które są integralną częścią efektywnej stopy procentowej, oraz koszty transakcji i wszystkie inne premie lub dyskonta.

W momencie dokonania odpisu z tytułu utraty wartości aktywa finansowego lub grupy podobnych aktywów finansowych, przychody z tytułu odsetek naliczane są od wartości netto aktywa finansowego i wykazywane są według stopy procentowej, według której zdyskontowane zostały przyszłe przepływy pieniężne dla celów wyceny utraty wartości.

Przychody z tytułu odsetek obejmują odsetki oraz prowizje otrzymane lub należne z tytułu kredytów, lokat międzybankowych oraz inwestycyjnych papierów wartościowych ujęte w kalkulacji efektywnej stopy procentowej.

Przychody z tytułu odsetek, w tym odsetek od kredytów, ujmowane są w rachunku zysków i strat oraz drugostronnie w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako składnik należności od banków lub pozostałych klientów.

W kalkulacji efektywnej stopy procentowej uwzględniane są przepływy pieniężne wynikające tylko z takich wbudowanych instrumentów pochodnych, które są ściśle powiązane z umową zasadniczą.

Przychody i koszty dotyczące elementu odsetkowego wyniku na instrumentach pochodnych stopy procentowej oraz wynikające z bieżącego naliczania punktów swapowych walutowych instrumentów pochodnych zaklasyfikowanych do księgi bankowej wykazywane są w wyniku odsetkowym w pozycji Przychody/koszty odsetkowe na instrumentach pochodnych zaklasyfikowanych do księgi bankowej. Do portfela bankowego zalicza się transakcje, które nie są dokonywane w celach handlowych tj. nie mające na celu uzyskania korzyści finansowych w krótkim okresie czasu (do 6 miesięcy) oraz takie, które nie stanowią zabezpieczenia ryzyka wynikającego z operacji zaliczonych do portfela handlowego.

Przychody i koszty odsetkowe dotyczące elementu odsetkowego wyceny z tytułu instrumentów pochodnych zawartych jako instrumenty zabezpieczające w ramach rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej prezentowane są w wyniku odsetkowym w pozycji Przychody/koszty odsetkowe na instrumentach pochodnych w ramach rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej.

Przychody odsetkowe dotyczące elementu odsetkowego wyceny z tytułu instrumentów pochodnych zawartych jako instrumenty zabezpieczające w ramach rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych prezentowane są w wyniku odsetkowym w pozycji Przychody odsetkowe na instrumentach pochodnych w ramach rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

2.5. Przychody z tytułu opłat i prowizji

Przychody z tytułu opłat i prowizji ujmuje się według zasady memoriału, z chwilą wykonania usługi. Opłaty za uruchomienie kredytu dotyczące kredytów, które prawdopodobnie zostaną wykorzystane, są odraczane (wraz z odnośnymi kosztami bezpośrednimi) i uwzględniane w kalkulacji efektywnej stopy procentowej kredytu. Opłaty z tytułu udostępnienia kredytów konsorcjalnych wykazuje się jako przychód w momencie zakończenia procesu organizacji konsorcjum, jeżeli Grupa nie zachowała dla siebie żadnej części ryzyka kredytowego lub zachowała część ryzyka o poziomie zbliżonym jak inni uczestnicy. Prowizje i opłaty z tytułu negocjowania lub uczestnictwa w negocjowaniu transakcji na rzecz osoby trzeciej, takiej jak nabycie akcji/udziałów lub innych papierów wartościowych bądź nabycie lub zbycie przedsiębiorstwa, ujmuje się z chwilą zrealizowania odnośnej transakcji. Opłaty z tytułu zarządzania portfelem i inne opłaty za usługi zarządzania, doradztwa i inne są ujmowane na podstawie umów o świadczenie usług, zazwyczaj proporcjonalnie do upływu czasu. Tę samą zasadę stosuje się przy usługach zarządzania majątkiem klientów, planowania finansowego i powiernictwa, które świadczy się nieprzerwanie przez dłuższy okres.

Prowizje i opłaty pobierane przez Grupę z tytułu wydania, odnowienia i zmiany limitu kart kredytowych i płatniczych, udzielonych gwarancji oraz z tytułu otwarcia, przedłużenia i podwyższenia akredytyw rozliczane są metodą liniową.

Prowizje i opłaty pobierane przez Grupę z tytułu operacji gotówkowych, prowadzenia rachunków klientów, realizacji przekazów oraz z tytułu działalności maklerskiej rozpoznawane są w rachunku zysków i strat jednorazowo.

Dodatkowo przychody z tytułu opłat i prowizji obejmują przychody z tytułu opłaty pobieranej od produktów ubezpieczeniowych sprzedawanych poprzez platformę internetową za rozłożenie składki na raty. Opłata za rozłożenie składki na raty jest rozliczana w czasie zgodnie z okresem trwania polisy.

Do wyniku z tytułu opłat i prowizji Grupa zalicza także wynagrodzenie uzyskane z tytułu oferowania produktów ubezpieczeniowych podmiotów trzecich. W przypadku sprzedaży produktów ubezpieczeniowych, które nie są powiązane z produktami kredytowymi, przychody te są rozpoznawane jednorazowo lub, w przeważającej większości przypadków, rozliczane na bazie miesięcznej.

2.6. Przychody i koszty z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych powiązanych z kredytami

Grupa traktuje sprzedawane produkty ubezpieczeniowe jako powiązane z kredytami w szczególności, gdy produkt ubezpieczeniowy jest oferowany klientowi wyłącznie z kredytem, tj. nie ma możliwości zakupu w Grupie produktu ubezpieczeniowego identycznego co do formy prawnej, warunków i treści ekonomicznej bez zakupu kredytu.

Przychody z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych powiązanych z kredytami ujmuje się częściowo w przychodach odsetkowych, a częściowo w przychodach prowizyjnych w oparciu o analizę relatywnej wartości godziwej każdego z tych produktów.

Wynagrodzenie zaliczane do przychodów odsetkowych rozliczane jest w czasie w ramach kalkulacji efektywnej stopy procentowej dla powiązanego kredytu. Wynagrodzenie ujmowane w przychodach z tytułu prowizji ujmowane jest częściowo jednorazowo, a częściowo jest liniowo rozkładane w czasie na podstawie analizy stopnia zaawansowania usługi.

Koszty bezpośrednio związane ze sprzedażą produktu ubezpieczeniowego są rozliczane w analogiczny sposób do rozliczania przychodów, z zachowaniem zasady współmierności przychodów i kosztów. Część kosztów jest traktowana jako element korygujący wyliczenie przychodów odsetkowych przy użyciu efektywnej stopy procentowej, a pozostała część tych kosztów rozpoznawana jest jednorazowo lub jest rozliczana w czasie w ramach kosztów prowizyjnych.

Grupa dokonuje również szacunku wynagrodzenia, które będzie w przyszłości zwracane z tytułu wcześniejszego zakończenia umowy ubezpieczeniowej i odpowiednio pomniejsza rozpoznawane przychody odsetkowe lub prowizyjne.

W związku z wejściem w życie Rekomendacji U dotyczącej dobrych praktyk w zakresie bancassurance, począwszy od 31 marca 2015 roku Bank nie otrzymuje wynagrodzenia z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych, które byłyby traktowane jako produkty powiązane z kredytami.

2.7. Sprawozdawczość dotycząca segmentów

Segment operacyjny jest częścią składową Grupy, która angażuje się w działalność gospodarczą, w związku z którą może uzyskiwać przychody i ponosić koszty (w tym przychody i koszty związane z transakcjami z innymi częściami składowymi Grupy), oraz której wyniki działalności są regularnie przeglądane przez główny organ odpowiedzialny za podejmowanie decyzji operacyjnych w Grupie oraz wykorzystujący te wyniki przy podejmowaniu decyzji o zasobach alokowanych do segmentu i przy ocenie wyników działalności segmentu, jak również w przypadku której są dostępne oddzielne informacje finansowe.

Sprawozdawczość segmentów działalności jest przedstawiana na tej samej podstawie, co zastosowana do celów sprawozdawczości wewnętrznej (kierownictwa). Kierownictwo oznacza funkcję, która polega na alokacji zasobów do segmentów działalności i przeprowadzaniu oceny ich wyników. Grupa przyjęła, iż rolę „kierownictwa” zgodnie z definicją MSSF 8 pełni Zarząd Banku.

Zgodnie z MSSF 8 Grupa wyodrębniła następujące segmenty operacyjne: „Korporacje i Rynki Finansowe”, w skład którego wchodzi podsegmenty Bankowość Korporacyjna i Inwestycyjna oraz Rynki Finansowe, „Bankowość Detaliczna” (w tym private banking) oraz „Pozostałe”.

2.8. Aktywa finansowe

Grupa klasyfikuje swoje aktywa finansowe do następujących kategorii: aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, pożyczki i należności, aktywa finansowe utrzymywane do

terminu zapadalności oraz aktywa finansowe dostępne do sprzedaży. O klasyfikacji aktywów finansowych decyduje kierownictwo w momencie ich początkowego ujęcia.

Standaryzowane transakcje zakupu i sprzedaży aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, utrzymywanych do terminu zapadalności i dostępnych do sprzedaży ujmuje się na dzień rozliczenia transakcji - dzień, w którym Grupa dostarcza lub otrzymuje dany składnik aktywów. Zmiany w wartości godziwej pomiędzy datą zawarcia transakcji a datą jej rozliczenia w przypadku aktywów wycenianych w wartości godziwej ujmuje się w rachunku zysków i strat lub w innych pozycjach kapitału własnego. Kredyty wykazywane są w momencie wypłaty gotówki na rzecz kredytobiorcy. Pochodne instrumenty finansowe są ujmowane począwszy od dnia zawarcia transakcji.

Składnik aktywów finansowych zostaje usunięty z bilansu, gdy Grupa traci kontrolę nad prawami umownymi składającymi się na dany instrument finansowy; zazwyczaj ma to miejsce w przypadku sprzedaży instrumentu lub gdy wszystkie przepływy środków pieniężnych przypisane danemu instrumentowi przechodzą na niezależną stronę trzecią.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Kategoria ta obejmuje dwie podkategorie: aktywa finansowe przeznaczone do obrotu oraz aktywa finansowe wyznaczone w momencie ich początkowego ujęcia jako aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Składnik aktywów finansowych zalicza się do tej kategorii, jeżeli nabyty został przede wszystkim w celu sprzedaży w krótkim terminie lub jeżeli został zaliczony do tej kategorii przez spółki Grupy. Instrumenty pochodne również zalicza się do „przeznaczonych do obrotu”, o ile nie zostały przeznaczone na zabezpieczenia zgodnie z definicją MSR 39.

Rozchód dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu następuje według średniej ważonej metody rozchodu.

Grupa klasyfikuje aktywa finansowe/zobowiązania finansowe jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy jeśli spełniony został którykolwiek z poniższych warunków:

- aktywa/zobowiązania kwalifikowane są jako przeznaczone do obrotu, tj.: są nabyte lub zaciągnięte głównie w celu sprzedaży lub odkupienia w bliskim terminie, są częścią portfela określonych instrumentów finansowych, którymi zarządza się łącznie, i dla których istnieje potwierdzenie aktualnego, faktycznego wzoru generowania krótkoterminowych zysków lub są instrumentami pochodnymi (z wyjątkiem instrumentów pochodnych wyznaczonych i będących efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi oraz umów gwarancji finansowych),
- przy początkowym ujęciu aktywa/zobowiązania zostały zgodnie z MSR 39 wyznaczone przez jednostkę jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Jeśli umowa zawiera jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych, Grupa wyznacza całą hybrydową (łącną) umowę jako składnik aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych wyceniany według wartości godziwej przez wynik finansowy, o ile:

- wbudowany instrument pochodny nie zmienia znacząco przepływów pieniężnych, które byłyby wymagane umową, lub
- jest rzeczą oczywistą bez przeprowadzania lub po pobieżnej analizie, że gdyby podobny hybrydowy instrument był najpierw rozważany, to oddzielenie wbudowanego instrumentu pochodnego (wbudowanych instrumentów pochodnych) byłoby zabronione, jak na przykład opcja przedpłaty wbudowana w pożyczkę pozwalająca jej posiadaczowi na spłatę pożyczki za kwotę zbliżoną do jej zamortyzowanego kosztu.

Grupa dokonuje również klasyfikacji do aktywów finansowych/zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, gdy klasyfikacja taka prowadzi do uzyskania bardziej przydatnych informacji, gdyż:

- eliminuje lub znacząco zmniejsza niespójność w zakresie wyceny lub ujmowania (określaną czasami jako "niedopasowanie księgowo"), która w przeciwnym razie powstałaby z powodu innego sposobu wyceny aktywów lub zobowiązań bądź innego ujęcia związanych z nimi zysków i strat, lub
- grupa aktywów finansowych, zobowiązań finansowych lub obu tych kategorii jest zarządzana, a jej wyniki oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowanymi zasadami zarządzania ryzykiem lub strategią inwestycyjną, natomiast informacje na temat grupy są na tej podstawie przekazywane wewnątrz jednostki kluczowym członkom kierownictwa.

W momencie początkowego ujęcia aktywa i zobowiązania finansowe zaklasyfikowane do tej kategorii wyceniane są w wartości godziwej.

Przychody/koszty z tytułu odsetek od aktywów finansowych/zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej (Nota 2.4), za wyjątkiem instrumentów pochodnych, których sposób ujęcia jest

opisany w Nocie 2.14, ujmuje się w wyniku z tytułu odsetek. Wycena i wynik ze sprzedaży aktywów finansowych/zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej ujęte są w wyniku na działalności handlowej.

W prezentowanych w niniejszym sprawozdaniu okresach sprawozdawczych, Grupa nie wyznaczyła żadnych instrumentów finansowych w momencie ich początkowego ujęcia jako aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Pożyczki i należności

Pożyczki i należności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku. Powstają wówczas, gdy Grupa wydaje środki pieniężne, towary lub usługi bezpośrednio dłużnikowi, nie mając zamiaru wprowadzać swojej należności do obrotu. Pożyczki i należności są wprowadzane do ksiąg w dniu zawarcia transakcji.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności

Inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności (UDTZ) to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach i ustalonym terminie zapadalności, które Grupa zamierza i jest w stanie utrzymać do terminu zapadalności, notowane na aktywnym rynku.

W przypadku sprzedaży przez Grupę przed terminem zapadalności części aktywów utrzymywanych do terminu zapadalności, której nie można uznać za nieistotną, następuje tzw. „zarażenie portfela UDTZ”, a tym samym wszystkie aktywa z tej kategorii są przekwalifikowane do kategorii dostępnych do sprzedaży.

W prezentowanych w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu okresach sprawozdawczych, w Grupie nie było aktywów utrzymywanych do terminu zapadalności.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży to inwestycje, które Grupa zamierza utrzymywać przez czas nieokreślony. Mogą one zostać sprzedane, np. w celu poprawy płynności, w reakcji na zmiany stóp procentowych, kursów wymiany walut lub cen instrumentów kapitałowych.

Przychody/koszty z tytułu odsetek od aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży ujmuje się w wyniku z tytułu odsetek. Wynik ze sprzedaży aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży ujmuje się w wyniku na inwestycyjnych papierach wartościowych.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży i aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat są na koniec okresu sprawozdawczego wyceniane według wartości godziwej. Pożyczki i należności oraz inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności wykazywane są według skorygowanej ceny nabycia (zamortyzowanego kosztu), z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej. Zyski i straty wynikające ze zmian wartości godziwej aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat są wykazywane w rachunku zysków i strat w okresie, w którym powstały.

Zyski i straty z tytułu zmiany wartości godziwej aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży są odnoszone bezpośrednio na pozostałe całkowite dochody do czasu usunięcia danego składnika aktywów finansowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej lub wystąpienia utraty wartości – wówczas łączna kwota zysków lub strat ujmowanych dotychczas w pozostałych całkowitych dochodach wykazywana jest w rachunku zysków i strat. Jednakże odsetki naliczane według efektywnej stopy procentowej ujmowane są w rachunku zysków i strat. Dywidendy z tytułu instrumentów kapitałowych dostępnych do sprzedaży są wykazywane w rachunku zysków i strat w momencie ustanowienia prawa jednostki do otrzymania płatności.

Wartość godziwa inwestycji notowanych na aktywnym rynku wynika z ich bieżącej wartości rynkowej. Jeżeli rynek na dany składnik aktywów finansowych nie jest aktywny, Grupa ustala wartość godziwą stosując techniki wyceny. Obejmują one wykorzystanie niedawno przeprowadzonych transakcji na normalnych zasadach rynkowych, odwołanie się do innych instrumentów, analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych oraz modele wyceny opcji oraz inne metody wyceny powszechnie stosowane przez uczestników rynku.

Jeżeli poprzez zastosowanie technik wyceny nie można uzyskać wiarygodnej wartości godziwej inwestycji w nienotowane na aktywnym rynku instrumenty kapitałowe, wycenia się je po koszcie nabycia.

2.9. Kompensowanie instrumentów finansowych

Aktywa i zobowiązania finansowe kompensuje się i wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w kwocie netto, jeżeli występuje możliwe do wyegzekwowania na drodze prawnej prawo do skompensowania ujętych kwot oraz zamiar rozliczenia ich w kwocie netto lub jednoczesnej realizacji danego składnika aktywów i uregulowania zobowiązania. Powyższe warunki uznaje się za niespełnione,

a dokonanie kompensaty za niewłaściwe, gdy: różne instrumenty finansowe łączy się tak, aby naśladowały cechy pojedynczego instrumentu, aktywa i zobowiązania finansowe wynikają z instrumentów finansowych obciążonych takim samym ryzykiem ale dotyczą różnych kontrahentów, aktywa finansowe lub inne aktywa stanowią zabezpieczenie zobowiązań finansowych bez prawa regresu, aktywa finansowe są wnoszone przez dłużnika na rachunek powierniczy w celu wywiązania się ze zobowiązania ale nie zostały jeszcze przyjęte przez wierzyciela jako spłata zobowiązania lub gdy oczekuje się, że obowiązki powstałe na skutek zdarzeń powodujących straty zostaną rozliczone przez stronę trzecią na podstawie roszczenia zgłoszonego z tytułu umowy ubezpieczeniowej.

2.10. Utrata wartości aktywów finansowych

Aktywa wykazywane według zamortyzowanego kosztu

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości danego składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. O utracie wartości składnika lub grupy aktywów finansowych i stratach poniesionych z tego tytułu mowa jest wyłącznie wtedy, gdy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości na skutek wydarzenia lub wydarzeń, które nastąpiły po pierwotnym ujęciu danego składnika aktywów („zdarzenie powodujące stratę”), oraz gdy to zdarzenie (lub zdarzenia) ma wpływ na możliwe do wiarygodnego oszacowania przyszłe przepływy pieniężne dotyczące tego aktywa lub grupy aktywów finansowych. Przesłanki niewykonania zobowiązania klienta wobec Grupy podzielono na twarde przesłanki utraty wartości, których zajście jest jednoznaczne z koniecznością klasyfikacji klienta do kategorii default oraz miękkie przesłanki utraty wartości gdzie zajście danego zdarzenia może, ale nie musi, świadczyć o konieczności klasyfikacji klienta do kategorii default.

W przypadku sytuacji specyficznych, dla których przyszłe przepływy są jednoznacznie uwarunkowane zdarzeniami jednostkowymi (zgodnie z metryką dyskretną), Grupa szacuje prawdopodobieństwo takich zdarzeń jako podstawę do wycieszenia kwoty należnych rezerw.

Grupa najpierw ocenia, czy występują obiektywne przesłanki utraty wartości poszczególnych istotnych składników aktywów finansowych, oraz czy dowody takie występują indywidualnie lub łącznie dla aktywów, które indywidualnie nie są istotne. Jeżeli Grupa ustali, że dla danego składnika aktywów finansowych ocenianego indywidualnie nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości (niezależnie od tego, czy składnik ten jest istotny, czy nie), składnik ten włączany jest do grupy aktywów finansowych o podobnych cechach ryzyka kredytowego, która jest następnie zbiorczo oceniana pod kątem utraty wartości. Składniki aktywów finansowych, dla których wykazana została strata z tytułu utraty wartości w oparciu o analizę indywidualną (po raz pierwszy lub kolejny), nie są uwzględniane w zbiorczej ocenie utraty wartości.

Rozpoznanie stanu default w stosunku do jednej ekspozycji klienta powoduje rozpoznanie stanu default w stosunku do wszystkich ekspozycji tego klienta.

Jeżeli istnieją obiektywne przesłanki na utratę wartości pożyczek i należności lub inwestycji utrzymywanych do terminu zapadalności wykazywanych według zamortyzowanego kosztu, kwotę straty oblicza się jako różnicę między wartością bilansową danego składnika aktywów a bieżącą wartością szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat z tytułu niespłaconych kredytów, które nie zostały jeszcze poniesione) zdyskontowaną według pierwotnej efektywnej stopy procentowej danego składnika aktywów finansowych. Wartość bilansowa składnika aktywów zostaje zmniejszona poprzez konto odpisów aktualizujących, a kwota straty obciąża rachunek zysków i strat. Jeżeli kredyt lub inwestycja utrzymywana do terminu zapadalności ma zmienną stopę procentową, wówczas stopą dyskontową stosowaną do ustalenia utraty wartości jest bieżąca efektywna stopa procentowa ustalona zgodnie z umową.

Kalkulacja bieżącej wartości szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych dotyczących zabezpieczonego składnika aktywów finansowych uwzględnia przepływy pieniężne wynikające z przejęcia zabezpieczenia pomniejszone o koszty jego nabycia i sprzedaży, niezależnie od tego, czy przejęcie jest prawdopodobne, czy nie.

W celu weryfikacji utraty wartości ekspozycji dokonywana jest identyfikacja ekspozycji kredytowych z przesłanką utraty wartości. Następnie przeprowadzane jest porównanie wartości bilansowej brutto ekspozycji kredytowej z wartością oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych, zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej, które pozwala stwierdzić czy nastąpiła utrata wartości. W przypadku gdy zdyskontowana wartość przyszłych przepływów pieniężnych jest większa od wartości bilansowej brutto, nie stwierdza się utraty wartości i nie dokonuje się odpisu.

Dla celów zbiorczej oceny utraty wartości ekspozycje kredytowe są grupowane na potrzeby zapewnienia jednorodności ryzyka kredytowego w ramach danego portfela. Do grupowania na jednorodne portfele może zostać użytych wiele parametrów, np.: typ kontrahenta, typ ekspozycji, szacowane prawdopodobieństwa defaultu, typ zabezpieczenia, przeterminowanie, zapadalności oraz ich kombinacje. Cechy te mają wpływ na oszacowanie przyszłych przepływów pieniężnych dla określonych grup aktywów, ponieważ wskazują na

możliwości spłaty przez dłużników całości ich zobowiązań zgodnie z warunkami umów dotyczących ocenianych aktywów.

Przyszłe przepływy pieniężne dotyczące grupy aktywów finansowych ocenianych zbiorczo pod kątem utraty wartości są szacowane na podstawie przepływów pieniężnych wynikających z umów oraz historycznych parametrów strat ponoszonych z tytułu aktywów o podobnych cechach ryzyka.

Historyczne parametry strat są korygowane na podstawie danych pochodzących z bieżących obserwacji w celu uwzględnienia wpływu aktualnych czynników rynkowych, które nie miały miejsca w okresie, którego dotyczą obserwacje historyczne, oraz wyłączenia skutków okoliczności, które miały miejsce w okresie historycznym, a które nie zachodzą obecnie.

Do wyliczenia kwoty rezerwy na ekspozycje bilansowe analizowane grupowo zostało wykorzystane prawdopodobieństwo wystąpienia defaultu (PD). Poprzez skalibrowanie wartości PD uwzględniające specyfikę poszczególnych produktów i okresów ujawniania się strat na tych produktach, są to wartości PD pozwalające na wykrycie już zaistniałych strat i obejmujące jedynie okres w jakim straty, które wystąpiły na dzień oceny utraty wartości, powinny się skryształizować.

Nieściągalne kredyty są spisywane w ciężar rezerw na utratę wartości kredytów. Przed spisaniem kredytu przeprowadza się wszystkie wymagane przepisami procedury Grupy i ustala kwotę straty. W przypadku odzyskania uprzednio spisanej kwoty, zmniejszana jest wysokość odpisów z tytułu utraty wartości kredytów w rachunku zysków i strat.

Jeżeli w następnym okresie wysokość straty z tytułu utraty wartości zmniejszy się na skutek zdarzenia, które nastąpiło po wystąpieniu utraty wartości (np. poprawy oceny zdolności kredytowej dłużnika), wówczas uprzednio dokonany odpis z tytułu utraty wartości jest odwracany poprzez korekty konta odpisów aktualizujących. Kwota dokonanego odwrócenia wykazywana jest w rachunku zysków i strat w pozycji „Odpisy netto z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek”.

Aktywa wyceniane w wartości godziwej dostępne do sprzedaży

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości danego składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. W przypadku instrumentów kapitałowych klasyfikowanych jako aktywa dostępne do sprzedaży, przy ocenie, czy nastąpiła utrata wartości, brany jest pod uwagę m.in. znaczny lub długotrwały spadek wartości godziwej papieru wartościowego poniżej jego ceny nabycia, wynikający ze zwiększenia ryzyka kredytowego. Jeżeli istnieją tego rodzaju przesłanki dotyczące aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, łączna strata – ustalona jako różnica pomiędzy kosztem nabycia a bieżącą wartością godziwą - zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i ujęta w rachunku zysków i strat. Tak wyliczona strata powinna zostać pomniejszona o utratę wartości danego składnika aktywów uprzednio wykazywaną w rachunku zysków i strat. Odpisy z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych ujęte w rachunku zysków i strat nie są odwracane przez rachunek zysków i strat, lecz przez kapitał własny. Jeżeli w późniejszym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego klasyfikowanego jako dostępny do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten będzie można obiektywnie powiązać ze zdarzeniem, które nastąpiło po ujęciu utraty wartości w rachunku zysków i strat, wówczas odpis z tytułu utraty wartości jest odwracany w rachunku zysków i strat.

Umowy renegotjowane

Grupa traktuje renegotjacje warunków umownych pożyczek i kredytów jako przesłankę utraty wartości, chyba że renegotjacja warunków umownych nie była wymuszona sytuacją dłużnika, a przeprowadzona była na normalnych zasadach biznesowych. Następnie Grupa ocenia, czy utrata wartości takich pożyczek i kredytów powinna zostać rozpoznana na bazie indywidualnej czy grupowej.

2.11. Umowy gwarancji finansowych

Umową gwarancji finansowych jest umowa zobowiązująca wystawcę do dokonania określonych płatności rekompensujących posiadaczowi stratę, jaką poniesie z powodu nie dokonania przez określonego dłużnika płatności w przypadającym terminie zgodnie z pierwotnymi lub zmienionymi warunkami instrumentu dłużnego.

W momencie początkowego ujęcia umowę gwarancji finansowej wycenia się w wartości godziwej. Po początkowym ujęciu, wystawca takiej umowy wycenia ją według wartości wyższej z:

- wartości ustalonej zgodnie z MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe” oraz
- wartości początkowej pomniejszonej, w odpowiednich przypadkach, o skumulowane odpisy amortyzacyjne ujęte zgodnie z MSR 18 „Przychody”.

2.12. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych obejmują pozycje zapadalne w ciągu trzech miesięcy od dnia nabycia, w tym: kasę i środki w banku centralnym o nieograniczonych możliwościach dysponowania, bony skarbowe oraz inne kwalifikujące się bony, kredyty i pożyczki udzielone innym bankom, należności od innych banków oraz zakupione z intencją sprzedaży w krótkim terminie papiery wartościowe Skarbu Państwa. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych wyceniane są według zamortyzowanego kosztu.

2.13. Umowy sprzedaży i odkupu

Transakcje repo i reverse repo określane są jako operacje sprzedaży lub kupna papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu lub odsprzedaży w umownym terminie i określonej umownej cenie i są ujmowane na dzień przekazania środków.

Papiery wartościowe sprzedawane przy jednoczesnym zawarciu powiązanej umowy odkupu (ang. repos/sell buy back) są reklasyfikowane w sprawozdaniu finansowym jako aktywa, na których ustanowiono zabezpieczenie, jeżeli jednostka przejmująca ma wynikające z umowy lub zwyczaju prawo do sprzedaży lub ponownego zastawienia zabezpieczenia. Zobowiązanie wobec kontrahenta ujmuje się w zobowiązaniach wobec innych banków, depozytach innych banków, innych depozytach lub zobowiązaniach wobec klientów z tytułu depozytów, w zależności od jego charakteru. Zakupione papiery wartościowe z przyrzeczeniem odsprzedaży (ang. reverse repos/buy sell back) ujmuje się jako kredyty i pożyczki udzielone innym bankom lub klientom, w zależności od ich charakteru.

Przy zawieraniu transakcji repo i reverse repo Grupa mBanku S.A. sprzedaje lub nabywa papiery wartościowe z udzielonym przyrzeczeniem odkupu lub odsprzedaży w umownym terminie i po określonej umownej cenie. Transakcje te są prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako aktywa finansowe przeznaczone do obrotu lub inwestycyjne aktywa finansowe oraz zobowiązania w przypadku dokonania transakcji „sell buy back” i jako należności w przypadku transakcji typu „buy sell back”.

Pożyczonych przez Grupę w transakcjach „buy sell back” papierów wartościowych nie ujmuje się w sprawozdaniu finansowym, chyba że zostały sprzedane osobom trzecim. W takim wypadku, transakcje sprzedaży ujmuje się w sprawozdaniu finansowym a przychody ze sprzedaży uwzględnia się w wyniku na działalności handlowej, a obowiązek zwrotu pożyczonych papierów ujmuje się według wartości godziwej jako zobowiązania wobec klientów. Nie rozpoznaje się jako aktywów finansowych papierów wartościowych pożyczonych w transakcjach „buy sell back” oraz ponownie wypożyczonych w transakcjach „sell buy back”.

W wyniku zawierania transakcji „sell buy back” na papierach posiadanych przez Grupę, dokonuje się przeniesienia aktywów finansowych w taki sposób, że nie kwalifikują się one do wyłączenia, ponieważ Grupa zachowuje zasadniczo wszystkie ryzyka i korzyści związane z posiadaniem aktywów finansowych.

2.14. Pochodne instrumenty finansowe i rachunkowość zabezpieczeń

Pochodne instrumenty finansowe wykazywane są w wartości godziwej począwszy od dnia zawarcia transakcji. Wartość godziwą ustala się w oparciu o notowania instrumentów na aktywnych rynkach, w tym w oparciu o ceny niedawno zawartych transakcji, oraz w oparciu o techniki wyceny, w tym modele bazujące na zdyskontowanych przepływach pieniężnych oraz modele wyceny opcji, w zależności od tego, który ze sposobów jest w danym przypadku właściwy. Wszystkie instrumenty pochodne o dodatniej wartości godziwej wykazuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako aktywa, a o wartości ujemnej – jako zobowiązania.

Najlepszym wskaźnikiem wartości godziwej instrumentu pochodnego w momencie jego początkowego ujęcia jest cena zawarcia transakcji (czyli wartość godziwa zapłaconej lub otrzymanej zapłaty). Jeżeli wartość godziwa tego instrumentu może być określona poprzez porównanie z innymi aktualnymi transakcjami rynkowymi dotyczącymi tego samego instrumentu (nie poddanego modyfikacji) lub na podstawie technik wyceny opartych wyłącznie na możliwych do zaobserwowania danych rynkowych, wówczas Grupa wykazuje zyski lub straty pierwszego dnia zgodnie z zasadami opisanymi w Nocie 2.15.

Wbudowane instrumenty pochodne traktuje się jako odrębne instrumenty pochodne, jeżeli ryzyka z nimi związane oraz ich charakterystyka nie są ściśle powiązane z ryzykami i charakterystyką zasadniczego kontraktu oraz kontrakt zasadniczy nie jest wyceniany w wartości godziwej przez wynik finansowy. Tego rodzaju wbudowane instrumenty pochodne wycenia się według wartości godziwej, a zmiany wartości godziwej wykazuje się w rachunku zysków i strat.

Zgodnie z zapisami MSR 39 OS 30: (i), opcja wcześniejszej spłaty nie musi być wydzielana z instrumentu dłużnego i wyceniana na potrzeby skonsolidowanego sprawozdania finansowego, ponieważ wartość wykonania opcji wcześniejszej spłaty jest w przybliżeniu równa wartości zamortyzowanego kosztu instrumentu dłużnego na każdy dzień rozliczania. W przypadku, gdyby wartość opcji wcześniejszej spłaty nie była ściśle związana z instrumentem dłużnym, byłaby ona wyceniona oraz ujawniona

w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy; (ii), cena wykonania opcji przedpłaty daje pożyczkodawcy zwrot w kwocie w przybliżeniu równej wartości bieżącej utraconych odsetek za pozostały do końca okres zasadniczej umowy. Utracone odsetki są rezultatem pomnożenia kwoty nominalu objętej przedpłatą, przez różnicę stóp procentowych. Różnica stóp procentowych jest to nadwyżka efektywnej stopy procentowej umowy zasadniczej nad efektywną stopą procentową, którą jednostka uzyskałaby na dzień przedpłaty, gdyby dokonała reinwestycji kwoty nominalu objętej przedpłatą w ramach podobnej umowy obejmującej okres pozostały do końca umowy zasadniczej.

Ocena tego, czy opcja kupna lub sprzedaży jest ściśle powiązana z zasadniczym instrumentem dłużnym, dokonywana jest przed wydzieleniem składnika kapitałowego z zasadniczego instrumentu dłużnego zgodnie z MSR 32.

Sposób ujmowania zmian wartości godziwej zależy od tego, czy dany instrument pochodny jest wyznaczony jako instrument zabezpieczający, a jeżeli tak, to także od rodzaju zabezpieczanej pozycji. Grupa wyznacza niektóre instrumenty pochodne albo jako (1) zabezpieczenie wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązań albo wiążącej umowy (zabezpieczenie wartości godziwej), albo (2) zabezpieczenie przyszłych wysoce prawdopodobnych przepływów pieniężnych z tytułu ujętego składnika aktywów lub zobowiązania, lub prognozowanej transakcji (zabezpieczenie przepływów pieniężnych). W odniesieniu do instrumentów pochodnych zabezpieczających pozycje Grupy stosuje się rachunkowość zabezpieczeń pod warunkiem spełnienia określonych w MSR 39 kryteriów tzn.:

- w momencie ustanowienia zabezpieczenia formalnie wyznaczono i udokumentowano powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem przez jednostkę oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia. Dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, zabezpieczanej pozycji lub transakcji, charakter zabezpieczanego ryzyka, a także sposób, w jaki jednostka będzie oceniała efektywność instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zagrożenia zmianami wartości godziwej pozycji zabezpieczanej lub przepływów pieniężnych związanych z zabezpieczanym ryzykiem;
- oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce efektywne w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka, zgodnie z udokumentowaną pierwotnie strategią zarządzania ryzykiem, dotyczącą tego konkretnego powiązania zabezpieczającego;
- w przypadku zabezpieczeń przepływów pieniężnych, planowana transakcja będąca przedmiotem zabezpieczenia musi być wysoce prawdopodobna oraz musi podlegać zagrożeniu zmianami przepływów pieniężnych, które w rezultacie mogą wpływać na rachunek zysków i strat;
- efektywność zabezpieczenia można wiarygodnie ocenić, tj. wartość godziwa lub przepływy pieniężne związane z pozycją zabezpieczaną wynikające z zabezpieczanego ryzyka oraz wartość godziwa instrumentu zabezpieczającego mogą być wiarygodnie wycenione;
- zabezpieczenie jest na bieżąco oceniane i stwierdza się jego wysoką efektywność we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zabezpieczenie zostało ustanowione.

Grupa dokumentuje cele zarządzania ryzykiem i strategię zawierania transakcji zabezpieczających oraz w momencie zawarcia transakcji, relację między instrumentem zabezpieczającym a zabezpieczaną pozycją. Grupa dokumentuje również własną ocenę efektywności transakcji zabezpieczających przed zmianami wartości godziwej lub przepływów pieniężnych, mierzoną zarówno prospektywnie jak i retrospektywnie od momentu ustalenia oraz przez cały okres trwania relacji instrumentu zabezpieczającego z zabezpieczaną pozycją.

Ze względu na podział instrumentów pochodnych zaklasyfikowanych do księgi bankowej oraz zaklasyfikowanych do księgi handlowej, Grupa stosuje odmienne podejście do prezentowania przychodów/kosztów odsetkowych dla każdej z tych grup instrumentów pochodnych, które zostało opisane w Nocie 2.4 Przychody i koszty z tytułu odsetek. Pozostały wynik z wyceny do wartości godziwej instrumentów ujmuje się w wyniku na działalności handlowej.

Zabezpieczenie wartości godziwej

Zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych wyznaczonych i kwalifikujących się jako zabezpieczenia wartości godziwej ujmuje się w rachunku zysków i strat wraz z odpowiadającymi im zmianami wartości godziwej zabezpieczanego składnika aktywów lub zobowiązania odnoszącego się do ryzyka, przed którym Grupa się zabezpiecza.

W przypadku, gdy zabezpieczenie przestało spełniać kryteria stosowania rachunkowości zabezpieczeń, korektę wartości bilansowej instrumentu zabezpieczanego, wycenianego według efektywnej stopy procentowej, rozlicza się w czasie w rachunku zysków i strat w okresie pozostałym do terminu wymagalności/zapadalności. Korekta wartości bilansowej zabezpieczanego kapitałowego papieru

wartościowego jest wykazywana w pozostałych całkowitych dochodach do czasu zbycia tego papieru wartościowego.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Efektywną część zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych wyznaczonych i kwalifikujących się jako zabezpieczenia przepływów pieniężnych ujmuje się w pozostałych całkowitych dochodach. Zysk lub stratę dotyczącą części nieefektywnej wykazuje się w rachunku zysków i strat bieżącego okresu.

Kwoty ujęte w pozostałych całkowitych dochodach przenosi się do rachunku zysków i strat oraz zalicza do przychodów lub kosztów tych samych okresów, w których zabezpieczana pozycja wpłynie na rachunek zysków i strat (np. w momencie zawarcia prognozowanej transakcji sprzedaży, która jest przedmiotem zabezpieczenia).

W przypadku, gdy instrument zabezpieczający wygaśł albo został sprzedany, lub gdy zabezpieczenie przestało spełniać kryteria rachunkowości zabezpieczeń, wszelkie łączne zyski lub straty wykazywane w tym momencie w pozostałych całkowitych dochodach pozostają w pozostałych całkowitych dochodach, do momentu ujęcia w rachunku zysków i strat prognozowanej transakcji. Jeżeli zawarcie prognozowanej transakcji nie jest już uznawane za prawdopodobne, łączne zyski lub straty wykazane w pozostałych całkowitych dochodach są niezwłocznie przenoszone do rachunku zysków i strat.

Instrumenty pochodne nie spełniające kryteriów rachunkowości zabezpieczeń

Zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych nie spełniających kryteriów rachunkowości zabezpieczeń wykazywane są w rachunku zysków i strat bieżącego okresu.

Grupa posiada w portfelu następujące instrumenty pochodne:

Instrumenty na ryzyko rynkowe:

- Kontrakty futures na obligacje, na indeks
- Opcje na papiery wartościowe i indeksy giełdowe
- Opcje na kontrakty futures
- Transakcje terminowe na papiery wartościowe
- Swapy towarowe

Instrumenty na ryzyko stopy procentowej:

- Forward Rate Agreement (FRA)
- Interest Rate Swap (IRS), Overnight Index Swap (OIS)
- Opcje na stopę procentową

Instrumenty na ryzyko kursu walutowego:

- Walutowe transakcje terminowe, fx swap, fx forward
- Cross Currency Interest Rate Swap (CIRS)
- Opcje walutowe.

2.15. Zyski i straty w momencie początkowego ujęcia

Najlepszym dowodem wartości godziwej instrumentu finansowego przy początkowym ujęciu jest cena transakcji (tj. wartość godziwa uiszczonej lub otrzymanej zapłaty), chyba że wartość godziwa tego instrumentu jest udowodniona poprzez porównanie z innymi możliwymi do obserwacji bieżącymi transakcjami rynkowymi dla tego samego instrumentu (tj. bez modyfikacji lub przepakowania) lub oparta jest na technice wyceny, której zmienne obejmują wyłącznie dane pochodzące z możliwych do obserwacji rynków.

W przypadku transakcji, których wartość początkowa uzyskana z modelu wyceny (uwzględniającego zarówno dane obserwowane na rynku jak i dane nierynkowe) oraz cena transakcyjna różnią się, początkowe ujęcie następuje według ceny transakcyjnej. Grupa zakłada, że cena taka jest najlepszym przybliżeniem wartości godziwej, pomimo faktu, iż wartość otrzymana z modelu wyceny może być różna. Różnica pomiędzy ceną transakcji a wartością uzyskaną z modelu, zwyczajowo nazywana zyskami i stratami z początkowego ujęcia („day one profit and loss”), jest rozliczana w czasie.

Moment ujęcia odroczonego zysków i strat z początkowego ujęcia jest oceniany indywidualnie. Są one amortyzowane przez okres trwania transakcji, odraczone do momentu, kiedy wartość instrumentu może być ustalona na podstawie obserwowalnych rynkowych danych wejściowych, lub realizowane przez płatności. Instrument finansowy jest od tego momentu wyceniany w wartości godziwej, skorygowanej o zyski i straty z początkowego ujęcia. Dalsze zmiany wartości godziwej są niezwłocznie ujmowane w rachunku zysków i strat bez odwracania odroczonego zysków i strat z początkowego ujęcia.

2.16. Kredyty i pożyczki otrzymane oraz depozyty przyjęte

Kredyty i pożyczki otrzymane oraz depozyty przyjęte ujmuje się początkowo według wartości godziwej, pomniejszonej o poniesione koszty transakcyjne. Po początkowym ujęciu, kredyty i pożyczki oraz depozyty przyjęte wykazuje się według skorygowanej ceny nabycia (zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej). Wszelkie różnice pomiędzy otrzymaną kwotą (pomniejszoną o koszty transakcyjne) a wartością wykupu ujmuje się w rachunku zysków i strat przez okres obowiązywania odnośnych umów metodą efektywnej stopy procentowej.

2.17. Wartości niematerialne

Przy początkowym ujęciu Grupa wycenia wartości niematerialne w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Po początkowym ujęciu wartości niematerialne wykazane są według ceny nabycia skorygowanej o koszty ulepszenia (przebudowy, rozbudowy, rekonstrukcji lub modernizacji) oraz naliczone umorzenie i łączną kwotę odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości. Umorzenie naliczane jest metodą liniową przy uwzględnieniu oczekiwanych okresów ekonomicznej użyteczności wartości niematerialnych.

Wartość firmy

Wartość firmy z tytułu przejęcia jednostki jest początkowo ujmowana według ceny nabycia stanowiącej kwotę nadwyżki sumy przekazanej zapłaty, kwoty wszelkich niekontrolujących udziałów w jednostce przejmowanej oraz w przypadku połączenia jednostek realizowanego etapami wartości godziwej na dzień przejęcia udziału w kapitale jednostki przejmowanej, należącego poprzednio do jednostki przejmującej nad kwotą netto ustaloną na dzień przejęcia wartości możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań.

Wartość firmy z przejęcia jednostek zależnych ujmuje się w ramach wartości niematerialnych. Wartość firmy nie jest amortyzowana, lecz jest testowana corocznie pod kątem utraty wartości oraz gdy istnieją przesłanki na to wskazujące i wykazywana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej według kosztu pomniejszonego o skumulowane odpisy z tytułu utraty wartości. Na koniec każdego okresu sprawozdawczego Grupa ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego została przypisana wartość firmy. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie występują, Grupa szacuje wartość odzyskiwaną tego składnika aktywów. Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości w odniesieniu do wartości firmy nie podlega odwróceniu.

Zyski i straty ze zbycia działalności uwzględniają wartość bilansową wartości firmy dotyczącą sprzedanej działalności. W celu przeprowadzenia testu pod kątem możliwej utraty wartości wartość firmy jest alokowana do ośrodków wypracowujących środki pieniężne. Alokację robi się na dzień nabycia dla takich ośrodków bądź grup ośrodków wypracowujących środki pieniężne, które według oczekiwań będą czerpać korzyści z połączenia, dzięki któremu ta wartość firmy powstała, nie większych niż segmenty operacyjne zgodnie z MSSF 8 bez względu na to, czy zostały do nich przypisane także inne składniki aktywów lub zobowiązania jednostki przejmowanej.

Oprogramowanie komputerowe

Zakupione licencje na oprogramowanie komputerowe aktywuje się w wysokości kosztów poniesionych na zakup i przygotowanie do używania konkretnego oprogramowania komputerowego. Aktywowane koszty odpisuje się przez szacowany okres użytkowania oprogramowania (2-11 lat). Wydatki związane utrzymaniem programów komputerowych spisywane są w koszty z chwilą poniesienia. Wydatki bezpośrednio związane z wytworzeniem dających się zidentyfikować i unikatowych programów komputerowych kontrolowanych przez Grupę, które prawdopodobnie wygenerują korzyści gospodarcze przekraczające te koszty i będą uzyskiwane przez więcej niż jeden rok, ujmuje się jako wartości niematerialne. Koszty bezpośrednio obejmują koszty osobowe bezpośrednio przypisane do oprogramowania.

Aktywowane koszty związane z tworzeniem oprogramowania amortyzowane są przez szacowany okres użytkowania (2-11 lat).

Oprogramowanie komputerowe bezpośrednio związane z funkcjonowaniem określonego sprzętu informatycznego jest wykazywane w pozycji „Rzeczowe aktywa trwałe”.

Koszty zakończonych prac rozwojowych

Grupa identyfikuje koszty zakończonych prac rozwojowych jako wartości niematerialne w związku z uzyskaniem przyszłych korzyści ekonomicznych oraz spełnieniem warunków określonych w MSR 38, tj. Grupa ma możliwość i zamiar ukończenia oraz użytkowania wytwarzanego składnika, posiada stosowne środki techniczne i finansowe służące ukończeniu prac i użytkowaniu wytwarzanego składnika oraz może

wiarygodnie ustalić wysokość nakładów poniesionych w czasie prac rozwojowych, które można przyporządkować wytworzonemu składnikowi wartości niematerialnych.

Ekonomiczny okres użyteczności „Kosztów zakończonych prac rozwojowych” jest określony i nie przekracza 3 lat. Stawki amortyzacyjne są dostosowane do okresu ekonomicznej użyteczności. Grupa wykazuje osobno te koszty, które wynikają z prac rozwojowych we własnym zakresie i z transakcji połączenia jednostek gospodarczych.

Na nakłady na prace rozwojowe składają się wszystkie nakłady, które można bezpośrednio przyporządkować czynnościom rozwojowym.

Wartości niematerialne są badane pod kątem utraty wartości zawsze, gdy występują zdarzenia lub zmiany okoliczności wskazujące, że wartość bilansowa może być niemożliwa do odzyskania.

2.18. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazuje się według kosztu historycznego pomniejszonego o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Koszt historyczny uwzględnia wydatki bezpośrednio związane z nabyciem danych aktywów.

Późniejsze nakłady uwzględnia się w wartości bilansowej danego środka trwałego lub ujmuje jako odrębny środek trwały (tam, gdzie jest to właściwe) tylko wówczas, gdy jest prawdopodobne, że z tytułu tej pozycji nastąpi wpływ korzyści ekonomicznych do Grupy, zaś koszt danej pozycji można wiarygodnie zmierzyć. Wszelkie pozostałe wydatki na naprawę i konserwację odnoszone są do rachunku zysków i strat w okresie obrotowym, w którym je poniesiono.

Grunty nie podlegają amortyzacji. Amortyzację innych środków trwałych nalicza się metodą liniową w celu rozłożenia ich wartości początkowej, pomniejszonej o wartość końcową, przez okresy ich użytkowania, które dla poszczególnych grup środków trwałych wynoszą:

- Budynki i budowle	25-40 lat,
- Urządzenia techniczne i maszyny	2-10 lat,
- Środki transportu	5 lat,
- Sprzęt informatyczny	2-5 lat,
- Inwestycje w obce środki trwałe	10-40 lat nie dłużej niż okres najmu/ dzierżawy/ leasingu,
- Sprzęt biurowy, meble	5-10 lat.

Grunty i budynki obejmują głównie oddziały i biura. Weryfikacji wartości końcowej i okresów użytkowania środków trwałych oraz metod amortyzacji dokonuje się na koniec każdego okresu sprawozdawczego i w razie potrzeby dokonuje się ich korekty prospektywnie.

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego Grupa ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości środków trwałych. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie występują, Grupa szacuje wartość odzyskiwaną tych środków trwałych. Amortyzowane środki trwałe są badane pod kątem utraty wartości zawsze, gdy występują zdarzenia lub zmiany okoliczności wskazujące, że wartość bilansowa może być niemożliwa do odzyskania. Wartość bilansowa środka trwałego jest obniżana do poziomu wartości odzyskiwalnej, jeżeli wartość bilansowa przewyższa szacunkową wartość odzyskiwalną. Wartość odzyskiwalna jest wyższą z dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego pomniejszonej o koszty jego sprzedaży i wartości użytkowej.

Jeżeli oszacowanie wartości odzyskiwalnej pojedynczego składnika aktywów nie jest możliwe, Grupa ustala wartość odzyskiwalną ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego należy dany składnik aktywów (ośrodek wypracowujący środki pieniężne danego składnika aktywów).

Wartość bilansowa pozycji rzeczowych aktywów trwałych zostaje usunięta z bilansu w momencie zbycia lub wówczas, gdy nie przewiduje się osiągnięcia przyszłych korzyści ekonomicznych z jego użytkowania i następującego po nim zbycia. Zyski i straty wynikające z faktu usunięcia pozycji rzeczowych aktywów trwałych z bilansu ujmuje się w rachunku zysków i strat w momencie usunięcia z bilansu. Zysków nie klasyfikuje się jako przychodu.

Zyski i straty z tytułu zbycia środków trwałych ustala się drogą porównania wpływów ze sprzedaży z ich wartością bilansową i ujmuje w rachunku zysków i strat.

2.19. Zapasy

Zapasy wyceniane są według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia bądź kosztu wytworzenia lub ceny sprzedaży netto. Do kosztu wytworzenia zapasów zalicza się koszty bezpośrednio produkcji, odnośną część ponoszonych w procesie wytwarzania stałych pośrednich kosztów produkcji oraz koszty finansowania

zewnątrznego, które można bezpośrednio przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu danego składnika. Cena sprzedaży netto to oszacowana cena sprzedaży w normalnym toku działalności, pomniejszona o odnośne zmienne koszty sprzedaży. Kwotę wszelkich odpisów wartości zapasów do poziomu wartości netto możliwej do uzyskania oraz wszelkie straty w zapasach ujmuje się jako koszt okresu, w którym odpis lub strata miały miejsce zaliczając do kosztu pozostałych kosztów operacyjnych. Odwrócenie odpisu wartości zapasów, wynikające ze zwiększenia ich wartości netto możliwej do uzyskania zostaje ujęte jako zmniejszenie kwoty zapasów ujętych jako koszt okresu, w którym odwrócenie odpisu wartości miało miejsce. Wartość rozchodu pozycji zapasów wycenia się w drodze szczegółowej identyfikacji poszczególnych cen nabycia lub kosztów wytworzenia składników, które dotyczą realizacji konkretnych wydzielonych przedsięwzięć. W szczególności do zapasów zalicza się grunty oraz prawa wieczystego użytkowania gruntów przeznaczone do zagospodarowania w ramach realizowanych inwestycji budownictwa. Obejmują one także środki trwałe przeznaczone do leasingu oraz środki trwałe przejęte z wypowiedzianych umów leasingu.

2.20. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana

Do aktywów trwałych do zbycia klasyfikowane są aktywa trwałe w przypadku, jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana przede wszystkim w drodze transakcji sprzedaży, a nie poprzez ich dalsze wykorzystanie. Sytuacja taka ma miejsce, gdy pojedynczy składnik aktywów (lub grupa) jest dostępny do natychmiastowej sprzedaży w jego bieżącym stanie z uwzględnieniem jedynie normalnych i zwyczajowo przyjętych warunków dla sprzedaży tego typu aktywów oraz jego sprzedaż jest wysoce prawdopodobna, tzn. zdecydowano o wypełnieniu planu sprzedaży danego składnika aktywów, rozpoczęto aktywny program znalezienia nabywcy i zakończenia planu zbycia. Ponadto taki składnik aktywów jest oferowany do sprzedaży po cenie, która jest racjonalna w odniesieniu do jego bieżącej wartości godziwej i oczekuje się, że sprzedaż zostanie ujęta jako sprzedaż zakończona w czasie jednego roku od dnia zaklasyfikowania składnika aktywów do tej kategorii.

Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży ujmuje się w kwocie niższej z dwóch: wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia tych aktywów. Dla aktywów zaklasyfikowanych do tej kategorii nie nalicza się amortyzacji.

W przypadku, gdy kryteria klasyfikacji do grupy aktywów trwałych do zbycia nie są spełnione Grupa zaprzestaje ich ujmowania w tej kategorii i dokonuje reklasyfikacji do odpowiedniej kategorii aktywów. W takim przypadku Grupa wycenia składnik aktywów, który nie jest dłużej klasyfikowany jako przeznaczony do zbycia (lub nie wchodzi już w skład grupy przeznaczonej do zbycia) w kwocie niższej z dwóch:

- jego wartości bilansowej z dnia poprzedzającego klasyfikację składnika aktywów (lub grupy do zbycia) jako przeznaczony do sprzedaży, skorygowanej o amortyzację lub aktualizację wyceny, która zostałaby ujęta, gdyby składnik aktywów (lub grupa do zbycia) nie został zaklasyfikowany jako przeznaczony do sprzedaży;
- jego wartości odzyskiwalnej z dnia podjęcia decyzji o braku jego sprzedaży.

Działalność zaniechana to element przedsięwzięcia Grupy, który został zbyty lub jest zakwalifikowany jako przeznaczony do sprzedaży, jak również stanowi odrębną, ważną dziedzinę działalności jednostki lub jej geograficzny obszar działalności, albo jest jednostką zależną nabytą wyłącznie z zamiarem jej odsprzedaży.

Klasyfikacja do działalności zaniechanej następuje w momencie zbycia lub w momencie, gdy działalność spełnia kryteria działalności przeznaczonej do sprzedaży, jeśli ten moment nastąpił wcześniej. Grupa do zbycia, która ma zostać wycofana z użytkowania, również może się kwalifikować jako działalność zaniechana.

2.21. Odroczonego podatek dochodowy

Grupa tworzy rezerwę na przejściową różnicę z tytułu podatku dochodowego spowodowaną różnicą między wartością bilansową danego składnika aktywów lub zobowiązań wykazywaną w sprawozdaniu finansowym a jego wartością podatkową. Dodatnią różnicę netto wykazuje się w pasywach jako „Rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego”. Ujemną różnicę netto ujmuje się w pozycji „Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego”. Zmianę stanu rezerwy na odroczonego podatku dochodowego oraz aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w stosunku do poprzedniego okresu obrotowego zalicza się do pozycji „Podatek dochodowy”. Do wyliczenia podatku odroczonego stosuje się metodę bilansową.

Zobowiązania lub aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmowane są w pełnej wysokości, metodą bilansową, w związku z istnieniem różnic przejściowych pomiędzy wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową. Zobowiązania lub aktywa z tego tytułu ustala się przy zastosowaniu

stawek podatkowych obowiązujących prawnie lub faktycznie na koniec okresu sprawozdawczego, i które to stawki zgodnie z oczekiwaniami będą obowiązywać w momencie realizacji aktywów lub regulowania zobowiązań z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Główne różnice przejściowe powstają z tytułu odpisów tworzonych na utratę wartości kredytów i udzielonych gwarancji spłaty kredytów, amortyzacji środków trwałych i wartości niematerialnych, leasingu finansowego podatkowo traktowanego jako operacyjny, aktualizacji wyceny niektórych aktywów i zobowiązań finansowych, w tym kontraktów na instrumenty pochodne oraz transakcje terminowe, rezerw na świadczenia emerytalne i inne świadczenia po okresie zatrudnienia, a także strat podatkowych przysługujących do odliczenia.

Grupa weryfikuje wartość bilansową składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego na koniec każdego okresu sprawozdawczego. Grupa obniża wartość bilansową składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w zakresie, w jakim nie jest prawdopodobne osiągnięcie zysku do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Takie obniżki koryguje się w górę w zakresie, w jakim uzyskanie wystarczającego zysku do opodatkowania staje się prawdopodobne.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego są ujmowane w księgach w wysokości możliwej do zrealizowania. Jeżeli prognozowana kwota dochodu ustalonego dla celów podatkowych nie pozwala na realizację aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w całości lub w części, aktywa te są tworzone w odpowiedniej wysokości. Powyższa zasada dotyczy także ujmowanych w aktywie odroczonym kwot strat podatkowych.

Aktywa i rezerwy z tytułu podatku odroczonego Grupa wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej po skompensowaniu na poziomie każdej ze spółek podlegającej konsolidacji. Aktywa i rezerwy można kompensować, jeżeli Grupa ma tytuł uprawniający do ich jednoczesnego uwzględniania przy obliczaniu kwoty zobowiązania podatkowego.

W przypadku Banku, aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlegają kompensowaniu na poziomie każdego z krajów, w którym Bank prowadzi działalność i rozlicza się z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych.

Grupa ujawnia oddzielnie kwotę ujemnych różnic przejściowych (głównie z tytułu nierozliczonych strat podatkowych lub niewykorzystanych ulg podatkowych), w związku z którymi nie ujęto w sprawozdaniu z sytuacji finansowej aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, a także kwotę różnic przejściowych związanych z inwestycjami w jednostkach zależnych i stowarzyszonych, na które nie utworzono rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Grupa ujmuje w kalkulacji podatku odroczonego zobowiązania lub aktywa z tytułu różnic przejściowych powstających w związku z inwestycjami w jednostki zależne i stowarzyszone, chyba że na podstawie posiadanych dowodów realizacja różnic przejściowych jest kontrolowana przez Grupę i prawdopodobne jest, że w możliwej do przewidzenia przyszłości różnice te nie ulegną odwróceniu.

Odroczony podatek dochodowy z tytułu aktualizacji wartości inwestycji dostępnych do sprzedaży i aktualizacji transakcji zabezpieczeń przepływów pieniężnych ujmuje się, tak jak aktualizację wyceny, bezpośrednio w innych pozycjach kapitału własnego, a następnie przenosi do rachunku zysków i strat w momencie, gdy dana inwestycja lub pozycja zabezpieczana wpływa na rachunek zysków i strat.

2.22. Aktywa przejęte za długi

Aktywa przejęte za długi to finansowe i niefinansowe aktywa przejęte przez Grupę w celu rozliczenia przeterminowanych należności kredytowych. Aktywa te wycenia się w momencie początkowego ujęcia w kwocie odpowiadającej ich wartości godziwej i klasyfikuje jako rzeczowe aktywa trwałe, aktywa finansowe lub inne aktywa w zależności od rodzaju aktywów i intencji Grupy odnośnie sposobu realizacji korzyści z tych aktywów. W przypadku, gdy wartość godziwa przejętych aktywów jest wyższa od kwoty długu, różnica stanowi zobowiązanie wobec kredytobiorcy.

W późniejszym okresie aktywa przejęte za długi są ujmowane i wyceniane zgodnie z polityką przewidzianą dla aktywów danej kategorii.

2.23. Rozliczenia międzyokresowe i przychody przyszłych okresów

Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów ujmuje się, jeśli wydatki dotyczą miesięcy następujących po miesiącu, w którym je poniesiono. Czynne rozliczenia międzyokresowe ujmowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Inne aktywa”.

Do biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów zalicza się koszty z tytułu świadczeń wykonywanych na rzecz Grupy, lecz jeszcze nie stanowiących jej zobowiązań. Przychody przyszłych okresów stanowią między

innymi otrzymane kwoty przyszłych świadczeń. Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów oraz przychody przyszłych okresów prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pozostałe zobowiązania”.

Do przychodów przyszłych okresów zalicza się prowizje reasekuracyjne i koasekuracyjne z tytułu wystawionych umów ubezpieczeniowych objętych umowami reasekuracji oraz koasekuracji, podlegające rozliczeniu w czasie, w części przypadającej na przyszłe okresy sprawozdawcze.

Koszty akwizycji w części przypadającej na następne okresy sprawozdawcze podlegają rozliczeniu w czasie proporcjonalnie do długości trwania umów ubezpieczenia, których dotyczą.

2.24. Leasing

Umowa leasingowa zaliczana jest do leasingu finansowego, jeżeli następuje przeniesienie zasadniczo wszystkich ryzyk i korzyści wynikających z tytułu posiadania przedmiotu leasingu. Ostateczne przeniesienie tytułu prawnego może, lecz nie musi nastąpić. Umowa leasingowa zaliczana jest do leasingu operacyjnego, jeżeli nie następuje przeniesienie zasadniczo wszystkich ryzyk i korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu.

Grupa dokonuje ustalenia czy umowa jest umową leasingu bądź umową, która zawiera leasing, w oparciu o istotę umowy i o ocenę czy wywiązanie się z umowy jest uzależnione od korzystania z określonego składnika aktywów oraz czy umowa przenosi prawo do użytkowania składnika aktywów.

Grupa mBanku S.A. jako leasingodawca

Dla aktywów używanych na podstawie umowy leasingu finansowego wartość równą inwestycji leasingowej netto ujmuje się jako należności w pozycji „kredyty i pożyczki udzielone klientom”. Różnicę pomiędzy kwotą należności brutto a wartością bieżącą należności ujmuje się jako niezrealizowane przychody finansowe.

Przychody z tytułu leasingu ujmuje się w następujący sposób:

■ Odsetki z tytułu leasingu finansowego

Przychody z tytułu leasingu finansowego ujmowane są według zasady memoriałowej, w oparciu o stałą stopę zwrotu skalkulowaną na podstawie wszystkich przepływów pieniężnych związanych z realizacją danej umowy leasingu, zdyskontowanych według stopy procentowej leasingu.

■ Przychody netto z tytułu leasingu operacyjnego

Przychody z tytułu leasingu operacyjnego oraz koszty amortyzacji środków trwałych oddanych przez Grupę w leasing operacyjny, poniesione w celu uzyskania tych przychodów, ujmuje się w wartości netto jako pozostałe przychody operacyjne w rachunku zysków i strat.

Przychody z tytułu leasingu operacyjnego ujmuje się jako przychód metodą liniową przez okres leasingu, chyba że zastosowanie innej systematycznej metody lepiej odzwierciedla sposób rozłożenia w czasie zmniejszania się korzyści czerpanych z oddanego w leasing składnika aktywów.

Grupa mBanku S.A. jako leasingobiorca

Większość dotychczasowych umów leasingowych Grupy to umowy leasingu operacyjnego. Całość opłat leasingowych dokonywanych w ramach leasingu operacyjnego jest rozliczana w ciężar kosztów metodą liniową w okresie trwania umowy leasingowej.

2.25. Rezerwy

Rezerwy na zobowiązania warunkowe o charakterze niewykorzystanych gwarancji i akredytyw (własnych), jak również na niewykorzystane, nieodwołalne, bezwarunkowo przyznane limity kredytowe, są wyceniane zgodnie z MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe”.

Rezerwy zgodnie z MSR 37 są tworzone wówczas, gdy na Grupie ciąży obecny obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, prawdopodobne jest, że wypełnienie obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków oraz gdy można dokonać wiarygodnego szacunku kwoty tego obowiązku.

2.26. Świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia i inne świadczenia pracownicze

Świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia

Grupa tworzy rezerwy na przyszłe zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia ustalone w oparciu o oszacowania tego typu zobowiązań, na podstawie modelu aktuarialnego. Grupa stosuje zasadę ujmowania zysków i strat aktuarialnych z wyceny świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia dotyczących zmian w założeniach aktuarialnych w pozostałych całkowitych dochodach, które

nie zostaną przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat. Natomiast koszty zatrudnienia oraz odsetki netto od zobowiązania z tytułu określonych świadczeń Grupa ujmuje odpowiednio w „Ogólnych kosztach administracyjnych” i w pozostałych kosztach z tytułu odsetek.

Świadczenia oparte na akcjach rozliczane w instrumentach kapitałowych

Grupa prowadzi programy wynagrodzeń opartych na i regulowanych akcjami własnymi. Świadczenia oparte na akcjach rozliczane w instrumentach kapitałowych są rozliczane zgodnie z MSSF 2 „Płatności związane z akcjami”. Wartość godziwa świadczona przez pracowników pracy, w zamian za przyznanie opcji i akcji, powiększa koszty danego okresu odpowiednio w korespondencji z kapitałami własnymi. Łączną kwotę, jaką należy rozliczyć w koszty przez okres nabywania uprawnień przez pracowników do realizacji opcji i akcji, ustala się w oparciu o wartość godziwą przyznaną opcji i akcji. Nie występują warunki rynkowe nabywania uprawnień, które byłyby uwzględnione przy szacowaniu na dzień wyceny wartości godziwej opcji na akcje oraz akcji. Warunki nabycia uprawnień inne niż warunki rynkowe nie są uwzględniane przy szacowaniu wartości godziwej opcji na akcje i akcji, lecz są uwzględniane przez korektę liczby instrumentów kapitałowych. Na koniec każdego okresu sprawozdawczego Bank koryguje szacunek co do poziomu liczby opcji i akcji, co do których oczekuje się, że będą możliwe do wykorzystania. Zgodnie z MSSF 2, w trakcie trwania programów nie jest konieczne ujmowanie zmiany wartości godziwej płatności opartej na akcjach.

Świadczenia oparte na akcjach rozliczane w środkach pieniężnych

W przypadku transakcji opartych na akcjach jednostki dominującej najwyższego szczebla rozliczanych w środkach pieniężnych, wartość godziwa świadczona przez pracowników pracy, w zamian za przyznanie praw do opcji i akcji/praw do udziału we wzroście akcji, powiększa koszty danego okresu odpowiednio w korespondencji z zobowiązaniami. Do czasu, gdy zobowiązanie wynikające z transakcji opartych na akcjach rozliczanych w środkach pieniężnych zostanie uregulowane, Bank na każdy dzień sprawozdawczy, a także na dzień rozliczenia wycenia zobowiązanie w wartości godziwej, a ewentualne zmiany wartości ujmuje w zysku lub stracie danego okresu.

Inne świadczenia pracownicze

W mBanku Hipotecznym od września 2012 roku funkcjonuje program motywacyjny, oparty na akcjach fantomowych tego banku, który traktowany jest jako program motywacyjny zgodnie z MSR 19.

2.27. Kapitał

Kapitały stanowią kapitały i fundusze własne przypadające na akcjonariuszy Banku i kapitały przypadające na udziały niekontrolujące, tworzone zgodnie z określonymi przepisami prawa, tj. właściwymi ustawami, statutem lub umową Spółek Grupy.

Zarejestrowany kapitał akcyjny

Zarejestrowany kapitał akcyjny wykazywany jest według wartości nominalnej, zgodnie ze statutem oraz wpisem do rejestru sądowego.

■ Akcje własne

W przypadku nabycia akcji Banku przez Bank, zapłacona kwota pomniejsza kapitał własny jako akcje własne do momentu ich anulowania. W przypadku sprzedaży lub powtórnego przydziału tych akcji, otrzymana zapłata wykazywana jest w kapitale własnym.

Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej

Kapitał ten tworzony jest z premii emisyjnej uzyskanej z emisji akcji, pomniejszonej o poniesione bezpośrednie koszty z nią związane.

Koszty bezpośrednio związane z emisją nowych akcji, emisją opcji, pomniejszają ujęte w kapitale własnym wpływy z emisji.

Ponadto kapitał zapasowy uwzględnia rozliczenia z tytułu programów motywacyjnych opartych na akcjach Banku.

Zyski zatrzymane

Zyski zatrzymane obejmują:

- pozostały kapitał zapasowy,
- pozostałe kapitały rezerwowe,
- fundusz ogólnego ryzyka,
- niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych,
- wynik roku bieżącego.

Pozostały kapitał zapasowy, pozostały kapitał rezerwowy i fundusz ogólnego ryzyka tworzone są z odpisów z zysku i są przeznaczone na cele określone w statucie lub innych przepisach prawa.

Ponadto w pozostałym kapitale rezerwowym ujmuje się wycenę programów motywacyjnych opartych na akcjach Banku.

Dywidendy za dany rok, które zostały zatwierdzone przez Walne Zgromadzenie, ale nie zostały wypłacone na koniec okresu sprawozdawczego, ujawnia się w pozycji zobowiązania z tytułu dywidendy w ramach „pozostałych zobowiązań”.

Inne pozycje kapitałów

Inne pozycje kapitałów tworzone są w wyniku:

- wyceny instrumentów finansowych zakwalifikowanych do kategorii „dostępne do sprzedaży”,
- różnic kursowych z przeliczenia jednostek zagranicznych,
- zysków i strat aktuarialnych dotyczących świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia,
- wyceny instrumentów pochodnych w ramach rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych w odniesieniu do efektywnej części zabezpieczenia.

2.28. Wycena pozycji wyrażonych w walutach obcych

Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Pozycje zawarte w sprawozdaniach finansowych poszczególnych jednostek Grupy, w tym oddziałów zagranicznych Banku, wycenia się w walucie podstawowego środowiska gospodarczego, w którym dana jednostka prowadzi działalność („waluta funkcjonalna”). Sprawozdanie finansowe prezentowane jest w złotych, które są walutą prezentacji Grupy i walutą funkcjonalną Banku.

Transakcje i salda

Transakcje wyrażone w walutach obcych przelicza się na walutę funkcjonalną według kursu obowiązującego w dniu transakcji. Zyski i straty kursowe z tytułu rozliczenia tych transakcji oraz wyceny bilansowej aktywów i zobowiązań pieniężnych wyrażonych w walutach obcych ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Różnice kursowe z tytułu pozycji pieniężnych, takich jak aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, wykazuje się w ramach zysków i strat z tytułu zmian wartości godziwej. Różnice kursowe z tytułu takich pozycji pieniężnych jak instrumenty kapitałowe zaklasyfikowane do aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, uwzględnia się w pozostałych całkowitych dochodach.

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego pozycje niepieniężne wyceniane według kosztu historycznego wyrażonego w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia zawarcia transakcji, natomiast pozycje niepieniężne wyceniane w wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursów wymiany, które obowiązywały w dniu, na który wartość godziwa została wyceniona.

W przypadku, gdy zysk lub strata z tytułu pozycji niepieniężnych jest ujęta w pozostałych całkowitych dochodach, każdy element tego zysku lub straty dotyczący różnic kursowych ujmuje się w pozostałych całkowitych dochodach. I odwrotnie, jeżeli zysk lub strata z tytułu pozycji niepieniężnych jest ujęta w wyniku, każdy element tego zysku lub straty dotyczący różnic kursowych ujmuje się w wyniku.

Zmiana wartości godziwej pieniężnych aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży obejmuje różnice kursowe wynikające z wyceny według zamortyzowanego kosztu, które ujmowane są w rachunku zysków i strat.

Pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej oddziałów zagranicznych przeliczane są na walutę prezentacji z waluty funkcjonalnej z zastosowaniem kursu średniego na koniec okresu sprawozdawczego. Pozycje rachunku zysków i strat tych jednostek przelicza się na walutę prezentacji z zastosowaniem kursów średnich z końca poszczególnych miesięcy okresu sprawozdawczego. Powstałe w ten sposób różnice kursowe ujmowane są w pozostałych całkowitych dochodach.

Spółki wchodzące w skład Grupy

Wyniki i sytuację finansową wszystkich jednostek Grupy, z których żadna nie prowadzi działalności w warunkach hiperinflacji, których waluty funkcjonalne różnią się od waluty prezentacji, przelicza się na walutę prezentacji w następujący sposób:

- aktywa i zobowiązania w każdym prezentowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej przelicza się według kursu średniego NBP obowiązującego na koniec tego okresu sprawozdawczego,

- przychody i koszty w każdym rachunku zysków i strat przelicza się według kursu stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów NBP na ostatni dzień każdego z 12 miesięcy prezentowanych okresów obrachunkowych,
- wszystkie wynikające stąd różnice kursowe ujmuje się jako odrębny składnik pozostałych całkowitych dochodów.

Przy konsolidacji, różnice kursowe z tytułu przeliczenia inwestycji netto w jednostkach działających za granicą ujmuje się pozostałych całkowitych dochodach. Przy sprzedaży jednostki prowadzącej działalność za granicą, takie różnice kursowe ujmuje się w rachunku zysków i strat jako część zysku lub straty ze sprzedaży.

Działalność leasingowa

Do rachunku zysków i strat zalicza się ujemne bądź dodatnie różnice kursowe z tytułu wyceny zobowiązań kredytowych finansujących zakup przedmiotów w leasingu operacyjnym. W umowach leasingu operacyjnego w sprawozdaniu z sytuacji finansowej środki trwałe będące przedmiotem tych umów wykazuje się na moment rozpoczęcia umowy w przeliczeniu na złote, zaś kredyty w walucie obcej, z których je sfinansowano, podlegają wycenie kursowej.

W przypadku umów leasingu finansowego różnice kursowe z wyceny należności leasingowych, jak i zobowiązań w walucie obcej, na koniec okresu sprawozdawczego odnosi się na rachunek zysków i strat.

2.29. Działalność powiernicza

mBank S.A. prowadzi działalność powierniczą w zakresie krajowych i zagranicznych papierów wartościowych oraz obsługi funduszy inwestycyjnych i emerytalnych.

Bank świadczy usługi przechowywania aktywów, powiernictwa, zarządzania przedsiębiorstwami, zarządzania inwestycyjnego oraz usługi doradcze na rzecz osób trzecich. W związku z wykonywaniem tych usług Bank podejmuje decyzje dotyczące alokacji oraz kupna i sprzedaży wielu różnych instrumentów finansowych. Aktywa przechowywane na zasadach powierniczych nie zostały wykazane w niniejszym sprawozdaniu finansowym.

Aktywa te nie zostały wykazane w niniejszym sprawozdaniu finansowym, ponieważ nie należą do Grupy.

Pozostałe spółki Grupy Kapitałowej nie prowadzą działalności powierniczej.

2.30. Nowe standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów

Niniejsze sprawozdanie finansowe uwzględnia wymogi wszystkich zatwierdzonych przez Unię Europejską Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej oraz związanych z nimi interpretacji, które zostały wydane i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się 1 stycznia 2017 roku.

Niniejsze sprawozdanie finansowe nie uwzględnia wymienionych poniżej standardów i interpretacji, które oczekują na zatwierdzenie przez Unię Europejską bądź zostały zatwierdzone przez Unię Europejską, ale weszły lub wejdą w życie dopiero po dniu bilansowym.

W odniesieniu do standardów i interpretacji, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską, ale weszły lub wejdą w życie dopiero po dniu bilansowym, Bank nie skorzystał z możliwości ich wcześniejszego zastosowania.

Opublikowane Standardy i Interpretacje, które zostały wydane, ale jeszcze nie obowiązują i nie zostały wcześniej zastosowane:

Standardy i interpretacje zatwierdzone przez Unię Europejską:

- MSSF 9, Instrumenty finansowe, opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 24 lipca 2014 roku, zatwierdzony przez Unię Europejską 22 listopada 2016 roku, stanowi ostateczną wersję standardu zastępującą wcześniejsze publikowane wersje MSSF 9 i kończy projekt Rady Międzynarodowych Standardów Rachunkowości zastąpienia MSR 39 Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena. Nowy standard odnosi się do klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych i zobowiązań finansowych, metodologii utraty wartości oraz rachunkowości zabezpieczeń. MSSF 9 nie obejmuje rachunkowości zabezpieczeń portfela aktywów lub zobowiązań finansowych, co stanowi osobny projekt Rady Międzynarodowych Standardów Rachunkowości. Bank w stosunku do portfelowego zabezpieczenia aktywów lub zobowiązań finansowych nadal jest zobowiązany stosować zapisy MSR 39 w tym zakresie. Nowy standard obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie.

MSSF 9 wprowadza nowy model utraty wartości aktywów finansowych oparty na koncepcji „straty oczekiwanej”, zmiany w zakresie zasad klasyfikacji i wyceny instrumentów finansowych (w szczególności aktywów finansowych) jak również nowe podejście do rachunkowości zabezpieczeń.

Informację ilościową i jakościową, w tym analizę głównych zmian wynikających z zastosowania standardu na prezentację i wycenę instrumentów finansowych w sprawozdaniu finansowym dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku przedstawiono na końcu niniejszej noty.

- MSSF 15, Przychody z tytułu umów z klientami, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w dniu 28 maja 2014 roku, zatwierdzony przez Unię Europejską 22 września 2016 roku i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie.

Zmiany do MSSF 15 zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 11 września 2015 roku, zatwierdzone przez Unię Europejską 22 września 2016 roku i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie.

MSSF 15 wprowadza nowe zasady ujmowania przychodów. Główną zasadą jest, że jednostka rozpoznaje przychód w taki sposób, aby wskazać transfer towarów lub usług na rzecz klienta w takiej kwocie, która odzwierciedla wysokość wynagrodzenia, tj. płatność, którego spółka spodziewa się w zamian za te towary lub usługi. Zgodnie z nowym MSSF 15 przychód powstaje w momencie, gdy kontrola nad towarami lub usługami przechodzi w ręce klienta. W zależności od spełnienia określonych warunków przychody są albo rozkładane w czasie w sposób odzwierciedlający wykonanie umowy przez jednostkę, albo ujmowane jednorazowo w momencie przeniesienia kontroli nad towarami lub usługami na klienta.

Grupa uważa, że zastosowanie zmienionego standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- Zmiany do MSSF 15, Wyjaśnienia do MSSF 15 Przychody z tytułu umów z klientami, zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 12 kwietnia 2016 roku, zatwierdzone przez Unię Europejską 31 października 2017 roku i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie.

Zmiany do MSSF 15 precyzują wytyczne dotyczące identyfikacji obowiązków spełnienia świadczeń, rachunkowości licencji dotyczących własności intelektualnej oraz oceny „mocodawca czy agent” w kontekście prezentowania przychodów w kwotach brutto czy netto. Dodano również praktyczne rozwiązania ułatwiające wdrożenie nowego standardu.

Grupa uważa, że zastosowanie standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- Zmiany do MSSF 4, Zastosowanie MSSF 9 Instrumenty Finansowe wraz z MSSF 4 Umowy ubezpieczeniowe, zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 12 września 2016 roku, zatwierdzone przez Unię Europejską 3 listopada 2017 roku i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie.

Zmiany do MSSF 4 zapewniają tymczasowe zwolnienie ze stosowania wymogów MSSF 9 przez ubezpieczyciela tylko wówczas, gdy jednostka nie stosowała wcześniej MSSF 9 oraz gdy działalność jednostki jest głównie związana z ubezpieczeniami. Alternatywnie jednostka może wdrożyć MSSF 9 stosując podejście nakładkowe, które ma na celu rozwiązanie części niedopasowań rachunkowych i tymczasowych wahań w rachunku zysków i strat dla desygnowanych aktywów finansowych, do których mogłyby dojść stosując MSSF 9, a przed wdrożeniem nowego standardu dotyczącego umów ubezpieczeniowych.

Grupa uważa, że zastosowanie zmienionego standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- MSSF 16, Leasing, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 13 stycznia 2016 roku, zatwierdzone przez Unię Europejską 31 października 2017 roku i obowiązuje za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie.

MSSF 16 wprowadza nowe zasady ujmowania leasingu. Główną zmianą jest wyeliminowanie klasyfikacji leasingu na leasing operacyjny i leasing finansowy, a zamiast tego wprowadzenie jednego modelu księgowego leasingu. Stosując jeden model leasingobiorca jest zobowiązany rozpoznać aktywa będące przedmiotem leasingu w sprawozdaniu w sytuacji finansowej oraz odpowiadające im zobowiązania, za wyjątkiem krótkoterminowych umów leasingowych do 12 miesięcy oraz umów leasingowych dotyczących małych składników aktywów. Leasingobiorca jest również zobowiązany rozpoznać koszty amortyzacji aktywa będącego przedmiotem leasingu oddzielnie od kosztów odsetek z tytułu zobowiązania leasingowego w rachunku zysków i strat.

Aktualne ujęcie księgowe przez leasingodawcę pozostanie w znacznej mierze niezmienione przez MSSF 16. Oznacza to, że leasingodawca kontynuuje klasyfikacje leasingów jako leasing operacyjny lub leasing finansowy oraz ich ujęcie księgowe jako dwa oddzielne typy leasingu.

Grupa uważa, że zastosowanie nowego standardu będzie miało wpływ na ujmowanie, prezentację, wycenę oraz ujawnienia aktywów będących przedmiotem leasingu operacyjnego oraz odpowiadających im zobowiązań w sprawozdaniu finansowym Grupy jako leasingobiorcy. Bank uważa, że zastosowanie nowego standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na ujmowanie dotychczasowego leasingu finansowego w sprawozdaniu finansowym Banku.

- Roczne poprawki do MSSF 2014-2016, zmieniające 3 standardy (MSSF 1, MSSF 12, MSR 28), zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 8 grudnia 2016 roku, zatwierdzone przez Unię Europejską 7 lutego 2018 roku i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2017 roku lub z dniem 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie.

W trakcie cyklu wprowadzono zmiany do następujących standardów: MSSF 1 w zakresie usunięcia krótkoterminowych wyłączeń dla jednostek stosujących MSSF po raz pierwszy, MSSF 12 w zakresie wyjaśnienia zakresu wymogów informacji finansowych dla spółki zależnej, spółki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia zaklasyfikowanej jako przeznaczony do sprzedaży lub działalność zaniechana zgodnie z MSSF 5, MSR 28 w zakresie doprecyzowania, że jednostka, która sama nie jest podmiotem inwestycyjnym, ale posiada zaangażowania w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu, która to jednostka jest podmiotem inwestycyjnym może, stosując metodę praw własności, pozostać przy wycenie do wartości godziwej stosowanej przez jednostkę stowarzyszoną lub wspólne przedsięwzięcie w odniesieniu do udziałów inwestycji jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia w spółki zależne.

Grupa uważa, że zastosowanie zmienionych standardów nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

Standardy i interpretacje, które nie są jeszcze zatwierdzone przez Unię Europejską:

- Zmiany do MSSF 2, Klasyfikacja i wycena transakcji płatności na bazie akcji, zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 20 czerwca 2016 roku i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie.

Zmiany do MSSF 2 wprowadzają dodatkowe wytyczne w zakresie ujmowania płatności w formie akcji rozliczanych w środkach pieniężnych oraz dodają wyjątek zezwalający na ujęcie rozliczenia w formie instrumentów kapitałowych, jeśli rozliczenie płatności w formie akcji zostało podzielone na instrumenty kapitałowe wydane pracownikowi i płatność środków pieniężnych na rzecz organów skarbowych.

Grupa uważa, że zastosowanie zmienionego standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- Zmiany do MSR 40, Przeniesienie nieruchomości inwestycyjnych, zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 8 grudnia 2016 roku i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie.

Zmiany do MSR 40 doprecyzowują, że sama zmiana zamiarów kierownictwa co do użytkowania nieruchomości nie stanowi dowodu na zmianę sposobu użytkowania. Poprawiono również przykłady odnoszące się do zmiany użytkowania tak, aby odnosiły się również do nieruchomości w budowie lub w trakcie rozwoju. Zmiany do MSR 40 pozwalają też jednostce na zastosowanie jednego z dwóch rozwiązań przejściowych oraz wymagają ujawnienia informacji o wszelkich reklasyfikacjach nieruchomości na moment zastosowania uproszczonego rozwiązania przejściowego.

Grupa uważa, że zastosowanie zmienionego standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- Interpretacja KIMSF 22, Transakcje w walucie obcej i zaliczki, została opublikowana przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 8 grudnia 2016 roku i obowiązuje za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie.

Interpretacja KIMSF 22 wyjaśnia moment ustalenia daty transakcji dla potrzeb określenia kursu walutowego do przeliczenia na moment początkowego ujęcia składnika aktywów, kosztów lub przychodów, gdy jednostka ujmuje przekazaną przedpłatę lub otrzymaną zaliczkę w walucie obcej. Interpretacja dotyczy sytuacji, gdy transakcja jest wyrażona w walucie obcej i jednostka ujmuje przekazaną przedpłatę lub otrzymaną zaliczkę w walucie obcej wcześniej niż ujęcie składnika aktywów, kosztów lub przychodów związanych z daną transakcją.

Grupa uważa, że zastosowanie interpretacji nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- Interpretacja KIMSF 23, Ujęcie niepewności w podatku dochodowym, została opublikowana przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 7 czerwca 2017 roku i obowiązuje za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie.

Interpretacja KIMSF 23 w szczególności określa, jeżeli jest niepewność w ujmowaniu podatku dochodowego, czy i kiedy jednostka powinna analizować niepewne pozycje podatkowe oddzielnie, jakie są założenia jednostki dotyczące możliwości kontroli przez organy podatkowe, sposób w jaki jednostka określa dochód do opodatkowania (stratę) podatkową, podstawę opodatkowania, niewykorzystane straty podatkowe, stopy podatkowe, a także w jaki sposób jednostka ujmuje zmiany w faktach i okolicznościach.

Grupa uważa, że zastosowanie interpretacji nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- Zmiany do MSSF 9, Przedpłaty instrumentu ze zwrotem dla klienta, zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 12 października 2017 roku i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie.

Zmiany do MSSF 9 wprowadzają zapisy w odniesieniu do kontraktów z opcją przedpłaty, w których pożyczkodawca może być zmuszony do zaakceptowania kwoty przedpłaty, która jest znacznie niższa niż niespłacone kwoty kapitału i odsetek. Taka kwota przedpłaty mogłaby stanowić płatność dla kredytobiorcy od pożyczkodawcy, a nie rekompensatę od kredytobiorcy dla kredytodawcy. Taki składnik aktywów finansowych będzie kwalifikował się do wyceny według zamortyzowanego kosztu lub według wartości godziwej poprzez inne całkowite dochody (w zależności od modelu biznesowego spółki), aczkolwiek ujemna rekompensata musi stanowić uzasadnioną rekompensatę za wcześniejszą spłatę kontraktu.

Grupa uważa, że zastosowanie zmienionego standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- Zmiany do MSR 28, Długoterminowe odsetki w spółkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach, zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 12 października 2017 roku i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie.

Zmiany do MSR 28 wyjaśniają, że jednostka stosuje MSSF 9 „Instrumenty finansowe” w stosunku do pozostałych instrumentów finansowych w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach, dla których metoda praw własności nie ma zastosowania. Instrumenty te uwzględniają długoterminowe udziały, które w treści ekonomicznej stanowią część inwestycji netto w jednostkach stowarzyszonych lub wspólnych przedsięwzięciach. W zmianach do MSR 28 zostało doprecyzowane, że wymogi MSSF 9 mają zastosowanie do udziałów długoterminowych przed zastosowaniem wymogów dotyczących alokacji straty w MSR 28 oraz że przy stosowaniu wymogów MSSF 9, jednostka nie uwzględnia żadnych korekt wartości bilansowej długoterminowych udziałów, które wynikają z zastosowania MSR 28.

Grupa uważa, że zastosowanie zmienionego standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania

- MSSF 17, Kontrakty ubezpieczeniowe, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 18 maja 2017 roku i obowiązuje za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2021 roku lub po tej dacie.

MSSF 17 definiuje nowe podejście do rozpoznawania, wyceny, prezentacji i ujawniania umów ubezpieczeniowych. Głównym celem MSSF 17 jest zagwarantowanie przejrzystości oraz porównywalności sprawozdań finansowych ubezpieczycieli. W tym celu jednostka będzie ujawniała szereg informacji ilościowych i jakościowych umożliwiających użytkownikom sprawozdania finansowego ocenę wpływu umów ubezpieczeniowych na sytuację finansową, wyniki finansowe oraz przepływy pieniężne jednostki. MSSF 17 wprowadza szereg istotnych zmian w stosunku do dotychczasowych wymogów MSSF 4. Dotyczą one między innymi: poziomów agregacji na jakim wykonywane są obliczenia, metody wyceny zobowiązań ubezpieczeniowych, rozpoznawania zysku lub straty w czasie, ujmowania reasekuracji, wydzielenia komponentu inwestycyjnego, sposobu prezentacji poszczególnych pozycji bilansu oraz rachunku zysków i strat jednostek sprawozdawczych, w tym oddzielnej prezentacji przychodów z ubezpieczeń, kosztów usług ubezpieczeniowych, a także przychodów lub kosztów finansowych.

Grupa uważa, że zastosowanie zmienionych standardów nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- Roczne poprawki do MSSF 2015-2017, zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 12 grudnia 2017 roku i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie.

W trakcie cyklu wprowadzono zmiany do następujących standardów: MSSF 3 w zakresie wyjaśnienia, że gdy jednostka przejmuje kontrolę nad działalnością, która jest wspólną działalnością, dokonuje ona ponownej wyceny wcześniej posiadanych udziałów w tej jednostce, MSSF 11 w zakresie wyjaśnienia, że jednostka która uzyska współkontrolę nad przedsiębiorstwem będącym wspólną działalnością, nie dokonuje ponownej wyceny uprzednio posiadanych udziałów w tej jednostce, MSR 12 w zakresie wyjaśnienia, że wszelkie skutki z tytułu podatku dochodowego dywidend (tj. podział zysków) powinny być ujmowane w rachunku zysków i strat, niezależnie od tego jak powstaje podatek, MSR 23 w zakresie wyjaśnienia, że jeżeli jakaś szczególna pożyczka pozostanie niezrealizowana po tym, jak powiązany składnik aktywów jest gotowy do zamierzonego użytkowania lub sprzedaży, kredyt ten staje się częścią funduszy, które jednostka ogólnie zaciąga, obliczając stopę kapitalizacji na ogólnych pożyczkach.

Grupa uważa, że zastosowanie zmienionego standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie ich początkowego zastosowania.

- Zmiany do MSR 19, Zmiany programu, Ograniczenia lub Rozliczenia, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 7 lutego 2018 roku i obowiązuje za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie.

Zmiany do MSR 19 określają sposób ustalania kosztów programów określonych świadczeń emerytalnych przez jednostkę w przypadku wystąpienia zmian w programie tychże świadczeń. MSR 19 „Świadczenia pracownicze” określa w jaki sposób jednostka rozlicza się z programu określonych świadczeń. W przypadku zmiany programu, ograniczenia lub rozliczenia MSR 19 wymaga od jednostki dokonania ponownej wyceny zobowiązania lub składnika aktywów netto z tytułu określonych świadczeń. Zmiany wymagają, aby jednostka wykorzystwała zaktualizowane założenia tej wyceny w celu ustalenia bieżących kosztów usług i odsetek netto za pozostałą część okresu sprawozdawczego po zmianie programu. Wymagając zastosowania zaktualizowanych założeń oczekuje się, że zmiany dostarczą użytecznych informacji dla użytkowników sprawozdania finansowego.

Grupa uważa, że zastosowanie zmienionego standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie ich początkowego zastosowania.

MSSF 9, Instrumenty finansowe

W dniu 24 lipca 2014 roku Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) wydała nowy Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej – MSSF 9: „Instrumenty finansowe”, obowiązujący dla rocznych okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku, który zastąpił istniejący Międzynarodowy Standard Rachunkowości 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena”. Komisja Europejska Rozporządzeniem nr 2016/2067 z dnia 22 listopada 2016 roku przyjęła MSSF 9 w wersji opublikowanej przez RSMR 24 lipca 2014 roku.

MSSF 9 wprowadza nowy model utraty wartości aktywów finansowych oparty na koncepcji „straty oczekiwanej”, zmiany w zakresie zasad klasyfikacji i wyceny instrumentów finansowych (w szczególności aktywów finansowych) jak również nowe podejście do rachunkowości zabezpieczeń.

Grupa w czerwcu 2015 roku uruchomiła projekt wdrożenia MSSF 9, angażujący aktywnie jednostki organizacyjne Banku i spółek Grupy odpowiedzialne za obszar rachunkowości i sprawozdawczości finansowej oraz zarządzania ryzykiem, jak również departamenty biznesowe, informatyczne oraz departament organizacji.

Grupa zaimplementowała niezbędne rozwiązania dla poszczególnych wymogów w oparciu o wyniki przeprowadzonej analizy luki oraz zdefiniowane założenia metodologiczne.

Podsumowanie kluczowych założeń MSSF 9

Klasyfikacja i wycena instrumentów finansowych

Aktywa finansowe

Zgodnie z MSSF 9, aktywa finansowe w momencie ich początkowego ujęcia kwalifikuje się do następujących kategorii wyceny:

1. aktywa finansowe wyceniane zamortyzowanym kosztem,
2. aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite,
3. aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy.

Klasyfikacja aktywa finansowego do jednej z powyższych kategorii wyceny odbywa się w momencie jego początkowego ujęcia w bilansie na podstawie:

- modelu biznesowego Grupy w zakresie zarządzania aktywami finansowymi, który określany jest na poziomie odzwierciedlającym sposób, w jaki zarządza się łącznie grupami aktywów finansowych aby zrealizować określony cel biznesowy, oraz
- charakterystyki kontraktowych przepływów pieniężnych składnika aktywów finansowych, mającej na celu weryfikację, czy warunki umowy powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty (tzw. kryterium SPPI – ang. solely payments of principal and interest).

Aktywa finansowe podlegają przeklasyfikowaniu wtedy i tylko wtedy, gdy Grupa zmienia model biznesowy w zakresie zarządzania aktywami finansowymi. W takim przypadku przeklasyfikowaniu podlegają te aktywa, na który zmiana modelu biznesowego miała wpływ.

Zobowiązania finansowe

MSSF 9 nie wprowadza istotnych zmian w zakresie klasyfikacji i wyceny zobowiązań finansowych, w stosunku do zasad wprowadzonych przez MSR 39.

Utrata wartości

MSSF 9 zastępuje obowiązujący zgodnie z postanowieniami MSR 39 model utraty wartości funkcjonujący w oparciu o pojęcie „straty poniesionej”, nowym modelem opartym o pojęcie „oczekiwanych strat kredytowych” (ang. expected credit loss, dalej: ECL). Bezpośrednią konsekwencją tej zmiany jest konieczność liczenia odpisów z tytułu utraty wartości w oparciu o oczekiwane straty kredytowe oraz uwzględniania prognoz i spodziewanych przyszłych warunków ekonomicznych w kontekście oceny ryzyka kredytowego ekspozycji, co było niedopuszczalne zgodnie z MSR 39.

Nowy model utraty wartości ma zastosowanie do składników aktywów finansowych zakwalifikowanych, zgodnie z postanowieniami MSSF 9, jako aktywa finansowe wyceniane zamortyzowanym kosztem lub do wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite, z wyjątkiem instrumentów kapitałowych.

Zmiana koncepcji straty poniesionej (MSR 39) na rzecz straty oczekiwanej, ma istotne konsekwencje w zakresie modelowania parametrów ryzyka kredytowego oraz ostatecznej wysokości utworzonych odpisów. Stosowany zgodnie z MSR 39 okres identyfikacji straty (ang. Loss Identification Period) nie występuje, a wraz z nim wyeliminowana została kategoria odpisów IBNR (ang. Incurred But Not Reported).

Zgodnie z MSSF 9, w miejsce odpisów z tytułu IBNR oraz odpisów dla ekspozycji niepracujących, odpis z tytułu utraty wartości jest wyznaczany w następujących kategoriach:

1. Koszyk 1 – oczekiwana strata w ciągu 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego dla klientów, u których nie stwierdzono istotnego wzrostu ryzyka kredytowego,
2. Koszyk 2 – oczekiwana strata kredytowa w okresie życia aktywa finansowego dla klientów, u których od momentu początkowego ujęcia do daty bilansowej zidentyfikowano znaczny wzrost ryzyka kredytowego, ale na dzień sprawozdawczy nie stwierdzono utraty wartości.
3. Koszyk 3 – oczekiwana strata kredytowa w okresie życia aktywa finansowego dla klientów w statusie default.

Sposób kalkulacji utraty wartości aktywów finansowych ma również wpływ na sposób rozpoznania przychodu odsetkowego. Przychód od aktywów znajdujących się w koszykach 1 i 2 jest wyznaczany na bazie brutto ekspozycji, natomiast w koszyku 3 na bazie netto (podobnie jak dla aktywów ze stwierdzoną utratą wartości w MSR 39).

Rachunkowość zabezpieczeń

Zgodnie z postanowieniami MSSF 9, Grupa wyłącznie w dniu wdrożenia MSSF 9 miała możliwość podjęcia decyzji stanowiącej element polityki rachunkowości o kontynuowaniu stosowania wymogów rachunkowości zabezpieczeń zgodnie z MSR 39 zamiast wymogów wskazanych w MSSF 9.

MSSF 9 wymaga aby Grupa zapewniła spójność stosownych powiązań zabezpieczających ze strategią zarządzania ryzykiem stosowaną przez Grupę oraz jej celami. MSSF 9 wprowadza nowe postanowienia w zakresie, między innymi oceny efektywności powiązania zabezpieczającego oraz mechanizmu przywracania równowagi powiązania zabezpieczającego (ponownego bilansowania powiązania zabezpieczającego), jak również znosi możliwość zaprzestania stosowania rachunkowości zabezpieczeń w wyniku subiektywnej decyzji Grupy (tzn. przy braku przesłanek do zaprzestania stosowania rachunkowości zabezpieczeń, określonych w Standardzie).

Wpływ MSSF 9 na sytuację finansową oraz fundusze własne Grupy**Ilościowy wpływ MSSF 9 na sytuację finansową oraz fundusze własne Grupy**

Na dzień 1 stycznia 2018 roku zmiany w wymaganiach dotyczących klasyfikacji i wyceny oraz tworzenia rezerw z tytułu utraty wartości mają umiarkowanie negatywny wpływ na sytuację finansową oraz na poziom funduszy własnych Grupy.

W poniższej tabeli Grupa prezentuje wpływ na kapitały na dzień 1 stycznia 2018 roku z tytułu zmian w klasyfikacji i wycenie aktywów finansowych bez uwzględnienia wpływu podatku odroczonego.

Aktywa	Kategoria wyceny MSR 39	Kategoria wyceny MSSF 9	Wartość bilansowa zgodnie z MSR 39	Klasyfikacja i wycena zgodnie z MSSF 9	Wpływ wdrożenia MSSF 9	Wartość bilansowa zgodnie z MSSF 9
Należności od banków	Zamortyzowany koszt	Zamortyzowany koszt	1 707 722	-	(499)	1 707 223
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	Zamortyzowany koszt	Zamortyzowany koszt	81 380 389	-	(238 793)	81 141 596
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	Zamortyzowany koszt	Wartość godziwa przez wynik finansowy	3 095 455	(31 210)	-	3 064 245
Inwestycyjne kapitałowe papiery wartościowe	Wartość godziwa przez pozostałe całkowite dochody	Wartość godziwa przez wynik finansowy	9 934	-	-	9 934
Inwestycyjne dłużne papiery wartościowe	Wartość godziwa przez pozostałe całkowite dochody	Zamortyzowany koszt	8 566 042	(45 870)	-	8 520 172
Aktywa razem			94 759 542	(77 080)	(239 292)	94 443 170

Zobowiązania			Wartość bilansowa zgodnie z MSR 37 i MSR 39	Klasyfikacja i wycena zgodnie z MSSF 9	Wpływ wdrożenia MSSF 9	Wartość bilansowa zgodnie z MSSF 9
Pozostałe zobowiązania			2 571 130	1 674	-	2 572 804
Rezerwy			190 975	-	45 003	235 978
Zobowiązania razem			2 762 105	1 674	45 003	2 808 782

Łączna wartość wpływu wdrożenia MSSF 9 w kwocie minus 363 049 tys. zł oraz wynikający z wdrożenia MSSF 9 efekt podatku odroczonego w postaci wzrostu aktywa netto z tytułu podatku odroczonego w kwocie 69 262 tys. zł pomniejszyły z dniem 1 stycznia 2018 roku kwotę zysków zatrzymanych oraz innych pozycji kapitału własnego o 293 787 tys. zł.

Wpływ MSSF 9 na adekwatność kapitałową

Całkowity wpływ zastosowania MSSF 9, obliczony na dzień 1 stycznia 2018 roku, w odniesieniu do łącznego współczynnika kapitałowego (TCR) oraz współczynnika kapitału Tier 1 (Tier 1 ratio) Banku i Grupy jest nieistotny i wynosi nie więcej niż 5 punktów bazowych.

Bank zdecydował, że na potrzeby rachunku adekwatności kapitałowej, w tym kalkulacji funduszy własnych, w oparciu o Artykuł 1 paragraf 9 Rozporządzenia (UE) 2017/2395 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2017 roku (Rozporządzenie) zmieniającego Rozporządzenie (UE) nr 575/2013, nie będzie stosował okresu przejściowego, który pozwala złagodzić wpływ na kapitał związany z wprowadzeniem MSSF 9.

Dane jakościowe umożliwiające odbiorcom sprawozdania finansowego zrozumienie wpływu MSSF 9 na pozycję finansową Grupy oraz zarządzanie kapitałem

Poniżej Grupa ujawniła informacje jakościowe dotyczące podejścia Grupy do sposobu zaimplementowania wymogów MSSF 9, które w opinii Grupy pozwolą odbiorcom sprawozdania finansowego na zrozumienie wpływu MSSF 9 na pozycję finansową Grupy oraz na zarządzanie kapitałem.

Klasyfikacja i wycena instrumentów finansowych**Aktywa finansowe**

W celu zapewnienia możliwości podjęcia decyzji klasyfikacyjnej w zakresie posiadanych przez Grupę składników aktywów finansowych zgodnie z MSSF 9 na dzień 1 stycznia 2018 roku, w ramach prowadzonego projektu wdrożenia MSSF 9 Grupa dokonała przeglądu posiadanych składników aktywów finansowych, które znajdowały się w jego posiadaniu po 31 grudnia 2017 roku, poprzez:

- określenie oraz przypisanie grup składników aktywów finansowych do odpowiedniego modelu biznesowego na podstawie oceny przyjętego sposobu zarządzania portfelami aktywów finansowych dokonywanej poprzez m.in.:
 - przegląd oraz ocenę istotnych i obiektywnych danych jakościowych mających wpływ na przyporządkowanie portfeli aktywów do odpowiedniego modelu biznesowego (takich jak, np.: sposób oceny dochodowości danych portfeli aktywów finansowych oraz sposobu raportowania

- wyników takiej oceny do kluczowej kadry zarządzającej Grupy, analizę typów ryzyka mających wpływ na efektywność danych portfeli aktywów finansowych oraz sposób zarządzania zidentyfikowanym ryzykiem, zasady wynagradzania zarządzających portfelami aktywów finansowych oraz przyczyny dokonanych w przeszłości sprzedaży aktywów finansowych w ramach danych portfeli),
- b) przegląd oraz ocenę istotnych i obiektywnych danych ilościowych mających wpływ na przyporządkowanie portfeli aktywów do odpowiedniego modelu biznesowego (takich jak, np.: wartość sprzedaży aktywów finansowych dokonanych w ramach danych portfeli dokonanych we wcześniejszych okresach sprawozdawczych (o ile sprzedaże wystąpiły) oraz częstotliwość dokonanych sprzedaży aktywów finansowych w ramach danych portfeli (o ile sprzedaże wystąpiły);
 - c) analizę oczekiwań, co do planowanych przyszłych wartości sprzedaży aktywów finansowych oraz ich częstotliwości w ramach danych portfeli;
2. określenie, poprzez identyfikację i analizę zapisów kontraktowych składnika aktywów finansowych mogących mieć wpływ na niespełnienie przez dany składnik aktywów finansowych kryterium SPPI, czy warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych (utrzymywanego zgodnie z modelem biznesowym, którego celem zakłada utrzymywanie aktywów finansowych dla uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy lub utrzymywanego zgodnie z modelem biznesowym, którego celem zakłada zarówno utrzymywanie aktywów finansowych dla uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i sprzedaż składników aktywów finansowych) pozwalają na stwierdzenie, że dany składnik aktywów finansowych spełnia kryterium SPPI.

Na dzień 1 stycznia 2018 roku Grupa zmieniła klasyfikację części portfela kredytów detalicznych (wybrane portfele kredytów gotówkowych, kredytów odnawialnych oraz kredytów kartowych) oraz nieznaczącej liczby kredytów korporacyjnych (pojedyncze kredyty inwestycyjne), wycenianych zamortyzowanym kosztem zgodnie z MSR 39, które w wyniku wdrożenia wymogów MSSF 9 są wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy w związku z niespełnieniem kryterium SPPI.

Grupa zmieniła również klasyfikację części portfela kredytów korporacyjnych (część portfela kredytów konsorcjalnych) wycenianych zamortyzowanym kosztem zgodnie z MSR 39, które w wyniku wdrożenia wymogów MSSF 9 są wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy w związku z przypisaniem modelu biznesowego, który nie zakłada utrzymywania aktywów finansowych w celu uzyskiwania kontraktowych przepływów pieniężnych.

Ponadto, dla części portfela dłużnych papierów wartościowych klasyfikowanych zgodnie z MSR 39 do kategorii „aktywa finansowe dostępne do sprzedaży” Grupa zdecydowała się na zastosowanie przewidzianego postanowieniami MSSF 9 modelu biznesowego, którego celem zakłada utrzymywanie aktywów finansowych dla uzyskiwania kontraktowych przepływów pieniężnych, co skutkowało zmianą sposobu wyceny tych aktywów z wyceny do wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody na wycenę zamortyzowanym kosztem. Na dzień 31 grudnia 2017 roku Grupa posiadała instrumenty kapitałowe (akcje i udziały), które kwalifikowane są według MSR 39 jako „aktywa finansowe dostępne do sprzedaży”. Zgodnie z MSSF 9 w przypadku akcji i udziałów innych niż akcje i udziały w jednostkach zależnych, stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach, Grupa w dniu pierwszego zastosowania MSSF 9 skorzystała z możliwości i dokonał nieodwołalnego wyboru ujmowania jednego z instrumentów kapitałowych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody. Pozostałe instrumenty kapitałowe Grupa wycenia w wartości godziwej przez wynik finansowy zgodnie z MSSF 9. W przypadku dokonania wyboru przez Grupę ujmowania instrumentów kapitałowych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody wynik z tytułu wyceny do wartości godziwej jest ujmowany w innych całkowitych dochodach, odpis z tytułu utraty wartości nie jest rozpoznawany w rachunku zysków i strat, a w przypadku sprzedaży zysk/strata nie będzie przeklasyfikowana do rachunku zysków i strat.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Grupa nie zidentyfikowała składników aktywów finansowych, które zamierzałyby wyznaczyć 1 stycznia 2018 roku do kategorii wyceny w wartości godziwej przez wynik finansowy celem zmniejszenia niedopasowania księgowego, które w przeciwnym razie powstałoby na skutek wyceny aktywów finansowych w zamortyzowanym koszcie lub w wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite.

Zobowiązania finansowe

W wyniku wdrożenia wymogów MSSF 9, Grupa nie dokonała zmian w klasyfikacji zobowiązań finansowych w stosunku do dotychczasowej klasyfikacji zgodnej z MSR 39, które mogłyby mieć istotny wpływ na bilans i/lub na wynik finansowy Grupy.

Grupa nie dokonała wyboru opcji wyceny zobowiązań finansowych do wartości godziwej. W przypadku wyboru tej opcji, zmiana wartości godziwej wynikająca ze zmian w poziomie własnego ryzyka kredytowego byłaby odnoszona do innych całkowitych dochodów. W momencie usunięcia zobowiązania finansowego

wartość poprzednio ujęta w pozostałych całkowitych dochodach nie podlegałaby odniesieniu do wyniku finansowego.

Na dzień 1 stycznia 2018 roku zmieniła się wartość pozostałych zobowiązań finansowych Grupy, co jest związane z metodologią i podejściem do wyceny do wartości godziwej przez wynik finansowy części portfela kredytów detalicznych oraz nieznacznej liczby kredytów korporacyjnych w związku z wdrożeniem MSSF 9, które zgodnie z MSR 39 były wyceniane zamortyzowanym kosztem.

Utrata wartości

Wprowadzenie nowego modelu liczenia utraty wartości opartego na koncepcji ECL spowodowało umiarkowany wzrost wysokości rezerw z tytułu utraty wartości w Grupie, szczególnie w zakresie ekspozycji zaklasyfikowanych do koszyka 2 oraz 3. Standard MSSF 9 w odróżnieniu od MSR 39, nie wymaga zidentyfikowania przesłanek utraty wartości w celu oszacowania strat w horyzoncie dożywotnim w koszyku 2. W zamian za to, Grupa jest zobowiązana do stałego oszacowania wysokości strat kredytowych od momentu rozpoznania danego aktywa, do momentu usunięcia go z bilansu. W przypadku znacznego zwiększenia ryzyka kredytowego w porównaniu do momentu rozpoznania aktywa w bilansie, występuje konieczność liczenia strat w horyzoncie dożywotnim – koszyk 2. Takie podejście spowodowało, że oczekiwane straty kredytowe są wcześniej rozpoznawane, co przełożyło się ostatecznie na zwiększenie wysokości odpisów. Wzrost odpisów w koszyku 3 wynika głównie z modyfikacji definicji uzdrowienia w myśl definicji defaultu oraz uwzględnienia strat w horyzoncie życia ekspozycji dla wielokrotnych defaultów w przypadku ekspozycji wycenianych metodą indywidualną. W zakresie ekspozycji zaklasyfikowanych do koszyka 1 w obszarze detalicznym Grupa nie zidentyfikowała zmian w poziomie rezerw z tytułu utraty wartości. Z kolei w obszarze korporacyjnym w wyniku zaprzestania stosowania parametru LIP Grupa odnotowała wzrost rezerw z tytułu utraty wartości.

Należy podkreślić, że na moment wdrożenia standardu MSSF 9 jednorazowa zmiana wynikająca z przyjęcia nowych modeli nie została uwzględniona w wyniku roku bieżącego i została ujęta w wyniku z lat ubiegłych.

Grupa, w ramach prowadzonego projektu wdrożenia MSSF 9, opracowała i wdrożyła nową metodykę kalkulacji odpisów oraz zaimplementowała odpowiednie zmiany w systemach IT oraz procesach funkcjonujących w Grupie, w szczególności założenia modelu utraty wartości, pozyskanie niezbędnych danych jak również projektowaniem procesu i narzędzi oraz przeprowadzenie szczegółowego oszacowania wpływu wymogów MSSF 9 na poziom odpisów. Prace metodologiczne skoncentrowały się na rozbudowie stosowanych obecnie rozwiązań, jak również nad wdrożeniem elementów zupełnie nowych. W zakresie rozbudowy miały miejsce prace dostosowujące obecne modele PD, LGD, EAD i CCF, tak by mogły zostać wykorzystane w oszacowaniach straty oczekiwanej. W zakresie rozwiązań nowych prace przede wszystkim obejmowały opracowanie kryteriów transferów pomiędzy koszykami, jak również uwzględnienie prognoz ekonomicznych przy szacowaniu wartości odpisów.

Rachunkowość zabezpieczeń

Grupa podjęła decyzję, że w oparciu o zapisy MSSF 9.7.2.21 będzie kontynuowała stosowanie wymogów rachunkowości zabezpieczeń zgodnie z MSR 39 zamiast wymogów wskazanych w MSSF 9.

W związku z powyższym, w zakresie rachunkowości zabezpieczeń, wejście w życie MSSF 9 nie będzie miało wpływu na sytuację finansową Grupy.

Dane porównawcze

Grupa podjęła decyzję o skorzystaniu z zapisów MSSF 9 umożliwiających zwolnienie z obowiązku przekształcania danych porównawczych dla okresów wcześniejszych w odniesieniu do zmian wynikających z klasyfikacji i wyceny oraz utraty wartości. Na dzień 1 stycznia 2018 roku różnice w wartości bilansowej aktywów i zobowiązań finansowych wynikających z zastosowania MSSF 9 zostały ujęte jako element wyniku z lat ubiegłych w kapitałach własnych Grupy.

2.31. Dane porównawcze

Dane skonsolidowane sporządzone według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku, są porównywalne z danymi bieżącego okresu obrotowego i w związku z tym nie wymagały przekształceń.

3. Zarządzanie ryzykiem

Grupa mBanku zarządza ryzykiem w oparciu o wymagania nadzorcze oraz najlepsze praktyki rynkowe, formułując strategię, polityki oraz wytyczne w zakresie zarządzania ryzykiem. Funkcje i zadania związane z zarządzaniem ryzykiem występują na wszystkich szczeblach struktury organizacyjnej począwszy od Rady Nadzorczej a na jednostkach biznesowych Grupy skończywszy. Zarządzanie ryzykiem jest ujęte w jednolity proces realizowany przez wyspecjalizowane jednostki organizacyjne.

3.1. Informacje ogólne

Lokalizacja informacji dotyczących zarządzania ryzykiem

Informacje dotyczące zarządzania ryzykiem w Grupie mBanku w 2017 roku zawarte są w Raporcie Rocznym Grupy mBanku oraz w Ujawnieniach dotyczących adekwatności kapitałowej.

Poniższa tabela wskazuje lokalizację informacji dotyczących poszczególnych aspektów zarządzania ryzykiem w powyższych raportach.

Ujawnienia dotyczące adekwatności kapitałowej Grupy mBanku S.A. na dzień 31 grudnia 2017 roku i Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy mBanku S.A. w 2017 roku nie stanowią części Skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy mBanku S.A.

Rodzaj ryzyka	Informacja	Lokalizacja informacji za rok 2017		
		Raport Roczny Grupy mBanku		Ujawnienia dotyczące adekwatności kapitałowej
		Sprawozdanie Zarządu	Skonsolidowane sprawozdanie finansowe	
Informacje ogólne	Lokalizacja informacji dotyczących zarządzania ryzykiem	-	str. 41	str. 3
	Słownik stosowanych pojęć	-	str. 42	-
	Uwarunkowania zewnętrzne	-	str. 43	-
Zasady zarządzania ryzykiem	Podział ról w procesie zarządzania ryzykiem	-	str. 45	-
	Kultura zarządzania ryzykiem	-	str. 49	-
	Proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego (ICAAP)	-	str. 51	str. 26
	Apetyt na ryzyko	-	str. 53	-
	Testy warunków skrajnych w ramach ICAAP/ILAAP	-	str. 54	str. 26
	Planowanie wymaganego kapitału i płynności	-	str. 55	str. 9
Ryzyko kredytowe	Organizacja zarządzania ryzykiem	str. 60	str. 56	-
	Polityka kredytowa	str. 63	str. 57	-
	Stosowane zabezpieczenia	-	str. 58	str. 71, 74
	System ratingowy	-	str. 59	-
	Monitoring i walidacja modeli	-	str. 60	-
	Zasady wyznaczania odpisów aktualizujących oraz rezerw z tytułu utraty wartości	str. 65	str. 61	str. 84
	Polityka Grupy mBanku w zakresie forbearance	-	str. 64	-
	Ryzyko kontrahenta wynikające z transakcji na instrumentach pochodnych	-	str. 69	-
	Ryzyko koncentracji	-	str. 71	str. 77
Ryzyko rynkowe	Strategia ryzyka rynkowego	-	str. 73	-
	Narzędzia i miary	str. 68	str. 74	-
	Pomiar ryzyka	str. 69	str. 75	-
	Ryzyko stopy procentowej portfela bankowego	str. 70	str. 80	-
	Ryzyko walutowe	-	str. 78	-
Ryzyko płynności i źródła finansowania	Strategia ryzyka płynności	str. 73	str. 83	-
	Pomiar, limitowanie i raportowanie ryzyka płynności	str. 74	str. 86	-
	Źródła finansowania	-	str. 82	-
Ryzyko operacyjne	Narzędzia i miary	str. 75	str. 93	str. 98
	Straty operacyjne	-	str. 94	-
	Ryzyko braku zgodności	-	str. 94	-
Pozostałe rodzaje ryzyka	Ryzyko biznesowe	-	str. 95	-
	Ryzyko modeli	-	str. 96	-

	Ryzyko reputacji	-	str. 97	-
	Ryzyko kapitałowe	-	str. 97	-
	Ryzyko regulacyjne	-	str.98	-
Adekwatność kapitałowa		str. 76	str. 173	str. 9
Wskaźnik dźwigni		str. 79, 85, 86	str. 43, 175	str. 67

Słownik stosowanych pojęć

Add-on – potencjalna zmiana wyceny w przyszłości.

Collateral – aktywo, które ma być zapłacone lub otrzymane w zależności od aktualnej wyceny portfela instrumentów pochodnych w celu ograniczenia potencjalnego ryzyka kredytowego w przyszłości. Obecnie głównym zabezpieczeniem jest gotówka.

CCF (Credit Conversion Factor) – współczynnik konwersji kredytowej, tj. szacowany stopień wykorzystania zobowiązań pozabilansowych w dniu zaistnienia zdarzenia niewykonania zobowiązania.

Dochód odsetkowy narażony na ryzyko (Earnings at risk - EaR) – potencjalny spadek wyniku odsetkowego Banku w perspektywie 1 roku, przy założeniu określonego scenariusza zmiany stóp procentowych, niezmienności wolumenów i struktury pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz niezmienności konstrukcji oprocentowania poszczególnych pozycji, w tym marży odsetkowej.

Dyrektywa CRD IV - Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE, z późniejszymi zmianami (Capital Requirements Directive IV, CRD IV).

EAD (Exposure at Default) – szacowana wartość ekspozycji w momencie wystąpienia zdarzenia niewykonania zobowiązania (kwota).

EL (Expected Loss) – oczekiwana strata (uwzględniająca prawdopodobieństwo zdarzenia niewykonania zobowiązania), w ujęciu kwotowym.

ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) – proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego.

ILAAP (Internal Liquidity Adequacy Assessment Process) – proces oceny adekwatności zasobów płynności.

Kapitał ekonomiczny – szacowana przez Bank wartość kapitału niezbędna do pokrycia nieoczekiwanych strat (przy założonym poziomie ufności, dla rocznego horyzontu czasowego) z tytułu:

- ryzyka kredytowego,
- ryzyka rynkowego,
- ryzyka operacyjnego,
- ryzyka biznesowego.

Kapitał wewnętrzny – szacowana przez Bank wartość kapitału niezbędna do pokrycia nieoczekiwanych strat z tytułu istotnych rodzajów ryzyka zidentyfikowanych w działalności Grupy w ramach procesu inwentaryzacji ryzyka. Kapitał wewnętrzny jest sumą kapitału ekonomicznego oraz kapitału na pokrycie pozostałych, w tym trudno mierzalnych, rodzajów ryzyka.

KNF – Komisja Nadzoru Finansowego.

LCR (Liquidity Coverage Ratio) – wskaźnik określający relację aktywów płynnych bufora płynności do spodziewanych odpływów netto w przeciągu 30 dni kalendarzowych.

LGD (Loss Given Default) – szacowana względna strata w przypadku zdarzenia niewykonania zobowiązania (%).

LtV (Loan to Value) – relacja kwoty kredytu do wartości rynkowej nieruchomości.

Luka płynności krótkoterminowej (Miara M1) – wskaźnik zdefiniowany w Uchwale Nr 386/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 roku w sprawie ustalania wiążących banki norm płynności, określony jako suma podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności pomniejszona o niestabilne środki obce.

Łączna kwota ekspozycji na ryzyko (TREA) – suma kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem dla ryzyka kredytowego, ryzyka kredytowego kontrahenta oraz pomnożonej przez 12,5 kwoty wymogów w zakresie funduszy własnych dla innych rodzajów ryzyka tj.:

- ryzyka rynkowego,
- ryzyka operacyjnego,
- pozostałych rodzajów ryzyka, np. ryzyka związanego z korektą wyceny kredytowej, dużych ekspozycji zaliczonych do portfela bankowego, itp.

Łączny współczynnik kapitałowy (TCR) – fundusze własne wyrażone jako procent łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko (TREA).

NSFR (Net Stable Funding Ratio) – wskaźnik określający relację funduszy własnych i stabilnych pasywów banku zapewniających stabilne finansowanie do aktywów niepiętnych i należności wymagających stabilnego finansowania.

PD (Probability of Default) – prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania.

RBC (Risk Bearing Capacity) - zdolność do absorpcji ryzyka, tj. relacja potencjału pokrycia ryzyka (RCP) do kapitału wewnętrznego – miara wewnętrzna.

RCP (Risk Coverage Potential) - potencjał pokrycia ryzyka, tj. kwota funduszy własnych skorygowana o specjalne czynniki korygujące, zgodnie z regulacjami wewnętrznymi obowiązującymi w mBanku – miara wewnętrzna.

Rozporządzenie CRR - Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012, z późniejszymi zmianami (Capital Requirements Regulation, CRR).

Wartość zagrożona ryzykiem (Value at risk – VaR) – miara potencjalnej straty wartości rynkowej (instrumentu finansowego, portfela, instytucji), na jaką narażony jest instrument finansowy, portfel, instytucja w przeciągu określonego czasu, dla danego poziomu ufności, w normalnych warunkach rynkowych.

Wskaźnik dźwigni – stosunek kapitału podstawowego Tier I do miary całkowitej ekspozycji instytucji, rozumianej jako suma wartości ekspozycji z tytułu wszystkich aktywów i pozycji pozabilansowych nieodliczonych przy wyznaczaniu kapitału Tier I.

Współczynnik kapitału podstawowego Tier I (współczynnik CET1) – kapitał podstawowy Tier I wyrażony jako procent łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko (TREA).

Współczynnik kapitału Tier I (współczynnik T1) – kapitał Tier I wyrażony jako procent łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko (TREA).

Współczynnik płynności krótkoterminowej (Miara M2) – wskaźnik zdefiniowany w Uchwale Nr 386/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 roku w sprawie ustalania wiążących banki norm płynności, określony jako iloraz sumy podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności oraz niestabilnych środków obcych.

Współczynnik pokrycia aktywów niepiętnych funduszami własnymi (Miara M3) – wskaźnik zdefiniowany w Uchwale Nr 386/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 roku w sprawie ustalania wiążących banki norm płynności, określony jako iloraz funduszy własnych pomniejszonych o sumę wartości wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego, wymogu z tytułu ryzyka rozliczenia dostawy oraz ryzyka kontrahenta do sumy aktywów niepiętnych.

Współczynnik pokrycia aktywów niepiętnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i stabilnymi środkami obcymi (Miara M4) – wskaźnik zdefiniowany w Uchwale Nr 386/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 roku w sprawie ustalania wiążących banki norm płynności, określony jako iloraz sumy funduszy własnych pomniejszonych o sumę wartości wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego i wymogu z tytułu ryzyka rozliczenia dostawy oraz ryzyka kontrahenta i stabilnych środków obcych do sumy aktywów o ograniczonej płynności i aktywów niepiętnych.

3.2. Zarządzanie ryzykiem Grupy mBanku w 2017 roku – uwarunkowania zewnętrzne

Standardy regulacyjne Bazylei III

Od dnia 1 stycznia 2014 roku na terenie Unii Europejskiej obowiązują przepisy dotyczące wymogów ostrożnościowych dla banków, czyli Rozporządzenie CRR w sprawie wymogów ostrożnościowych dla

instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (*Capital Requirement Regulation*) oraz Dyrektywa CRD IV (*Capital Requirement Directive IV*) w sprawie warunków dopuszczenia banków do działalności i nadzoru ostrożnościowego, będące implementacją postanowień Bazylei III. Zmiany w ramach Bazylei III dotyczyły w szczególności:

- określenia uniwersalnej definicji i składowych posiadanego przez banki kapitału oraz wprowadzenia wskaźnika kapitałowego określonego dla funduszy najwyższej jakości,
- wprowadzenia wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka związanego z korektą wyceny kredytowej,
- wprowadzenia wskaźnika dźwigni finansowej,
- wprowadzenia dodatkowych buforów kapitałowych, m.in. kapitałowego bufora ochronnego, bufora antycyklicznego, bufora ryzyka globalnej instytucji o znaczeniu systemowym oraz bufora ryzyka systemowego,
- określenia wymogów płynnościowych, mierzonych wskaźnikami LCR (Liquidity coverage ratio) i NSFR (Net stable funding ratio).

Przepisy regulacyjne z zakresu Dyrektywy CRD IV wymagały implementacji do prawodawstwa krajowego, co zakończyło się w 2015 roku przyjęciem Ustawy o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym oraz stosowną aktualizacją Prawa Bankowego. Natomiast Rozporządzenie CRR obowiązuje bezpośrednio od 1 stycznia 2014 roku, bez konieczności przystosowania prawodawstwa krajowego do jego wymogów.

23 listopada 2016 roku Komisja Europejska opublikowała propozycję zmian do regulacji nadzorczych obowiązujących banki europejskie, m.in. do pakietu CRR/CRD IV i dyrektywy o restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji, w zakresie których prace toczyły się w 2017 roku, ale nie zostały jeszcze zakończone.

W zakresie zmian do rozporządzenia CRR proponowane są nowe metody kalkulacji wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta, a także z tytułu ryzyka rynkowego bazujące na propozycjach Komitetu Bazylejskiego ds. nadzoru bankowego, które miałyby zastąpić metody stosowane dotychczas. Zaproponowano zmianę podejścia do traktowania ekspozycji wobec kontrahenta centralnego oraz rozszerzenie „zachęt” kapitałowych dla banków finansujących małe i średnie przedsiębiorstwa. Zaproponowano minimalną wysokość wskaźnika dźwigni finansowej na poziomie 3% (norma ostrożnościowa). Pakiet zmian obejmuje również istotne modyfikacje odnoszące się do wskaźnika stabilnego finansowania netto (NSFR) oraz proponuje minimalną wartość tego wskaźnika na poziomie 100%. Zaproponowano wprowadzenie standardu dla globalnych instytucji o znaczeniu systemowym w zakresie tzw. łącznej zdolności do absorpcji strat (TLAC - total loss absorbing capacity).

W zakresie dyrektywy CRD IV uszczegółowiono wytyczne w zakresie ograniczenia wypłat z zysków, które wyjaśniają relacje pomiędzy dodatkowymi wymogami kapitałowymi w ramach II filara, minimalnymi wymogami w zakresie funduszy własnych, wymogami połączonego bufora oraz wymogami w zakresie funduszy własnych i zobowiązań podlegających umorzeniu lub konwersji, które banki są zobowiązane wypełniać. Zaproponowano rozszerzenie oczekiwań nadzorczych co do sposobu identyfikacji, oceny i zarządzania ryzykiem stopy procentowej pozycji w portfelu bankowym oraz definicję standardowego szoku nadzorczego.

Zmiany rozporządzenia CRR i dyrektywy CRD IV miałyby zastosowanie po upływie od 2 do 4 lat od daty publikacji nowych przepisów.

W dyrektywie o restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji zaproponowano zmiany dotyczące konstrukcji wskaźnika minimalnych wymogów w zakresie funduszy własnych i zobowiązań podlegających umorzeniu lub konwersji mające na celu uspołnienie tej normy z miarą TLAC.

W ramach wspomnianych propozycji zmian do regulacji nadzorczych wyodrębniono 2 elementy, które znalazły się na tzw. szybkiej ścieżce legislacyjnej. Celem była szybka finalizacji przepisów tak, aby możliwe było ich zastosowanie w Unii Europejskiej od stycznia 2018 roku. W przyspieszonym trybie przyjęte zostały zmiany do Rozporządzenia CRR w aspekcie amortyzacji wpływu MSSF 9 na kapitał oraz stopniowego wycofania wyłączenia ekspozycji wobec podmiotów sektora publicznego spod reżimu dużych ekspozycji oraz do Dyrektywy BRRD w zakresie uprzywilejowania instrumentów dłużnych w hierarchii roszczeń.

Rekomendacje KNF

1 stycznia 2017 roku weszła w życie zaktualizowana Rekomendacja C KNF dotycząca zarządzania ryzykiem koncentracji (która zastąpiła Rekomendację C dotyczącą zarządzania ryzykiem koncentracji zaangażowań wydaną przez nadzór bankowy w 2002 roku). Zaktualizowana Rekomendacja określa zasady identyfikacji, pomiaru, monitorowania i ograniczania ryzyka koncentracji w bankach.

W kwietniu 2017 roku KNF opublikował zaktualizowaną Rekomendację H dotyczącą systemu kontroli wewnętrznej w bankach (która zastąpiła Rekomendację H wydaną przez nadzór bankowy w 2011 roku). Zaktualizowana rekomendacja obowiązuje banki od 31 grudnia 2017 roku i uwzględnia istotne zmiany, które zostały wdrożone w krajowych i międzynarodowych przepisach prawa oraz rekomendacjach.

3.3. Zasady zarządzania ryzykiem

3.3.1. Podział ról w procesie zarządzania ryzykiem

1. **Rada Nadzorcza**, poprzez **Komisję ds. Ryzyka**, sprawuje stały nadzór nad działalnością Banku w obszarze przyjmowania ryzyka, co obejmuje zatwierdzanie Strategii Zarządzania Ryzykiem Grupy i nadzorowanie jej realizacji.
2. **Zarząd Banku** przyjmuje Strategię Zarządzania Ryzykiem Grupy i jest odpowiedzialny za określanie i wdrażanie zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka oraz za ich spójność ze Strategią. Ponadto Zarząd określa strukturę organizacyjną Banku, dbając o oddzielenie ról oraz przydziela zadania i obowiązki poszczególnym jednostkom.

Zarząd podejmuje działania w celu zapewnienia, że Bank prowadzi politykę umożliwiającą zarządzanie wszystkimi istotnymi dla działalności Banku rodzajami ryzyka oraz posiada w tym celu stosowne procedury, w szczególności odpowiada za opracowanie, wdrożenie, skuteczność i aktualizację pisemnych strategii i procedur dotyczących: systemu kontroli wewnętrznej, systemu zarządzania ryzykiem, procesu szacowania kapitału wewnętrznego, zarządzania kapitałem i planowania kapitału.

3. **Wiceprezes Zarządu ds. Zarządzania Ryzykiem (Chief Risk Officer – CRO)** jest odpowiedzialny za zintegrowane zarządzanie ryzykiem i kapitałem Banku oraz Grupy w zakresie: definiowania strategii i polityk, pomiaru, kontroli i niezależnego raportowania odnośnie wszystkich rodzajów ryzyka (w szczególności ryzyka kredytowego, rynkowego, płynności i niefinansowego, w tym ryzyka operacyjnego), zatwierdzania limitów (zgodnie z regulacjami wewnętrznymi) oraz za procesy zarządzania ryzykiem detalicznego portfela kredytowego i portfela korporacyjnego.

4. Komitety:

- a/ **Forum Biznesu i Ryzyka** jest platformą podejmowania decyzji oraz dialogu pomiędzy jednostkami organizacyjnymi linii biznesowych i obszaru zarządzania ryzykiem w ramach mBanku jak również pomiędzy mBankiem a spółkami Grupy.

Forum Biznesu i Ryzyka tworzą następujące komitety:

- Komitet Ryzyka Bankowości Detalicznej (KRD),
- Komitet Ryzyka Bankowości Korporacyjnej i Inwestycyjnej (KRK),
- Komitet Ryzyka Rynków Finansowych (KRF).

W skład komitetów wchodzi przedstawiciele linii biznesowych i właściwych departamentów obszaru zarządzania ryzykiem mBanku oraz odpowiednich jednostek organizacyjnych w spółkach Grupy.

Każdy komitet jest odpowiedzialny za wszystkie rodzaje ryzyka powstające wskutek prowadzenia działalności w ramach danej linii biznesowej.

Główną funkcją wymienionych komitetów jest kształtowanie zasad zarządzania ryzykiem oraz apetytu na ryzyko, poprzez podejmowanie decyzji i wydawanie rekomendacji dotyczących w szczególności:

- polityk ryzyka,
- procesów i narzędzi oceny ryzyka,
- systemu limitowania ryzyka,
- oceny jakości i efektywności portfela ekspozycji wobec klientów,
- kwestii związanych z ryzykiem płynności, takich jak metodologie i limity,
- zatwierdzania wprowadzania nowych produktów do oferty.

- b/ **Komitet Ryzyka Modeli** jest odpowiedzialny za nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem modeli, pełniąc funkcje: informacyjną, dyskusyjną, decyzyjną oraz legislacyjną. W szczególności Komitet:

- zatwierdza nowe i przebudowane modele, a także wprowadzane do nich zmiany, decydując również o ewentualnej rezygnacji ze stosowania modelu,
- podejmuje decyzje odnośnie zakresu stosowania modeli grupowych oraz zewnętrznych, w tym modeli centralnych w procesach bankowych,

- rekomenduje poziom tolerancji na ryzyko modeli i przekazuje swoje ustalenia do decyzji Zarządu oraz Rady Nadzorczej,
- podejmuje finalną decyzję w zakresie zatwierdzenia istotności przypisanej danemu modelowi,
- aprobuje działania zaradcze i naprawcze wskazane w ramach wyników monitoringu,
- akceptuje harmonogram walidacji modeli oraz wyniki poszczególnych walidacji modeli.

Funkcjonowanie Komitetu zapewnia adekwatny poziom niezależności poszczególnych uczestników procesu zarządzania ryzykiem modeli oraz pozwala uniknąć konfliktu interesów między nimi. Ponadto gwarantuje jednostce walidacyjnej możliwość wydawania wiążących zaleceń o adekwatnym priorytecie.

- c/ **Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami** Grupy mBanku (ALCO) jest w szczególności odpowiedzialny za kształtowanie, monitorowanie i zarządzanie strukturą aktywów i pasywów, zobowiązań i pozycji pozabilansowych w celu optymalizacji alokacji funduszy.
- d/ **Komitet ds. Zarządzania Kapitałem** jest w szczególności odpowiedzialny za zarządzanie kapitałem. Na podstawie podjętych decyzji Komitet wydaje rekomendacje dla Zarządu Banku w sprawie:
- działań z zakresu zarządzania kapitałem oraz poziomu i struktury kapitału,
 - zwiększania efektywności wykorzystania kapitału,
 - procedur wewnętrznych dotyczących zarządzania kapitałem i planowania kapitału.
- e/ **Komitet Kredytowy Grupy mBanku** jest w szczególności odpowiedzialny za sprawowanie nadzoru nad ryzykiem koncentracji i dużymi zaangażowaniami na poziomie Grupy mBanku, poprzez podejmowane decyzje oraz wydawane rekomendacje. W ramach funkcjonowania Banku Komitet podejmuje decyzje kredytowe, a także decyzje dotyczące m.in. konwersji długu na akcje, udziały oraz przejęcia nieruchomości w zamian za długi.
- f/ **Komitet Bankowości Inwestycyjnej** jest w szczególności odpowiedzialny za sprawowanie kontroli i zarządzanie ryzykiem (m.in. rynkowym, kredytowym, reputacyjnym, operacyjnym) transakcji Biura Maklerskiego oraz podejmowanie decyzji dotyczących realizacji tych transakcji.
- g/ **Komitet Kredytowy Bankowości Detalicznej** jest w szczególności odpowiedzialny za:
- podejmowanie indywidualnych decyzji kredytowych dotyczących klientów detalicznych, jeżeli całkowita ekspozycja wobec takiego klienta, wartość transakcji lub wartość parametrów ryzyka AIRB (PD/LGD/EL) ustalona dla klienta lub transakcji osiągnie określony próg, przyjęty dla tego poziomu decyzyjnego,
 - przyznanie, zmianę lub cofnięcie uprawnień decyzyjnych poszczególnym pracownikom Banku.
- h/ **Komitet ds. Jakości Danych i Rozwoju Systemów Informacyjnych**, realizujący zadania oraz posiadający uprawnienia decyzyjne w zakresie zasad i struktury funkcjonowania systemu zarządzania jakością danych, zatwierdzania standardów działania dotyczących zarządzania danymi, przeprowadzania oceny skuteczności systemu zarządzania jakością danych, inicjowania działań mających na celu poprawę jakości danych w skali całego Banku w szczególności z uwzględnieniem potrzeb związanych z wyliczaniem regulacyjnego wymogu kapitałowego Banku według metody AIRB.
- i/ **Komitet ds. Nadzoru nad Oddziałami Zagranicznymi mBanku** m.in. wydaje rekomendacje dla Zarządu Banku w sprawie zatwierdzenia strategii działania oraz zasad stabilnego i ostrożnego zarządzania danego oddziału zagranicznego Banku, w szczególności w odniesieniu do ryzyka kredytowego.

Pozostałe jednostki:

1. Jednostki organizacyjne obszaru zarządzania ryzykiem

Funkcja zarządzania na poziomie strategicznym i funkcja kontroli ryzyka kredytowego, rynkowego, płynności, operacyjnego i ryzyka modeli wykorzystywanych do kwantyfikacji wymienionych rodzajów ryzyka jest realizowana w ramach obszaru zarządzania ryzykiem nadzorowanego przez Wiceprezesa Zarządu ds. Zarządzania Ryzykiem.

Poniższy schemat prezentuje strukturę organizacyjną tego obszaru:

Poszczególne jednostki mają ściśle określone role w procesie identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka, w tym oceny indywidualnego ryzyka kredytowego klientów oraz określania reguł selekcji klientów. Jednostki te opracowują w ramach swoich kompetencji metodologie i systemy wspierające wymienione obszary. Zadaniem jednostek kontroli ryzyka jest także raportowanie ryzyka i wsparcie naczelnych organów Banku.

Departament Zarządzania Zintegrowanym Ryzykiem i Kapitałem:

- zarządzanie zintegrowanym ryzykiem, kapitałem i płynnością Banku oraz Grupy mBanku, w szczególności poprzez: kontrolę profilu ryzyka, adekwatności kapitałowej i płynności oraz zdolności absorpcji ryzyka, integrację wyceny ryzyka, integrację systemu kontroli niefinansowych rodzajów ryzyka i Samoocenę Efektywności Zarządzania Ryzykiem,
- identyfikacja, pomiar, kontrola, monitorowanie oraz rozwój metod pomiaru ryzyka: rynkowego, stopy procentowej księgi bankowej, płynności oraz kontrahenta,
- monitorowanie całościowego profilu ryzyka jednostek organizacyjnych obszaru rynków finansowych,
- zarządzanie procesem zintegrowanego raportowania ryzyka, kapitału i płynności.

Departament Zarządzania Projektami i Architekturą Ryzyka:

- zarządzanie portfelem projektów obszaru zarządzania ryzykiem,
- pełnienie funkcji centrum kompetencji w obszarze zarządzania procesami,
- rozwój i optymalizacja architektury procesów i aplikacji IT obszaru zarządzania ryzykiem,
- zarządzanie aplikacjami IT obszaru zarządzania ryzykiem (biznesowe utrzymanie i rozwój),
- zarządzanie danymi obszaru zarządzania ryzykiem i współpraca z obszarem finansów w zakresie zcentralizowanego systemu informacji zarządczej.

Departament Oceny Ryzyka Korporacyjnego:

- realizacja polityki kredytowej Banku w odniesieniu do klientów obszaru bankowości korporacyjnej, krajów i instytucji finansowych,
- zarządzanie ryzykiem kredytowym w Banku i spółkach Grupy w wyżej wymienionych obszarach.

Departament Procesów i Pomiaru Ryzyka:

- opracowywanie i wdrażanie zasad dotyczących korporacyjnego procesu kredytowego, monitorowanie jego efektywności,
- opracowywanie strategii korporacyjnego ryzyka kredytowego Grupy mBanku, a także polityk kredytowych, w tym polityk dotyczących sektorowego apetytu na ryzyko,
- przygotowywanie analiz portfelowych i raportowanie dla potrzeb zarządzania korporacyjnym ryzykiem kredytowym,
- rozwój i monitorowanie jakości modeli ratingowych klientów detalicznych, korporacyjnych i instytucji finansowych (modelowanie ryzyka kredytowego),
- weryfikacja wartości, płynności i atrakcyjności nieruchomości i ruchomości proponowanych na zabezpieczenie.

Departament Zarządzania Ryzykiem Detalicznym:

- opracowywanie zasad i procesów zarządzania ryzykiem,
- akceptacja produktów bankowości detalicznej, z uwzględnieniem wpływu na różne typy ryzyka oraz wymogi kapitałowe,
- tworzenie raportów dla potrzeb monitorowania zasad zarządzania ryzykiem,
- rozwój i zarządzanie systemami wspierającymi proces oceny ryzyka i podejmowania decyzji.

Departament Restrukturyzacji i Windykacji Klientów Detalicznych:

- realizacja procesów restrukturyzacji i windykacji w zakresie detalicznych produktów kredytowych na rynku polskim,
- przeprowadzanie transakcji sprzedaży wierzytelności w zakresie windykowanych portfeli detalicznych.

Departament Procesów Kredytowych i Oceny Ryzyka Detalicznego:

- podejmowanie decyzji kredytowych dotyczących produktów bankowości detalicznej,
- monitoring umów kredytowych i realizacja czynności administracyjnych,
- zapewnienie rozwoju i efektywne wykorzystanie systemów i narzędzi antywyłudzeniowych,
- przeciwdziałanie nadużyciom kredytowym oraz sprawowanie kontroli nad ryzykiem operacyjnym w procesie kredytowym dla produktów bankowości detalicznej i korporacyjnej, a także tworzenie metodyki dla tych procesów,
- identyfikowanie w procesach, produktach i systemach luk, zwiększających ekspozycję Banku na wyłudzenia i podejmowanie działań zmierzających do ich usunięcia.

Wydział Walidacji:

- integracja zarządzania modelami i ich ryzykiem oraz walidacja modeli ilościowych.

Stanowisko ds. rozwoju ryzyka:

- zarządzanie działaniami rozwojowymi kadry managerskiej i pracowników obszaru zarządzania ryzykiem.

2. Jednostki organizacyjne spoza obszaru zarządzania ryzykiem odpowiadają za zarządzanie i kontrolę pozostałych rodzajów ryzyka identyfikowanych w działalności Grupy mBanku (ryzyko kapitałowe, biznesowe, reputacji, prawne, braku zgodności, outsourcingu, systemów IT, cyberzagrożeń).

3. Jednostki biznesowe biorą udział w zarządzaniu poszczególnymi rodzajami ryzyka poprzez uwzględnianie ryzyka w decyzjach biznesowych, przy budowie oferty produktowej oraz w procesie akwizycji klientów. Jednostki te ponoszą ostateczną odpowiedzialność za podejmowanie ryzyka w ramach przyznaných limitów oraz za kształtowanie wyników Banku.

4. Jednostki kontrolne:

- **Departament Audytu Wewnętrznego (DAW)** dokonuje niezależnego przeglądu procesu identyfikacji, podejmowania, pomiaru, monitoringu i kontroli ryzyka w ramach realizowanej funkcji kontroli i audytu wewnętrznego.
- **Departament Compliance (DC)** odpowiada za tworzenie standardów w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności regulacji wewnętrznych oraz standardów działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa.

3.3.2 Kultura zarządzania ryzykiem

Fundamenty wdrożonej w Banku i Grupie mBanku kultury zarządzania ryzykiem zostały określone w Strategii Zarządzania Ryzykiem Grupy mBanku oraz strategiach zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka (ryzykiem kredytowym portfela detalicznego i korporacyjnego, ryzykiem rynkowym, ryzykiem płynności, ryzykiem operacyjnym, ryzykiem reputacji), zatwierdzonych przez Zarząd i Radę Nadzorczą mBanku.

Linie obrony

W Grupie mBanku role i zadania w zakresie zarządzania ryzykiem zorganizowano w oparciu o schemat trzech linii obrony:

- Pierwszą linię obrony stanowi **Biznes** (linie biznesowe), którego zadaniem jest uwzględnianie aspektów związanych z ryzykiem i kapitałem przy podejmowaniu wszystkich decyzji i w granicach apetytu na ryzyko określonego dla Grupy.
- Druga linia obrony, przede wszystkim **Ryzyko** (obszar zarządzania ryzykiem), **IT, Bezpieczeństwo** oraz funkcja **Compliance**, jest odpowiedzialna za tworzenie ram i wytycznych dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, wspieranie Biznesu w ich wdrażaniu oraz za nadzorowanie funkcji kontrolnych i ekspozycji na ryzyko. Aby zapewnić, że Biznes jest wspierany i nadzorowany w obiektywny sposób, druga linia obrony działa niezależnie od Biznesu.
- Trzecią linią obrony jest **Audyt Wewnętrzny** dokonujący niezależnych ocen działań związanych z zarządzaniem ryzykiem realizowanych zarówno przez pierwszą, jak i drugą linię obrony.

Filary zarządzania ryzykiem

Ramy zarządzania ryzykiem w Grupie mBanku wywodzą się z koncepcji trzech filarów:

- **Koncentracja na Kliencie** to jest dążenie do zrozumienia i zrównoważenia szczególnych potrzeb różnych interesariuszy Ryzyka (Biznes, Zarząd Banku, Rada Nadzorcza, akcjonariusze i organy nadzoru).
- **Jedno ryzyko** rozumiane jako zintegrowane podejście do zarządzania ryzykiem i odpowiedzialność wobec klientów za wszystkie rodzaje ryzyka zdefiniowane w Katalogu Ryzyka Grupy mBanku.
- Perspektywa **ryzyko vs. stopa zwrotu** rozumiana jako wsparcie procesu podejmowania decyzji biznesowych na bazie długoterminowych relacji między ryzykiem a stopą zwrotu, unikając ryzyka zdarzeń skrajnych (tail risks).

Wizja Ryzyka

Wykorzystujemy szanse w dynamicznie zmieniającym się otoczeniu, stosując innowacyjne metody zarządzania ryzykiem.

Dbając o efektywność i bezpieczeństwo Banku tworzymy wartość dla klienta w partnerskim dialogu z biznesem.

Misja Ryzyka

Obszar zarządzania ryzykiem aktywnie uczestniczy w realizacji inicjatyw i działań podejmowanych w ramach realizacji strategii Grupy mBanku. Wsparcie to jest zorganizowane wokół pięciu wyzwań stojących przed obszarem zarządzania ryzykiem w najbliższych latach:

- **Empatia** rozumiana w obszarze zarządzania ryzykiem jako aktywne dostosowywanie zarządzania ryzykiem do zmieniających się potrzeb różnych grup klientów.
- Promowanie doświadczania **mobilności**.
- **Efektywność** oznaczająca: mierzenie, doskonalenie i automatyzację procesów ryzyka w kulturze Lean; kształtowanie - w partnerskim dialogu - apetytu na ryzyko zapewniającego bezpieczny i dochodowy bilans banku.

- **Zaangażowani ludzie.** Wyzwanie jest realizowane poprzez budowę środowiska pracy, które sprzyja innowacjom, przyciąga, utrzymuje i rozwija ludzi o wiedzę z zakresu biznesu i ryzyka, dociekliwych w poszukiwaniu rozwiązań, otwarcie się komunikujących.
- **Przewaga technologiczna** oznaczająca wdrażanie zarządzania ryzykiem w oparciu o wspólną zintegrowaną platformę danych (CDL) oraz poszukiwanie rozwiązań technologicznych umożliwiających innowacyjne zarządzanie ryzykiem.

Kluczowe zmiany w obszarze zarządzania ryzykiem w 2017 roku

mBank stale doskonali proces kontroli i zarządzania ryzykiem z naciskiem na usprawnienie zintegrowanego zarządzania ryzykiem z perspektywy koncentracji na kliencie.

Poniżej opisane są wybrane działania realizowane w 2017 roku:

- Powołano Komitet Bankowości Inwestycyjnej (KBI). Zadania nowego Komitetu zostały opisane w Nocie 3.3.1.
- Kontynuowano projekt wdrożeniowy MSSF 9. Standard MSSF 9 obowiązuje od stycznia 2018 roku. Grupa mBanku zakończyła kluczowe prace projektowe obejmujące wdrożenie wszystkich krytycznych baz danych oraz kalkulatorów w zakresie niezbędnym na potrzeby stosowania nowego standardu od 1 stycznia 2018. Projekt będzie kontynuowany w roku 2018 w zakresie pozostałych zmian i dostosowań w systemach IT. Więcej informacji na temat projektu zamieszczono w Nocie 2.30.
- Zdefiniowano apetyt na ryzyko w kolejnym horyzoncie planistycznym, ze szczególnym uwzględnieniem 2018 roku. W procesie formułowania apetytu na ryzyko uwzględniono między innymi wnioski z przeprowadzonych analiz i dyskusji dotyczących potencjalnego wpływu na Grupę szeregu kwestii wskazanych w trakcie wewnętrznego dialogu przeprowadzonego wśród kadry zarządzającej ze szczególnym uwzględnieniem pakietu ryzyk niefinansowych.
- Zaktualizowano Księgę Limitów oraz ustalono wartości limitów na 2018 rok. W ramach limitów płynnościowych wprowadzono limity na nowe miary LAB (które zastąpiły wcześniej stosowane miary ANL).
- Dokonano cyklicznego przeglądu i aktualizacji Strategii Zarządzania Ryzykiem Grupy mBanku oraz pozostałych strategii dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, to jest ryzykiem kredytowym w obszarach detalicznym i korporacyjnym, ryzykiem rynkowym, ryzykiem płynności, ryzykiem operacyjnym i ryzykiem reputacji.
- Wdrożono Strategię Zarządzania Ryzykiem Koncentracji w Grupie mBanku. Strategia, określająca ramowe zasady procesu zarządzania ryzykiem koncentracji z wykorzystaniem funkcjonującego systemu limitów oraz przeprowadzanych testów warunków skrajnych, została zatwierdzona przez Zarząd i Radę Nadzorczą Banku.
- Dokonano przeglądów procesów: oceny adekwatności kapitału wewnętrznego (ICAAP) oraz oceny adekwatności zasobów płynności (ILAAP). Wnioski z przeglądów procesów zostały przedstawione Zarządowi i Radzie Nadzorczej Banku.
- Przeprowadzono proces okresowej inwentaryzacji ryzyka, w wyniku której zaktualizowano Katalog Ryzyka Grupy mBanku. Proces został przeprowadzony zgodnie ze zmodyfikowanymi (w wyniku przeglądu ICAAP) zasadami. Kluczowa zmiana polegała na uwzględnieniu w Katalogu wszystkich rodzajów ryzyka zidentyfikowanych w działalności Grupy (wcześniej Katalog zawierał listę ryzyk istotnych).
- Kontynuowano wdrażanie programu stałego zwiększania efektywności pracy opartego na zasadach Lean Management. Przy wykorzystaniu filozofii i narzędzi lean, kolejne procesy w obszarze zarządzania ryzykiem są przeglądane i usprawniane. Celem programu jest umożliwienie absorpcji rosnącej liczby zadań wynikających z rozwoju biznesu i ze zwiększających się wymagań regulacyjnych, bez konieczności znacznego powiększania zasobów oraz realokacja zasobów z usprawnionych obszarów operacyjnych do obszarów, w których konieczne jest zwiększenie zasobów w związku z realizowanymi projektami lub zwiększającym się zakresem zadań.

3.3.3 Proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego (ICAAP)

Grupa mBanku dostosowuje wielkość funduszy własnych do poziomu i rodzaju ryzyka, na jakie jest narażona oraz do charakteru, skali i złożoności prowadzonej działalności. W tym celu Grupa mBanku stosuje proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego (ICAAP), który służy utrzymaniu funduszy własnych na poziomie adekwatnym do profilu i poziomu ryzyka ponoszonego w jej działalności.

Proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego w Grupie mBanku obejmuje:

- inwentaryzację ryzyka w działalności Grupy mBanku,
- szacowanie kapitału wewnętrznego na pokrycie ryzyka,
- agregację kapitału,
- testy warunków skrajnych,
- ustalanie limitów dotyczących wykorzystania zasobów kapitałowych,
- planowanie i alokację kapitału,
- monitorowanie polegające na stałej identyfikacji ryzyka występującego w działalności Grupy mBanku oraz analizie poziomu kapitału na pokrycie ryzyka.

Proces podlega regularnym przeglądom realizowanym przez Zarząd Banku i nadzorowanym przez Radę Nadzorczą Banku.

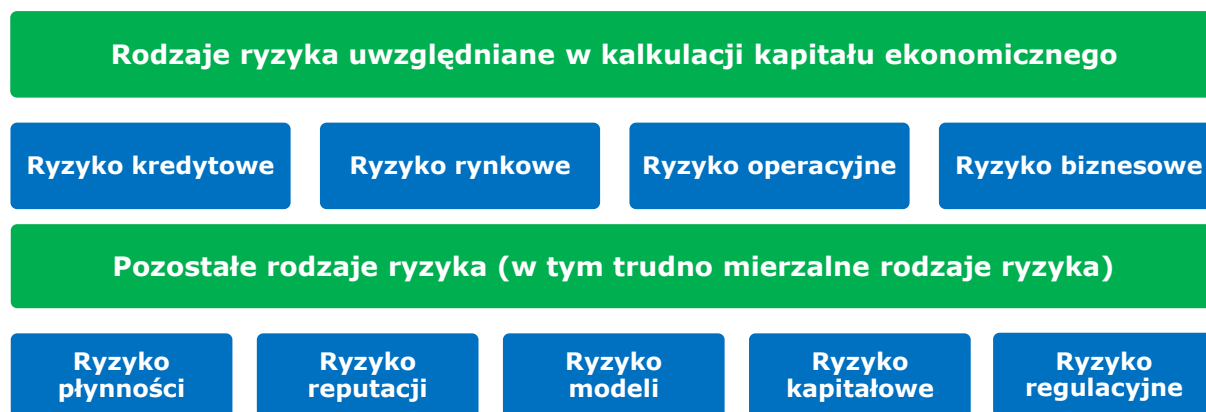
Istotne rodzaje ryzyka w działalności Grupy mBanku

Zarząd Banku podejmuje działania mające na celu zapewnienie, że Bank zarządza wszystkimi istotnymi rodzajami ryzyka, wynikającymi z realizacji przyjętej strategii biznesowej.

Istotne rodzaje ryzyka, zidentyfikowane w działalności Grupy w ramach funkcjonującego w niej procesu inwentaryzacji ryzyka realizowanego na podstawie zasad określonych w ramach ICAAP, są klasyfikowane do jednej z dwóch grup:

- do pierwszej grupy zaliczane są rodzaje ryzyka uwzględniane w procesie szacowania kapitału ekonomicznego,
- drugą grupę stanowią pozostałe rodzaje ryzyka (w tym trudno mierzalne rodzaje ryzyka), które są zarządzane z zastosowaniem odpowiednich procesów. Ponadto, zgodnie z zasadami ICAAP obowiązującymi dla Grupy, dla pozostałych rodzajów ryzyka (w tym trudno mierzalnych rodzajów ryzyka) może zostać oszacowany bufor kapitałowy.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku za istotne w działalności Grupy mBanku uznawane były następujące rodzaje ryzyka:

Kapitał wewnętrzny

Kapitał wewnętrzny to szacowana przez Bank wartość kapitału niezbędna do pokrycia istotnych rodzajów ryzyka zidentyfikowanych w działalności Grupy mBanku. Kapitał wewnętrzny jest sumą:

- kapitału ekonomicznego na pokrycie rodzajów ryzyka uwzględnianych w procesie kalkulacji kapitału ekonomicznego,
- kapitału niezbędnego na pokrycie pozostałych rodzajów ryzyka (w tym trudno mierzalnych rodzajów ryzyka).

Kapitał ekonomiczny wyznacza się za pomocą metod ilościowych pozwalających w sposób adekwatny odzwierciedlić poziom ryzyka.

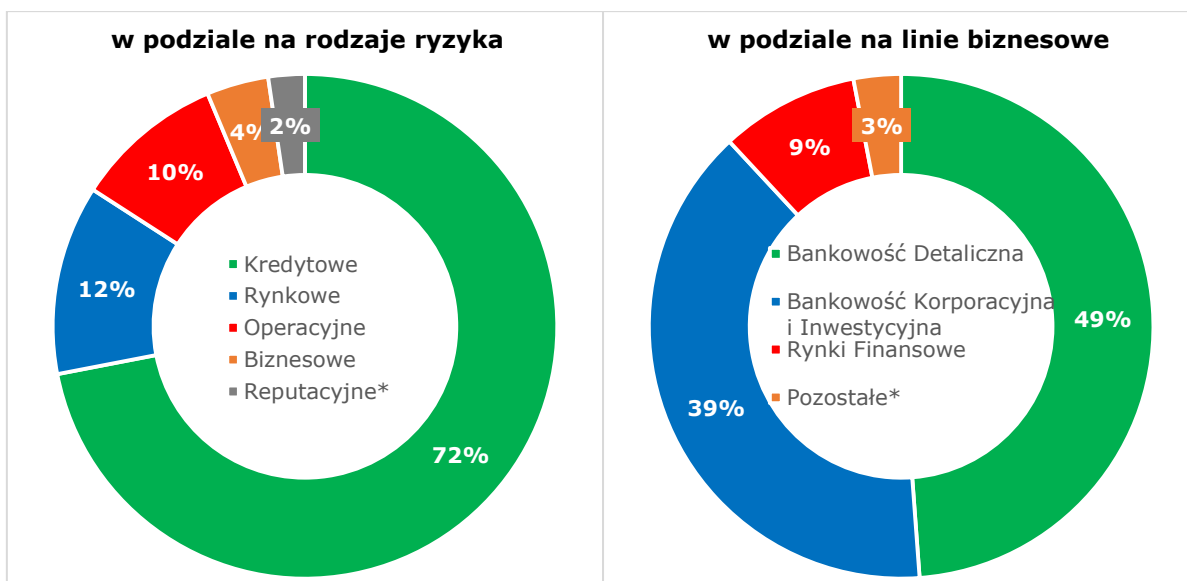
Podobnie jak w 2016 roku, w roku 2017 mBank kalkulował kapitał ekonomiczny dla wszystkich rodzajów ryzyka przy poziomie ufności wynoszącym 99,91% w rocznym horyzoncie czasowym. Przy kalkulowaniu łącznego kapitału ekonomicznego Bank nie uwzględniał efektu dywersyfikacji pomiędzy różnymi rodzajami ryzyka.

Zgodnie z obowiązującymi regulacjami, decyzję dotyczącą wysokości kapitału na pokrycie pozostałych rodzajów ryzyka (w tym trudno mierzalnych rodzajów ryzyka) podejmuje Komitet ds. Zarządzania Kapitałem. W 2017 roku Bank utrzymywał kapitał na pokrycie ryzyka reputacji.

Struktura kapitału wewnętrznego i całkowitego wymogu kapitałowego

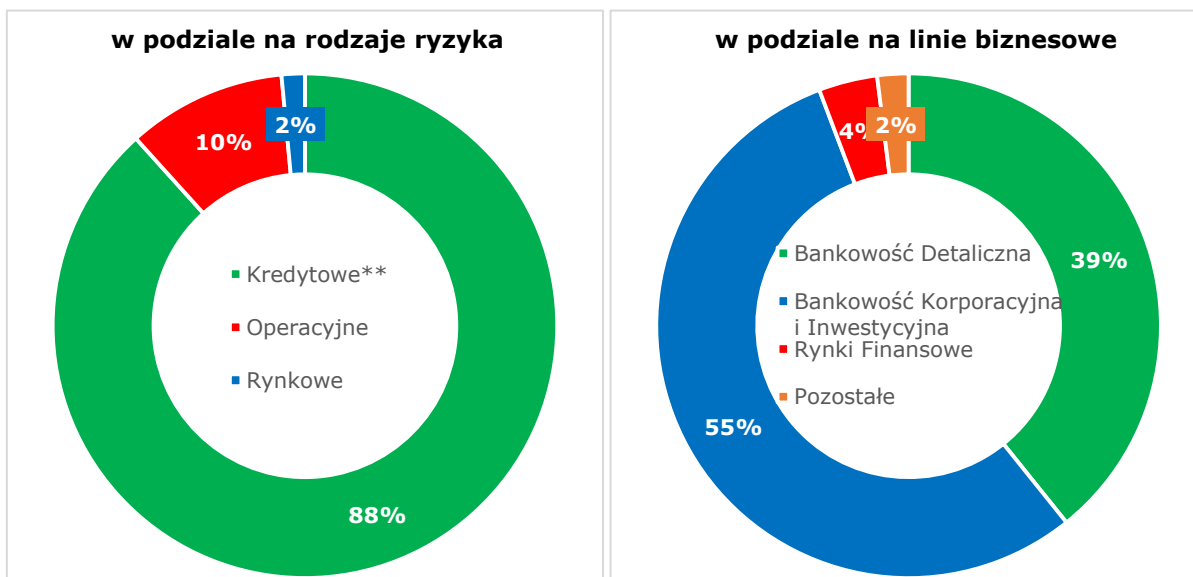
Na poniższych wykresach przedstawiono strukturę kapitału wewnętrznego oraz całkowitego wymogu kapitałowego Grupy mBanku na dzień 31 grudnia 2017 roku w podziale na poszczególne rodzaje ryzyka oraz linie biznesowe.

Struktura kapitału wewnętrznego Grupy mBanku na dzień 31 grudnia 2017 roku

*Kapitał na pokrycie trudno mierzalnych rodzajów ryzyka (ryzyko reputacji) nie jest alokowany na linie biznesowe. Na wykresie prezentującym strukturę kapitału wewnętrznego wg linii biznesowych kapitał na ryzyko reputacyjne jest uwzględniony w pozycji „Pozostałe”

Struktura całkowitego wymogu kapitałowego Grupy mBanku na dzień 31 grudnia 2017 roku

***W pozycji przedstawiającej ryzyko „Kredytowe” uwzględniony został także tzw. floor nadzorczy występujący dla portfeli ekspozycji kredytowych objętych metodą AIRB: ekspozycji detalicznych mBanku wobec mikrofirm zabezpieczonych hipotecznie*

Wyższy udział ryzyka rynkowego w strukturze kapitału wewnętrznego (w stosunku do udziału w strukturze wymogu kapitałowego) wynika z faktu, że model kapitału ekonomicznego na ryzyko rynkowe obejmuje dodatkowe czynniki ryzyka, które zgodnie z obowiązującą metodą nie generują wymogu kapitałowego (przede wszystkim ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym oraz tzw. spread kredytowy na portfelu papierów rządowych w portfelu bankowym).

Istotnie niższy udział kapitału wewnętrznego przypisanego Bankowości Korporacyjnej i Inwestycyjnej (w porównaniu do udziału tej linii biznesowej w strukturze wymogu kapitałowego), wynika z efektu dywersyfikacji rozpoznawanego w modelu kapitału ekonomicznego na ryzyko kredytowe. Odwrotny efekt w przypadku Bankowości Detalicznej wynika z uwzględnienia horyzontu zapadalności produktów hipotecznych (w szczególności kredytów mieszkaniowych) w modelu kapitału ekonomicznego na ryzyko kredytowe (przy braku korekty ze względu na termin zapadalności w regulacyjnej wadze ryzyka).

3.3.4 Apetyt na ryzyko

Grupa mBanku definiuje apetyt na ryzyko jako maksymalny poziom ryzyka, pod względem zarówno wartości, jak i struktury, jaki Bank jest skłonny i zdolny zaakceptować w toku realizacji przyjętych celów biznesowych w ramach scenariusza kontynuacji działalności gospodarczej. Apetyt na ryzyko wynikający z dostępnej bazy kapitałowej i dostępnego finansowania stanowi punkt wyjścia dla zarządzania ryzykiem w Grupie i dlatego wpływa na proces budżetowania i proces alokacji kapitału.

Ramy zarządzania apetytem na ryzyko

Przebieg wdrożonego w Grupie mBanku procesu zarządzania apetytem na ryzyko ilustruje poniższy schemat.

Apetyt na ryzyko jest oparty na ocenie profilu ryzyka Grupy oraz na poziomie zasobów na pokrycie ryzyka (ang. risk capacity) z punktu widzenia:

- kapitału,
- finansowania,
- ryzyk niefinansowych,
- miar efektywności skorygowanych o ryzyko (ang. Risk Adjusted Performance Measures).

Apetyt na ryzyko jest punktem wyjścia do ciągłego dialogu o profilu ryzyka wewnątrz organizacji. Podczas strategicznych dyskusji Zarząd określa ogólne kierunki rozwoju Grupy i poszczególnych linii biznesowych. Sformułowane ogólne wytyczne stanowią podstawę stałego dialogu między kierownictwem i Zarządem, który materializuje się w postaci wytycznych specyficznych dla danego portfela. W trakcie centralnego (tzw. *Top-down*) i biznesowego-ogólnego etapu procesu planowania wytyczne dotyczące apetytu na ryzyko podlegają dalszej dekompozycji na kluczowe mierniki i cele, które są następnie kaskadowane na niższe szczeble organizacji w fazie planowania biznesowego-operacyjnego (tzw. *Bottom-up*). Dokumentacja apetytu na ryzyko i jego monitoring tworzą właściwy mechanizm kontroli chroniący cele Grupy.

Bufory kapitałowe

Apetyt na ryzyko jest ustalany poniżej zasobów na pokrycie ryzyka (risk capacity), określonych na podstawie wymaganych standardów adekwatności kapitałowej i płynności przyjętych w przepisach europejskich i polskich, w celu zapewnienia przetrwania Grupy w razie niekorzystnych zmian w samej Grupie lub jej otoczeniu, umożliwiając w ten sposób zapewnienie zdolności absorpcji ryzyka. Zasoby na pokrycie ryzyka i apetyt na ryzyko określa się z uwzględnieniem poziomu źródeł finansowania i pozycji kapitałowej Grupy zarówno dla kapitału regulacyjnego, jak i wewnętrznego. Bank utrzymuje kapitał

i płynne aktywa na poziomach zapewniających spełnianie wymogów regulacyjnych w warunkach normalnych oraz w warunkach skrajnych, ale prawdopodobnych.

W przypadku Grupy mBanku apetyt na ryzyko uwzględnia wszystkie istotne rodzaje ryzyka i ich kluczowe koncentracje wynikające z przyjętej strategii biznesowej, ustalając odpowiednie bufony kapitałowe, niezbędne w przypadku materializacji wybranych czynników ryzyka, dotyczących istniejących portfeli oraz planowanej działalności, a także uwzględniające nowe wymagania regulacyjne, jak również potencjalne niekorzystne zmiany makroekonomiczne.

Zdolność absorpcji ryzyka

Zdolność absorpcji ryzyka jest wyrażona w kapitale i źródłach finansowania, które mogą być alokowane celem zapewnienia bezpieczeństwa w scenariuszu normalnym i scenariuszu ryzyka. Maksymalne ryzyko, jakie Grupa mBanku jest skłonna i zdolna ponieść, przy akceptacji zagrożeń wynikających ze strategii biznesowej Grupy mBanku, określa się z uwzględnieniem następujących warunków:

- zapewnienie adekwatnej zdolności absorpcji ryzyka (przestrzeganie limitów obowiązujących w normalnych warunkach),
- przestrzeganie wewnętrznych ograniczeń ustalonych dla regulacyjnych wskaźników kapitałowych,
- zapewnienie płynności finansowej oraz adekwatnej płynności strukturalnej Grupy.

Podejście Grupy mBanku do oceny i kontroli zdolności absorpcji ryzyka Grupy uwzględnia wymogi wewnętrzne i regulacyjne.

System limitowania ryzyka

W celu zapewnienia efektywnej alokacji apetytu na ryzyko Grupa mBanku wdrożyła system limitowania ryzyka. Struktura limitów przekłada apetyt na ryzyko na konkretne ograniczenia dotyczące rodzajów ryzyka występujących w działalności Grupy. Koncepcję struktury limitów i proces zarządzania limitami opisano w dokumencie „Księga limitów. Zasady limitowania ryzyka w Grupie mBanku S.A.”, przyjętym przez Radę Nadzorczą. Zaakceptowane wartości limitów są przedstawione w dokumencie „Księga Limitów – rejestr limitów”. Oprócz limitów w celu zapewnienia bezpiecznego funkcjonowania Grupy stosowane są również liczby kontrolne oraz wskaźniki wczesnego ostrzegania.

3.3.5 Testy warunków skrajnych w ramach ICAAP i ILAAP

Testy warunków skrajnych są istotnym elementem procesu ICAAP i ILAAP wykorzystywanym w zarządzaniu oraz planowaniu kapitałowym i płynnościowym Banku i Grupy. Testy warunków skrajnych pozwalają ocenić odporność Banku w kontekście ekstremalnych, ale wiarygodnych scenariuszy wydarzeń zewnętrznych i wewnętrznych.

Zintegrowane testy warunków skrajnych są przeprowadzane przy założeniu scenariusza niekorzystnych warunków makroekonomicznych, które mogą negatywnie wpłynąć na sytuację finansową Banku w horyzoncie co najmniej dwóch pełnych lat kalendarzowych (dla ryzyka płynności – w horyzoncie rocznym). Scenariusz ryzyka, tj. najbardziej prawdopodobny (w horyzoncie co najmniej dwóch pełnych lat kalendarzowych) scenariusz negatywnych odchyśleń od scenariusza bazowego, wyrażony za pomocą wskaźników makroekonomicznych i finansowych, jest wspólny dla wszystkich rodzajów ryzyka oraz zgodny ze scenariuszem przyjętym przez podmiot konsolidujący. Scenariusz może uwzględniać zdarzenia o charakterze swoistym (idiosynkratycznym).

Zintegrowany scenariusz makroekonomiczny umożliwia kompleksową analizę wszystkich rodzajów ryzyka pokrytych kapitałem wewnętrznym oraz analizę jego wpływu na adekwatność kapitałową i płynność Banku oraz Grupy.

Wyniki testów warunków skrajnych obejmują następujące miary:

- 1/ kapitał ekonomiczny w warunkach skrajnych (obejmujący kapitał na ryzyko kredytowe, ryzyko rynkowe, ryzyko operacyjne i ryzyko biznesowe),
- 2/ wskaźniki kapitału regulacyjnego,
- 3/ potencjał pokrycia ryzyka (RCP) i fundusze własne w warunkach skrajnych,
- 4/ normy płynnościowe (wewnętrzne oraz nadzorcze) w warunkach skrajnych.

Kapitał wewnętrzny w warunkach skrajnych jest wyznaczany jako wynik kalkulacji przeprowadzanych zgodnie z obowiązującą metodyką wyliczania kapitału wewnętrznego, ale z wykorzystaniem parametrów wejściowych typowych dla warunków skrajnych.

Scenariusze makroekonomiczne w warunkach skrajnych są aktualizowane i analizowane z częstotliwością kwartalną lub doraźnie, o ile zaistnieje taka konieczność. Bazując na scenariuszach testów warunków

skrajnych szacuje się zapotrzebowanie na kapitał wewnętrzny oraz negatywny wpływ niekorzystnego scenariusza makroekonomicznego na wynik finansowy. Wyniki scenariusza makroekonomicznego w warunkach skrajnych uwzględnia się w analizie zdolności absorpcji ryzyka (RBC) Grupy z częstotliwością miesięczną.

Dla Banku i Grupy przeprowadzane są tzw. odwrócone testy warunków skrajnych, których celem jest identyfikacja zdarzeń mogących spowodować zagrożenie dla kontynuacji funkcjonowania Banku i Grupy. Odwrócone testy warunków skrajnych są wykorzystywane do weryfikacji awaryjnych planów kapitałowych i płynnościowych Grupy oraz służą do podejmowania decyzji strategicznych dotyczących akceptowanego profilu ryzyka Grupy. Odwrócone testy warunków skrajnych są przeprowadzane w trybie odwrotnym do klasycznych testów warunków skrajnych – od efektu do przyczyny – i stanowią ich uzupełnienie. Odwrócone testy warunków skrajnych są dodatkowym elementem analizy odporności Banku i Grupy na negatywne czynniki makroekonomiczne i swoiste.

3.3.6 Planowanie kapitału

Planowanie wymaganego kapitału i płynności

Etap I (planowanie centralne, tzw. *Top-Down*) oraz Etap II (planowanie biznesowe – ogólne)

Powyższe etapy planowania kapitałowego i płynności mają formę dialogu strategicznego pomiędzy Zarządem, obszarem zarządzania ryzykiem, obszarem finansów i liniami biznesowymi, w wyniku którego ustala się pożądane kierunki rozwoju działalności, które mają wspierać realizację celów biznesowych Grupy mBanku.

Grupa planuje swoją działalność zgodnie ze swoim apetytem na ryzyko w ramach ograniczeń wynikających z wymogów regulacyjnych, których spełnienie jest wymagane zarówno w warunkach normalnych, jak też w warunkach skrajnych.

W świetle powyższego planowane zmiany wielkości i struktury działalności gospodarczej Grupy, jak również przewidywane zmiany w otoczeniu regulacyjnym są uwzględniane przy szacowaniu wymaganego kapitału w procesie planowania. Wymagany kapitał jest szacowany z użyciem parametrów ryzyka, które odzwierciedlają oczekiwania makroekonomiczne przyjęte w procesie planowania, z uwzględnieniem planowanych zmian w metodologii (w tym re-parametryzację modeli wyceny ryzyka).

Na podstawie kierunków strategicznych, dostępny kapitał jest porównywany z zapotrzebowaniem na kapitał (wynikającym z rozwoju działalności i wyników testów warunków skrajnych). W sytuacji, gdy kapitał potrzebny do realizacji celów biznesowych Grupy przekracza kwotę zasobów kapitałowych dostępnych do alokacji, konieczna jest weryfikacja celów biznesowych.

W zakresie ryzyka płynności przeprowadzane są szacunki zarówno miar regulacyjnych, jak i wewnętrznych miar płynności uwzględniających testy warunków skrajnych płynności i w tym kontekście analizowana jest adekwatność planowanego bufora płynności Banku i Grupy. Jeżeli uzyskane poziomy miar wykraczają poza poziomy założone w apetycie na ryzyko i limitach, dokonywana jest weryfikacja planów biznesowych.

Po ustaleniu strategicznych kierunków rozwoju analizowane jest jakie kluczowe koncentracje ryzyka identyfikuje się w aktualnym i planowanym profilu ryzyka. Na potrzeby określenia buforów bezpieczeństwa i limitów Zarząd Banku decyduje o akceptowalnym poziomie czynników ryzyka na które Grupa jest wrażliwa poprzez zidentyfikowane koncentracje. Kluczowe koncentracje ryzyka są identyfikowane w oparciu o analizę odwróconych testów warunków skrajnych. Cele kapitałowe są wyznaczane z uwzględnieniem potrzeb kapitałowych wynikających z potencjalnej materializacji kluczowych czynników ryzyka rozpoznanych w procedurze odwróconych testów warunków skrajnych i ustalonych na poziomie uznanym za zgodny z docelowym poziomem tolerancji ryzyka. Wpływ czynników ryzyka na pozycję kapitałową Grupy określa się poprzez odpowiednie symulacje warunków skrajnych.

Procesowi ustalenia strategicznych celów finansowych towarzyszy strategiczna alokacja zasobów kapitałowych na poszczególne obszary działalności, z uwzględnieniem długoterminowego zwrotu z kapitału.

Etap III (planowanie biznesowe - operacyjne, tzw. *Bottom-up*)

Na tym etapie zapotrzebowanie na kapitał zostaje doprecyzowane w celu określenia efektywnej alokacji kapitału na niższym poziomach.

W poszczególnych liniach biznesowych tworzone są plany cząstkowe na podstawie przyjętych założeń makroekonomicznych, celów finansowych oraz oceny możliwości rozwoju działalności.

W celu określenia akceptowalnego z punktu widzenia konsumpcji kapitału profilu ryzyka, prognozowane wolumeny (plany cząstkowe) i wynikające z nich zapotrzebowanie na kapitał regulacyjny i kapitał ekonomiczny porównywane są, w procesie iteracyjnym, z dostępnymi zasobami i strategicznymi

wytycznymi.

W zakresie ryzyka płynności przeprowadzane są szacunki zarówno miar regulacyjnych, jak i wewnętrznych miar płynności uwzględniających testy warunków skrajnych płynności i w tym kontekście analizowana jest adekwatność planowanego bufora płynności Banku i Grupy. Jeżeli uzyskane poziomy miar wykraczają poza poziomy założone w apetycie na ryzyko i limitach, dokonywana jest weryfikacja planów biznesowych.

Na podstawie fazy operacyjnej planowania opracowywana jest Strategia Finansowania Grupy mBanku zatwierdzana przez Zarząd Banku. W Strategii przedstawiane są sposoby zapewnienia finansowania w poszczególnych walutach, potrzebnego do zaplanowanego rozwoju aktywów Grupy. Strategia przygotowywana jest dla warunków normalnych, natomiast zawiera ona również oszacowanie miar ryzyka płynności dla warunków kryzysowych.

Limity wspierające plan kapitałowy

Aby zapewnić adekwatne wykorzystanie dostępnych zasobów w celu realizacji celów biznesowych ustala się corocznie aktualizowane limity. Wielopoziomowa struktura limitów ma na celu zapewnienie przełożenia apetytu na ryzyko na konkretne ograniczenia nałożone na ryzyka występujące w poszczególnych obszarach działalności Grupy.

Dostępna baza kapitałowa

Efekt końcowy procesu planowania polega na ustaleniu docelowego poziomu regulacyjnej (fundusze własne) i ekonomicznej (RCP) bazy kapitałowej, potrzebnej na pokrycie koncentracji ryzyka w działalności bieżącej oraz działalności planowanej, wyrażonej przez całkowity wymóg kapitałowy i łączną kwotę kapitału wewnętrznego.

3.4. Ryzyko kredytowe

3.4.1. Organizacja zarządzania ryzykiem

Grupa aktywnie zarządza ryzykiem kredytowym mając na celu optymalizację poziomu zysku uwzględniającą koszt ponoszonego ryzyka. Analiza ryzyka występującego w funkcjonowaniu Grupy ma charakter ciągły. W celu identyfikacji i monitorowania ryzyka kredytowego, w strukturze Banku oraz spółek zależnych stosuje się jednolite zasady zarządzania ryzykiem kredytowym, których podstawą jest między innymi oddzielenie funkcji oceny ryzyka kredytowego od funkcji sprzedażowych na wszystkich szczeblach do poziomu Zarządu włącznie. Analogiczne podejście Bank stosuje w odniesieniu do administrowania ekspozycjami niosącymi ryzyko kredytowe, które jest realizowane w obszarze zarządzania ryzykiem oraz w obszarze operacyjnym, w pełnej niezależności od funkcji sprzedażowych. Przyjęty model zarządzania ryzykiem w ramach Grupy zakłada uczestnictwo w tym procesie jednostek organizacyjnych Banku wchodzących w skład obszaru zarządzania ryzykiem, a także Komitetu Kredytowego Grupy (KKG). Podział zadań w procesie zarządzania ryzykiem kredytowym wygląda następująco:

- **Departament Procesów Kredytowych i Oceny Ryzyka Detalicznego (DPK)** odpowiada za: zapewnienie efektywności i bezpieczeństwa udzielania kredytów oraz obsługi posprzedażowej, w tym monitoringu w zakresie produktów detalicznych na rynku polskim oraz zapobieganie wyłudzeniom i oszustwom w obszarze bankowości detalicznej, korporacyjnej, a także tworzenia metodyki w tym zakresie.
- **Departament Zarządzania Ryzykiem Detalicznym (DZR)** odpowiada za zarządzanie ryzykiem kredytowym oraz innymi rodzajami ryzyka w ramach bankowości detalicznej mBanku a jego główną funkcją operacyjną jest nadzór nad zautomatyzowanym procesem kredytowym. Ponadto w DZR opracowywane są zasady oceny ryzyka kredytowego, kalkulacji zdolności kredytowej klientów detalicznych oraz inne elementy polityki kredytowej przedstawiane do akceptacji Komitetu Ryzyka Bankowości Detalicznej. Rozwiązania funkcjonujące na rynku polskim są adaptowane także w oddziałach zagranicznych (w Czechach i na Słowacji). DZR odpowiada także za implementację zasad oceny w narzędziach wspierających podejmowanie decyzji kredytowych, raportuje jakość portfela kredytowego oraz monitoruje jakość danych używanych w procesie oceny ryzyka. W zakresie, w jakim pozwalają na to regulacje zewnętrzne DZR uczestniczy w procesie zarządzania ryzykiem spółek Grupy posiadających w ofercie produkty detaliczne obciążone ryzykiem kredytowym.
- **Departament Restrukturyzacji i Windykacji Klientów Detalicznych (DWD)** odpowiada za zapewnienie realizacji procesu odzyskiwania wymagalnych wierzytelności Banku wynikających z udzielonych kredytów detalicznych na rynku polskim, a także spójności i kompletności regulacji wewnętrznych oraz środowiska raportowego w obszarze windykacji kredytowej. Działalność obszaru skupia się na realizacji procesów windykacji polubownej, restrukturyzacji, windykacji po

wypowiedzeniu umowy kredytowej, windykacji sądowo-egzekucyjnej oraz wykonywaniu procesu sprzedaży wierzytelności detalicznych.

- **Departament Oceny Ryzyka Korporacyjnego (DOR)** odpowiada za zarządzanie jakością portfela kredytowego Banku oraz jednostek zależnych Grupy mBanku w odniesieniu do zaangażowań wobec przedsiębiorców, w tym także względem zaangażowań podlegających restrukturyzacji. Kluczowymi funkcjami realizowanymi przez DOR są: podejmowanie lub udział w podejmowaniu decyzji kredytowych dotyczących ekspozycji regularnych i nieregularnych, z uwzględnieniem wpływu na ryzyko operacyjne, reputacyjne, płynności oraz na wymogi kapitałowe i zwrot z zaangażowanego kapitału; analiza, ocena i kontrola ryzyka kredytowego krajów, banków, międzynarodowych instytucji finansowych oraz klientów niefinansowych Banku i spółek Grupy z obszaru bankowości korporacyjnej i inwestycyjnej; kontrola przestrzegania limitów kredytowych na kraje, banki, międzynarodowe instytucje finansowe; zarządzanie rezerwami na ryzyko kredytowe Banku w obszarze bankowości korporacyjnej i inwestycyjnej.
- **Departament Procesów i Pomiaru Ryzyka (DPR)** odpowiada za: opracowywanie strategii i polityk korporacyjnego ryzyka kredytowego oraz przekrojowych analiz portfelowych, w tym branżowych; sporządzanie raportów i sprawozdawczości na potrzeby m.in. organów nadzoru i organów Banku; opracowanie i wdrażanie zasad korporacyjnego procesu kredytowego oraz monitorowanie jego efektywności; administrowanie aplikacjami wspierającymi korporacyjny proces kredytowy; rozwój i kontrolę jakości modeli ratingowych dla klientów detalicznych, korporacyjnych i instytucji finansowych w Banku oraz spółkach Grupy mBanku; weryfikację nieruchomości i ruchomości przedstawianych przez Klientów na zabezpieczenie kredytów pod kątem ich wartości, płynności i atrakcyjności.
- **Departament Zarządzania Zintegrowanym Ryzykiem i Kapitałem (DKR)** odpowiada za: opracowywanie metodyki i kalkulację wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, przeprowadzanie kalkulacji portfelowych rezerw kredytowych Banku oraz kapitału ekonomicznego na ryzyko kredytowe; przeprowadzanie testów warunków skrajnych w obszarze ryzyka kredytowego (rezerwy, wymóg kapitałowy, kapitał ekonomiczny); koordynowanie i udział w procesie określania apetytu na ryzyko kredytowe; przygotowywanie raportów i informacji dla organów Banku oraz na potrzeby nadzoru skonsolidowanego w zakresie ryzyka kredytowego (rezerwy, wymóg kapitałowy, kapitał ekonomiczny, testy warunków skrajnych).
- **Wydział Walidacji** odpowiada za organizowanie procesu zarządzania modelami stosowanymi dla potrzeb zarządzania i wyceny ryzyka kredytowego oraz przeprowadzanie walidacji modeli stosowanych w zarządzaniu ryzykiem kredytowym.

Podejmowanie decyzji w odniesieniu do ekspozycji kredytowych w obszarze korporacyjnym.

Decyzje kredytowe podejmowane są zgodnie z przyjętymi zasadami Polityki Ryzyka Kredytowego. Poziom kompetencji decyzyjnych określony jest w postaci macierzy decyzyjnej. Na jej podstawie, w zależności od EL-ratingu (ratingu oczekiwanej straty) oraz łącznego zaangażowania na klienta/grupę podmiotów powiązanych, ustalany jest szczebel decyzyjny odpowiedzialny za podjęcie decyzji kredytowej. W łącznym zaangażowaniu uwzględniane są również zaangażowania spółek Grupy mBanku na klienta/grupę podmiotów powiązanych.

Podejmowanie decyzji w odniesieniu do ekspozycji kredytowych w obszarze detalicznym.

Ze względu na profil klientów detalicznych, wielkość dopuszczalnych ekspozycji na pojedynczego klienta oraz standaryzację oferowanych produktów, proces podejmowania decyzji jest inny niż w przypadku klientów korporacyjnych. Proces decyzyjny w znacznej mierze jest zautomatyzowany, zarówno w zakresie pozyskiwania danych o kredytobiorcy z wewnętrznych oraz zewnętrznych źródeł danych jak i oceny ryzyka wykonywanej przy użyciu technik scoringowych oraz wystandaryzowanych kryteriów decyzyjnych. Obszar uznaniowości dotyczy głównie czynności związanych z weryfikacją dokumentacji kredytowej oraz obsługi ewentualnych odstępstw, kiedy to decyzja podejmowana jest z zastosowaniem reguł podwyższenia poziomu decyzyjnego. W przypadku kredytowania hipotecznego dodatkowo dokonywana jest wycena wartości zabezpieczenia (lub weryfikacja wyceny dostarczonej z zewnątrz) oraz przeprowadzana jest ocena z punktu widzenia zgodności wartości zabezpieczeń z przyjętą polityką kredytową, w tym z akceptowanymi poziomami LtV. Czynności te w całości wykonywane są przez komórki operacyjne umiejscowione w Departamencie Procesów Kredytowych i Oceny Ryzyka Detalicznego oraz Departamencie Procesów i Pomiaru Ryzyka, w pełnej niezależności od funkcji sprzedaży.

3.4.2 Polityka kredytowa

Bank zarządza ryzykiem kredytowym w oparciu o wymagania nadzorcze oraz najlepsze praktyki rynkowe. W procesie zarządzania ryzykiem kredytowym główną rolę odgrywają polityki kredytowe, ustalone osobno dla obszaru bankowości detalicznej i korporacyjnej. Polityki kredytowe określają między innymi:

- docelowe grupy klientów,

- minimalne akceptowalne poziomy ratingów definiowane wielkością oczekiwanej straty,
- kryteria akceptacji przedmiotów finansowania oraz zabezpieczeń,
- zasady ograniczania ryzyka koncentracji,
- reguły odnoszące się do wybranych branż lub segmentów klientów.

3.4.3 Stosowane zabezpieczenia

Zabezpieczenia stosowane w ramach udzielania produktów kredytowych. Ważnym elementem polityki kredytowej są stosowane zabezpieczenia. Podstawową rolą zabezpieczenia jest obniżenie ryzyka kredytowego transakcji i zapewnienie Bankowi realnej możliwości zwrotu należności. Bank, podejmując decyzję o przyznaniu produktu obciążonego ryzykiem kredytowym, dąży do uzyskania zabezpieczenia adekwatnego do podejmowanego ryzyka. Bank przyjmuje zabezpieczenia tylko po dokonaniu ich oceny i pod warunkiem, że spełniają one warunek braku istotnej korelacji między ich wartością a wiarygodnością dłużnika. Rodzaj wymaganego zabezpieczenia zależy od produktu obciążonego ryzykiem kredytowym, okresu finansowania oraz ryzyka klienta. Do najczęściej stosowanych zabezpieczeń należą:

- hipoteka na nieruchomości,
- przelew wierzytelności (cesja praw),
- zastaw rejestrowy,
- kaucja pieniężna,
- depozyt gwarancyjny lub blokada pieniężna,
- gwarancje i poręczenia,
- przewłaszczenie środka transportu.

Wartość środków trwałych stanowiących zabezpieczenie (innych niż środki transportu) ustalana jest na podstawie wyceny, sporządzanej przez uprawnionego rzeczoznawcę. Przedłożony w Banku operat jest weryfikowany przez zespół specjalistów usytuowany w obszarze zarządzania ryzykiem, który sprawdza poprawność przyjęcia wartości rynkowej oraz ocenia płynność zabezpieczenia. Każde zabezpieczenie podlega monitoringowi.

W obszarze bankowości korporacyjnej, w przypadku zabezpieczeń na środkach trwałych i aktywach finansowych finalna wartość zabezpieczenia tzw. MRV (ang. Most Realistic Value) wyznaczana jest przy użyciu wskaźnika ECF (ang. Empirical Coverage Factor), który odzwierciedla pesymistyczny wariant odzysku wierzytelności z zabezpieczenia rzeczowego w drodze wymuszonej sprzedaży. Ocena zabezpieczeń osobowych dokonywana jest na podstawie kondycji finansowej dostawcy. Bank wyznacza tzw. parametr PSW (będący odpowiednikiem wartości MRV dla zabezpieczeń rzeczowych). W sytuacji gdy parametr PD dostawcy zabezpieczenia jest równy lub gorszy od PD klienta, PSW równe jest zero.

W grudniu 2017 r. Bank wdrożył dedykowaną politykę dotyczącą zabezpieczeń w obszarze bankowości korporacyjnej. Najważniejsze jej elementy to:

- wskazanie zabezpieczeń preferowanych i niezalecanych,
- rekomendacje w zakresie stosowania zabezpieczeń w określonych sytuacjach,
- określenie częstotliwości monitoringu zabezpieczeń,
- określenie podejścia do zabezpieczeń z zerowym MRV.

Zabezpieczenia stosowane w ramach obrotu instrumentami pochodnymi. Bank zarządza ryzykiem związanym z instrumentami pochodnymi. Ekspozycjami kredytowymi wynikającymi z zawartych transakcji pochodnych zarządza się w ramach ogólnych limitów kredytowych dla klientów, uwzględniając potencjalny wpływ na wartość ekspozycji zmian parametrów rynkowych. Stosowane porozumienia ramowe z kontrahentami zobowiązują Bank do codziennego monitorowania wartości ekspozycji wobec kontrahenta i wprowadzają konieczność dodatkowego zabezpieczania ekspozycji przez klienta w przypadku wzrostu wartości ekspozycji lub w przypadku przekroczenia kwoty limitu. Jednocześnie wspomniane porozumienia ramowe w przypadku naruszenia warunków umowy pozwalają na przedterminowe rozliczenie transakcji z klientem. mBank wykorzystuje Proces Wczesnego Ostrzegania (Early Warning) w celu monitorowania wykorzystania limitu na transakcje pochodne i możliwości reakcji Banku w stosunku do klienta, w przypadku gdy wycena otwartych transakcji zbliża się do maksymalnego poziomu limitu. Ponadto, uwzględniając ryzyko kredytowe związane z limitem na transakcje pochodne konkretnego klienta, Bank może stosować dodatkowe zabezpieczenia tego limitu, w ramach standardowego katalogu zabezpieczeń produktów ryzyka kredytowego.

Zabezpieczenia na papierach wartościowych wynikające z transakcji buy-sell-back. Bank przyjmuje zabezpieczenia w postaci papierów wartościowych z tytułu zawartych transakcji buy-sell-back. W zależności od umowy zabezpieczenie to może być sprzedane lub ponownie zastawione.

Zabezpieczenia akceptowane przez Spółki Grupy mBanku. Spółki Grupy mBanku akceptują różne formy prawnych zabezpieczeń produktów obciążonych ryzykiem kredytowym. Ich katalog uzależniony jest od specyfiki prowadzonej działalności, rodzaju oferowanych produktów i ryzyka transakcji.

mBank Hipoteczny jako podstawowe zabezpieczenie stosuje hipotekę na finansowanej nieruchomości. Dodatkowymi zabezpieczeniami mogą być poręczenia wekslowe lub cywilne właścicieli spółki kredytobiorcy, bądź zastaw na akcjach lub udziałach w spółce kredytobiorcy. Na okres niezbędny do skutecznego ustanowienia zabezpieczenia może zostać przyjęte ubezpieczenie kredytu w zaakceptowanym przez Bank zakładzie ubezpieczeniowym.

mLeasing stosuje katalog zabezpieczeń najbardziej zbliżony do katalogu zabezpieczeń stosowanych w mBanku. Akceptuje zarówno standardowe zabezpieczenia osobiste: poręczenia wekslowe i według prawa cywilnego, listy patronackie, gwarancje, przystąpienia i przejęcia długu, jak i rzeczowe: hipoteki, zastawy rejestrowe, przewłaszczenia na zabezpieczenie, przelewy wierzytelności, cesje należności i cesje praw z polis ubezpieczeniowych oraz kaucje.

mFactoring akceptuje jedynie formy zabezpieczeń o dużej płynności. Obok weksli własnych in blanco są to przede wszystkim poręczenia wekslowe właścicieli spółki klienta, cesje wierzytelności z rachunków bankowych (głównie prowadzonych przez mBank), ubezpieczenia należności, cesje praw z polis ubezpieczeniowych należności zawartych przez klientów. W przypadku prowadzenia obsługi kilku spółek wchodzących w skład jednej grupy kapitałowej, zwyczajowym zabezpieczeniem jest pełnomocnictwo do krzyżowego zarachowania środków z umów zawartych z poszczególnymi spółkami.

3.4.4 System ratingowy

Kluczowym elementem procesu zarządzania ryzykiem kredytowym **w obszarze bankowości korporacyjnej** jest system ratingowy, oparty na dwóch podstawowych elementach:

- ratingu dłużnika (PD-rating) - określającym prawdopodobieństwo zaniechania regulowania zobowiązań,
- ratingu kredytowym (EL-rating) - określającym oczekiwaną stratę (EL), i biorącym pod uwagę zarówno ryzyko związane z klientem (PD) jak i specyfikę transakcji (LGD – strata na skutek zaniechania regulowania zobowiązań). EL wyrażone jest w postaci iloczynu PD*LGD. Wskaźnik EL wykorzystywany jest głównie na etapie podejmowania decyzji kredytowej.

Rating dostarcza względne miary ryzyka kredytowego zarówno w skali procentowej (PD% i EL%) jak też według umownej skali od 1.0 do 6.5 (PD-rating, EL-rating) dla korporacji (obroty powyżej 50 mln zł) i SME (obroty poniżej 50 mln zł). Kalkulacja PD jest ściśle zdefiniowanym procesem obejmującym siedem elementów tj. analizę finansową raportów rocznych, analizę finansową danych śródrocznych, ocenę terminowości składania sprawozdań finansowych, ocenę ryzyk jakościowych, wskaźniki ostrzegawcze, ocenę stopnia integracji grupy dłużnika oraz dodatkowe kryteria uznaniowe. Rating kredytowy oparty na oczekiwanej stracie (EL) powstaje poprzez nałożenie na ocenę ryzyka klienta analizy ryzyka transakcyjnego wynikającego z wielkości zaangażowania (EAD) oraz z charakteru i stopnia zabezpieczenia transakcji zawartych z danym klientem (LGD). LGD wyrażone jako procent EAD jest funkcją możliwej do realizacji wartości zabezpieczeń rzeczowych i finansowych, zależnej od typu oraz wartości zabezpieczenia, typu transakcji oraz współczynnika odzysku należności z innych źródeł, niż zabezpieczenia.

System ratingowy generuje prawdopodobieństwo zaniechania regulowania zobowiązań przez kredytobiorców bezpośrednio w postaci PD wyrażonych w procentach (skala ciągła). Klasy ratingowe tworzone są w oparciu o procedury dzielenia na grupy PD wyrażonego w procentach na podstawie drabinki geometrycznej. W sprawozdawczości zewnętrznej Bank stosuje mapowanie wewnętrznej skali ratingowej PD do ratingów zewnętrznych. Sposób mapowania przedstawiony jest w poniższej tabeli.

Pod-portfel	1			2			3		4				5			6		7		8	
PD rating	1,0 - 1,2	1,4	1,6	1,8	2	2,2	2,4 - 2,6	2,8	3	3,2 - 3,4	3,6	3,8	4	4,2 - 4,6	4,8	5	5,2 - 5,4	5,6 - 5,8	Brak ratingu	6,1 - 6,5	
S&P	AAA	AA+	AA, AA-	A+, A	A-	BBB+	BBB	BBB-	BB+	BB	BB-	B+	B+	B	B-	B-	CCC+	CCC do CC	Nie dotyczy	D	
	Stoień inwestycyjny								Stoień nieinwestycyjny									Default			

W obszarze bankowości detalicznej funkcjonują następujące modele, wchodzące w skład systemu ratingowego:

- model straty z tytułu niewykonania zobowiązania (LGD) obejmujący cały portfel detaliczny. W ujęciu tego modelu strata zdefiniowana jest jako funkcja zależna od poziomu odzysku ze spłat własnych klienta oraz możliwej, zrealizowanej w postępowaniu egzekucyjnym wartości zabezpieczenia na nieruchomości,
- model współczynnika konwersji kredytowej CCF obejmujący cały portfel detaliczny. Model ten bazuje na danych historycznych. Współczynnik konwersji kredytowej jest integralną częścią modelu EAD,
- model parametru PD o konstrukcji modułowej integrujący funkcjonujące w obszarze detalicznym modele aplikacyjne, behawioralne oraz bazujące na danych z Biura Informacji Kredytowej (BIK).

Wszystkie spółki Grupy mBanku, których działalność obarczona jest ryzykiem kredytowym, przed zawarciem transakcji i w trakcie jej trwania – w trybie monitoringu – przeprowadzają ocenę ryzyka opierając się przy tym na systemach ratingowych stosowanych przez Grupę mBanku. Zastosowany system ratingowy wynika z charakteru prowadzonej działalności, przy czym spółka faktoringowa i leasingowa używają ratingu dłużnika (PD-rating), zaś leasing dodatkowo ratingu kredytowego (EL-rating). W przypadku kredytów hipotecznych i leasingu nieruchomości stosowany jest rating oparty na miarach nadzorczych (slotting approach).

3.4.5. Monitoring i walidacja modeli

Wszystkie modele parametrów ryzyka w mBanku oraz w spółkach Grupy, w tym między innymi modele scoringowe, prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania (PD), straty z tytułu niewykonania zobowiązania (LGD), oraz współczynnika konwersji kredytowej (CCF) podlegają szczegółowemu i corocznemu procesowi monitoringu przez jednostki modelujące oraz walidacji przez niezależną jednostkę walidacyjną mBanku.

W trakcie monitoringu przeprowadzane są testy sprawdzające moc dyskryminacyjną modeli lub poszczególnych ich komponentów, stabilność w czasie, istotność poszczególnych odchyłeń empirycznych realizacji od wartości teoretycznych oraz wpływ na parametry portfelowe. W przypadku identyfikacji pewnych niedopasowań jednostka modelująca przeprowadza rekalkulacje przedmiotowych modeli.

Raporty z przeprowadzonych monitoringów/backtestów przedstawiane są do wiadomości użytkowników modelu oraz niezależnej jednostki walidacyjnej.

Walidacja

Walidacja jest wewnętrznym, kompleksowym procesem niezależnej i obiektywnej oceny funkcjonowania modelu, spełniającym wymogi Rekomendacji W, a także - w przypadku metody AIRB - wytyczne nadzoru określone w Rozporządzeniu CRR. Zasady walidacji zostały ramowo określone w „Polityce Zarządzania Modelami” („PZM”) i uszczegółowione w innych regulacjach wewnętrznych Banku. Walidacji podlegają modele bezpośrednio lub pośrednio wykorzystywane w ocenie adekwatności kapitałowej z wykorzystaniem metody AIRB oraz inne wskazane w prowadzonym w Banku Wykazie Modeli PZM.

W przypadku modeli AIRB zachowana jest niezależność Jednostki Walidacyjnej w strukturach organizacyjnych Banku lub spółki Grupy w stosunku do jednostek zaangażowanych w proces budowy/utrzymania modelu, tzn. jego właściciela oraz użytkowników. W mBanku za walidację odpowiedzialny jest Wydział Walidacji (Jednostka Walidacyjna).

Walidacja przeprowadzana przez Jednostkę Walidacyjną obejmuje ocenę:

- modeli,
- ich implementacji,
- procesu ich stosowania.

W zależności od istotności i złożoności modelu, a także rodzaju przeprowadzanego badania, walidacja ma charakter zaawansowany (obejmuje zarówno elementy ilościowe, jak i jakościowe) lub podstawowy (jest skoncentrowana głównie na analizach ilościowych oraz wybranych elementach jakościowych). Wyniki walidacji są udokumentowane w formie raportu walidacyjnego, który zawiera ocenę modelu m.in. na potrzeby dalszego zatwierdzenia modelu oraz ewentualne zalecenia, w postaci działań zaradczych bądź naprawczych, dotyczące stwierdzonych nieprawidłowości.

Zadania walidacyjne realizowane są zgodnie z rocznym planem walidacji. Zarówno plan walidacji, jak i wyniki przeprowadzonych zadań walidacyjnych zatwierdzone są przez Komitet Ryzyka Modeli.

Polityka zmian metody IRB

Bank posiada zatwierdzoną przez Zarząd i wdrożoną „Politykę zmian metody IRB”. Zawiera ona wewnętrzne zasady zarządzania zmianami w ramach stosowanej metody IRB, oparte na wytycznych władz nadzorczych i uwzględniające własną specyfikę organizacyjną. Polityka określa etapy procesu zarządzania zmianami, definiuje role i odpowiedzialności, szczegółowo charakteryzuje zasady klasyfikacji zmian, w szczególności kryteria klasyfikacji w oparciu o wytyczne Europejskiego Banku Centralnego.

3.4.6. Zasady wyznaczania odpisów aktualizujących oraz rezerw z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych

Sposób wyznaczania odpisów aktualizujących i rezerw zgodny jest z wymogami Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej.

W celu rozpoznania utraty wartości dokonywana jest identyfikacja ekspozycji kredytowych z przesłanką utraty wartości.

3.4.6.1 Przesłanki utraty wartości - należności korporacyjne

Przesłanki utraty wartości podzielono na twarde, których wystąpienie determinuje klasyfikację klienta do kategorii default oraz miękkie, gdy dane zdarzenie może, ale nie musi spowodować przeklasyfikowania klienta do kategorii default. Analityk kredytowy dokonuje dodatkowej oceny, czy wydarzenie miało istotny negatywny wpływ na zdolność dłużnika do wywiązywania się w pełni ze swoich zobowiązań kredytowych. Celem wprowadzenia miękkich przesłanek utraty wartości jest zasygnalizowanie sytuacji, które mogą skutkować istotnym zwiększeniem ryzyka kredytowego dłużnika, prowadzącym do niemożności wywiązania się dłużnika w pełni ze swoich zobowiązań kredytowych wobec Banku.

Lista twardych przesłanek utraty wartości:

1. Okres przeterminowania którejkolwiek ekspozycji o charakterze zobowiązania kredytowego dłużnika przekracza 90 dni (dla banków - 14 dni) oraz kwota przeterminowania przekracza 3 000 zł.
2. Zbycie przez Bank ekspozycji ze znaczną stratą ekonomiczną związaną z obniżeniem wiarygodności kredytowej dłużnika.
3. Dokonanie przez Bank wymuszonej restrukturyzacji ekspozycji, czego następstwem jest zmiana harmonogramu obsługi kredytu/transakcji z uwagi na brak możliwości wywiązania się przez dłużnika z umowy kredytowej/transakcji według jej pierwotnych założeń, prowadząca do:
 - a) umorzenia części zobowiązania lub
 - b) odroczenia istotnej części spłaty kwoty głównej, odsetek lub (jeżeli dotyczy) prowizji, pod warunkiem, że brak zgody na restrukturyzację skutkowałaby opóźnieniem dłużnika w płatności powyżej 90 dni kalendarzowych dotyczącym istotnej części zobowiązania.
4. Złożenie przez Bank, podmiot dominujący wobec Banku lub podmiot zależny od Banku wniosku o postawienie dłużnika w stan upadłości lub podobnego wniosku w odniesieniu do zobowiązań kredytowych dłużnika wobec Banku, podmiotu dominującego wobec Banku lub podmiotu zależnego Banku.
5. Postawienie dłużnika w stan upadłości lub uzyskanie przez niego podobnej ochrony prawnej, powodującej uniknięcie lub opóźnienie spłaty zobowiązań kredytowych wobec Banku, podmiotu dominującego wobec Banku lub podmiotu zależnego Banku.
6. Wypowiedzenie przez Bank umowy w części lub całości i wszczęcie procedur restrukturyzacyjnych /windykacyjnych.
7. Oszustwo (wyłudzenie) ze strony klienta.
8. Bank spodziewa się realizacji straty na kliencie.

Wystąpienie przesłanki miękkiej nie rodzi automatycznej konieczności klasyfikacji jako zajście zdarzenia default. Przesłanki miękkie mają uzupełniający charakter. Określenie oddzielnych miękkich przesłanek utraty wartości dla poszczególnych typów podmiotów ma na celu odzwierciedlenie specyfiki działalności poszczególnych podmiotów w procesie identyfikacji przypadków niewykonania zobowiązania.

3.4.6.2 Przesłanki utraty wartości – należności detaliczne

W przypadku Banku w Polsce przesłanki utraty wartości rozpoznawane są na poziomie klienta, tj. z uwzględnieniem wszystkich jego zobowiązań wobec Banku. W oddziałach Banku w Czechach i na Słowacji stosuje się podejście transakcyjne, w którym każda ekspozycja kredytowa klienta analizowana jest niezależnie od innych.

Najczęściej występującą przesłanką utraty wartości jest opóźnienie w spłacie, które wyznaczone jest w różny sposób w zależności od wyżej wymienionego podejścia. W oddziale polskim przesłanką utraty

wartości ma miejsce, gdy kwota wymagalna wszystkich ekspozycji klienta, przeterminowanych powyżej 30 dni, przekracza 500 PLN, a największe opóźnienie w spłacie jest większe niż 90 dni.

W oddziałach Banku w Czechach i na Słowacji przesłankę utraty wartości stanowi zaległość przekraczająca odpowiednio 3 000 CZK lub 120 EUR, opóźniona powyżej 90 dni.

Dodatkowo we wszystkich oddziałach przesłankę utraty wartości stanowią poniższe zdarzenia:

- a. restrukturyzacja danego zobowiązania kredytowego,
- b. upadłość dłużnika,
- c. uznanie przez Bank danej transakcji jako wyłudzenie,
- d. sprzedaż wierzytelności kredytowej ze znaczną stratą ekonomiczną,
- e. stwierdzenie przez Bank nieściągalności zobowiązania,
- f. wypłata przez towarzystwo ubezpieczeniowe świadczenia z tytułu ubezpieczenia niskiego wkładu własnego (NWW).

3.4.6.3 Wyznaczanie odpisów aktualizujących oraz rezerw – należności korporacyjne

Proces identyfikacji klientów z utratą wartości i kalkulacji odpisów aktualizujących przebiega następująco:

- a) identyfikacja w podejściu indywidualnym przesłanek utraty wartości (ang. loss events), a w przypadku wystąpienia przesłanki – klasyfikacja klienta do kategorii default,
- b) oszacowanie przyszłych przepływów pieniężnych zarówno z zabezpieczeń, jak i z bieżącej działalności klienta,
- c) kalkulacja utraty wartości uwzględniająca bieżącą wartość szacowanych przyszłych odzysków zdyskontowanych efektywną stopą procentową,
- d) ewidencja księgowa odpisów aktualizujących oraz rezerw.

W przypadku klientów z rozpoznaną przesłanką utraty wartości przeprowadzane jest porównanie wartości bilansowej brutto ekspozycji kredytowej z wartością oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych, zdyskontowanych z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej. W przypadku, gdy zdyskontowana wartość przyszłych przepływów pieniężnych jest niższa od wartości bilansowej brutto, uznaje się, że wystąpiła utrata wartości. Skutkuje to koniecznością dokonania odpisu aktualizującego bilansową ekspozycję kredytową i/lub zawiązaniem rezerwy na pozabilansową część ekspozycji kredytowej.

3.4.6.4 Wyznaczanie rezerwy IBNR dla portfela bez rozpoznanych przesłanek utraty wartości - należności korporacyjne

Wielkość tworzonego odpisu/rezerwy odpowiada szacowanej wartości poniesionej straty i jest założona na poziomie oczekiwanego zaangażowania w momencie wystąpienia utraty wartości z uwzględnieniem przewidywanej wartości straty księgowej (w ujęciu procentowym) oraz prawdopodobieństwa wystąpienia zdarzenia utraty wartości ekspozycji.

Prawdopodobieństwo ujawnienia się straty jest modelowane przy pomocy regresji logistycznej opartej na wskaźnikach finansowych i danych jakościowych na temat finansowanego podmiotu. Model jest kalibrowany na wewnętrznych danych obejmujących kilkuletni okres obserwacji portfela korporacyjnego. W oparciu o funkcjonujący okres monitoringowy, szacowany jest średni okres, jaki upływa między zaistnieniem negatywnego zdarzenia ekonomicznego a możliwością jego rejestracji – jest to tzw. okres identyfikacji straty (ang. LIP: Loss Identification Period). Zatem w obliczeniach przyjęto dla parametru PD horyzont obserwacji równy okresowi identyfikacji straty, a jego wartość uzyskiwana jest w wyniku przeskalowania oryginalnej wartości 12-miesięcznego PD-ratingu pochodzącego z modelu ratingowego dla korporacji. Wielkość poniesionej straty jest założona na poziomie oczekiwanego zaangażowania w przypadku zaistnienia stanu default (EAD) pomnożonego przez PD oraz LGD.

Charakterystyka korporacyjnego systemu ratingowego jako modelu wrażliwego na zmiany cyklu koniunkturalnego (ang. Point-in-Time), jak też uwzględnienie w modelu finansowych danych śródrocznych oraz wskaźników ostrzegawczych, w ocenie Zarządu Banku zapewnia adekwatną reakcję wyliczonych kwot rezerw portfelowych na zmieniające się warunki rynkowe.

3.4.6.5 Wyznaczania odpisów aktualizujących oraz rezerw – należności detaliczne

W obszarze detalicznym odpisy aktualizujące oraz rezerwy wyznaczane są portfelowo dla ekspozycji zarówno ze stwierdzoną jak i bez stwierdzonej utraty wartości. Do celów pomiaru utraty wartości stosuje się dwa sposoby wyznaczania parametrów ryzyka kredytowego. W przypadku rynku polskiego wykorzystywane są parametry analogiczne do pochodzących z metodyki AIRB (zaawansowanej metody

ratingów wewnętrznych kalkulacji wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego), po niezbędnej eliminacji różnic pomiędzy podejściem wynikającym z AIRB i MSR 39. W przypadku rynku czeskiego i słowackiego parametry ryzyka szacowane są w oparciu o macierze migracji.

Do szacowania prawdopodobieństwa wystąpienia utraty wartości wykorzystywany jest 12-miesięczny okres identyfikacji straty (LIP) wyznaczony w oparciu o bieżące dane wewnętrzne dotyczące bankowych procesów i możliwości detekcji zaistniałych strat.

3.4.6.6 Pokrycie rezerwami poszczególnych pod-portfeli

Poniższa tabela prezentuje udział procentowy pozycji bilansowych i pozabilansowych Grupy, odnoszących się do kredytów i pożyczek oraz gwarancji i akredytyw udzielonych klientom indywidualnym, korporacyjnym i budżetowym oraz pokrycia ekspozycji odpisem z tytułu utraty wartości dla każdej kategorii wewnętrznego ratingu stosowanego przez Bank (opis modelu ratingu jest przedstawiony w Nocie 3.4.4).

Pod-portfel	31.12.2017		31.12.2016	
	Udział zaangażowania (%)	Pokrycie rezerwą (%)	Udział zaangażowania (%)	Pokrycie rezerwą (%)
1	9,93	0,01	11,76	0,01
2	30,77	0,04	30,43	0,04
3	18,78	0,13	17,31	0,16
4	18,21	0,33	17,36	0,32
5	6,02	0,86	5,17	0,83
6	0,59	1,53	0,32	1,83
7	1,49	3,61	1,12	2,94
8	8,87	0,05	9,63	0,07
pozostałe *)	1,49	0,05	2,47	0,04
kategoria default	3,85	56,26	4,43	54,04
Razem	100,00	2,38	100,00	2,58

*) pozostałe dotyczą spółek, które nie stosują systemów analogicznych jak mBank S.A.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku 40,70% portfela kredytów i pożyczek (dla zaangażowania bilansowego i pozabilansowego) jest klasyfikowane na dwóch najwyższych poziomach wewnętrznego systemu oceny (31 grudnia 2016 r. – 42,19%).

Rozkład pokrycia rezerwą portfela z kategorii non-default pozostał bez istotnych zmian w porównaniu do roku 2016. Udział pokrycia rezerwą portfela z kategorii default nieznacznie wzrósł (z 53,92% do 56,26%).

3.4.6.7 Przejęte zabezpieczenia

Grupa klasyfikuje przejęte zabezpieczenia jako aktywa przejęte za długi i wycenia zgodnie z przyjętymi zasadami rachunkowości opisanymi w punkcie 2.22. Aktywa przejęte za długi zaklasyfikowane jako aktywa do zbycia zostaną wystawione na sprzedaż na właściwym dla nich rynku oraz zbyte w najszybszym możliwym terminie. Proces sprzedaży przejętych przez Bank zabezpieczeń jest zorganizowany zgodnie z polityką i procedurami określonymi przez Departament Restrukturyzacji i Windykacji oraz Departament Restrukturyzacji i Windykacji Klientów Detalicznych dla poszczególnych rodzajów przejmowanych zabezpieczeń.

Polityką spółek Grupy jest sprzedaż przejętych aktywów lub – jak to ma miejsce w przypadku leasingu – oddanie w ponowny leasing innemu klientowi. Do rzadkości należą przypadki zagospodarowania przejętych aktywów na potrzeby własne – czynność taka musi być ekonomicznie uzasadniona i odzwierciedlać pilną potrzebę spółek Grupy oraz musi uzyskać każdorazowo aprobatę ich Zarządów. W 2017 roku i w 2016 roku Grupa nie posiadała żadnych trudnozbywalnych aktywów przejętych jako zabezpieczenia. Na dzień 31 grudnia 2017 roku wartość przejętych zabezpieczeń wyniosła 23 540 tys. zł i obejmowała głównie nieruchomości stanowiące zabezpieczenie kredytów hipotecznych oraz przedmioty leasingu (31 grudnia 2016 rok – 6 588 tys. zł). Wartość przejętych zabezpieczeń została ujęta w pozycji zapasy (Nocie 28).

3.4.7 Polityka Grupy mBanku w zakresie forbearance

Definicja

Polityka Grupy mBanku w zakresie forbearance oznacza zdefiniowany regulacjami wewnętrznymi zestaw działań związanych z renegotiacją i restrukturyzacją warunków umów kredytowych.

Grupa oferuje klientom, którzy są tymczasowo w trudnej sytuacji finansowej i nie są w stanie sprostać pierwotnym warunkom spłaty, łagodniejsze warunki obsługi zobowiązań, pozwalające na utrzymanie bieżącej ich obsługi, bez których problemy finansowe klientów uniemożliwiłyby spłatę w terminie określonym pierwotną umową. Umowy te mogą być inicjowane przez klienta lub podmiot finansujący z Grupy i obejmują m.in. restrukturyzację zadłużenia, zmianę harmonogramu spłat, oraz odroczenie terminu płatności rat kapitałowych i/lub płatności odsetek.

Grupa nie traktuje kredytów ze zmienionymi warunkami, jako podlegających polityce forbearance w przypadkach, gdy zmiany wynikają z wniosku klienta, oraz nie występują bieżące, lub nie są przewidywane trudności finansowe klienta, a ponadto modyfikacje warunków umowy spełniają kryteria polityki decyzyjnej dla zdrowego portfela.

Typ oferowanej ulgi jest dostosowywany do charakteru i przewidywanego czasu trwania trudnej sytuacji finansowej klienta. Do zawarcia porozumienia z klientem konieczne jest przekonanie po stronie podmiotu finansującego z Grupy o zdolności i gotowości klienta do spłaty. Przed udzieleniem ulgi przeprowadzana jest ocena jej wpływu na poprawę zdolności klienta do spłaty.

Grupa renegotjuje umowy kredytowe z klientami mającymi trudności finansowe w celu maksymalizacji możliwości odzyskania należności oraz minimalizacji ryzyka defaultu (niewywiązania się klienta ze swoich zobowiązań).

Ekspozycje ze zmodyfikowanymi warunkami podlegającymi polityce forbearance (dalej - ekspozycje forborne) są przedmiotem raportowania regulacyjnego oraz wewnętrznego.

Stosowane instrumenty

Grupa prowadzi otwartą komunikację z klientem w celu jak najwcześniejszego rozpoznania trudności finansowych oraz poznania ich przyczyn. Działania pomocowe oferowane klientom indywidualnym, których trudności finansowe w ocenie Banku mają krótkoterminowy charakter, koncentrują się na czasowej redukcji wysokości rat i mogą mieć charakter zawieszenia spłat kapitału przy utrzymaniu spłat odsetek.

Klientom, których problemy finansowe mają charakter długoterminowy, może być oferowane wydłużenie terminu spłaty zobowiązań, które może obejmować zmniejszenie wysokości spłacanych rat.

W przypadku refinansowania długu jako regułę stosuje się przeklasyfikowanie klienta do kategorii default.

Wobec klientów korporacyjnych będących w trudnej sytuacji finansowej ulgi oferowane przez Grupę, począwszy od standstill (zaniechania działań, do których bank jest upoważniony w przypadku naruszenia warunków umownych bądź covenantów) a na restrukturyzacji umów kończąc, mają na celu wsparcie procesu biznesowego. Umowy restrukturyzacyjne mogą zwiększyć bezpieczeństwo Grupy poprzez zamianę finansowania otwartego (kredyt w rachunku bieżącym) na faktoring lub dyskonto faktur. Umowy restrukturyzacyjne mogą uchylać lub łagodzić warunki dodatkowe zawarte w umowie pierwotnej, jeżeli jest to optymalna strategia przetrwania biznesu klienta.

Poniższa lista nie wyczerpuje wszystkich dostępnych działań podlegających polityce forbearance, ale obejmuje te najczęściej stosowane.

- zwiększenie kwoty kredytu,
- zmiana harmonogramu spłat,
- wydłużenie ostatecznej daty spłaty/ przedłużenie czasu trwania kredytu,
- restrukturyzacja (średnio lub długoterminowe refinansowanie),
- kapitalizacja odsetek,
- odroczenia spłat odsetek,
- odroczenia spłat rat kapitałowych,
- zawieszenie, odstąpienie od realizacji działań wynikających z dodatkowych warunków zawartych w umowie (tzw. covenantów),
- standstills.

Zarządzanie ryzykiem

Działania forbearance są w Grupie od wielu lat integralną częścią działalności obszaru zarządzania ryzykiem. Portfel klientów w statusie forborne podlega regularnemu przeglądowi i raportowaniu do kierownictwa obszaru. Ocenie podlega skuteczność podejmowanych działań, regularność obsługi zrestrukturyzowanych transakcji w zależności od typu produktu oraz segmentu klienta. Analiza ryzyka związanego z detalicznym portfelem forborne ma charakter portfelowy, zaś portfela korporacyjnego oparta jest na podejściu indywidualnym.

W bankowości korporacyjnej, dla każdej należności kredytowej Banku wobec klientów z rozpoznaną przesłanką utraty wartości (loss event) przeprowadzany jest test impairmentowy. Rozpoznanie, w wyniku przeprowadzonego testu impairmentowego, utraty wartości należności skutkuje przejęciem obsługi klienta przez wyspecjalizowaną jednostkę ds. restrukturyzacji i windykacji. Wszystkie produkty kredytowe udzielone klientom, wobec których prowadzone są działania restrukturyzacyjne mają status forborne. Klienci non-default, tj.: bez rozpoznanej utraty wartości, którzy otrzymali ulgę, podlegają szczególnemu monitoringowi (Watch List – WL) przez wszystkie jednostki uczestniczące w procesie kredytowania. Monitorowana jest ich bieżąca sytuacja finansowa oraz kontrolowane jest wystąpienie przesłanek utraty wartości należności Grupy.

Grupa nie stosuje odrębnych modeli do wyznaczania poziomu rezerwy portfelowej bądź celowej na produktach pomocowych podlegających polityce forbearance.

Warunki wyjścia ekspozycji z forborne - obszar bankowości korporacyjnej

Grupa zaprzestaje wykazywania ekspozycji jako forborne w przypadku spełnienia łącznie wszystkich poniższych warunków:

- nastąpiła poprawa sytuacji finansowej klienta, ekspozycja została uznana za niezagrożoną i została przeklasyfikowana z kategorii zagrożonej,
- minęły co najmniej 2 lata próby od uznania ekspozycji za niezagrożoną (okres próby),
- występują regularne wpływy z tytułu należności lub odsetek w istotnej wysokości przez okres min. 12 miesięcy od daty uznania ekspozycji za niezagrożoną,
- żadna ekspozycja dłużnika nie jest przeterminowana powyżej 30 dni na koniec okresu sprawozdawczego.

Warunki wyjścia ekspozycji z forborne - obszar bankowości detalicznej

Kontrakt przestaje być klasyfikowany jako ekspozycja forborne, gdy spełnione są łącznie poniższe warunki:

- kontrakt jest uważany za niezagrożony - w tym także kontrakt przekwalifikowany z kategorii zagrożony,
- minęły co najmniej 2 lata próby od uznania ekspozycji za niezagrożoną, lub kontrakt nie był w kategorii zagrożony przy udzieleniu narzędzia pomocowego,
- wystąpiły regularne wpływy z tytułu należności lub odsetek (opóźnienia w spłacie na kontrakcie nie przekraczające 31 dni w istotnej wysokości), co najmniej od połowy okresu próby (tj. 2 lat od czasu zakwalifikowania do kategorii forborne),
- żadna z ekspozycji dłużnika nie jest przeterminowana powyżej 31 dni na koniec okresu próby i jednocześnie żadna kwota nie przekracza 500 zł,
- przeprowadzono analizę kondycji finansowej dłużnika na podstawie ratingu klienta, przy czym punkt odciążenia dla poszczególnych segmentów klientów wynosi:

Kredyty zabezpieczone dla osób fizycznych (ML OF)	3.4
Kredyty zabezpieczone dla firm (ML MF)	4.4
Kredyty niezabezpieczone dla osób fizycznych (NML OF)	4.4
Kredyty niezabezpieczone dla firm (NML MF)	4.0

Wynik analizy klienta z gorszym ratingiem niż wyżej wymienione jest negatywny.

Charakterystyka portfela

W związku z rozszerzeniem w 2017 roku zakresu ekspozycji o statusie forbearance, w tym uwzględnienie ekspozycji wynikających z należności od instytucji kredytowych i finansowych, dokonano aktualizacji danych porównawczych za 2016 rok.

Poniższa tabela przedstawia zmiany wartości bilansowej ekspozycji forborne w 2017 roku.

31.12.2017	Wartość brutto	Z tego w kategorii default	Opisy aktualizacyjne	Wartość netto
Saldo na 31.12.2016	1 890 715	1 017 499	454 071	1 436 644
Wyjścia z forbearance	(1 210 500)	(413 551)	(132 982)	(1 077 518)
Wejścia do forbearance	1 270 258	450 520	224 190	1 046 068
Zmiana salda na kontynuowanych umowach	(9 459)	(5 096)	29 885	(39 344)
Saldo na 31.12.2017	1 941 014	1 049 372	575 164	1 365 850

Poniższa tabela przedstawia zmiany wartości bilansowej ekspozycji forborne w 2016 roku.

31.12.2016	Wartość brutto	Z tego w kategorii default	Opisy aktualizacyjne	Wartość netto
Saldo na 31.12.2015	2 206 911	1 327 795	656 609	1 550 302
Wyjścia z forbearance	(614 261)	(539 674)	(303 088)	(311 173)
Wejścia do forbearance	360 639	253 275	70 953	289 686
Zmiana salda na kontynuowanych umowach	(62 574)	(23 897)	29 597	(92 171)
Saldo na 31.12.2016	1 890 715	1 017 499	454 071	1 436 644

Portfel forbearance według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku

31.12.2017	Wartość brutto	Z tego w kategorii default	Rezerwy na utratę wartości kredytów i pożyczek	Wartość netto
Należności od banków	292	291	291	1
Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w tym:	1 940 722	1 049 081	574 873	1 365 849
Klienci indywidualni:	1 030 980	290 445	118 359	912 621
- Należności bieżące	120 044	12 496	6 754	113 290
- Kredyty terminowe, w tym:	910 936	277 949	111 605	799 331
kredyty hipoteczne i mieszkaniowe	740 838	172 015	67 894	672 944
Klienci korporacyjni	909 742	758 636	456 514	453 228
udzielone dużym klientom	296 589	242 555	171 224	125 365
udzielone średnim i małym klientom	613 153	516 081	285 290	327 863
Klienci budżetowi	-	-	-	-
Razem	1 941 014	1 049 372	575 164	1 365 850

Portfel forbearance według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku

31.12.2016	Wartość brutto	Z tego w kategorii default	Rezerwy na utratę wartości kredytów i pożyczek	Wartość netto
Należności od banków	412	403	403	9
Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w tym:	1 890 302	1 017 096	453 668	1 436 634
Klienci indywidualni:	793 913	215 094	82 988	710 925
- Należności bieżące	48 261	7 739	3 134	45 127
- Kredyty terminowe, w tym:	745 652	207 355	79 854	665 798
kredyty hipoteczne i mieszkaniowe	624 017	142 537	49 878	574 139
Klienci korporacyjni	1 096 389	802 002	370 680	725 709
udzielone dużym klientom	363 919	258 838	83 926	279 993
udzielone średnim i małym klientom	732 470	543 164	286 754	445 716
Klienci budżetowi	-	-	-	-
Razem	1 890 714	1 017 499	454 071	1 436 643

Udział portfela forborne stanowi 2,22% całego portfela (2016 r. – 2,24%). W kategorii default wykazywane jest 54% portfela forborne (2016 r. – 54%). Portfel ten w 55% jest pokryty rezerwą celową (2016 r. –

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2017 rok

(w tys. zł)

45%), a ponadto ryzyko braku spłaty jest mitygowane przyjętymi zabezpieczeniami w wartości nominalnej 1,14 mld zł (2016 r. – 1,29 mld zł).

Ekspozycje forborne według charakteru udzielonej ulgi według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku

31.12.2017 Typ ulgi	Wartość brutto	Z tego w kategorii default	Odpisy aktualizacyjne	Wartość netto
Refinansowanie	77 984	64 773	31 904	46 080
Zmiana warunków	1 863 030	984 600	543 260	1 319 770
Razem	1 941 014	1 049 373	575 164	1 365 850

Ekspozycje forborne według charakteru udzielonej ulgi według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku

31.12.2016 Typ ulgi	Wartość brutto	Z tego w kategorii default	Odpisy aktualizacyjne	Wartość netto
Refinansowanie	178 884	100 785	42 135	136 749
Zmiana warunków	1 711 831	916 714	411 936	1 299 895
Razem	1 890 715	1 017 499	454 071	1 436 644

Ekspozycje forborne według struktury geograficznej według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku

31.12.2017	Wartość brutto	Z tego w kategorii default	Odpisy aktualizacyjne	Wartość netto
Polska	1 700 168	808 526	394 377	1 305 791
Zagranica	240 846	240 846	180 787	60 059
Razem	1 941 014	1 049 372	575 164	1 365 850

Ekspozycje forborne według struktury geograficznej według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku

31.12.2016	Wartość brutto	Z tego w kategorii default	Odpisy aktualizacyjne	Wartość netto
Polska	1 609 552	735 336	240 707	1 368 845
Zagranica	281 163	281 163	213 364	67 799
Razem	1 890 715	1 016 499	454 071	1 436 644

Ekspozycje forborne bez rozpoznanej utraty wartości według długości przeterminowania według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku

31.12.2017 Okres przeterminowania	Wartość brutto	Z tego w kategorii default	Odpisy aktualizacyjne	Wartość netto
Nieprzeterminowane	753 272	24 293	3 540	749 732
do 30 dni	136 476	5 044	2 715	133 761
od 31 dni do 90 dni	29 836	2 008	865	28 971
powyżej 90 dni	12 626	12 623	216	12 410
Razem	932 210	43 968	7 336	924 874

Ekspozycje forborne bez rozpoznanej utraty wartości według długości przeterminowania według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku

31.12.2016 Okres przeterminowania	Wartość brutto	Z tego w kategorii default	Odpisy aktualizacyjne	Wartość netto
Nieprzeterminowane	762 765	37 313	3 023	759 742
do 30 dni	116 796	1 642	2 428	114 368
od 31 dni do 90 dni	27 763	3 093	905	26 858
powyżej 90 dni	2 698	2 684	30	2 668
Razem	910 022	44 732	6 386	903 636

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2017 rok

(w tys. zł)

Ekspozycje forborne z rozpoznaną utratą wartości według długości przeterminowania według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku

31.12.2017 Okres przeterminowania	Wartość brutto	Z tego w kategorii default	Odpisy aktualizacyjne	Wartość netto
Nieprzeterminowane	242 960	240 283	83 439	159 521
do 30 dni	47 996	47 988	16 777	31 219
od 31 dni do 90 dni	30 532	29 817	11 601	18 931
powyżej 90 dni	687 316	687 316	456 011	231 305
Razem	1 008 804	1 005 404	567 828	440 976

Ekspozycje forborne z rozpoznaną utratą wartości według długości przeterminowania według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku

31.12.2016 Okres przeterminowania	Wartość brutto	Z tego w kategorii default	Odpisy aktualizacyjne	Wartość netto
Nieprzeterminowane	195 580	188 879	42 438	153 142
do 30 dni	71 446	70 621	8 622	62 824
od 31 dni do 90 dni	29 784	29 384	12 065	17 719
powyżej 90 dni	683 883	683 883	384 560	299 323
Razem	980 693	972 767	447 685	533 008

Poniższe tabele prezentują ekspozycje forborne według struktury branżowej zgodnie z wprowadzonym od stycznia 2017 roku nowym podziałem branżowym, zbudowanym na podstawie koncepcji łańcucha wartości, gdzie w ramach jednej branży skupione są podmioty wykonujące działalność związaną z danym rynkiem (dostawcy, producenci, sprzedawcy). Dane na dzień 31 grudnia 2016 zostały odpowiednio zmienione i zaprezentowane w nowym podziale zgodnie z obowiązującą w Grupie klasyfikacją.

Ekspozycje forborne według struktury branżowej według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku

31.12.2017 Branża	Wartość brutto	Z tego w kategorii default	Odpisy aktualizacyjne	Wartość netto
Branża finansowa	617	617	313	304
Branża spożywcza	32 666	28 551	14 995	17 671
Budownictwo	111 640	84 689	33 031	78 609
Chemia i tworzywa	52 259	16 274	15 213	37 046
Drewno, meble i wyroby papiernicze	226 180	226 180	173 581	52 599
Działalność profesjonalna	11 723	11 723	8 235	3 488
Elektronika	77	77	77	-
Energetyka i ciepłownictwo	16 569	16 569	11 471	5 098
Farmacja	2 012	2 012	2 012	-
Handel detaliczny	5 550	5 550	2 214	3 336
Handel hurtowy	30 435	30 435	24 398	6 037
Hotele i restauracje	9 173	2 173	505	8 668
Informacja i komunikacja	15 032	15 032	13 462	1 570
Informatyka (IT)	615	615	391	224
Kultura Sport i rozrywka	33 925	33 925	25 559	8 366
Materiały budowlane	2 136	2 136	107	2 029
Media	463	212	230	233
Metale	15 363	15 363	11 451	3 912
Motoryzacja	12 421	6 421	5 064	7 357
Opieka zdrowotna	941	941	47	894
Osoby fizyczne	1 053 120	311 384	124 749	928 371
Paliwa	3 509	3 509	3 442	67
Pozostała działalność produkcyjna	16 656	4 343	1 927	14 729
Real estate	260 959	220 191	97 403	163 556
Rolnictwo, Leśnictwo i Rybactwo	5 687	5 687	4 644	1 043
Stowarzyszenia i organizacje	252	-	2	250
Tkaniny i odzież	2 165	669	96	2 069
Transport i logistyka	2 699	2 699	254	2 445
Usługi	370	370	157	213
Niesklasyfikowane	15 800	1 025	134	15 666
Razem	1 941 014	1 049 372	575 164	1 365 850

Ekspozycje forborne według struktury branżowej według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku

31.12.2016 Branża	Wartość brutto	Z tego w kategorii default	Odpisy aktualizacyjne	Wartość netto
Branża finansowa	725	718	422	303
Branża spożywcza	10 658	6 114	994	9 664
Budownictwo	92 330	79 316	6 960	85 370
Chemia i tworzywa	5 853	2 335	966	4 887
Drewno, meble i wyroby papiernicze	220 020	220 020	164 364	55 656
Działalność profesjonalna	5 053	5 053	699	4 354
Elektronika	59 298	-	65	59 233
Energetyka i ciepłownictwo	2 109	2 109	660	1 449
Farmacja	25	25	25	-
Handel detaliczny	3 421	3 421	673	2 748
Handel hurtowy	33 938	30 698	26 485	7 453
Hotele i restauracje	51 364	43 950	2 461	48 903
Informacja i komunikacja	15 062	15 062	13 626	1 436
Informatyka (IT)	497	497	201	296
Kultura Sport i rozrywka	49 597	49 597	37 345	12 253
Materiały budowlane	2 528	2 528	128	2 400
Media	405	402	303	102
Metale	42 380	16 120	12 208	30 172
Motoryzacja	14 581	7 816	6 054	8 527
Opieka zdrowotna	2 744	2 744	264	2 480
Osoby fizyczne	815 308	230 562	90 300	725 008
Pozostała działalność produkcyjna	19 597	10 202	9 479	10 118
Real estate	386 805	245 687	73 188	313 617
Rolnictwo, Leśnictwo i Rybactwo	4 014	4 014	3 483	531
Stowarzyszenia i organizacje	3	3	3	-
Tkaniny i odzież	881	881	44	837
Transport i logistyka	6 057	3 024	576	5 481
Usługi	34 179	34 178	1 723	32 456
Niesklasyfikowane	11 282	422	372	10 910
Razem	1 890 715	1 017 499	454 071	1 436 644

3.4.8 Ryzyko kontrahenta wynikające z transakcji na instrumentach pochodnych

Ekspozycja kredytowa na portfelu mBanku jest kalkulowana jako suma kosztu zastąpienia poszczególnych transakcji (netowanie pozycji kredytowej - NPV) i potencjalnej zmiany wyceny w przyszłości (Add-on). Bank korzysta z metod ograniczania ryzyka takich jak kompensowanie (netting) i kolateralizacja (uwzględnienie zabezpieczeń). Netowanie ekspozycji kredytowej jest stosowane po podpisaniu z klientem tzw. umowy kompensacyjnej (netting agreement), zaś kolateralizacja wymaga podpisania tzw. umowy CSA (Credit Support Annex). Umowa CSA pozwala na wezwanie klienta do wpłacenia zabezpieczenia jeśli wycena portfela transakcji klienta przekroczy określony poziom kwotowy (tzw. threshold). Ekspozycja kredytowa na instrumentach pochodnych jest korygowana o otrzymane lub wniesione zabezpieczenie (collateral) zgodnie z podpisanymi umowami między Bankiem a kontrahentami. W przypadku kalkulacji ekspozycji kredytowej na potrzeby ryzyka kontrahenta uwzględnia się jedynie pozytywną wycenę portfela transakcji pochodnych.

Kontrola tej ekspozycji dokonywana jest systemowo w czasie rzeczywistym. W szczególności, kontrolowane i monitorowane jest na bieżąco wykorzystanie przyznanych poszczególnym kontrahentom limitów ekspozycji kredytowej z tytułu transakcji na instrumentach pochodnych. Limity na ekspozycję kredytową z tytułu transakcji pochodnych są dekomponowane na określone grupy produktów i tenory transakcji. W przypadku kontrahentów centralnych (CCP) uwzględniane są dodatkowo wniesione rodzaje zabezpieczeń (initial margin, default fund).

Rozkład ekspozycji kredytowej mBanku z tytułu zawartych transakcji pochodnych w podziale na typ kontrahenta przedstawia się w następujący sposób:

- 51,8% z bankami,
- 8,0% z kontrahentami centralnymi (CCP),
- 28,6% z korporacjami,
- 11,5% z instytucjami finansowymi,
- 0,1% z pozostałymi.

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2017 rok

(w tys. zł)

Rozkład ekspozycji kredytowej z tytułu zawartych transakcji pochodnych w podziale na typ klienta:

Typ klienta	Ekspozycja kredytowa 2017 (w mln zł)	Ekspozycja kredytowa 2016 (w mln zł)
Banki z umowa zabezpieczającą	1 211	1 267
Banki bez umowy zabezpieczającej	4	93
Centralne izby rozliczeniowe	188	1 242
Korporacje z ekspozycją zabezpieczoną gotówką	(2)	(8)
Korporacje z limitem	675	794
Niebankowe instytucje finansowe	269	324
Klienci Private Banking	-	-

W porównaniu z końcem roku 2016 miał miejsce istotny spadek ekspozycji z kontrahentami centralnymi (188 mln zł w roku 2017 wobec 1 242 mln zł w roku 2016), co wynika ze zmiany metodologii kalkulacji ekspozycji kredytowej (wdrożenie metody NGR).

Pozytywna wycena transakcji pochodnych (z uwzględnieniem nettowania) oraz wniesione/otrzymane zabezpieczenie zostało przedstawione w poniższej tabeli:

(w mln zł)	Banki*		CCP*		Korporacje i pozostali kontrahenci			
	2017	2016	2017	2016	2017		2016	
					CSA	bez CSA	CSA	bez CSA
NPV	29,55	56,31	4,27	0,07	3,26	162,30	-	321,96
collateral	84,00	50,00	(124,86)	(71,60)	-	56,68	-	41,06

*collateral pokazany jako wniesiony/otrzymany depozyt początkowy

W celu odzwierciedlenia ryzyka kredytowego zawartego w instrumentach pochodnych Grupa stosuje korektę ich wartości godziwej, która uwzględnia ryzyko kredytowe kontrahenta. Korekta z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta bazuje na oczekiwanej stracie do terminu zapadalności instrumentu i jest wyliczana na poziomie Banku zgodnie z przyjętą metodyką kalkulacji CVA/DVA. Kwota korekty jest następnie alokowana na poszczególne transakcje. Wartość tej korekty ujęta jest w rachunku zysków i strat w wyniku na działalności handlowej.

Poniższa tabela prezentuje udział procentowy instrumentów pochodnych razem z korektą z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta, stanowiących składnik aktywów finansowych w łącznej wartości bilansowej dla każdej kategorii wewnętrznego ratingu stosowanego przez Grupę (opis modelu ratingu jest przedstawiony w Nocie 3.4.4).

Pod-portfel	31.12.2017		31.12.2016	
	Wartość godziwa %	Pokrycie rezerwą (%)	Wartość godziwa %	Pokrycie rezerwą (%)
1	28,99	0,17	46,95	0,11
2	49,07	0,09	31,00	0,18
3	11,62	1,18	6,39	2,70
4	6,52	0,45	12,78	0,50
5	1,05	0,67	1,21	2,58
6	0,01	0,18	0,07	1,42
7	0,58	1,08	1,32	0,54
8	1,99	0,18	0,09	-
kategoria default	0,17	0,29	0,19	2,02
Razem	100,00	0,27	100,00	0,39

3.5. Instrumenty dłużne: obligacje skarbowe i inne uznane papiery wartościowe

31 grudnia 2017 r.	Przeznaczone do obrotu			Inwestycyjne dłużne papiery wartościowe	Razem
Rating	Obligacje rządowe	Bony skarbowe	Pozostałe dłużne		
AAA	-	-	2 717	3 134 954	3 137 671
AA- do AA+	-	-	5 000	11 522	16 522
A- do A+	1 232 515	-	14 681	27 152 710	28 399 906
BBB+ do BBB-	-	-	200 897	1 287 840	1 488 737
BB+ do BB-	-	-	61 712	301 725	363 437
B+ do B-	-	-	5 908	95 122	101 030
poniżej B-	-	-	-	-	-
bez ratingu	-	-	478	73 201	73 679
Razem	1 232 515	-	291 393	32 057 074	33 580 982

31 grudnia 2016 r.	Przeznaczone do obrotu			Inwestycyjne dłużne papiery wartościowe	Razem
Rating	Obligacje rządowe	Bony skarbowe	Pozostałe dłużne		
AAA	-	-	2 884	1 987 820	1 990 704
AA- do AA+	-	-	-	-	-
A- do A+	3 503 029	-	-	28 519 753	32 022 782
BBB+ do BBB-	-	-	83 867	372 290	456 157
BB+ do BB-	-	-	144 822	340 024	484 846
B+ do B-	-	-	21 395	21 601	42 996
poniżej B-	-	-	-	-	-
bez ratingu	-	-	40 460	85 764	126 224
Razem	3 503 029	-	293 428	31 327 252	35 123 709

93,96% inwestycji w dłużne papiery wartościowe uzyskało przynajmniej rating kredytowy A- (31 grudnia 2016 r. – 96,84%).

Informacja o odpisach z tytułu utraty wartości inwestycyjnych kapitałowych papierów wartościowych znajduje się w Nocie 23.

3.6. Koncentracja aktywów, zobowiązań i pozycji pozabilansowych**Ryzyko koncentracji geograficznej**

W celu aktywnego zarządzania ryzykiem koncentracji na kraje Grupa:

- przestrzega sformalizowanych procedur mających na celu identyfikację, pomiar oraz monitorowanie tego ryzyka,
- przestrzega sformalizowanych limitów ograniczających ryzyko na kraje oraz zasad postępowania w przypadku przekroczenia tych limitów,
- posiada system sprawozdawczości zarządczej umożliwiający monitorowanie poziomu ryzyka na kraje, wspierający proces decyzyjny dotyczący zarządzania,
- utrzymuje kontakty z wyselekcjonowaną grupą największych banków o dobrym ratingu, aktywnych w obsłudze transakcji zagranicznych. Na niektórych rynkach, których ryzyko jest trudne do oszacowania, Bank korzysta z usług swoich zagranicznych banków korespondentów, na przykład Commerzbanku, oraz z ubezpieczenia w KUKIE pokrywającego ryzyko ekonomiczne i polityczne.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku nie występował istotny poziom koncentracji geograficznej w portfelu kredytowym Grupy mBanku. W zakresie ekspozycji odnoszących się do krajów innych niż Polska nie stwierdzono istotnego udziału ekspozycji z utratą wartości.

Ryzyko koncentracji branżowej

Monitoring zaangażowań w branżę, zdefiniowane zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności, dokonywany jest w poszczególnych spółkach Grupy, zgodnie z wewnętrznymi przepisami.

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2017 rok

(w tys. zł)

mBank dokonuje analizy ryzyka koncentracji branżowej w celu bezpiecznego i efektywnego budowania portfela korporacyjnego i zarządza ryzykiem koncentracji branżowej wyznaczając limity branżowe.

Limitowaniu podlegają branże, na które Bank posiada zaangażowanie powyżej 5% łącznej kwoty zaangażowania w portfelu korporacyjnym na koniec danego okresu sprawozdawczego, a także branże wskazane przez Komitet Ryzyka Bankowości Korporacyjnej i Inwestycyjnej (KRK).

mBank ustalił limit zaangażowania mBanku w dowolną branżę na poziomie nie wyższym niż:

- 12% wartości brutto portfela kredytowego w poprzednim okresie sprawozdawczym dla branż o niskim ryzyku,
- 10% wartości brutto portfela kredytowego w poprzednim okresie sprawozdawczym dla branż o średnim ryzyku,
- 7% wartości brutto portfela kredytowego w poprzednim okresie sprawozdawczym dla branż o wysokim ryzyku.

W przypadku gdy wykorzystanie limitu wynosi co najmniej 90%, wprowadzane są działania zapobiegające przekroczeniu limitów; decyzje w tym zakresie są podejmowane przez KRK.

Poniższa tabela prezentuje strukturę koncentracji zaangażowania bilansowego Grupy mBanku S.A. w poszczególne branże zgodnie z wprowadzonym od stycznia 2017 roku nowym podziałem branżowym, zbudowanym na podstawie koncepcji łańcucha wartości, gdzie w ramach jednej branży skupione są podmioty wykonujące działalność związaną z danym rynkiem (dostawcy, producenci, sprzedawcy). Dane na dzień 31 grudnia 2016 roku zostały odpowiednio zmienione i zaprezentowane w nowym podziale zgodnie z obowiązującą w Grupie klasyfikacją.

Struktura koncentracji zaangażowania Grupy mBanku

Lp	Branże	Zadłużenie kapitałowe (w tys.zł)	%	Zadłużenie kapitałowe (w tys.zł)	%
		31.12.2017		31.12.2016	
1.	Osoby fizyczne	48 142 786	55,09	48 949 829	57,87
2.	Obsługa rynku nieruchomości	5 949 824	6,81	6 082 294	7,19
3.	Budownictwo	4 111 639	4,71	3 814 574	4,51
4.	Branża spożywcza	2 489 925	2,85	2 323 053	2,75
5.	Transport i logistyka	2 306 225	2,64	2 074 745	2,45
6.	Metale	2 099 826	2,40	1 941 590	2,30
7.	Motoryzacja	1 958 338	2,24	1 516 123	1,79
8.	Materiały budowlane	1 661 265	1,90	1 178 707	1,39
9.	Drewno, meble i wyroby papiernicze	1 504 274	1,72	1 212 920	1,43
10.	Chemia i tworzywa	1 476 802	1,69	1 276 245	1,51
11.	Działalność profesjonalna	1 192 750	1,36	688 975	0,81
12.	Handel hurtowy	1 181 227	1,35	976 637	1,15
13.	Paliwa	1 049 079	1,20	1 002 124	1,18
14.	Leasing i wynajem ruchomości	1 033 389	1,18	1 213 395	1,43
15.	Branża finansowa	923 673	1,06	249 696	0,30
16.	Energetyka i ciepłownictwo	885 455	1,01	1 294 717	1,53
17.	Handel detaliczny	850 512	0,97	894 650	1,06
18.	Informacja i komunikacja	769 810	0,88	785 461	0,93
19.	Administracja publiczna	724 179	0,83	909 234	1,08
20.	Hotele i restauracje	663 620	0,76	728 771	0,86
21.	Usługi	626 703	0,72	471 301	0,56
22.	Tkaniny i odzież	547 283	0,63	492 531	0,58
23.	Rolnictwo, leśnictwo i rybactwo	544 444	0,62	391 489	0,46
24.	Informatyka	484 017	0,55	205 974	0,24
25.	Pozostała działalność produkcyjna	466 358	0,53	441 558	0,52
26.	Opieka zdrowotna	454 995	0,52	385 791	0,46
27.	Usługi komunalne	430 137	0,49	412 509	0,49
28.	Media	416 144	0,48	460 466	0,54
29.	Farmacja	304 448	0,35	255 425	0,30
30.	AGD	287 422	0,33	183 302	0,22
31.	Elektronika	241 998	0,28	229 589	0,28
32.	Kultura, sport i rozrywka	236 857	0,27	326 472	0,39
33.	Edukacja i ośrodki badawczo-rozwojowe	125 835	0,14	136 654	0,16
34.	Górnictwo	76 631	0,09	69 282	0,08

Łączne zaangażowanie Grupy na dzień 31 grudnia 2017 roku w wyżej wymienione branże (poza osobami fizycznymi) wynosi 43,56% portfela kredytowego (31 grudnia 2016 roku – 40,93%).

Ryzyko inwestycyjne branż limitowanych przez Bank, tj. branż gdzie zaangażowanie Banku przekracza 5% portfela korporacyjnego według stanu na koniec 2017 roku, zostało oszacowane zgodnie z zasadami klasyfikacji branż do limitowania przyjętymi przez KRK w styczniu 2017 roku.

Poniższa tabela przedstawia ryzyko branż limitowanych na koniec 2017 roku i na koniec 2016 roku określone zgodnie z zasadami obowiązującymi do końca 2016 roku.

Lp.	Branża	31.12.2017	31.12.2016
1.	Finansowa	niskie	średnie
2.	Paliwowa	średnie	średnie
3.	Spożywcza	średnie	średnie
4.	Budowlana	wysokie	średnie
5.	Motoryzacyjna	średnie	średnie
6.	Metale	średnie	wysokie

Ryzyko koncentracji dużych ekspozycji

Celem procesu zarządzania ryzykiem koncentracji dużych ekspozycji jest bieżący monitoring poziomu limitów określonych w Rozporządzeniu CRR. W celu zabezpieczenia się przed ryzykiem przekroczenia regulacyjnych limitów w Banku:

- ustalane są limity wewnętrzne, mniejsze niż określone w Rozporządzeniu CRR,
- prowadzony jest codzienny monitoring dużych ekspozycji oraz obowiązuje niezwłoczne informowanie uczestników procesów, kredytowego i inwestycyjnego, w przypadku zanotowania przekroczeń limitów wewnętrznych.

Działania te mają bezpośredni wpływ na decyzje podejmowane w Banku dotyczące nowych ekspozycji lub zwiększania ekspozycji istniejących.

mBank przykłada szczególną wagę do prawidłowej identyfikacji skali ryzyka wobec znaczących ekspozycji kredytowych, które są zdefiniowane w wewnętrznych przepisach Banku. W przypadku przekroczenia określonej kwoty ekspozycji/limitu na klienta/GPP identyfikowanej jako „bulk risk” finansowanie wymaga dodatkowej decyzji Zarządu Banku niezależnie od PD-ratingu i poziomu szczebla decyzyjnego.

Bank monitoruje duże zaangażowania podlegające limitowi koncentracji, tj. ekspozycje po uwzględnieniu skutków ograniczenia ryzyka kredytowego (art. 401-403 Rozporządzenia CRR) oraz wyłączeń (art. 390 ust. 6, art. 400, art. 493 ust. 3 Rozporządzenia CRR), które są równe lub przekraczają 10% uznanego kapitału. Według stanu na koniec 2017 roku nie zanotowano żadnego dużego zaangażowania podlegającego limitowi koncentracji.

W Banku funkcjonuje Komitet Kredytowy Grupy mBanku, który jest odpowiedzialny za sprawowanie nadzoru na ryzykiem koncentracji i dużymi ekspozycjami na poziomie spółek zależnych mBanku.

3.7. Ryzyko rynkowe

3.7.1 Organizacja zarządzania ryzykiem

Organizując procesy zarządzania ryzykiem rynkowym mBank przestrzega wymogów wynikających z przepisów prawa oraz uwzględnia rekomendacje nadzorcze, w szczególności Rekomendacje KNF (m.in. A, C, G, I) oraz wytyczne EBA, które dotyczą zarządzania ryzykiem rynkowym.

Naczelną zasadą organizacji procesu zarządzania ryzykiem rynkowym jest oddzielenie funkcji monitoringu i kontroli ryzyka rynkowego od funkcji związanych z podejmowaniem i utrzymywaniem otwartych pozycji ryzyka rynkowego. Funkcje monitoringu i kontroli ryzyka rynkowego są realizowane przez Departament Zarządzania Zintegrowanym Ryzykiem i Kapitałem (DKR) nadzorowany przez Wiceprezesa Zarządu ds. Zarządzania Ryzykiem (CRO), podczas gdy operacyjne zarządzanie pozycjami ryzyka rynkowego odbywa się w Departamencie Rynków Finansowych (DFM), w Wydziale Transakcji Własnych w Biurze Maklerskim (BM_WTW) oraz w Departamencie Skarbu (DS), które podlegają Wiceprezesowi Zarządu ds. Rynków Finansowych.

Departament Emisji Papierów Dłużnych (DCM) jest jednostką organizacyjną odpowiedzialną za emisję instrumentów dłużnych oraz zarządzanie pozycjami nieskarbowych papierów dłużnych pozostających w księdze bankowej. Ponadto, pozycje inwestycyjne wrażliwe na czynniki ryzyka rynkowego (na ceny akcji notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych) oraz pozycje w instrumentach dłużnych emitentów

nierządowych są zarządzane w Departamencie Finansowania Strukturalnego i Mezzanine (DFS). DCM i DFS funkcjonują w obszarze Bankowości Korporacyjnej i Inwestycyjnej.

Zarządzanie ryzykiem rynkowym jest realizowane w ramach jednolitego procesu w Departamencie Zarządzania Zintegrowanym Ryzykiem i Kapitałem (DKR), który odpowiada za pomiar ekspozycji na ryzyko rynkowe portfeli jednostek front-office Banku za pomocą miar ryzyka rynkowego: wartości zagrożonej (VaR) oraz wartości testów warunków skrajnych. DKR odpowiada za kontrolę wykorzystania limitów dla miar ryzyka rynkowego ustanowionych przez Zarząd Banku oraz Komitet Ryzyka Rynków Finansowych (KRF) oraz zapewnia bieżące i okresowe raportowanie ekspozycji na ryzyko rynkowe dla menadżerów zarządzających portfelami jednostek front-office Banku, dla członków KRF oraz bezpośrednio dla CRO. DKR prowadzi również prace rozwojowe metodologii pomiaru ryzyka rynkowego, ryzyka przedrozliczeniowego transakcji na instrumentach pochodnych oraz opracowuje modele wyceny instrumentów finansowych. Za nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem modeli odpowiada Komitet Ryzyka Modeli.

Ponadto Departament Zarządzania Zintegrowanym Ryzykiem i Kapitałem odpowiada za ustalanie i uzgadnianie wyniku finansowego na transakcjach dokonywanych przez front-office oraz dostarczanie codziennych informacji dotyczących wycen instrumentów finansowych do obszaru finansów. Wyceny transakcji pochodnych z klientami Banku są również przekazywane do jednostek biznesowych zajmujących się obsługą klientów (obszar Bankowości Korporacyjnej i Inwestycyjnej). Wyceny przygotowywane w DKR są podstawą do zarządzania zabezpieczeniami związanymi z zawartymi transakcjami na instrumentach pochodnych.

DKR administruje systemami informatycznymi wykorzystywanymi przez front-office i w tym zakresie do jego kompetencji należy między innymi administracja uprawnieniami użytkowników, parametryzacja w systemach instrumentów finansowych, a także kontrahentów i emitentów papierów wartościowych oraz zasilanie tych systemów danymi rynkowymi. Do kompetencji DKR należy również kontrola wykorzystania limitów kredytowych kontrahenta (obejmujących limity na ryzyko przedrozliczeniowe, rozliczeniowe oraz limity na ryzyko emitenta i ryzyko kraju) i eskalacja przekroczeń. Ponadto DKR weryfikuje, czy transakcje zawierane przez front-office są wykonane po cenach rynkowych obowiązujących w momencie zawarcia transakcji oraz kontroluje proces modyfikacji i usuwania transakcji z systemów front-office.

3.7.2 Narzędzia i miary

W prowadzonej działalności mBank jest narażony na ryzyko rynkowe, czyli ryzyko niekorzystnej dla Banku zmiany bieżącej wyceny instrumentów finansowych znajdujących się w portfelach Banku następującej w wyniku zmian czynników ryzyka rynkowego - stóp procentowych, kursów walutowych, cen akcji i kwotowań indeksów, implikowanych zmienności instrumentów opcyjnych oraz spreadów kredytowych.

mBank identyfikuje ryzyko rynkowe na pozycjach zaliczanych do księgi handlowej wycenianych do wartości godziwej (metodą wyceny bezpośredniej lub metodą wyceny z modelu), które może się zmaterializować stratami mającymi swoje odzwierciedlenie w wyniku finansowym mBanku. Ponadto, Bank przypisuje ryzyko rynkowe pozycjom księgi bankowej, niezależnie od zasad kalkulacji wyniku na tych pozycjach stosowanych na potrzeby sprawozdawczości rachunkowej. W szczególności, w celu odwzorowania ryzyka stopy procentowej produktów obszaru bankowości detalicznej i korporacyjnej o nieokreślonym terminie przeliczania odsetek lub o stopach administrowanych przez mBank, Bank stosuje modele tak zwanych portfeli replikujących. Bank przyjmuje również aktywne podejście do zarządzania kapitałem, które w przypadku miar ryzyka rynkowego odzwierciedlone jest poprzez modelowanie kapitału w horyzoncie inwestycyjnym 5 lat. Miary ryzyka rynkowego pozycji odsetkowych księgi bankowej są wyznaczone modelami wartości bieżącej (NPV – net present value).

Kwantyfikacja ekspozycji na ryzyko rynkowe odbywa się poprzez:

- pomiar wartości zagrożonej (VaR),
- pomiar oczekiwanej straty pod warunkiem, że strata przekracza wartość zagrożoną (ES – Expected Shortfall),
- pomiar wartości zagrożonej w niekorzystnych warunkach rynkowych (Stressed VaR),
- pomiar kapitału ekonomicznego na pokrycie ryzyka rynkowego,
- wyznaczanie wartości testów warunków skrajnych.

Wartość zagrożona (VaR) wyznaczana jest za pomocą metody historycznej, w trybie dziennym, dla 1-dniowego i 10-dniowego horyzontu czasowego dla poziomów ufności 95%, 97,5% oraz 99%. W metodzie symulacji historycznej brane są pod uwagę dane historyczne dotyczące czynników ryzyka z ostatnich 254 dni roboczych. W przypadku wartości zagrożonej w niekorzystnych warunkach rynkowych kalkulacja jest analogiczna do kalkulacji wartości zagrożonej, a jedyną różnicą jest okres występowania warunków skrajnych, który wyznaczany jest na podstawie 9-letniego szeregu wartości zagrożonej, opartego na kolejnych dwunastomiesięcznych oknach zmian czynników ryzyka z ostatnich 10 lat. W 2017 roku

obejmował on rok kończący się w czerwcu 2009 roku. Okres ten podlega weryfikacji co najmniej raz w roku.

W kalkulacji wartości zagrożonej uwzględniane są następujące czynniki ryzyka:

- stopy procentowe (w tym ryzyko bazowe związane z krzywymi tenorowymi i dwuwalutowymi),
- kursy walutowe,
- ceny akcji i wartości indeksów oraz ich zmienności,
- spready kredytowe (w części odpowiadającej za rynkową fluktuację cen papierów dłużnych, odzwierciedlając wartość spreadu kredytowego dla obligacji korporacyjnych oraz wartość spreadu pomiędzy krzywą rentowności obligacji rządowych oraz krzywą swap - dla obligacji rządowych).

Na podstawie dziennej kalkulacji wartości zagrożonej obliczana jest oczekiwana wartość straty pod warunkiem, że strata przekracza wartość zagrożoną (ES), jako średnia z sześciu hipotetycznych największych strat.

Kapitał ekonomiczny na pokrycie ryzyka rynkowego to kapitał na pokrycie strat w skali jednego roku z tytułu zmian wyceny instrumentów finansowych tworzących portfele Banku, wynikających ze zmian cen i wartości parametrów rynkowych.

Dodatkowymi miarami ryzyka rynkowego, uzupełniającymi pomiar wartości zagrożonej, są testy warunków skrajnych, które pokazują hipotetyczną zmianę bieżącej wyceny portfeli mBanku, która nastąpiłaby wskutek wystąpienia tzw. scenariuszy testów warunków skrajnych, czyli przyjęcia przez czynniki ryzyka wyszczególnionych skrajnych wartości, przy założeniu utrzymywania statycznego portfela.

Testy warunków skrajnych składają się z dwóch części: standardowych testów warunków skrajnych wyznaczonych dla standardowych czynników ryzyka: kursy wymiany walut, stopy procentowe, ceny akcji oraz ich zmienności, a także testu warunków skrajnych, który obejmuje zmiany spreadów kredytowych. W ten sposób zaadresowano między innymi potrzebę pokrycia w analizach testów warunków skrajnych niezależnego wpływu ryzyka bazowego (spreadu pomiędzy stopami obligacji rządowych oraz stopami IRS), na które wyekspozowany jest Bank z tytułu utrzymywania portfela obligacji Skarbu Państwa.

Ryzyko rynkowe, w szczególności ryzyko stopy procentowej księgi bankowej, jest kwantyfikowane również przez wyznaczanie wartości zagrożonego dochodu odsetkowego (ang. Earnings at Risk - EaR) dla portfela bankowego, co szerzej opisane zostało w rozdziale dotyczącym ryzyka stopy procentowej.

W celu ograniczenia ekspozycji na ryzyko rynkowe decyzjami Rady Nadzorczej (w odniesieniu do portfela Grupy mBanku), Zarządu Banku (w odniesieniu do portfela mBanku) oraz Komitetu Ryzyka Rynków Finansowych (w odniesieniu do portfeli jednostek biznesowych) ustanawiane są limity VaR na poziomie ufności 97,5% w 1-dniowym horyzoncie czasowym oraz limity na test warunków skrajnych.

3.7.3 Pomiar ryzyka

Wartość zagrożona, Expected Shortfall

W 2017 roku ryzyko rynkowe Banku mierzone wartością zagrożoną VaR (w horyzoncie jednodniowym, na poziomie ufności 97,5%) utrzymywało się na umiarkowanym poziomie w relacji do limitów VaR. Średnie wykorzystanie limitów wartości zagrożonej dla portfela Departamentu Rynków Finansowych (DFM), składającego się z pozycji portfela handlowego wynosiło 28% (1,6 mln zł), dla portfela Wydziału Transakcji Własnych w Biurze Maklerskim (BM_WTW) 12% (0,1 mln zł), natomiast dla portfela Departamentu Skarbu (DS), którego pozycje są klasyfikowane wyłącznie do portfela bankowego wynosiło 43% (18,1 mln zł) dla portfela bez modelowania kapitału oraz 37% (15,7 mln zł) w przypadku portfela z modelowaniem kapitału.

Średnie wykorzystanie limitu wartości zagrożonej pozycji Departamentu Emisji Papierów Dłużnych (DCM) wynosiło 29% (0,5 mln PLN). Limit wartości zagrożonej pozycji Departamentu Finansowania Strukturalnego i Mezzanine (DFS) był wykorzystany średnio w 25% (13,9 tys. zł).

W 2017 roku na wysokość wartości zagrożonej (VaR) portfela Banku miały wpływ w przeważającej mierze portfele instrumentów wrażliwych na stopę procentową oraz na wyodrębniony spread kredytowy – portfele skarbowych papierów dłużnych zarządzane przez DS na księdze bankowej oraz zarządzane przez DFM na pozycjach księgi handlowej łącznie z pozycjami wynikającymi z transakcji wymiany stóp procentowych.

Portfele DFM instrumentów wrażliwych na zmiany kursów walutowych, takich jak transakcje wymiany walut oraz opcje walutowe, a także ekspozycja portfeli BM_WTW na ryzyko cen akcji oraz na ryzyko zmienności implikowanych opcji giełdowych obracanych na GPW miały relatywnie mniejszy wpływ na profil ryzyka Banku.

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2017 rok

(w tys. zł)

Spadek wielkości wartości zagrożonej spowodowany był w 2017 roku głównie obniżeniem wielkości stóp procentowych i zmniejszeniem ich zmienności, a także skróceniem średniej długości terminu zapadalności portfela obligacji skarbowych.

Poziom VaR i ES dla mBanku

W poniższej tabeli zaprezentowane zostały statystyki poziomów miar wartości zagrożonej oraz oczekiwanej straty pod warunkiem, że przekroczy ona wartość zagrożoną portfela mBanku:

w tys. zł	2017 rok				2016 rok			
	31.12.2017	średnia	maksimum	minimum	31.12.2016	średnia	maksimum	minimum
VaR IR	9 423	9 970	15 641	5 281	12 903	13 721	18 454	11 042
VaR FX	545	360	870	138	772	547	816	351
VaR EQ	53	140	1 151	15	199	214	791	62
VaR CS	11 441	13 980	23 320	10 431	21 249	27 172	30 150	19 856
VaR	14 038	18 685	34 560	13 429	28 037	35 306	40 726	27 124
ES	24 433	29 842	43 970	23 124	42 093	42 983	49 041	38 046

VaR IR – ryzyko stopy procentowej (bez wyodrębnionego ze stopy spreadu kredytowego)

VaR FX – ryzyko walutowe

VaR EQ – ryzyko akcyjne

VaR CS – ryzyko spreadu kredytowego

Poziom VaR i ES dla Grupy mBanku

Zasadniczym źródłem ryzyka rynkowego Grupy mBanku są pozycje mBanku. Poniższe tabele przedstawiają statystyki poziomów miar wartości zagrożonej (przy poziomie ufności 97,5% dla jednodniowego okresu utrzymywania pozycji) oraz wartości oczekiwanej straty pod warunkiem, że przekroczy ona wartość zagrożoną Grupy mBanku w 2017 roku dla poszczególnych podmiotów należących do Grupy, w których zidentyfikowano pozycje ryzyka rynkowego (tj. portfeli mBanku, mBanku Hipotecznego, mLeasingu) oraz miary wartości zagrożonej w rozbiciu na wartości zagrożone odpowiadające poszczególnym głównym rodzajom ryzyka – ryzyka stóp procentowych (VaR IR), ryzyka kursów walutowych (VaR FX) i ryzyka cen akcji/wartości indeksów (VaR EQ) oraz ryzyka spreadu kredytowego (VaR CS).

Wartości miar VaR na koniec 2017 roku przedstawia poniższa tabela:

w tys. zł	Grupa mBanku	mBank	mBH	mLeasing
VaR IR średni	10 072	9 970	82	101
VaR FX średni	362	360	20	19
VaR EQ średni	140	140	0	0
VaR CS średni	14 282	13 980	358	0
VaR średni	18 965	18 685	358	101
VaR max	35 076	34 560	493	232
VaR min	13 527	13 429	227	28
VaR	14 472	14 038	408	29

Wartość miar VaR na koniec 2016 roku przedstawia poniższa tabela:

w tys. zł	Grupa mBanku	mBank	mBH	mLeasing
VaR IR średni	14 143	13 721	187	278
VaR FX średni	558	547	29	17
VaR EQ średni	224	214	0	0
VaR CS średni	27 352	27 172	197	0
VaR średni	35 879	35 306	330	273
VaR max	41 393	40 726	770	339
VaR min	27 515	27 124	100	192
VaR	28 438	28 037	459	212

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2017 rok

(w tys. zł)

Wartości miar oczekiwanej straty pod warunkiem, że przekroczy ona wartość zagrożoną na koniec 2017 roku przedstawione zostały w poniższej tabeli:

w tys. zł	Grupa mBanku	mBank	mBH	mLeasing
ES średni	30 393	29 842	588	139
ES max	44 807	43 970	746	311
ES min	23 459	23 124	381	37
ES (31.12.2017)	25 104	24 433	720	37

Wartości miar oczekiwanej straty pod warunkiem, że przekroczy ona wartość zagrożoną na koniec 2016 roku przedstawione zostały w poniższej tabeli:

w tys. zł	Grupa mBanku	mBank	mBH	mLeasing
ES średni	43 508	42 983	426	335
ES max	49 923	49 041	936	398
ES min	38 769	38 046	117	256
ES (31.12.2016)	42 779	42 093	612	273

Wartość zagrożona w niekorzystnych warunkach

Wartość zagrożona w niekorzystnych warunkach jest miarą obserwowaną. Poniższa tabela przedstawia statystyki tej miary dla mBanku w roku 2017 oraz w roku 2016:

w tys. zł	2017 rok				2016 rok			
	31.12.2017	średnia	maksimum	minimum	31.12.2016	średnia	maksimum	minimum
Stressed VaR IR	41 214	39 289	48 768	27 827	45 288	43 671	50 339	36 293
Stressed VaR FX	313	1 002	3 000	258	2 339	1 363	2 655	576
Stressed VaR EQ	188	315	2 720	22	422	342	1 495	2
Stressed VaR CS	81 534	82 007	91 849	73 903	87 930	87 516	96 278	74 731
Stressed VaR	112 531	112 242	124 823	101 868	124 833	119 771	130 662	105 462

Poniższa tabela przedstawia statystyki tej miary dla Grupy mBanku w 2017 roku:

w tys. zł	Grupa mBanku	mBank	mBH	mLeasing
Stressed VaR IR	40 247	39 289	556	449
Stressed VaR FX	1 030	1 002	94	81
Stressed VaR EQ	315	315	0	0
Stressed VaR CS	83 846	82 007	2 073	0
Stressed VaR średni	115 215	112 242	2 231	443
Stressed VaR max	128 100	124 823	2 947	776
Stressed VaR min	103 958	101 868	1 809	196
Stressed VaR	114 627	112 531	2 551	344

Poniższa tabela przedstawia statystyki tej miary dla Grupy mBanku w 2016 roku:

w tys. zł	Grupa mBanku	mBank	mBH	mLeasing
Stressed VaR IR	45 394	43 671	763	757
Stressed VaR FX	1 371	1 363	96	54
Stressed VaR EQ	347	342	0	0
Stressed VaR CS	88 045	87 516	686	0
Stressed VaR średni	121 382	119 771	1 295	745
Stressed VaR max	133 795	130 662	2 400	924
Stressed VaR min	106 046	105 462	381	628
Stressed VaR	128 079	124 833	2 241	731

Kapitał ekonomiczny na pokrycie ryzyka rynkowego

Dla Grupy mBanku średnie wykorzystanie limitu na kapitał ekonomiczny na pokrycie ryzyka rynkowego w 2017 roku wyniosło 53% (689,8 mln zł). Średni poziom kapitału ekonomicznego na pokrycie ryzyka rynkowego dla mBanku wynosił 673,2 mln zł. Na koniec 2017 roku kapitał ekonomiczny na ryzyko rynkowe wynosił dla Grupy mBanku 514,7 mln zł, natomiast dla Banku 500,8 mln zł. Dla porównania na koniec 2016 roku wartości tej miary kształtowały się odpowiednio na poziomie 783,0 mln zł oraz 767,3 mln zł.

Testy warunków skrajnych

Dla Grupy mBanku średnie wykorzystanie limitu na wyniki testów warunków skrajnych wyniosło w 2017 roku 59% (791,9 mln zł) dla portfela bez modelowania kapitału, natomiast 61% (870,4 mln zł) dla portfela z modelowaniem kapitału.

Dla mBanku średnie wykorzystanie limitu na wyniki testów warunków skrajnych wyniosło w 2017 roku 56% (773,6 mln zł) dla portfela bez modelowania kapitału.

Średnie wykorzystanie limitów na wyniki testów warunków skrajnych wyniosło w 2017 roku na portfelu DS 66% (670,4 mln zł) oraz 72% (753,1 mln zł), odpowiednio bez modelowania oraz z modelowaniem kapitału. Z kolei na portfelu DFM średnie wykorzystanie limitu wyniosło 32% (81,4 mln zł), na portfelu BM_WTW 13% (1,0 mln zł), na portfelu DCM 59% (38,4 mln zł), a na portfelu DFS 26% (376 tys. zł). Największą część prezentowanych wyników testów warunków skrajnych stanowi wartość testu z tytułu zmiany spreadu kredytowego dla portfeli obligacji skarbowych, ponieważ w scenariuszach stresowych uwzględniony został przeciętnie wzrost spreadu kredytowego o 100 punktów bazowych.

Poniższa tabela przedstawia wyniki testów warunków skrajnych dla Grupy mBanku (bez modelowania kapitału) w 2017 roku w porównaniu do roku 2016:

w mln zł	2017 rok				2016 rok			
	31.12.2017	średnia	maksimum	minimum	31.12.2016	średnia	maksimum	minimum
Base ST	146	89	155	11	102	87	125	26
CS ST	713	703	782	635	767	710	798	639
Total ST	859	792	903	655	869	797	914	679

Base stress test – standardowy test warunków skrajnych

CS stress test – test warunków skrajnych dla scenariuszy obejmujących zmiany spreadów kredytowych

Total stress test – całkowity test warunków skrajnych (suma standardowego testu warunków skrajnych i testu warunków skrajnych dla scenariuszy obejmujących zmiany spreadów kredytowych)

3.8. Ryzyko walutowe

Grupa jest narażona na wpływ zmian kursów walutowych z tytułu posiadanych aktywów finansowych i zaciągniętych zobowiązań w walutach innych niż PLN. Poniższe tabele przedstawiają ekspozycję Grupy na ryzyko walutowe na dzień 31 grudnia 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku. Tabele te przedstawiają aktywa i zobowiązania Grupy według wartości bilansowej, w podziale walutowym.

Grupa mBanku S.A.

 Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
 Sprawozdawczości Finansowej za 2017 rok

(w tys. zł)

31.12.2017	PLN	EUR	USD	CHF	CZK	Inne	Razem
Aktywa							
Kasa, operacje z bankiem centralnym	3 955 115	1 840 180	35 783	5 515	1 526 714	21 562	7 384 869
Należności od banków	642 863	365 538	323 855	534	318 219	56 713	1 707 722
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	1 525 255	127	-	-	-	-	1 525 382
Pochodne instrumenty finansowe	792 631	289 876	47 193	103 836	2 767	-	1 236 303
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	50 299 494	14 410 799	931 536	15 199 692	3 526 422	107 901	84 475 844
Inwestycyjne papiery wartościowe	30 545 940	993 919	46 538	-	558 302	-	32 144 699
Inwestycje w jednostki stowarzyszone	28 680	-	-	-	-	-	28 680
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	42 134	-	-	-	-	-	42 134
Wartości niematerialne	709 728	424	-	-	490	-	710 642
Rzeczowe aktywa trwałe	748 413	3 917	-	-	6 408	-	758 738
Pozostałe aktywa, w tym aktywa podatkowe	1 311 808	56 971	187	76	39 962	2	1 409 006
A k t y w a r a z e m	90 602 061	17 961 751	1 385 092	15 309 653	5 979 284	186 178	131 424 019
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec banku centralnego	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania wobec innych banków	1 239 963	945 114	208 789	2 678 686	245	554	5 073 351
Pochodne instrumenty finansowe	923 153	137 728	29 784	-	4 700	-	1 095 365
Zobowiązania wobec klientów	64 798 748	15 870 717	2 823 129	988 224	6 518 347	496 862	91 496 027
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	4 415 349	8 393 395	-	1 432 306	81 802	-	14 322 852
Różnice z rachunkowości zabezpieczeń dotyczące wartości godziwej pozycji zabezpieczanych	-	43 336	-	1 518	-	-	44 854
Pozostałe zobowiązania, w tym zobowiązania podatkowe	2 354 529	160 899	125 946	3 788	91 402	14 332	2 750 896
Rezerwy	144 229	45 196	331	303	916	-	190 975
Zobowiązania podporządkowane	1 264 006	-	-	894 137	-	-	2 158 143
Z o b o w i ą z a n i a r a z e m	75 139 977	25 596 385	3 187 979	5 998 962	6 697 412	511 748	117 132 463
Pozycja bilansowa netto	15 462 084	(7 634 634)	(1 802 887)	9 310 691	(718 128)	(325 570)	14 291 556
Zobowiązania do udzielenia kredytów oraz pozostałe udzielone zobowiązania finansowe	24 784 734	2 420 351	518 899	-	437 605	-	28 161 589
Gwarancje, akcepty bankowe i akredytywy	5 180 569	7 588 032	660 512	1 424 294	86 497	33 148	14 973 052
31.12.2016							
Aktywa							
Kasa, operacje z bankiem centralnym	5 828 681	2 276 894	30 065	8 197	996 597	23 847	9 164 281
Należności od banków	1 980 646	656 428	271 818	9 008	86 170	78 785	3 082 855
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	3 800 634	-	-	-	-	-	3 800 634
Pochodne instrumenty finansowe	1 284 798	386 238	34 762	90 807	2 199	10 043	1 808 847
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	42 951 808	14 866 150	1 460 161	19 086 645	3 246 761	151 752	81 763 277
Inwestycyjne papiery wartościowe	29 705 654	941 402	38 392	-	707 904	-	31 393 352
Wartości niematerialne	581 632	388	-	-	643	-	582 663
Rzeczowe aktywa trwałe	746 192	5 283	-	-	5 896	-	757 371
Pozostałe aktywa, w tym aktywa podatkowe	1 312 910	45 631	1 382	485	29 811	3	1 390 222
A k t y w a r a z e m	88 192 955	19 178 414	1 836 580	19 195 142	5 075 981	264 430	133 743 502
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec banku centralnego	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania wobec innych banków	1 197 354	895 929	211 975	6 181 492	-	3	8 486 753
Pochodne instrumenty finansowe	1 349 787	210 152	29 249	-	-	10 078	1 599 266
Zobowiązania wobec klientów	65 662 053	16 448 676	2 343 112	641 887	5 714 824	607 410	91 417 962
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	3 365 898	8 385 687	-	826 810	81 994	-	12 660 389
Różnice z rachunkowości zabezpieczeń dotyczące wartości godziwej pozycji zabezpieczanych	-	104 050	-	12 414	407	-	116 871
Pozostałe zobowiązania, w tym zobowiązania podatkowe	2 029 261	105 629	78 685	5 232	59 241	6 949	2 284 997
Rezerwy	173 113	7 939	698	349	654	1	182 754
Zobowiązania podporządkowane	1 263 940	-	-	2 679 409	-	-	3 943 349
Z o b o w i ą z a n i a r a z e m	75 041 406	26 158 062	2 663 719	10 347 593	5 857 120	624 441	120 692 341
Pozycja bilansowa netto	13 151 549	(6 979 648)	(827 139)	8 847 549	(781 139)	(360 011)	13 051 161
Zobowiązania do udzielenia kredytów oraz pozostałe udzielone zobowiązania finansowe	19 765 074	2 093 193	461 548	338	366 855	5 183	22 692 191
Gwarancje, akcepty bankowe i akredytywy	4 439 452	1 236 242	182 679	-	2 766	20 307	5 881 446

3.9. Ryzyko stopy procentowej

mBank S.A.

W procesie zarządzania ryzykiem stopy procentowej księgi bankowej funkcje monitoringu i kontroli ryzyka realizowane są przez Departament Zarządzania Zintegrowanym Ryzykiem i Kapitałem, nadzorowany przez Wiceprezesa Zarządu ds. Zarządzania Ryzykiem, a operacyjne zarządzanie pozycjami ryzyka przez Departament Skarbu, podlegający Wiceprezesowi Zarządu ds. Rynków Finansowych. W ten sposób zapewniona została niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej skutkującej zajmowaniem pozycji przez Bank.

Ryzyko stopy procentowej księgi bankowej to ryzyko wynikające z narażenia wyniku odsetkowego oraz kapitału Banku na niekorzystny wpływ zmian stóp procentowych. Kierując się rekomendacjami KNF, w szczególności Rekomendacją G, oraz wytycznymi EBA (EBA/GL/2015/08) z dnia 5 października 2015 roku w sprawie zarządzania ryzykiem stopy procentowej wynikającym z działalności zaliczonej do portfela niehandlowego, Bank monitoruje strukturę księgi bankowej w zakresie ryzyka niedopasowania terminów przeszacowania, ryzyka bazowego, ryzyka krzywej dochodowości oraz ryzyka opcji klienta.

Podstawowymi miarami stosowanymi do kontroli ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej są:

- luka niedopasowania terminów przeszacowania (różnica między aktywami, pasywami oraz pozycjami pozabilansowymi księgi bankowej wyznaczana w określonych przedziałach przeszacowania w oparciu o najbliższą datę możliwej zmiany oprocentowania produktów odsetkowych);
- dochód odsetkowy narażony na ryzyko (ang. Earnings at Risk – potencjalny spadek dochodu odsetkowego w perspektywie 1 roku wskutek niekorzystnej zmiany rynkowych stóp procentowych. Miara zakłada stałą wartość i strukturę księgi bankowej, niezmienną konstrukcję oprocentowania, stałą wysokość marży oraz równoległe przesunięcie krzywej dochodowości. EaR liczony jest dla 5 głównych walut - PLN, CHF, EUR, CZK, USD).

Grupa mBanku ustanowiła limit BPV (basis point value +1bp) dla całkowitej ekspozycji Grupy mBanku na stopę procentową w tenorach powyżej 20 lat oraz powyżej 30 lat. Na koniec 2017 roku wykorzystanie tego limitu w tenorach powyżej 20 lat wynosiło 0,8% (0,8 tys. zł), natomiast limit w tenorach powyżej 30 lat wynosi zero i nie został przekroczony.

Wykonywane są również analizy typu stres test, mające na celu oszacowanie wpływu niekorzystnych zmian stóp procentowych na dochód odsetkowy oraz na wartość ekonomiczną portfela bankowego. Ryzyko stopy procentowej księgi bankowej kwantyfikowane jest również poprzez miary ryzyka rynkowego – wartość zagrożoną (VaR) oraz testy warunków skrajnych.

Dopuszczalny poziom ekspozycji na ryzyko stopy procentowej jest ograniczany dla portfela bankowego limitami MAT, mającymi charakter poziomów kontrolnych, w zakresie niedopasowania terminów przeszacowania, a także limitami dla ryzyka rynkowego – nałożonymi na wartość zagrożoną (VaR) oraz testy warunków skrajnych. Wykorzystanie tych limitów jest monitorowane i kontrolowane w trybie dziennym.

Dochód odsetkowy narażony na ryzyko

Według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku nagła, trwała i o niekorzystnym kierunku zmiana rynkowych stóp procentowych o 100 p.b. dla wszystkich terminów zapadalności spowodowałaby zmniejszenie rocznego dochodu odsetkowego, w okresie 12 miesięcy następujących po dniu bilansowym (EaR) o:

w mln zł	2017				2016			
	31.12.2017	średnia	maksimum	minimum	31.12.2016	średnia	maksimum	minimum
PLN	186,0	137,4	254,3	86,8	171,8	78,3	180,0	34,7
USD	14,9	13,6	17,9	8,6	9,3	7,5	13,8	1,2
EUR	84,9	94,1	113,1	67,3	64,9	70,6	142,3	50,2
CHF	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	4,1	21,6	0,0
CZK	12,0	4,8	12,0	2,2	3,1	4,1	7,5	2,4

Do wyliczenia tych wartości przyjęto założenie, że struktura aktywów i zobowiązań finansowych ujętych w sprawozdaniu według stanu na prezentowane powyżej daty, będzie niezmienna przez okres roku, a Bank nie podejmie żadnych działań w celu zmiany związanej z nimi ekspozycji na ryzyko zmiany stopy procentowej. W kalkulacjach uwzględniono pozycje wynikające z modelowania okresu przeszacowania zgodnie z metodologią portfeli replikujących.

Testy warunków skrajnych

Bank przeprowadza również kalkulacje zmian wartości ekonomicznej portfela bankowego o charakterze scenariuszy testu warunków skrajnych. Zmiana wartości ekonomicznej portfela bankowego w wyniku stres testu, który zakłada scenariusz negatywnej zmiany stóp procentowych dla danej waluty o 200 punktów bazowych wynosiła na koniec 2017 roku 511,7 mln zł (na koniec 2016 roku 658,1 mln zł). Przy kalkulacji tych wartości nie uwzględnia się korelacji pomiędzy walutami oraz zakłada się brak możliwości spadku oprocentowania klientowskiego poniżej 0.

W portfelu bankowym istotną pozycją wycenianą do wartości godziwej jest portfel papierów wartościowych w złotych (bony pieniężne, bony oraz obligacje skarbowe). Ryzyko stopy procentowej w odniesieniu do tego portfela jest kalkulowane także przy wykorzystaniu metodologii testów warunków skrajnych (opisanej powyżej w pkt 3.7). Uwzględnia ona scenariusze zmian rynkowych stóp procentowych oraz spreadu kredytowego, co w przypadku papierów skarbowych może odzwierciedlać ryzyko bazowe (zmiany spreadu pomiędzy krzywą rządową oraz krzywą swapową).

mBank Hipoteczny S.A.

Podstawowymi miarami ryzyka stopy procentowej w mBanku Hipotecznego S.A. są luka niedopasowania terminów przeszacowania oraz liczony na jej bazie dochód odsetkowy narażony na ryzyko („EaR”).

Nagła zmiana rynkowych stóp procentowych o 100 bp dla wszystkich terminów zapadalności w przypadku, gdyby miała charakter trwały i o niekorzystnym kierunku spowodowałaby zmniejszenie rocznego dochodu odsetkowego o:

EaR (w tys. zł)	31.12.2017	31.12.2016
dla pozycji wyrażonych w PLN	7 061	5 732
dla pozycji wyrażonych w USD	8	3
dla pozycji wyrażonych w EUR	99	772

Przy wyliczaniu tych wartości, przyjęto założenie, że struktura aktywów i zobowiązań ujętych w sprawozdaniach finansowych według stanu na 31 grudnia 2017 roku i według stanu na 31 grudnia 2016 roku nie ulegnie zmianie w trakcie najbliższego roku, ani że Bank nie podejmie żadnych działań w celu zmiany ekspozycji narażonej na ryzyko.

mLeasing Sp. z o.o.

Ryzyko rynkowe oznacza dla Spółki potencjalną stratę wywołaną niekorzystnymi zmianami cen rynkowych lub parametrów, na które ceny rynkowe mają wpływ. Spółka jest narażona w tym zakresie na ryzyko wynikające z otwartych pozycji walutowych oraz z niedopasowania produktów obciążonych ryzykiem stopy procentowej w zakresie terminów zapadalności i/lub terminów przeszacowań.

Spółka stosuje globalną miarę dla mierzenia wartości portfela bankowego zagrożonego ryzykiem walutowym i stopy procentowej jaką jest VaR.

Suma VaR ryzyka stopy procentowej oraz VaR ryzyka kursowego stanowi VaR globalny Spółki. VaR ryzyka stopy procentowej prezentuje wpływ zmian stopy procentowej na wartość portfela Spółki. VaR ryzyka kursowego prezentuje wpływ zmian kursów walut na wycenę pozycji bilansowych zobowiązań i aktywów do dnia ich przeszacowania (zmiany oprocentowania).

Zgodnie z decyzją Komitetu Ryzyka mBanku S.A. dotyczącą zasad monitorowania poziomu ryzyka rynkowego w podmiotach zależnych należących do Grupy mBanku, mBank przekazuje wyznaczone wartości miar ryzyka dla portfela mLeasing.

Wysokość VaR (97,5% poziom ufności, okres przetrzymania 1 dzień) nie może przekraczać podstawowego limitu VaR na mLeasing stosowanego przez mBank S.A. w danym okresie (1 mln PLN na koniec 2015 roku).

Poniższa tabela przedstawia wartości VaR na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku, wyliczone przy zastosowaniu opisanych powyżej parametrów.

w tys. zł	VaR	
	31.12.2017	31.12.2016
Ryzyko stopy procentowej	23	207
Ryzyko walutowe	6	5
VaR ogółem	29	212

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2017 rok

(w tys. zł)

Ryzyko stopy procentowej Grupy mBanku S.A.

Poniższe tabele przedstawiają ekspozycję Grupy na ryzyko stopy procentowej. Tabele te przedstawiają instrumenty finansowe Grupy według wartości bilansowej, w podziale według wcześniejszego z dwóch terminów: zmiany oprocentowania przewidzianego w umowie lub terminu wymagalności.

31.12.2017	Do 1 miesiąca	Od 1 do 3 miesięcy	Od 3 do 12 miesięcy	Od 1 do 5 lat	Powyżej 5 lat	Pozycje nieodsetkowe	Razem
Aktywa							
Kasa, operacje z bankiem centralnym	2 888 934	-	-	-	-	4 495 935	7 384 869
Należności od banków	1 300 282	118 425	64 370	6	-	224 639	1 707 722
Papiery wartościowe (przeznaczone do obrotu i inwestycyjne)	9 137 833	281 041	7 895 131	15 011 524	1 256 357	116 875	33 698 761
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	56 181 146	20 538 664	3 683 266	2 951 682	70 481	1 050 605	84 475 844
Inne aktywa oraz pochodne instrumenty finansowe	254 902	228 340	281 201	362 325	46 043	833 560	2 006 371
A k t y w a r a z e m	69 763 097	21 166 470	11 923 968	18 325 537	1 372 881	6 721 614	129 273 567
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec banku centralnego	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania wobec innych banków	2 476 116	2 529 076	62 564	-	-	5 595	5 073 351
Zobowiązania wobec klientów	77 407 652	8 746 621	6 129 472	(804 121)	(147 308)	163 711	91 496 027
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	901 119	3 501 630	1 714 294	6 960 025	1 245 784	-	14 322 852
Zobowiązania podporządkowane	1 371 849	285 627	500 667	-	-	-	2 158 143
Pozostałe zobowiązania oraz pochodne instrumenty finansowe	239 940	208 302	354 754	297 700	20 516	2 545 283	3 666 495
Z o b o w i ą z a n i a r a z e m	82 396 676	15 271 256	8 761 751	6 453 604	1 118 992	2 714 589	116 716 868
Luka bilansowa	(12 633 579)	5 895 214	3 162 217	11 871 933	253 889		

31.12.2016	Do 1 miesiąca	Od 1 do 3 miesięcy	Od 3 do 12 miesięcy	Od 1 do 5 lat	Powyżej 5 lat	Pozycje nieodsetkowe	Razem
Aktywa							
Kasa, operacje z bankiem centralnym	2 785 777	-	-	-	-	6 378 504	9 164 281
Należności od banków	2 799 230	45 974	54 617	-	-	183 034	3 082 855
Papiery wartościowe (przeznaczone do obrotu i inwestycyjne)	9 592 263	301 557	3 418 204	20 835 269	980 593	66 100	35 193 986
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	59 237 924	15 495 698	3 837 415	2 827 716	21 099	343 425	81 763 277
Inne aktywa oraz pochodne instrumenty finansowe	285 088	357 374	501 965	426 719	54 179	1 031 678	2 657 003
A k t y w a r a z e m	74 700 282	16 200 603	7 812 201	24 089 704	1 055 871	8 002 741	131 861 402
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec banku centralnego	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania wobec innych banków	3 538 050	4 947 423	-	-	-	1 280	8 486 753
Zobowiązania wobec klientów	74 151 303	9 896 991	5 925 878	1 054 478	171 284	218 028	91 417 962
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	1 225 139	1 853 415	1 155 470	7 885 228	541 137	-	12 660 389
Zobowiązania podporządkowane	1 465 581	1 977 101	500 667	-	-	-	3 943 349
Pozostałe zobowiązania oraz pochodne instrumenty finansowe	339 827	306 309	569 860	357 572	50 642	2 153 846	3 778 056
Z o b o w i ą z a n i a r a z e m	80 719 900	18 981 239	8 151 875	9 297 278	763 063	2 373 154	120 286 509
Luka bilansowa	(6 019 618)	(2 780 636)	(339 674)	14 792 426	292 808		

3.10. Ryzyko płynności**Źródła ryzyka płynności**

Ryzyko płynności jest rozumiane jako ryzyko utraty zdolności finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań płatniczych, wynikających z posiadanych przez Bank pozycji bilansowych i pozabilansowych na dogodnych dla Banku warunkach i po cenie rynkowej zobowiązań.

Przyczyny problemów z płynnością mogą pojawić się po dwóch stronach bilansu oraz zobowiązań pozabilansowych.

Po stronie aktywnej ich głównym źródłem jest ryzyko płynności rynku oraz ryzyko nieterminowej spłaty kredytów. Ryzyko płynności rynku jest to rodzaj zagrożenia, którego objawem jest całkowity bądź częściowy brak możliwości upłynnienia posiadanych aktywów lub możliwość zbycia tych aktywów jedynie po niekorzystnej cenie. Jest on uwzględniony w analizach płynności poprzez przyjęcie ostrożnościowych założeń dotyczących stopnia płynności aktywów (w szczególności Rezerw Płynności) i możliwości ich upłynnienia odzwierciedlonej w profilu upłynnienia. Z tego powodu w scenariuszu kryzysu rynkowego i scenariuszu połączonym zakłada się korzystanie z kredytu lombardowego oraz transakcji repo oferowanych przez NBP pod zastaw dopuszczalnych papierów wartościowych z uwzględnieniem odpowiednich korekt stosowanych przez NBP. Ryzyko nieterminowej spłaty kredytów związane jest

z gwałtowną materializacją się ryzyka kredytowego powiązanego np. z rynkiem nieruchomości mieszkalnych czy komercyjnych.

Po stronie pasywnej najczęstszym źródłem ryzyka płynności jest ryzyko finansowania i ryzyko wycofania środków przez klientów. Pierwsze z nich jest rodzajem zagrożenia, w którym w przypadku kryzysu pozyskanie środków finansujących może odbyć się jedynie po znacznie wyższej cenie, a w sytuacji skrajnej pozyskanie lub odnowienie zapadającego finansowania wcale nie jest możliwe. Drugi rodzaj zagrożenia jest związany z niepewnością w zakresie zachowania klientów, których decyzje (np. dotyczące wycofania zdeponowanych środków) mogą zachwiać zdolnością Banku do bieżącej obsługi zobowiązań.

Źródłem ryzyka dla zobowiązań pozabilansowych są, związane z zachowaniem klientów, niespodziewane ciągnięcia przyznaných linii. Odnosi się to również do wykorzystywania przyznaných linii intraday i overdraft dla klientów powierniczych i korporacyjnych. Materializacja tego rodzaju ryzyka może być szczególnie dotkliwa w sytuacji występowania wysokich koncentracji zobowiązań. W odniesieniu do instrumentów pochodnych zawartych w ramach umów CSA (Credit Support Annex) lub rozliczanych przez centralnego kontrahenta, ryzyko płynności może materializować się na skutek niekorzystnych, skrajnych zmian w warunkach rynkowych powodujących zmiany wyceny instrumentów pochodnych i związanej z tym konieczności uzupełnienia zabezpieczenia.

Bieżąca działalność Banku wymaga rozliczania operacji płatniczych. Tego typu działalność generuje wysokie zapotrzebowanie na płynność w ciągu dnia. Na poziomie systemu NBP oferuje narzędzie wspierające płynne rozliczanie transakcji (kredyt techniczny). Bank posiada odpowiedniej wielkości portfel płynnych papierów wartościowych spełniających określone wymagania w celu bieżącego korzystania z kredytu technicznego.

Biorąc pod uwagę Grupę mBanku ryzyko płynności identyfikowane jest również jako możliwość nieoczekiwanego wzrostu istotnych potrzeb płynnościowych spółek zależnych mBanku. Zgodnie z decyzją Zarządu Banku z dnia 25 listopada 2014 roku zostało wprowadzone scentralizowane podejście do zarządzania finansowaniem Grupy w celu zwiększenia efektywności wykorzystywanych zasobów płynnościowych oraz bardziej efektywnego dopasowania struktury terminowej zapadalności finansowania i aktywów. Finansowanie spółek zależnych odbywa się za pośrednictwem Departamentu Skarbu (DS), z wyjątkiem mBanku Hipotecznego i mLeasing, które dodatkowo pozyskują finansowanie na rynku poprzez emisję listów zastawnych (mBank Hipoteczny) oraz krótkoterminowych papierów dłużnych (mBank Hipoteczny i mLeasing). Ryzyko nieoczekiwanego wzrostu istotnych potrzeb płynnościowych spółek zależnych mBanku może powstać wskutek np. braku możliwości pozyskania finansowania zewnętrznego (mBank Hipoteczny i mLeasing) lub nieoczekiwanego wzrostu materializowania się ryzyka kredytowego.

Ryzyko płynności może ujawnić się także w wyniku stosowania nieadekwatnych modeli na potrzeby analiz płynności (np. modelu osadu bazy depozytowej) i może w konsekwencji polegać na niedoszacowaniu ryzyka płynności. Jest ono monitorowane poprzez weryfikację i back-testy zgodnie z Polityką Zarządzania Modelami.

Organizacja zarządzania ryzykiem

W celu zapewnienia efektywnego procesu zarządzania ryzykiem płynności Zarząd Banku określa adekwatną strukturę organizacyjną oraz deleguje kompetencje na dedykowane jednostki i Komitety. Zarządzanie ryzykiem płynności odbywa się w oparciu o model trzech linii obrony. W ramach istniejącego procesu można wyodrębnić obszar zarządzania ryzykiem płynności zarówno na poziomie strategicznym, jak i operacyjnym (I linia obrony), obszar pomiaru i kontroli ryzyka płynności (II linia obrony) oraz Audyt Wewnętrzny (III linia obrony) dokonujący niezależnych ocen pierwszej i drugiej linii obrony.

Zarządzanie ryzykiem płynności ma na celu zapewnienie i utrzymywanie zdolności Banku i Grupy do wywiązywania się zarówno z bieżących, jak i przyszłych zobowiązań, z uwzględnieniem kosztów pozyskania płynności. Na proces zarządzania płynnością składa się zbiór działań mających na celu identyfikację, pomiar, kontrolę, monitorowanie, redukcowanie oraz określenie akceptowanego poziomu ekspozycji na ryzyko. W procesie tym można wydzielić, w sensie operacyjnym, dwa podstawowe elementy – składnik obejmujący wszelkie formy zarządzania oraz składnik kontroli i monitorowania ryzyka płynności. Za zarządzanie ryzykiem płynności na poziomie strategicznym odpowiadają Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami Grupy mBanku, Komitet Ryzyka Rynków Finansowych oraz Zarząd Banku. W procesie kontroli i zarządzania ryzykiem płynności uczestniczą poniższe jednostki.

- **Departament Skarbu (DS)** – I linia obrony, pełni w Banku funkcje skarbowe, odpowiada za zapewnienie środków do rozliczeń na rachunkach Banku w ramach zarządzania ryzykiem płynności w wymiarze śróddziennym, realizację strategicznych zaleceń Komitetu ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami Grupy mBanku, kształtowanie struktury przyszłych przepływów pieniężnych w ramach limitów nałożonych przez Radę Nadzorczą Banku, Zarząd Banku oraz Komitet Ryzyka Rynków Finansowych, utrzymywanie odpowiedniego poziomu rezerw, stanowiących zabezpieczenie płynności w ramach limitów nałożonych przez Radę Nadzorczą Banku, Zarząd Banku oraz Komitet

Ryzyka Rynków Finansowych. Funkcję wpierającą dla Departamentu Skarbu przy realizacji opisanych wyżej zadań pełnią: Departament Instytucji Finansowych w zakresie aranżacji finansowania od banków krajowych i zagranicznych oraz międzynarodowych instytucji finansowych oraz Departament Rynków Finansowych w zakresie aranżacji emisji papierów dłużnych Banku. Dodatkowo do zadań DS należy monitorowanie ryzyka płynności i finansowania spółek Grupy mBanku pod kątem zgodności z wewnętrzną dokumentacją Banku, uczestniczenie, jako obserwator z ramienia Banku, w posiedzeniach komitetów ALCO spółek Grupy mBanku (w szczególności mBanku Hipotecznego S.A.).

- **Departament Obsługi i Rozliczeń Rynków Finansowych (DOF)** – I linia obrony, odpowiada za operacyjny nadzór nad prawidłowością przepływów na rachunkach.
- **Departament Usług Powierniczych (DCU)** – I linia obrony, pełni funkcje w zakresie rozliczeń transakcji na papierach wartościowych.
- **Departament Zarządzania Zintegrowanym Ryzykiem i Kapitałem (DKR)** – II linia obrony, odpowiada za kontrolę i bieżące monitorowanie ryzyka płynności Banku na poziomie strategicznym i raportuje do Wiceprezesa Zarządu ds. Zarządzania Ryzykiem, do Komitetu Ryzyka Rynków Finansowych oraz Komitetu ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami Grupy mBanku. DKR monitoruje płynność finansową w trybie dziennym wykorzystując metody oparte o analizę przepływów pieniężnych. Pomiar ryzyka płynności bazuje na modelu nadzorczym oraz wewnętrznym, który został zbudowany na podstawie analiz specyfiki Banku, zmienności bazy depozytowej, koncentracji finansowania oraz planowanego rozwoju poszczególnych portfeli.
- **Departament Audytu Wewnętrznego (DAW)** – III linia obrony, dokonuje niezależnych ocen pierwszej i drugiej linii obrony.

mBank S.A.

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest zapewnienie i utrzymywanie zdolności Banku do wywiązywania się zarówno z bieżących, jak i przyszłych zobowiązań. Bank realizuje ten cel poprzez dywersyfikację stabilnych źródeł finansowania w odniesieniu do grup klientów (od których pozyskuje depozyty), produktów i walut przy jednoczesnej optymalizacji bilansu pod kątem rentowności. Długoterminowe działania mBanku w tym zakresie realizowane są przy uwzględnieniu uwarunkowań co do możliwości pozyskania finansowania oraz dochodowości biznesu.

W 2017 roku sytuacja płynnościowa była monitorowana i utrzymywana na adekwatnym do potrzeb poziomie poprzez dostosowywanie poziomu bazy depozytów i uruchamianie dodatkowych źródeł finansowania w zależności od rozwoju akcji kredytowej i pozostałych potrzeb płynnościowych.

Proces samooceny adekwatności płynności (ILAAP)

W celu dokonywania przeglądu systemu zarządzania ryzykiem płynności w Banku oraz całej Grupie został wypracowany proces ILAAP. W ramach tego procesu przeglądowi podlegają wszystkie elementy systemu zarządzania ryzykiem płynności w tym:

- strategia zarządzania ryzykiem płynności,
- testy warunków skrajnych,
- plan awaryjny płynności,
- bufor płynności,
- zarządzania ryzykiem płynności śróddziennej,
- system wczesnego ostrzegania,
- identyfikacja i pomiar ryzyka płynności,
- system raportowania.

Przeгляд dokonywany jest raz w roku. Wnioski z przeprowadzanego przeglądu prezentowane są Komitetowi Ryzyka Rynków Finansowych, Zarządowi Banku oraz Radzie Nadzorczej i służą dalszemu ulepszaniu i rozwojowi systemu zarządzania ryzykiem płynności.

Narzędzia i miary wykorzystywane w pomiarze ryzyka płynności

W ramach zarządzania ryzykiem płynności analizie poddawany jest szereg miar ryzyka, z których podstawową jest luka niedopasowania. Obejmuje ona wszystkie aktywa, pasywa oraz pozycje pozabilansowe Banku dla wszystkich walut w horyzontach czasowych ustalonych przez Bank. W 2017 roku Bank utrzymywał poziom nadwyżki płynnościowej adekwatny do prowadzonej działalności operacyjnej

i aktualnej sytuacji rynkowej w postaci portfela płynnych papierów skarbowych i pieniężnych, dla których istnieje możliwość zastawu bądź sprzedaży w dowolnym momencie bez istotnej utraty ich wartości.

Zgodnie z Uchwałą KNF nr 386/2008 w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności, Bank kalkuluje zdefiniowane w Uchwale nadzorcze miary płynności. W 2017 roku nadzorcze limity na miary płynności, zarówno krótkoterminowej, jak i długoterminowej, nie były przekraczane. Ponadto zgodnie z wymogami Uchwały, Bank dokonuje pogłębionej analizy płynności długoterminowej oraz ustala wewnętrzne limity (o charakterze poziomów kontrolnych) zaangażowania w aktywa długoterminowe. Badana jest również stabilność i struktura źródeł finansowania, w tym poziom osadu i koncentracji dla depozytów terminowych i rachunków bieżących. Dodatkowo Bank przeprowadza analizy zmienności pozycji bilansowych i pozabilansowych, w szczególności otwartych linii kredytowych i wykorzystania limitów w rachunkach.

Bieżącej analizie podlega nie tylko płynność w warunkach normalnych, ale również przy założeniu scenariuszy mogących skutkować potencjalnym zagrożeniem jej utraty. W celu określenia wytrzymałości Banku na niekorzystne, istotne zdarzenia mogące prowadzić do utraty płynności przeprowadzane są analizy scenariuszowe obejmujące skrajne założenia dotyczące zarówno funkcjonowania rynków finansowych, zjawisk behawioralnych dotyczących klientów Banku, jak i połączenie obu wymienionych czynników.

W tym celu (do dnia 5 grudnia 2017 roku) regularnie przeprowadzane były trzy scenariusze testów warunków skrajnych: ANL Stress odzwierciedlający scenariusz kryzysu wewnątrz banku, ANL Stress Market odzwierciedlający kryzys rynkowy oraz ANL Stress Combined łączący oba poprzednio wymienione.

Główne założenia scenariusza ANL Stress:

- odpływ depozytów klientów,
- materializacja udzielonych niewykorzystanych zobowiązań pozabilansowych,
- sprzedaż na rynku płynnych papierów w oszacowanych przez Bank kwotach,
- wykorzystanie finansowania zabezpieczonego z banku centralnego dla niesprzedanej kwoty papierów wartościowych.

Główne założenia scenariusza ANL Stress Market:

- odpływ depozytów klientów,
- materializacja udzielonych niewykorzystanych zobowiązań pozabilansowych,
- brak możliwości sprzedaży na rynku papierów wartościowych Rezerw Płynności,
- wykorzystanie finansowania zabezpieczonego z banku centralnego dla niesprzedanej kwoty papierów wartościowych.

Scenariusz ANL Stress Combined łączy założenia ANL Stress i ANL Stress Market.

Od dnia 6 grudnia 2017 roku na poziomie Banku i Grupy została wdrożona nowa metodyka pomiaru luki płynności (LAB) obejmująca scenariusz warunków normalnych LAB Base Case, limitowane scenariusze warunków skrajnych:

- LAB Bank Stress (krótkoterminowy) – scenariusz krótkoterminowego (do 2 tygodni) kryzysu wewnątrzbankowego,
- LAB Market Stress (długoterminowy) – scenariusz długoterminowego (do 2 miesięcy) kryzysu rynkowego,
- LAB Combined Stress I – złożony scenariusz warunków skrajnych - przedstawia skutki równoczesnego wystąpienia krótkoterminowych warunków skrajnych właściwych dla Banku i długoterminowych warunków skrajnych związanych z rynkiem,

oraz scenariusze warunków skrajnych, które nie są limitowane:

- LAB Bank Stress (długoterminowy),
- LAB Market Stress (krótkoterminowy),
- LAB Combined Stress II.

Dodatkowo raz do roku w Banku przeprowadzany jest scenariusz odwrócony dla ryzyka płynności (reverse stress test) oraz z częstotliwością miesięczną scenariusz kryzysowy dla ryzyka płynności śróddziennej.

Testy warunków skrajnych są wykorzystywane w Banku do bieżącego zarządzania ryzykiem płynności oraz są raportowane do Komitetu Ryzyka Rynków Finansowych, Komitetu ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami Grupy mBanku (ALCO) oraz Rady Nadzorczej Banku. Dodatkowo scenariusze wykorzystane w istniejącym w Banku Planie Awaryjnym są spójne z testami warunków skrajnych.

Bank posiada ustalone procedury działania na wypadek zagrożenia utraty płynności finansowej. W zależności od dotkliwości występujących czynników oraz stopnia zagrożenie utratą płynności zdefiniowane są odpowiednie działania w Planie Awaryjnym na wypadek zagrożenia utraty płynności przez Grupę mBanku (Plan Awaryjny) lub w Planie Naprawy Grupy mBanku (Plan Naprawy).

Realizacja strategii zapewnienia płynności polega na aktywnym zarządzaniu strukturą bilansu, przyszłych przepływów pieniężnych oraz utrzymywaniu rezerw płynności adekwatnych do potrzeb płynnościowych, wynikających z aktywności Banku i struktury bilansu, zobowiązań wobec spółek zależnych i aktualnej sytuacji rynkowej oraz zapotrzebowania na środki płynne wynikające z przeprowadzanych testów warunków skrajnych. W tym celu Bank utrzymuje zapas nieobciążonych aktywów płynnych stanowiących Rezerwy Płynności, dla których istnieje możliwość zastawu, transakcji na rynku repo bądź sprzedaży w dowolnym momencie bez istotnej utraty ich wartości. W skład Rezerw Płynności wchodziły polskie obligacje skarbowe w PLN i EUR, bony pieniężne emitowane przez Narodowy Bank Polski oraz czeskie obligacje skarbowe w CZK. Wartości tych Rezerw wynosiły:

Wartość Rezerw Płynności (w mln zł)	
31.12.2017	31.12.2016
25 727	25 034

W ramach Grupy Rezerwy Płynności utrzymuje również mBank Hipoteczny S.A. Zarówno mBank S.A., jak i mBank Hipoteczny S.A. podlegają wymogowi spełniania tych samych miar regulacyjnych nałożonych na banki. Rezerwy Płynności mBanku Hipotecznego S.A. składały się z polskich obligacji skarbowych w PLN oraz bonów pieniężnych emitowanych przez Narodowy Bank Polski i wynosiły:

Wartość Rezerw Płynności (w mln zł)	
31.12.2017	31.12.2016
1 074	1 023

W celu wsparcia procesu zarządzania ryzykiem płynności został wypracowany system wskaźników wczesnego ostrzegania i wskaźników recovery. Składa się on ze wskaźników monitorujących poziom wykorzystania limitów regulacyjnych i wewnętrznych oraz dodatkowo wskaźników monitorujących istotne zmiany czynników rynkowych, a także zmiany struktury bilansu Banku. Przekroczenie wartości progowych przez zdefiniowane wskaźniki może być przesłanką do uruchomienia Planu Awaryjnego lub Planu Naprawy.

W związku ze stosowaniem przez Bank instrumentów FX swap i CIRS do zamiany nadwyżek walut lokalnych na waluty obce, w Banku obowiązują wewnętrzne limity na wykorzystanie tych instrumentów. Dodatkowo, w celu ograniczenia ryzyka koncentracji transakcji FX swap monitorowana jest wielkość pozyskiwanych kwot w okresie do 1 roku w przedziałach miesięcznych.

W Banku obliczane są i raportowane również inne miary ryzyka płynności obejmujące:

- koncentrację źródeł finansowania,
- stabilność bazy depozytowej,
- zrywalność depozytów,
- wskaźnik finansowania rynku nieruchomości.

Bank w zarządzaniu ryzykiem płynności uwzględnia również ryzyko płynności produktu. Odzwierciedlone jest ono w zakresie pomiaru płynności rynku papierów wartościowych, które tworzą Rezerwy Płynności. Bank, w odstępach miesięcznych, analizuje płynność rynkową obligacji Skarbu Państwa, uwzględniając determinanty płynności rynkowej takie jak: obrót rynkowy, głębokość arkusza zleceń, spread transakcji kupna/sprzedaży i wielkość emisji. Badanie płynności rynkowej odzwierciedlone jest w wewnętrznych miarach płynności, w których konstrukcja scenariuszy uwzględnia upłynianie obligacji Skarbu Państwa będących w posiadaniu Banku na poszczególnych seriach obligacji. Badanie potencjału rynkowego wykonywane jest również w kontekście potencjału zastawienia poszczególnych serii obligacji.

Pomiar, limitowanie i raportowanie ryzyka płynności

W Banku funkcjonuje proces cyklicznego raportowania ryzyka płynności. Obejmuje ono zarówno dostarczanie informacji dziennej dla jednostek zajmujących się zarządzaniem ryzykiem płynności oraz osób kontrolujących zarządzanie ryzykiem płynności na poziomie operacyjnym, jak i cykliczne raportowanie dla wyższych szczebli zarządzania na potrzeby podejmowania decyzji strategicznych dotyczących ryzyka płynności.

W cyklu dziennym raportowane są:

- miary regulacyjne,
- luki płynności w scenariuszach kryzysowych dla mBanku, Grupy mBanku oraz istotnych z punktu widzenia ryzyka płynności spółek zależnych wraz z wykorzystaniem limitów nałożonych na te miary,
- płynność śróddzienna,
- inne miary wewnętrzne ryzyka płynności.

W cyklu tygodniowym raportowane są:

- wskaźniki wczesnego ostrzegania (EWI).

W cyklu miesięcznym raportowane są:

- miary regulacyjne i wewnętrzne miary płynności dla członków Zarządu Banku i Komitetu Ryzyka Rynków Finansowych (KRF),
- miary regulacyjne, wewnętrzne miary płynności oraz prognozy miar płynności uwzględniające prognozy rozwoju biznesu dla Komitetu ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami Grupy mBanku (ALCO).

W cyklu kwartalnym raportowane są miary regulacyjne i wewnętrzne miary płynności dla Rady Nadzorczej Banku.

Dla potrzeb bieżącego monitorowania płynności Bank kalkuluje wartości urealnionej, skumulowanej luki niedopasowania przepływów pieniężnych. Luka urealniona jest kalkulowana na bazie przepływów kontraktowych (Nota 3.10.1). Urealniane są przede wszystkim przepływy w portfelu depozytów klientów niebankowych, w portfelu kredytów w rachunkach bieżących oraz przepływy portfela kredytów terminowych. Przy kalkulacji miar płynności Bank bierze pod uwagę potencjalne możliwości uzyskania środków finansowych z tytułu upłynnienia bądź zastawienia papierów wartościowych należących do Rezerw Płynności Banku.

W metodyce LAB miara LAB Base Case jest podstawową miarą zarządczą i na jej podstawie limitowane są luki płynności w poszczególnych walutach obcych. Funkcję tę w metodyce ANL pełniła miara ANL Bank Stress.

Wartość urealnionej, przedziałowej i skumulowanej luki niedopasowania przepływów pieniężnych (w mln zł)				
Przedział czasowy	luka ANL Bank Stress - 05.12.2017		luka ANL Bank Stress - 31.12.2016	
	przedziałowa	skumulowana	przedziałowa	skumulowana
do 1 dnia roboczego	6 264	6 264	8 024	8 024
do 3 dni roboczych	6 592	12 856	7 421	15 445
do 7 dni kalendarzowych	(451)	12 405	380	15 825
do 15 dni kalendarzowych	(1 083)	11 322	(838)	14 987
do 1 miesiąca	1 236	12 558	2 605	17 592
do 2 miesięcy	(408)	12 150	1 003	18 595
do 3 miesięcy	388	12 538	(993)	17 602
do 4 miesięcy	61	12 599	139	17 741
do 5 miesięcy	153	12 752	133	17 874
do 6 miesięcy	244	12 996	88	17 962
do 7 miesięcy	384	13 380	197	18 159
do 8 miesięcy	(45)	13 335	181	18 340
do 9 miesięcy	(379)	12 956	118	18 458
do 10 miesięcy	(1 338)	11 618	(797)	17 661
do 11 miesięcy	250	11 868	182	17 843
do 12 miesięcy	110	11 978	(1 998)	15 845

Wartość urealnionej, przedziałowej i skumulowanej luki niedopasowania przepływów pieniężnych (w mln zł)		
Przedział czasowy	luka LAB Base Case - 31.12.2017	
	przedziałowa	skumulowana
do 1 dnia roboczego	19 464	19 464
do 3 dni roboczych	519	19 983
do 7 dni kalendarzowych	(2 311)	17 672
do 15 dni kalendarzowych	(154)	17 518
do 1 miesiąca	1 799	19 317
do 2 miesięcy	(2 167)	17 150
do 3 miesięcy	(761)	16 389
do 4 miesięcy	(620)	15 769
do 5 miesięcy	(227)	15 542
do 6 miesięcy	(428)	15 114
do 7 miesięcy	230	15 344
do 8 miesięcy	(429)	14 915
do 9 miesięcy	(1 136)	13 779
do 10 miesięcy	(1 577)	12 202
do 11 miesięcy	(437)	11 765
do 12 miesięcy	(361)	11 404

Powyższe wartości należy interpretować jako nadwyżki/niedobory płynności w wymienionych przedziałach czasowych. Ze względu na większą dynamikę rozwoju działalności kredytowej (4,9 mld zł, w przeliczeniu po kursie z dnia 31 grudnia 2017 roku), która przewyższała dynamikę wzrostu niebankowych depozytów terminowych i rachunków bieżących (1,8 mld zł, w przeliczeniu po kursie z dnia 31 grudnia 2017 roku) zanotowany został spadek poziomu płynności na koniec 2017 roku.

W roku 2017 miał miejsce spadek zadłużenia wobec głównego akcjonariusza, Commerzbanku AG wynikający ze spłaty 750 mln CHF kredytów. Jednocześnie w skumulowanej luce niedopasowania przepływów pieniężnych na koniec 2017 roku uwzględnione zostało zadłużenie wobec Commerzbanku AG, pozostające do spłaty w 2018 roku w kwocie równej 750 mln CHF.

Metodyka pomiaru luki płynności zawiera dodatkowy element, którego celem jest przygotowanie Banku na wypadek znacznych zmian kursów walutowych skutkujących negatywną wyceną transakcji CIRS i FX swap przekładającą się na powstanie potrzeb płynnościowych wynikających z konieczności uzupełniania zabezpieczenia wobec kontrahentów (wartość odpływu za koniec roku 2017 – 1 417 mln PLN).

Ponadto Bank oblicza kwotę dodatkowego wymogu depozytów zabezpieczających, wynikającego z zawartych umów z kontrahentami, które musiałyby dostarczyć kontrahentom w przypadku potencjalnego obniżenia ratingu kredytowego. Według stanu na 31 grudnia 2017 roku Bank nie musiałby wносить dodatkowego zabezpieczenia.

W 2017 roku płynność Banku kształtowała się na bezpiecznym poziomie, co było odzwierciedlone w kwocie nadwyżki środków płynnych nad zobowiązaniami krótkoterminowymi w terminach miar ANL/LAB oraz w poziomach miar regulacyjnych.

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2017 rok

(w tys. zł)

Niedopasowanie luk ANL/LAB w terminach do 1 miesiąca oraz do 1 roku w ciągu 2017 roku oraz wartości miar regulacyjnych M1-M4 oraz LCR przedstawia poniższa tabela:

Miara*	2017			
	31.12.2017	średnia	maksimum	minimum
ANL Base 1M**	14 947	17 188	22 210	13 373
ANL Base 1Y**	14 396	15 965	21 137	12 518
ANL Stress 1M**	12 529	14 602	19 471	10 992
ANL Stress 1Y**	11 978	13 380	18 398	10 138
ANL Market 1M**	9 702	13 230	18 278	8 064
ANL Combined 1M**	8 858	12 330	17 324	7 243
LAB Base Case 1M***	19 317	16 233	19 317	13 607
LAB Base Case 1Y***	11 404	11 331	12 426	10 134
LAB Bank Stress 1M***	13 057	11 240	13 133	9 512
LAB Market Stress 1M***	16 571	14 550	16 632	12 973
LAB Combined Stress 1M***	12 533	10 951	12 660	9 637
M1	12 867	12 881	17 995	9 658
M2	1,35	1,37	1,60	1,23
M3	4,52	4,71	4,93	4,29
M4	1,39	1,39	1,43	1,36
LCR	165%	178%	239%	142%

* Miary LAB, ANL oraz M1 są wyrażone w mln zł, podczas gdy M2, M3, M4 i LCR są miarami relatywnymi wyrażonymi w postaci ułamka dziesiętnego.

** Wartość na dzień 5 grudnia 2017 r. Średnie, maksima i minima są obliczone za okres do dnia 5 grudnia 2017 r.

*** Średnie, maksima i minima są obliczone za okres począwszy od dnia 6 grudnia 2017 r.

Nadzorcze miary płynności krótkoterminowej (M1, M2) w 2017 roku kształtowały się na bezpiecznym poziomie z minimalną wartością 9,7 mld PLN (M1) powyżej limitu wynoszącego 0. Miary pokrycia długoterminowego (M3, M4) odznaczały się wysoką stabilnością na bezpiecznym poziomie, powyżej minimum określonego przez regulatora równego 1. W szczególności M3 oscylowało w zakresie od 4,29 do 4,93 w 2017 roku, podczas gdy M4 w zakresie od 1,36 do 1,43. Miara LCR pozostawała na bezpiecznym poziomie, znacznie przekraczającym 100%.

Źródła finansowania

Założenia strategiczne dotyczące dywersyfikacji źródeł finansowania i rentownej struktury bilansu odzwierciedlone są w planie finansowym Grupy mBanku za pomocą wybranych mierników, między innymi wskaźnika L/D (Loans to Deposits). Mierzy on określoną relację kredytów do depozytów w celu utrzymania stabilnej struktury bilansu. W ciągu roku 2017 wartość wskaźnika L/D uległa nieznaczącej zmianie z poziomu 73,1% do poziomu 73,9% dla Banku oraz zmianie z poziomu 89,4% do poziomu 92,3% dla Grupy. Bank buduje stabilną bazę depozytową poprzez oferowanie klientom produktów depozytowych, inwestycyjnych oraz programów regularnego i celowego oszczędzania jak również w ramach depozytów operacyjnych spółek zależnych. Środki pozyskiwane od klientów Banku stanowią główne źródło finansowania działalności obok portfela długoterminowych pożyczek od banków (powyżej 1 roku), w tym głównie od Commerzbanku (Nota 29). Wspomniane pożyczki, łącznie z pożyczkami podporządkowanymi (Nota 32) stanowią źródło finansowania portfela kredytów hipotecznych w CHF. W związku z zawieszeniem sprzedaży kredytów hipotecznych w CHF następuje sukcesywne zmniejszanie się należności Banku w tej walucie wynikające ze stopniowego spłacania się portfela. Środki uzyskane ze spłaty wspomnianych kredytów są wykorzystywane do pomniejszenia zadłużenia Banku w CHF w stosunku do głównego akcjonariusza. W roku 2017 zadłużenie wobec Commerzbanku AG zostało zredukowane o 750 mln CHF - spłata kredytów.

Ponadto do finansowania się (w tym w walutach obcych) Bank wykorzystuje średnioterminowe i długoterminowe instrumenty, w tym finansowanie w postaci linii kredytowych zarówno w ramach Grupy Commerzbanku, jak i na rynku międzynarodowym (kredyty z EBI – równowartość 4,1 mld PLN pozostająca do spłaty na koniec 2017 roku) oraz transakcje FX swap i CIRS. W 2017 roku Bank zanotował wzrost zobowiązań netto z tytułu transakcji FX swap i CIRS w CHF.

W ramach Grupy poza mBankiem z finansowania zewnętrznego korzystają mBank Hipoteczny za pośrednictwem emisji listów zastawnych oraz krótkoterminowych papierów dłużnych i mLeasing za pośrednictwem krótkoterminowych papierów dłużnych.

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2017 rok

(w tys. zł)

Przy podejmowaniu decyzji co do finansowania, mając na celu optymalne dostosowanie struktury terminowej źródeł finansowania do struktury długoterminowych aktywów, Grupa bierze pod uwagę poziomy nadzorczych miar płynności oraz wewnętrznie ustanowione limity płynności.

Grupa mBanku S.A.

Ryzyko płynności w Grupie mBanku generowane jest głównie przez pozycje mBanku. Niemniej jednak monitorowaniu podlega również poziom ryzyka płynności w spółkach Grupy mBanku, gdzie ryzyko płynności zostało uznane za istotne. W spółkach generujących największe ryzyko płynności (mHipoteczny i mLeasing) Bank monitoruje poziom ryzyka płynności w trybie dziennym. Dane przekazywane przez powyższe spółki pozwalają na raportowanie kontraktowego niedopasowania przepływów pieniężnych jak również kalkulację urealnionej luki przepływów pieniężnych konstruowanej na bazie modelu ANL do dnia 05.12.2017 oraz modelu LAB od 06.12.2017 i opartej o założenia modelowania wybranych produktów zgodnie z profilami ryzyka, możliwościami finansowania i specyfiką produktów danej spółki. Kształtowanie się poziomów urealnionej, skumulowanej luki niedopasowania przepływów pieniężnych dla Grupy mBanku przedstawione zostały w poniższej tabeli:

Wartość urealnionej, przedziałowej i skumulowanej luki niedopasowania przepływów pieniężnych (w mln zł)				
Przedział czasowy	luka ANL Bank Stress - 05.12.2017		luka ANL Bank Stress - 31.12.2016	
	przedziałowa	skumulowana	przedziałowa	skumulowana
do 1 dnia roboczego	8 728	8 728	8 968	8 968
do 3 dni roboczych	6 802	15 530	8 224	17 192
do 7 dni kalendarzowych	(453)	15 077	324	17 516
do 15 dni kalendarzowych	(1 313)	13 764	(901)	16 615
do 1 miesiąca	1 078	14 842	2 551	19 166
do 2 miesięcy	(869)	13 973	1 022	20 188
do 3 miesięcy	198	14 171	(1 181)	19 007
do 4 miesięcy	76	14 247	33	19 040
do 5 miesięcy	159	14 406	193	19 233
do 6 miesięcy	238	14 644	41	19 274
do 7 miesięcy	445	15 089	243	19 517
do 8 miesięcy	5	15 094	226	19 743
do 9 miesięcy	(424)	14 670	135	19 878
do 10 miesięcy	(1 333)	13 337	(845)	19 033
do 11 miesięcy	318	13 655	230	19 263
do 12 miesięcy	152	13 807	(2 093)	17 170

Wartość urealnionej, przedziałowej i skumulowanej luki niedopasowania przepływów pieniężnych (w mln zł)		
Przedział czasowy	luka LAB Base Case - 31.12.2017	
	przedziałowa	skumulowana
do 1 dnia roboczego	21 132	21 132
do 3 dni roboczych	809	21 941
do 7 dni kalendarzowych	(2 247)	19 694
do 15 dni kalendarzowych	(456)	19 238
do 1 miesiąca	1 696	20 934
do 2 miesięcy	(1 835)	19 099
do 3 miesięcy	(755)	18 344
do 4 miesięcy	(353)	17 991
do 5 miesięcy	(335)	17 656
do 6 miesięcy	61	17 717
do 7 miesięcy	400	18 117
do 8 miesięcy	(181)	17 936
do 9 miesięcy	(981)	16 955
do 10 miesięcy	(1 398)	15 557
do 11 miesięcy	(42)	15 515
do 12 miesięcy	(178)	15 337

Niedopasowanie luk ANL/LAB w terminach do 1 miesiąca oraz do 1 roku w ciągu 2017 roku oraz wartości miary regulacyjnej LCR na poziomie Grupy przedstawia poniższa tabela:

Miara*	2017			
	31.12.2017	średnia	maksimum	minimum
ANL Stress 1M**	14 699	16 351	21 169	12 947
ANL Stress 1Y**	13 807	14 712	19 690	11 538
LAB Base Case 1M***	20 934	17 791	20 934	15 617
LAB Base Case 1Y***	15 337	14 716	16 666	10 039
LAB Bank Stress 1M***	14 674	12 847	14 853	10 879
LAB Market Stress 1M***	18 188	15 923	18 352	13 783
LAB Combined Stress 1M***	14 150	12 325	14 380	10 475
LCR Grupa	191%	190%	244%	161%

* Miary LAB, ANL są wyrażone w mln zł.

** Wartość na dzień 5 grudnia 2017r. Średnie, maksima i minima są obliczone za okres do dnia 5 grudnia 2017 r.

*** Średnie, maksima i minima są obliczone za okres począwszy od dnia 6 grudnia 2017 r.

Dla pozostałych spółek z uwagi na mniejsze sumy bilansowe i prostsze produkty bilansowe wypracowany został sposób monitoringu w oparciu o dwa kryteria: wielkość sumy bilansowej i, w przypadku gdy spółka jest objęta kalkulacją miary LCR dla Grupy zgodnie z Rozporządzeniem Delegowanym Komisji (UE) 2015/61 z dnia 10 października 2014 roku, jej udział w wypływach ogółem. W przypadku przekroczenia nałożonych wartości progowych, podejmowana jest decyzja o ewentualnym włączeniu spółki do systemu pomiaru ryzyka płynności.

3.10.1 Przepływy środków pieniężnych z transakcji na niepochodnych instrumentach finansowych

Poniższa tabela zawiera wartości przepływów środków pieniężnych wymaganych do zapłacenia przez Grupę, wynikających z zobowiązań finansowych. Przepływy zaprezentowano na datę bilansową w podziale według pozostałego umownego terminu wymagalności. Kwoty denominowane w walutach obcych zostały przeliczone na złote według średniego kursu NBP z dnia bilansowego. Kwoty ujawnione w analizie terminów wymagalności to umowne niezdykontowane przepływy środków pieniężnych.

Zobowiązania (według umownych terminów wymagalności) na dzień 31.12.2017 r.

	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania wobec banku centralnego	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania wobec innych banków	3 273 438	1 281 417	1 678 135	545 232	-	6 778 222
Zobowiązania wobec klientów	76 572 571	6 795 738	4 018 099	3 293 933	1 613 293	92 293 634
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	391 490	572 488	1 526 684	10 726 205	2 779 220	15 996 087
Zobowiązania podporządkowane	33 470	335	34 842	198 636	2 235 613	2 502 896
Pozostałe zobowiązania	1 673 239	6 924	292 787	-	-	1 972 950
Zobowiązania razem	81 944 208	8 656 902	7 550 547	14 764 006	6 628 126	119 543 789
Aktywa (według oczekiwanych terminów zapadalności)						
Aktywa razem	21 943 941	6 542 134	23 527 892	54 331 121	43 047 865	149 392 953
Luka płynności netto	(60 000 267)	(2 114 768)	15 977 345	39 567 115	36 419 739	29 849 164

Zobowiązania (według umownych terminów wymagalności) na dzień 31.12.2016 r.

	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania wobec banku centralnego	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania wobec innych banków	1 502 129	53 182	3 127 552	3 897 537	-	8 580 400
Zobowiązania wobec klientów	73 659 555	7 638 904	5 898 982	10 367 203	2 400 626	99 965 270
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	25 742	20 346	584 774	11 228 472	1 589 222	13 448 556
Zobowiązania podporządkowane	34 420	1 649 178	34 768	198 036	2 422 238	4 338 640
Pozostałe zobowiązania	1 331 257	31 009	184 222	9 164	3 504	1 559 156
Zobowiązania razem	76 553 103	9 392 619	9 830 298	25 700 412	6 415 590	127 892 022
Aktywa (według oczekiwanych terminów zapadalności)						
Aktywa razem	22 413 252	6 044 273	20 650 467	66 515 360	46 865 870	162 489 222
Luka płynności netto	(54 139 851)	(3 348 346)	10 820 169	40 814 948	40 450 280	34 597 200

Aktywa, zapewniające realizację wszystkich zobowiązań oraz zobowiązań do udzielenia kredytów, obejmują gotówkę, środki pieniężne w banku centralnym, środki w drodze oraz obligacje skarbowe i inne uznane obligacje, należności od banków, kredyty i pożyczki udzielone klientom.

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2017 rok

(w tys. zł)

W normalnej działalności część z kredytów udzielonych klientom, których umowy termin spłaty przypadają w ciągu roku, zostanie przedłużona. Ponadto, część dłużnych papierów wartościowych została zastawiona jako zabezpieczenie zobowiązań. Grupa mogłaby zapewnić środki pieniężne na nieoczekiwane wypływy netto sprzedając papiery wartościowe oraz korzystając z innych źródeł finansowania, takich jak rynek papierów zabezpieczonych aktywami.

3.10.2. Przepływy środków pieniężnych z pochodnych instrumentów finansowychPochodne instrumenty finansowe rozliczane w kwotach netto

Do pochodnych instrumentów finansowych rozliczanych przez Grupę na bazie netto należą:

- pochodne transakcje futures,
- kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA),
- opcje,
- warranty,
- kontrakty swap na stopę procentową (IRS),
- kontrakty swap na stopę procentową w walucie obcej (CIRS),
- kontrakty forward na papiery wartościowe.

W poniższej tabeli przedstawiono zobowiązania finansowe Grupy z tytułu transakcji na powyższych instrumentach finansowych, dla których wycena na koniec 2017 roku jest ujemna, pogrupowane w odpowiednich pozostałych umownych terminach zapadalności na datę bilansową, prezentowane w wartości nominalnej (niezdyktowanej) poza pozycjami Inne do 1 miesiąca oraz pozycją Pochodne transakcje futures, które przedstawione zostały w wartościach bieżących (zdyskontowanych). Kwoty denominowane w walutach obcych zostały przeliczone na złote według średniego kursu NBP z dnia bilansowego.

31.12.2017

Pochodne instrumenty finansowe, które będą rozliczone na bazie netto	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA)	-	-	30	-	-	30
Kontrakty Overnight Index Swap (OIS)	171	936	119	-	-	1 226
Kontrakty swap na stopę procentową (IRS)	94 666	181 209	90 808	721 360	128 011	1 216 054
- Kontrakty IRS zabezpieczające	-	572	4 944	38 677	22 579	66 772
Kontrakty swap na stopę procentową w walucie obcej (CIRS)	2 510	(3 853)	(1 234)	(7 170)	-	(9 747)
Kontrakty Tom-next Index Swap (TOIS)	-	-	-	-	-	-
Opcje	1 613	2 605	4 291	14 790	(141)	23 158
Pochodne transakcje futures	-	(1)	-	-	-	(1)
Inne	1 130	2 668	2 967	17 498	-	24 263
Pochodne instrumenty finansowe, które będą rozliczone na bazie netto razem	100 090	183 564	96 981	746 478	127 870	1 254 983

31.12.2016

Pochodne instrumenty finansowe, które będą rozliczone na bazie netto	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA)	2 199	958	3 050	-	-	6 207
Kontrakty Overnight Index Swap (OIS)	1 174	798	168	-	-	2 140
Kontrakty swap na stopę procentową (IRS)	84 342	205 915	258 092	887 736	215 548	1 651 633
- Kontrakty IRS zabezpieczające	-	370	2 692	15 446	29 607	48 115
Kontrakty swap na stopę procentową w walucie obcej (CIRS)	22 017	(5 020)	(35 874)	(35 365)	1 331	(52 911)
Opcje	7 508	502	(5 854)	(4 070)	(120)	(2 034)
Pochodne transakcje futures	-	(1)	-	-	-	(1)
Inne	2 477	6 844	12 605	850	-	22 776
Pochodne instrumenty finansowe, które będą rozliczone na bazie netto razem	119 717	209 996	232 187	849 151	216 759	1 627 810

Pochodne instrumenty finansowe rozliczane w kwotach brutto

Do pochodnych instrumentów finansowych rozliczanych przez Grupę na bazie brutto należą pochodne walutowe instrumenty finansowe: walutowe kontrakty forward oraz walutowe kontrakty swap.

W poniższej tabeli przedstawiono zobowiązania/należności z tytułu instrumentów pochodnych Grupy, które będą rozliczone na bazie brutto, pogrupowane w odpowiednich pozostałych umownych terminach zapadalności na datę bilansową. Kwoty denominowane w walutach obcych zostały przeliczone na złote według średniego kursu NBP z dnia bilansowego.

Grupa mBanku S.A.

Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2017 rok

(w tys. zł)

31.12.2017

Pochodne instrumenty finansowe, które będą rozliczone na bazie brutto	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Pochodne instrumenty walutowe:						
- wypływy	19 322 812	5 798 526	3 991 301	1 018 469	-	30 131 108
- wpływy	19 304 085	5 762 251	3 978 499	957 840	-	30 002 675

31.12.2016

Pochodne instrumenty finansowe, które będą rozliczone na bazie brutto	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Pochodne instrumenty walutowe:						
- wypływy	18 477 230	5 981 653	6 121 559	932 698	-	31 513 140
- wpływy	18 552 994	6 003 320	6 115 410	915 710	-	31 587 434

Kwoty ujawnione w tabeli to niezdykontowane umowne wypływy/wpływy pieniężne.

Wartości zaprezentowane w powyższej tabeli to nominalne kwoty przepływów pozostające do rozliczenia z tytułu pochodnych walutowych instrumentów finansowych, podczas gdy w Nocie 20 zostały zaprezentowane wartości nominalne wszystkich umownie otwartych transakcji pochodnych.

Szczegółowe informacje dotyczące ryzyka płynności pozycji pozabilansowych przedstawiono w Nocie 38.

3.11. Ryzyko operacyjne

Przez ryzyko operacyjne mBank rozumie możliwość poniesienia straty wynikającą z nieadekwatnych lub wadliwych wewnętrznych procesów, systemów, błędów lub działań podjętych przez pracownika Banku oraz ze zdarzeń zewnętrznych. Zgodnie z Katalogiem Ryzyka Grupy mBanku, ryzyko operacyjne obejmuje w szczególności następujące podkategorie:

- ryzyko prawne,
- ryzyko IT,
- ryzyko cyberzagrożeń,
- ryzyko braku zgodności,
- ryzyko prowadzenia działalności („conduct risk”),
- ryzyko oszustw zewnętrznych,
- ryzyko outsourcingu.

Ryzyko operacyjne nie obejmuje ryzyka reputacji, jednakże materializacja ryzyka operacyjnego może powodować wzrost ryzyka reputacji.

Organizacja zarządzania ryzykiem

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym realizowane jest w mBanku oraz na poziomie skonsolidowanym w Grupie mBanku.

Departament Zarządzania Zintegrowanym Ryzykiem i Kapitałem (DKR) odpowiada za pomiar, kontrolę i monitorowanie poziomu ryzyka operacyjnego w Banku i Grupie mBanku.

W ramach sprawowania kontroli ryzyka operacyjnego DKR blisko współpracuje z innymi jednostkami i projektami realizowanymi w Banku i odnoszącymi się do ryzyka operacyjnego, w szczególności z Departamentem Compliance, Departamentem Prawnym, Departamentem Audytu Wewnętrznego oraz Departamentem Bezpieczeństwa. Wyniki kontroli i monitorowania ryzyka operacyjnego są raportowane do Komisji ds. Ryzyka Rady Nadzorczej, Zarządu Banku, komitetów Forum Biznesu i Ryzyka Grupy mBanku oraz Wiceprezesa Zarządu ds. Zarządzania Ryzykiem.

Organizując proces zarządzania ryzykiem operacyjnym Bank bierze pod uwagę wymogi regulacyjne, które stanowią punkt wyjścia dla przygotowania ram systemu kontroli i zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku i Grupie.

Generalną zasadą zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku jest jego minimalizacja – ograniczenie przyczyn występowania zdarzeń operacyjnych, zmniejszanie prawdopodobieństwa ich wystąpienia oraz dotkliwości potencjalnych skutków. Przy podejmowaniu decyzji o akceptowalnym poziomie ryzyka operacyjnego rozważana jest analiza: koszty vs. korzyści.

Narzędzia i miary

Na kontrolę i zarządzanie ryzykiem operacyjnym składa się zbiór działań mających na celu identyfikację, monitorowanie, pomiar, ocenę, raportowanie, a także redukcję, unikanie, transfer lub akceptację ryzyka

operacyjnego, na które Bank jest narażony w poszczególnych obszarach działalności. Podstawą są metody oraz narzędzia ilościowe i jakościowe, służące kontroli ryzyka operacyjnego. Narzędzia stosowane przez Bank zmierzają do ukierunkowanego na przyczynę zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz koncentrują się na podejściu oddolnym w celu identyfikacji ryzyka (bottom-up approach).

Celem narzędzi jakościowych jest ustanowienie w ramach Banku i Grupy mBanku spójnej oceny jakościowej czynników środowiska wewnętrznego i zewnętrznego mających wpływ na proces zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Podstawowym narzędziem jakościowym jest Samoocena Efektywności Zarządzania Ryzykiem, która pozwala na identyfikację i ocenę najważniejszych ryzyk operacyjnych i mechanizmów kontrolnych w Grupie, a następnie opracowanie i wdrożenie niezbędnych planów działań naprawczych.

Ponadto w celu kontroli ryzyka operacyjnego Bank prowadzi rejestr zdarzeń i strat operacyjnych Grupy, zbiera i monitoruje kluczowe wskaźniki ryzyka, a także tworzy i analizuje scenariusze ryzyka operacyjnego w celu identyfikacji zdarzeń, które potencjalnie mogą spowodować bardzo duże straty o charakterze operacyjnym. Jednocześnie utrzymywana jest komunikacja z wszystkimi obszarami działania Banku (zarówno obszarami biznesowymi, jak również wsparcia) w celu monitorowania i podejmowania działań zapobiegawczych w momencie zasygnalizowania ryzyka krytycznych zdarzeń w jakimkolwiek obszarze działania.

Straty operacyjne

Zdecydowana większość strat operacyjnych Grupy dotyczy następujących linii biznesowych (wyodrębnionych zgodnie z Rozporządzeniem CRR): bankowość komercyjna i bankowość detaliczna.

W podziale strat na kategorie ryzyka, największe straty Grupa ponosi z tytułu trzech kategorii ryzyka operacyjnego: (i) przestępstw popełnionych przez osoby z zewnątrz; (ii) realizacji, dostawy i zarządzania procesem oraz (iii) klientów, produktów i praktyk biznesowych.

Poniższa tabela przedstawia rozkład według strat rzeczywistych netto (po uwzględnieniu odzysków) poniesionych w 2017 roku przez Grupę mBanku wg kategorii ryzyka operacyjnego:

Kategorie zdarzeń operacyjnych	Rozkład	Wartość strat do wartości zysku brutto
Przestępstwa popełnione przez osoby z zewnątrz	58,1%	0,53%
Klienci, produkty i praktyki biznesowe	24,5%	0,22%
Realizacja, dostawa i zarządzanie procesem	14,1%	0,13%
Pozostałe	3,3%	0,03%
Łącznie	100,0%	0,91%

Poziom strat z tytułu ryzyka operacyjnego jest na bieżąco monitorowany i regularnie raportowany do kierownictwa oraz Rady Nadzorczej. Monitorowanie odbywa się na poziomie pojedynczych transakcji oraz na poziomie wielkości sumy strat. W przypadku pojedynczych zdarzeń operacyjnych z wysoką stratą lub sumy strat przekraczającej ustalone progi wymagane jest przeprowadzenie analizy przyczyn i opracowanie planów naprawczych, które ograniczą wystąpienie podobnych strat w przyszłości.

3.11.1 Ryzyko braku zgodności

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności w mBanku jest realizowane w szczególności zgodnie z postanowieniami Polityki zgodności w mBanku S.A., stanowiącej zbiór wytycznych postępowania i zasad organizacyjnych, które Bank realizuje spełniając wymogi polskiego prawa oraz uwzględniając zasady compliance właściwe w Grupie Commerzbanku, z zastrzeżeniem polskich wymogów prawnych. Polityka określa także podstawowe zasady działania pracowników Banku oraz główne procesy identyfikujące ryzyko braku zgodności i umożliwiające zarządzanie tym ryzykiem na wszystkich szczeblach organizacji Banku.

Przez ryzyko braku zgodności należy rozumieć skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania. Celem zarządzania ryzykiem braku zgodności jest minimalizowanie ryzyka związanego z nieprzestrzeganiem i niedostosowaniem działalności Banku do przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania. Przez niedostosowanie działalności Banku do przepisów, o których mowa powyżej, należy rozumieć niedostosowanie regulacji wewnętrznych do przepisów prawa i standardów postępowania przyjętych przez Bank, w tym niewykonywanie zaleceń i rekomendacji Komisji Nadzoru Finansowego oraz innych organów nadzoru realizujących swoje zadania wobec instytucji finansowych.

Zapewnienie zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami prawa krajowego i międzynarodowego oraz ze standardami postępowania przyjętymi przez Bank, a także przestrzeganie regulacji wewnętrznych

przez pracowników Banku ma na celu zniwelowanie ryzyka braku zgodności oraz zminimalizowanie możliwości jego wystąpienia bądź eliminację ryzyka: prawnego, reputacyjnego, nałożenia sankcji i powstania strat finansowych oraz ryzyka wynikającego z rozbieżności przy interpretacji przepisów prawa.

Za realizację procesu zarządzania ryzykiem braku zgodności są odpowiedzialni wszyscy pracownicy Banku, stosownie do wykonywanego przez nich zakresu obowiązków oraz nadanych im uprawnień.

Za koordynację i nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem braku zgodności jest odpowiedzialny Departament Compliance. Do zadań Departamentu Compliance należy w szczególności:

- opracowywanie i wdrażanie w Banku wytycznych, zasad oraz standardów działania z obszaru compliance, w tym standardów obowiązujących w Grupie Commerzbanku AG, z uwzględnieniem zastrzeżeń polskich wymogów prawnych,
- sprawowanie nadzoru nad realizowanymi przez jednostki organizacyjne Banku zadaniami z obszaru compliance, w tym doradztwo i instruktaż merytoryczny, jak również przeprowadzanie kontroli w zakresie realizowanych przez jednostki zadań,
- sprawowanie nadzoru, w tym doradztwo i instruktaż merytoryczny, nad wdrażaniem przez właściwe służby compliance w oddziałach zagranicznych Banku i spółkach Grupy mBanku, wspólnych standardów postępowania Grupy mBanku w obszarze compliance,
- identyfikowanie ryzyk w obszarze compliance,
- wprowadzanie polityk i procedur kontroli z zakresu działania Departamentu Compliance, które zapewnią minimalizację ryzyk,
- dostosowanie Polityki zgodności w mBanku S.A. oraz regulacji wewnętrznych, których właścicielem jest Departament Compliance, do zmieniającego się otoczenia prawnego oraz standardów postępowania,
- budowanie kultury compliance w szczególności poprzez przygotowywanie materiałów merytorycznych oraz organizowanie i prowadzenie szkoleń dla pracowników Banku z zagadnień dotyczących procesów compliance,
- utrzymywanie systematycznych kontaktów z jednostką odpowiedzialną za obszar compliance w Grupie Commerzbanku AG w celu uzgadniania implementacji wspólnych standardów.

Nadzór nad wprowadzaniem przez podmioty z Grupy mBanku jednolitych zasad z obszaru compliance jest realizowany w szczególności na podstawie zawartych umów i porozumień dodatkowych z podmiotami zależnymi, określającymi między innymi obowiązki sprawozdawcze podmiotów zależnych z obszaru compliance oraz zasady przeprowadzania wizyt nadzorczych w tych podmiotach, wykonywanych przez uprawnione jednostki organizacyjne Banku.

Dyrektor i pracownicy Departamentu Compliance nie realizują żadnych procesów w Banku, które następnie podlegają kontroli Departamentu Compliance, nie są zaangażowani w działalność, która mogłaby rodzić konflikt interesów z ich obowiązkami w ramach Departamentu Compliance. W szczególności sprawowane przez nich funkcje konsultacyjne w zakresie realizacji zadań z obszaru compliance w stosunku do jednostek organizacyjnych nie mogą być łączone z jakimikolwiek innymi konsultacjami dla tych jednostek.

3.12. Ryzyko biznesowe

Ryzyko biznesowe oznacza ryzyko strat z tytułu odchylenia rzeczywistego wyniku operacyjnego Grupy mBanku od planowanego poziomu. Kalkulacja odchylenia wartości rzeczywistych od planowanych jest rozłączna dla części przychodowej i kosztowej. Ryzyko biznesowe obejmuje w szczególności ryzyko strategiczne, związane z możliwością wystąpienia negatywnych konsekwencji finansowych spowodowanych podjęciem błędnych lub niekorzystnych decyzji lub też wadliwą ich realizacją. Zakłada się przy tym, że skutki realizowanych decyzji strategicznych są odzwierciedlone w odchyleniach wyniku operacyjnego od poziomu planowanego w horyzoncie rocznym.

Ryzyko biznesowe jest uwzględniane w procesie kalkulacji kapitału ekonomicznego mBanku i Grupy mBanku.

Departament Controllingu i Informacji Zarządczej jest odpowiedzialny za opracowywanie metodologii i dokonywanie pomiaru kapitału ekonomicznego na ryzyko biznesowe oraz przygotowywanie informacji na temat zmian jego poziomu, a także za przeprowadzanie testów warunków skrajnych dla ryzyka biznesowego.

W celu efektywnego zarządzania i ograniczania ryzyka biznesowego podejmowane są następujące działania:

- koordynacja procesu planistycznego przez Departament Controllingu i Informacji Zarządczej obejmująca weryfikację zaplanowanych danych,
- regularna analiza przyczyn obserwowanych odchyłeń bieżących wyników finansowych jednostek organizacyjnych Grupy mBanku od poziomu zaplanowanego,
- wyniki analizy przytoczonej w powyższym punkcie są dołączane w formie komentarzy do wyników finansowych Grupy mBanku dostarczanych do Zarządu Banku,
- okresowa weryfikacja przyjętej strategii,
- regularna analiza działań konkurencji.

3.13. Ryzyko modeli

Ryzyko modeli jest rozumiane jako ryzyko negatywnych konsekwencji związanych z decyzjami podejmowanymi na podstawie danych wyjściowych modeli, które zostały nieprawidłowo zbudowane bądź są niewłaściwie administrowane. Ryzyko modeli może skutkować stratami finansowymi lub utraconymi potencjalnymi zyskami, błędnymi decyzjami biznesowymi lub strategicznymi, bądź też niekorzystnie zaważyć na renomie Banku.

W ryzyku modeli można wyodrębnić w szczególności następujące specyficzne podkategorie:

- **Ryzyko danych** obejmujące: dostępność, jakość, pozyskiwanie, przetwarzanie, agregowanie, składowanie, zapewnienie właściwej długości szeregów czasowych, zasilanie modelu danymi.
- **Ryzyko założeń** stanowiących o: logice, funkcjonalności w połączeniu z określonymi celami do osiągnięcia, odpowiedniości względem warunków rzeczywistych oraz wykorzystywanych metod/narzędzi/technik, uwzględnieniu czynników wpływających na proces modelowania, zależności między złożonością a odpornością na efekt przeuczenia, integracji uproszczeń z charakterystyką modelowanego zjawiska, wkładzie eksperckim, wykorzystaniu elementów nieobserwowalnych, stabilności oszacowań wraz z właściwym uwzględnieniem błędów oszacowań.
- **Ryzyko administrowania** związane z: jakością dokumentacji oraz regulacji dotyczących procesu zarządzania modelem oraz jego ryzykiem, implementacją, wykorzystaniem modelu, informacjami związanymi z jakością działania modelu oraz procesem ich komunikacji, zarządzaniem zmianami, przełamywaniem wyników modelu.
- **Ryzyko immanentne** nierozzerwalnie związane z ograniczeniami w modelowaniu danego zjawiska – dążąc do osiągnięcia danej efektywności działania modelu należy zbadać podatność danego zjawiska na modelowanie.
- **Ryzyko współzależności** – w przypadku szacowania zagregowanego poziomu ryzyka, wynikające z bazowania na tych samych źródłach, technikach konstrukcji, założeniach, metodach testowania oraz wykorzystywania jako wsadowe części innych modeli, przy założeniu, że modele wsadowe są co najmniej średnio istotne.

Zarządzanie ryzykiem modeli jest koordynowane przez Wydział Walidacji, który w szczególności realizuje następujące zadania:

- buduje i rozwija polityki oraz organizuje proces zarządzania modelami ryzyka,
- organizuje i monitoruje proces oceny ryzyka modeli w jednostkach organizacyjnych Banku i spółkach Grupy mBanku, odpowiedzialnych za budowę modelu oraz zapewnia spójność oceny ryzyka modeli w ramach Grupy.

Ryzyko modeli jest zarządzane w mBanku w sposób systemowy poprzez odpowiednie regulacje wewnętrzne dotyczące procesu zarządzania modelami i ich ryzykiem, w szczególności monitorowania i walidacji modeli.

Polityka Zarządzania Modelami określa uczestników oraz ramowe zasady procesu zarządzania modelami, obejmujące zagadnienia dotyczące budowy modeli w Grupie mBanku, ich zatwierdzania, wdrażania, weryfikacji/walidacji, monitorowania, dokonywania zmian i związanego z tym procesu raportowania. Definiuje ona również zasady klasyfikacji istotności modeli oraz pomiaru i monitoringu ryzyka modeli, zgodnych z wymogami Rekomendacji W KNF.

Istotną rolę w procesie zarządzania modelami i ich ryzykiem odgrywa Komitet Ryzyka Modeli, którego funkcje zostały szczegółowo omówione w Nocie 3.3.1. Rekomenduje on między innymi poziom tolerancji na ryzyko modeli, który jest następnie zatwierdzany przez Zarząd oraz Radę Nadzorczą Banku.

3.14. Ryzyko reputacji

W konkurencyjnym otoczeniu reputacja nabiera coraz większego znaczenia. Od banku, jako instytucji zaufania publicznego, oczekuje się nie tylko rentowności i zwrotu na kapitale, ale również działania w sposób etyczny, ekologiczny i odpowiedzialny społecznie.

Celem zarządzania ryzykiem reputacji, definiowanym jako ryzyko wynikające z negatywnego postrzegania mBanku lub jego spółek zależnych przez interesariuszy, jest identyfikacja, ocena i ograniczanie ryzyka reputacji w ramach szczególnych procesów, aby chronić i wzmacniać dobre imię mBanku i Grupy mBanku.

Wszystkie jednostki organizacyjne banku, oddziały zagraniczne oraz spółki zależne są bezpośrednio odpowiedzialne za ryzyko reputacji wynikające z ich działalności operacyjnej. Kluczową rolę w procesie zarządzania ryzykiem reputacji pełni Departament Komunikacji i Strategii Marketingowej, który odpowiada za kształtowanie wizerunku i marki Banku oraz Grupy mBanku.

Departament Komunikacji i Strategii Marketingowej jest odpowiedzialny za:

- tworzenie strategii komunikacji zewnętrznej Banku oraz Grupy mBanku i jej realizację;
- planowanie i realizację działań marketingowych dla linii biznesowych Banku, z wyłączeniem bankowości detalicznej (gdzie odpowiedzialność ponosi Departament Marketingu Bankowości Detalicznej);
- monitorowanie działań związanych z wizerunkiem, reputacją i rozpoznawalnością Banku;
- zarządzanie w sytuacjach kryzysowych, które niosą ze sobą ryzyko reputacji dla całego Banku i Grupy.

Ponadto istotne role w procesie zarządzania ryzykiem reputacji odgrywają inne jednostki organizacyjne Banku, m.in. Departament Compliance oraz Departament Zarządzania Zintegrowanym Ryzykiem i Kapitałem, który jest odpowiedzialny za: rozwój strategii zarządzania ryzykiem reputacji we współpracy z innymi jednostkami organizacyjnymi oraz nadzór nad procesem Samooceny Efektywności Zarządzania Ryzykiem, uwzględniającym również aspekty ryzyka reputacji.

W celu monitorowania i zarządzania ryzykiem reputacji mBank wykorzystuje takie narzędzia jak:

- wartości mBanku (zorientowanie na klienta, prostota, profesjonalizm, zaangażowanie i myślenie zorientowane na przyszłość), które są kodem Banku podczas budowania relacji biznesowych zarówno w ramach Grupy, jak i poza nią,
- badanie kultury zaangażowania – postrzeganie Banku przez pracowników,
- Społeczna Odpowiedzialność Biznesu – podejmowanie odpowiedzialnych działań na rzecz klientów, pracowników, środowiska naturalnego i społeczności lokalnych (w tym wolontariat pracowniczy) oraz udział w projektach Fundacji mBanku,
- monitoring publikacji prasowych, komentarzy w internecie i mediach społecznościowych,
- analiza satysfakcji klientów bankowości detalicznej i korporacyjnej,
- proces wdrażania nowych produktów, gdzie ryzyko reputacji jest jednym z aspektów analizowanych podczas procesu implementacji nowych produktów,
- analiza reklamacji klientów.

Strategia Zarządzania Ryzykiem Reputacji Grupy mBanku określa zasady i poszczególne elementy procesu zarządzania ryzykiem reputacji i podkreśla w szczególności takie aspekty jak: profil ryzyka reputacji oraz organizację i metody zarządzania tym ryzykiem.

3.15. Ryzyko kapitałowe

Zarządzanie ryzykiem kapitałowym realizowane jest w mBanku oraz na poziomie skonsolidowanym w Grupie mBanku.

Departament Controllingu i Informacji Zarządczej odpowiada za:

- opracowywanie Polityki zarządzania kapitałem Grupy mBanku;
- dokonywanie pomiaru efektywności wykorzystania kapitału oraz monitorowanie wskaźników zwrotu na kapitale, jak również aktualizowanie metodyki w tym zakresie;
- prognozowanie i planowanie funduszy własnych dla Banku oraz Grupy mBanku.

Departament Zarządzania Zintegrowanym Ryzykiem i Kapitałem odpowiada za:

- monitorowanie adekwatności kapitałowej i zdolności Grupy mBanku do absorpcji ryzyka oraz profilu ryzyka Grupy;
- organizację procesu planowania, prognozowania i monitorowania regulacyjnego i wewnętrznego kapitału na ryzyko;
- rozwój koncepcji oceny zdolności Grupy mBanku do absorpcji ryzyka oraz opracowywanie metodyki limitowania regulacyjnego i wewnętrznego kapitału na ryzyko;
- przeprowadzanie analiz wrażliwości, testów warunków skrajnych oraz analiz wpływu nowych produktów i nowych metod kalkulacji na poziom adekwatności kapitałowej;
- przeprowadzanie monitoringu wymagań regulacyjnych dot. adekwatności kapitałowej, w tym w zakresie zastosowania metody AIRB w procesie kalkulacji wymogów kapitałowych,
- przygotowywanie raportów i informacji dla organów statutowych Banku oraz na potrzeby nadzoru skonsolidowanego w zakresie adekwatności kapitałowej, zdolności do absorpcji ryzyka oraz profilu ryzyka Banku oraz Grupy mBanku.

w Banku funkcjonuje proces zarządzania kapitałem w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem kapitałowym, rozumianym jako ryzyko wynikające z niezapewnienia kapitału, jak i braku możliwości osiągnięcia poziomu kapitału adekwatnego do ponoszonego przez bank ryzyka prowadzonej działalności, niezbędnego do pokrycia nieoczekiwanych strat oraz spełniającego wymogi nadzorcze umożliwiające dalsze samodzielne funkcjonowanie Banku,.

Zarządzanie kapitałem w Grupie mBanku jest zorganizowane jako proces obejmujący planowanie, zarządzanie i monitorowanie kapitału regulacyjnego oraz kapitału wewnętrznego. W ramach procesu zarządzania kapitałem prowadzony jest regularny monitoring adekwatności i efektywności kapitałowej w celu zapewnienia adekwatnego i optymalnego poziomu kapitału w Grupie mBanku. Wsparciem dla tego procesu są procedury związane z prowadzeniem analiz i testów warunków skrajnych, których celem jest przedstawienie dokładnego obrazu aktualnej pozycji kapitałowej oraz możliwych przyszłych zmian.

Zarządzanie kapitałem w Grupie mBanku jest procesem wieloszczeblowym, obejmującym wszystkie podmioty zależne i jednostki organizacyjne Banku, które swym działaniem wpływają na poziom wymogów w zakresie funduszy własnych oraz wartość kapitału wewnętrznego.

Proces zarządzania kapitałem w Grupie mBanku został udokumentowany. Głównym elementem tej dokumentacji jest Polityka zarządzania kapitałem, która jest bezpośrednio powiązana ze Strategią Grupy, Strategią Zarządzania Ryzykiem i ze Średniookresowym Planem Finansowym Grupy mBanku oraz z dokumentacją procesu ICAAP.

Podstawowym założeniem Polityki zarządzania kapitałem jest zapewnienie efektywnego planowania i wykorzystania bazy kapitałowej w ramach mBanku oraz Grupy mBanku, w tym poprzez określenie polityki dywidendowej Banku. Cel ten jest realizowany głównie poprzez stosowanie wytycznych dotyczących apetytu na ryzyko oraz opracowywanie wytycznych zapewniających odpowiednią wielkość kapitału na pokrycie ryzyka identyfikowanego w działalności biznesowej, a także definiowanie ram organizacyjnych dla funkcjonowania efektywnego systemu zarządzania kapitałem.

Polityka zarządzania kapitałem opiera się na dwóch głównych filarach:

- utrzymanie optymalnego poziomu i struktury funduszy własnych zapewniających utrzymanie współczynników kapitałowych na poziomie wyższym niż założone minimum (przy uwzględnieniu poziomu apetytu na ryzyko określonego przez Zarząd) przy jednoczesnym zabezpieczeniu pokrycia kapitałem wszystkich istotnych rodzajów ryzyka zidentyfikowanych w działalności Grupy mBanku;
- efektywne wykorzystanie bazy kapitałowej, gwarantujące osiągnięcie oczekiwanych stóp zwrotu, w tym zwrotu z kapitału regulacyjnego i zwrotu z kapitału skorygowanego o ryzyko.

Ponadto dokument porusza kwestie zarządzania kapitałowego w sytuacji niedoboru kapitału, w szczególności w przypadku aktywacji planu ochrony kapitału.

3.16. Ryzyko regulacyjne

Ryzyko regulacyjne jako ryzyko zmian w regulacjach prawnych lub wprowadzenia nowych regulacji dotyczących określonego obszaru działalności Grupy mających wpływ na obszar adekwatności kapitałowej lub płynności, jest w Grupie uwzględnione w ramach procesu zarządzania ryzykiem kapitałowym oraz płynności. W Grupie mBanku ryzyko regulacyjne ma odniesienie w szczególności do portfela walutowych kredytów mieszkaniowych.

3.17. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań

Wartość godziwa jest rozumiana jako cena, która byłaby otrzymana ze sprzedaży składnika aktywów, bądź zapłacona w celu przeniesienia zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach między uczestnikami rynku na dzień wyceny. Wycena wartości godziwej opiera się na założeniu, że transakcja sprzedaży składnika aktywów lub przeniesienia zobowiązania odbywa się:

- na głównym rynku dla danego składnika aktywów bądź zobowiązania,
- w przypadku braku głównego rynku, na najkorzystniejszym rynku dla danego składnika aktywów lub zobowiązania.

Zarówno główny jak i najbardziej korzystny rynek muszą być dostępne dla Grupy.

Zgodnie z praktykami rynkowymi Grupa wycenia instrumenty finansowe, w których utrzymuje otwarte pozycje, stosując ceny rynkowe (wycena do rynku) lub uznane w praktyce rynkowej modele wyceny (wycena z modelu) zasilane cenami lub parametrami rynkowymi, a w nielicznych przypadkach parametrami estymowanymi wewnątrznie przez Grupę. Wszystkie istotne otwarte pozycje w instrumentach pochodnych (walutowych i stopy procentowej) są wyceniane modelami rynkowymi, które są zasilane cenami lub parametrami obserwowalnymi przez rynek. Papiery komercyjne emitentów krajowych są wyceniane głównie z modelu (dyskontowanie przepływów finansowych), który oprócz rynkowej krzywej stóp procentowych używa spreadów kredytowych wyznaczonych wewnątrznie.

Grupa przyjęła założenie, że wartość godziwa zobowiązań finansowych krótkoterminowych (poniżej 1 roku) jest równa ich wartości bilansowej.

Ponadto Grupa przyjęła założenie, że szacunkowa wartość godziwa aktywów finansowych oraz zobowiązań finansowych powyżej 1 roku opiera się na zdyskontowanych przepływach pieniężnych przy zastosowaniu odpowiednich stóp procentowych.

W tabeli poniżej przedstawiono podsumowanie wartości bilansowych i godziwych dla każdej grupy aktywów i zobowiązań finansowych, które nie zostały wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy według ich wartości godziwej.

	31.12.2017		31.12.2016	
	Wartość księgową	Wartość godziwa	Wartość księgową	Wartość godziwa
Aktywa finansowe				
Należności od banków	1 707 722	1 711 015	3 082 855	3 082 719
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	84 475 844	84 604 855	81 763 277	82 530 102
Klienci indywidualni	46 567 862	47 109 640	47 434 490	48 426 113
należności bieżące	6 669 099	6 850 427	5 843 990	5 940 407
kredyty terminowe w tym:	39 898 763	40 259 213	41 590 500	42 485 706
- kredyty hipoteczne i mieszkaniowe	32 136 986	31 978 490	34 853 185	35 033 768
Klienci korporacyjni	36 605 346	36 181 447	32 872 882	32 622 886
należności bieżące	4 975 919	4 881 210	3 934 915	3 855 622
kredyty terminowe	29 502 709	29 172 938	27 210 974	27 039 979
- udzielone dużym klientom	5 019 030	4 903 200	5 008 394	4 954 084
- udzielone średnim i małym klientom	24 483 679	24 269 738	22 202 580	22 085 895
transakcje reverse repo /buy sell back	57 119	57 119	56 676	56 676
pozostałe	2 069 599	2 070 180	1 670 317	1 670 609
Klienci budżetowi	995 009	1 006 141	1 227 481	1 252 679
Inne należności	307 627	307 627	228 424	228 424
Zobowiązania finansowe				
Zobowiązania wobec innych banków	5 073 351	5 100 040	8 486 753	8 509 677
Zobowiązania wobec klientów	91 496 027	91 518 916	91 417 962	91 535 698
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	14 322 852	14 685 791	12 660 389	12 909 157
Zobowiązania podporządkowane	2 158 143	2 137 590	3 943 349	3 853 900

Różnice pomiędzy wartością godziwą na koniec 2016 roku prezentowaną w powyższej tabeli oraz w sprawozdaniu finansowym za 2016 rok wynikają z aktualizacji metodyki szacowania wartości godziwej aktywów finansowych. Zmiany w metodyce obejmują między innymi uwzględnienie kosztów kapitału oraz płynności.

Poniżej zaprezentowane są główne założenia i metody wykorzystane przez Grupę podczas szacowania wartości godziwej instrumentów finansowych:

Należności od banków oraz kredyty i pożyczki udzielone klientom. Wartość godziwa należności od banków oraz kredytów i pożyczek udzielonych klientom została wyliczona jako wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych (z uwzględnieniem efektu przedpłat) przy zastosowaniu bieżących stóp procentowych, uwzględniając wysokość spreadu kredytowego, kosztu płynności oraz kosztu kapitału. Poziom spreadu kredytowego został wyznaczony w oparciu o notowania rynkowe mediany spreadów kredytowych dla systemu ratingowego Moody's. Przypisanie spreadu kredytowego do danej ekspozycji kredytowej nastąpiło poprzez zmapowanie systemu ratingowego Moody's z wewnętrznym systemem ratingowym Grupy. W celu odzwierciedlenia faktu, że duża część ekspozycji Grupy jest zabezpieczona, podczas gdy mediana kwotowań rynkowych jest skoncentrowana wokół emisji niezabezpieczonych, Grupa dokonała korekty z tego tytułu.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży. Notowane instrumenty finansowe Grupy dostępne do sprzedaży są wyceniane według wartości godziwej. Wartość godziwa dłużnych papierów wartościowych nienotowanych na aktywnym rynku ustalana jest przy zastosowaniu bieżących stóp procentowych z uwzględnieniem spreadu kredytowego dla odpowiedniego emitenta.

Zobowiązania finansowe. Instrumenty finansowe po stronie zobowiązań to:

- Kredyty zaciągnięte
- Depozyty
- Emisje dłużnych papierów wartościowych
- Zobowiązania podporządkowane

Wartość godziwa dla powyższych zobowiązań finansowych powyżej 1 roku opiera się na zdyskontowanych przepływach pieniężnych przy zastosowaniu czynnika dyskontującego. Dla zaciągniętych kredytów od Commerzbanku w CHF Grupa zastosowała krzywą opartą o kwotowania CDS dla Commerzbanku dla ekspozycji w EUR oraz kwotowania wyemitowanych obligacji w ramach programu EMTN w EUR i CHF. Dla kredytów otrzymanych z Europejskiego Banku Inwestycyjnego w EUR zastosowano krzywą rentowności EBI. W odniesieniu do emisji własnych w ramach programu EMTN zastosowano cenę rynkową z odpowiednich serwisów finansowych.

W przypadku depozytów Grupa zastosowała krzywą zbudowaną w oparciu o kwotowania stóp rynku międzybankowego, a także kontraktów FRA i kontraktów IRS dla odpowiednich walut i terminów zapadalności. W przypadku wyceny zobowiązań podporządkowanych Grupa zastosowała krzywe oparte na stawkach swapowych cross currency z uwzględnieniem pierwotnego spreadu na zobowiązaniach podporządkowanych oraz ich terminu zapadalności.

Z kolei dla listów zastawnych i obligacji emitowanych przez mBank Hipoteczny do wyceny na potrzeby ujawnień wykorzystano krzywe kontraktów swap oraz prognozowany poziom spreadu emisyjnego dla odpowiednich emisji.

Grupa przyjęła, że wartość godziwa dla powyższych instrumentów poniżej 1 roku jest równa ich wartości bilansowej.

Na podstawie stosowanych przez Grupę metod ustalania wartości godziwej, aktywa i zobowiązania finansowe klasyfikuje się do następujących kategorii:

- Poziom 1: ceny kwotowane na aktywnych rynkach dla tego samego instrumentu (bez modyfikacji);
- Poziom 2: ceny kwotowane na aktywnych rynkach dla podobnych instrumentów lub inne metody wyceny, dla których wszystkie istotne dane wejściowe bazują na obserwowalnych danych rynkowych;
- Poziom 3: metody wyceny, dla których przynajmniej jedna istotna dana wejściowa nie bazuje na obserwowalnych danych rynkowych.

W tabeli poniżej przedstawiono hierarchię wartości godziwej dla aktywów i zobowiązań finansowych, wycenianych do wartości godziwej zgodnie z założeniami i metodami opisanymi powyżej, wyłącznie na potrzeby ujawnień według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku i na dzień 31 grudnia 2016 roku.

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2017 rok

(w tys. zł)

31.12.2017	w tym:	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
		Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Inne techniki wyceny
WYCENY WYŁĄCZNIE NA POTRZEBY UJAWNIENI				
Aktywa finansowe				
Należności od banków	1 711 015	-	-	1 711 015
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	84 604 855	-	-	84 604 855
Zobowiązania finansowe				
Zobowiązania wobec innych banków	5 100 040	-	3 421 029	1 679 011
Zobowiązania wobec klientów	91 518 916	-	5 020 661	86 498 255
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	14 685 791	7 801 818	-	6 883 973
Zobowiązania podporządkowane	2 137 590	-	2 137 590	-
Aktywa finansowe razem	86 315 870	-	-	86 315 870
Zobowiązania finansowe razem	113 442 337	7 801 818	10 579 280	95 061 239

31.12.2016	w tym:	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
		Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Inne techniki wyceny
WYCENY WYŁĄCZNIE NA POTRZEBY UJAWNIENI				
Aktywa finansowe				
Należności od banków	3 082 719	-	-	3 082 719
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	82 530 102	-	-	82 530 102
Zobowiązania finansowe				
Zobowiązania wobec innych banków	8 509 677	-	6 987 831	1 521 846
Zobowiązania wobec klientów	91 535 698	-	6 048 113	85 487 585
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	12 909 157	7 570 459	-	5 338 698
Zobowiązania podporządkowane	3 853 900	-	3 853 900	-
Aktywa finansowe razem	85 612 821	-	-	85 612 821
Zobowiązania finansowe razem	116 808 432	7 570 459	16 889 844	92 348 129

Poziom 1

W poziomie 1 Grupa wykazała wartość godziwą obligacji wyemitowanych przez spółkę zależną od Banku mFinance France (Nota 31). Dla wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych Grupa zastosowała ceny bezpośrednio z rynku dla tych papierów.

Poziom 2

Poziom 2 obejmuje wartość godziwą kredytów długoterminowych otrzymanych od banków, wartość godziwą depozytów długoterminowych złożonych przez klientów oraz wartość godziwą kredytów otrzymanych z EBI (Nota 30). Ponadto, w poziomie 2 Grupa wykazała zobowiązania podporządkowane.

Wartość godziwa dla ujętych w poziomie 2 zobowiązań finansowych powyżej 1 roku opiera się na zdyskontowanych przepływach pieniężnych przy zastosowaniu czynnika dyskontującego. Dla zaciągniętych kredytów w EUR Grupa zastosowała krzywą swapową skorygowaną o spread kredytowy wyznaczony na podstawie kwotowań CDS dla Commerzbanku w EUR oraz na podstawie kwotowania rynkowego wyemitowanych obligacji w ramach programu EMTN. Pozwoliło to na oszacowanie wartości spreadu Grupy, przy założeniu stałej (niezależnie od terminu zapadalności) różnicy spreadu dla ekspozycji Grupy w stosunku do Commerzbanku. Dla zaciągniętych kredytów w innych walutach wykorzystano oszacowanie spreadu dla EUR oraz kwotowania transakcji swapowych cross currency do EUR. W odniesieniu do kredytów otrzymanych z Europejskiego Banku Inwestycyjnego wykorzystano krzywą rentowności EBI oraz wartość marży, jaką Grupa otrzymała w ostatniej zawartej transakcji. Na tej podstawie oszacowano następnie wartość spreadu dla zobowiązań Grupy zaciągniętych w EBI w stosunku do rynkowej krzywej swap. W przypadku depozytów Grupa zastosowała krzywą zbudowaną w oparciu o kwotowania rynku międzybankowego, a także kontraktów FRA i kontraktów IRS dla odpowiednich walut i terminów zapadalności. W przypadku wyceny zobowiązań podporządkowanych Grupa zastosowała krzywe oparte na stawkach swapowych cross currency z uwzględnieniem pierwotnego spreadu na zobowiązaniach podporządkowanych oraz ich terminu zapadalności.

Poziom 3

Poziom 3 obejmuje:

- (i) wartość godziwą należności od banków oraz kredytów i pożyczek udzielonych klientom, wyliczoną w opisany wcześniej sposób wykorzystujący notowania mediany spreadów kredytowych dla ratingów Moody's.
- (ii) wartość godziwą listów zastawnych i obligacji emitowanych przez mBank Hipoteczny. Do wyceny Grupa zastosowała technikę estymacji przepływów odsetkowych w oparciu o model krzywej swapowej oraz dyskontowania przy użyciu stopy dyskontowej skorygowanej o wartość spreadu jaki jest możliwy do uzyskania w przypadku emisji w uzależnieniu od waluty oraz zapadalności instrumentu finansowego.
- (iii) zobowiązania wobec banków oraz wobec klientów o terminie wymagalności do 1 roku, dla których Grupa przyjęła, że ich wartość godziwa jest równa wartości bilansowej
- (iv) wartość godziwą tych zobowiązań wobec banków oraz wobec klientów o terminie wymagalności powyżej 1 roku, w przypadku których w ich wycenie posłużono się metodami wyceny wykorzystującymi przynajmniej jedną istotną daną wejściową nie bazującą na obserwowalnych danych rynkowych.

W tabeli poniżej przedstawiono hierarchię wartości godziwej dla aktywów i zobowiązań finansowych, które zostały wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy według wartości godziwej.

31.12.2017	w tym:	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
		Ceny kwotowane na aktywach rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Inne techniki wyceny
POWTARZALNE POMIARY WARTOŚCI GODZIWEJ				
AKTYWA FINANSOWE				
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu, w tym:	1 525 382	1 236 546	160	288 676
Dłużne papiery wartościowe:	1 523 908	1 235 232	-	288 676
- obligacje rządowe	1 232 515	1 232 515	-	-
- certyfikaty depozytowe	14 096	-	-	14 096
- obligacje bankowe	98 601	-	-	98 601
- obligacje korporacyjne	178 696	2 717	-	175 979
Kapitałowe papiery wartościowe	1 474	1 314	160	-
- notowane	1 314	1 314	-	-
- nie notowane	160	-	160	-
Pochodne instrumenty finansowe, w tym:	1 236 303	-	1 236 303	-
Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu:	1 146 956	-	1 146 956	-
- instrumenty odsetkowe	708 582	-	708 582	-
- instrumenty walutowe	393 723	-	393 723	-
- instrumenty na ryzyko rynkowe	44 651	-	44 651	-
Pochodne instrumenty zabezpieczające:	89 347	-	89 347	-
- instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie wartości godziwej	59 652	-	59 652	-
- instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych	29 695	-	29 695	-
Inwestycyjne papiery wartościowe	32 144 699	28 520 206	2 322 914	1 301 579
Dłużne papiery wartościowe:	32 057 074	28 519 220	2 322 914	1 214 940
- obligacje rządowe	27 583 694	27 583 694	-	-
- bony pieniężne	2 322 914	-	2 322 914	-
- certyfikaty depozytowe	221 700	-	-	221 700
- obligacje bankowe	204 436	-	-	204 436
- obligacje korporacyjne	1 688 420	935 526	-	752 894
- obligacje komunalne	35 910	-	-	35 910
Kapitałowe papiery wartościowe	87 625	986	-	86 639
- nie notowane	87 625	986	-	86 639
AKTYWA FINANSOWE, RAZEM	34 906 384	29 756 752	3 559 377	1 590 255

Grupa mBanku S.A.

 Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
 Sprawozdawczości Finansowej za 2017 rok

(w tys. zł)

31.12.2017	w tym:	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
		Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Inne techniki wyceny
ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE				
<i>Pochodne instrumenty finansowe, w tym:</i>	1 095 365	-	1 095 365	-
<i>Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu:</i>	1 069 691	-	1 069 691	-
- instrumenty odsetkowe	658 744	-	658 744	-
- instrumenty walutowe	376 854	-	376 854	-
- instrumenty na ryzyko rynkowe	34 093	-	34 093	-
<i>Pochodne instrumenty zabezpieczające:</i>	25 674	-	25 674	-
- instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie wartości godziwej	24 188	-	24 188	-
- instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych	1 486	-	1 486	-
Zobowiązania finansowe razem	1 095 365	-	1 095 365	-

POWTARZALNE POMIARY WARTOŚCI GODZIWEJ OGÓLEM

AKTYWA FINANSOWE	34 906 384	29 756 752	3 559 377	1 590 255
ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE	1 095 365	-	1 095 365	-

Aktywa finansowe wycenione do wartości godziwej na poziomie 3 - zmiana stanu w 2017 roku	Dłużne papiery przeznaczone do obrotu	Dłużne inwestycyjne papiery wartościowe	Kapitałowe inwestycyjne papiery wartościowe
Bilans otwarcia	290 544	901 885	65 261
Łączne zyski lub straty za okres	3 274	(16 036)	3 339
Ujęte w rachunku zysków i strat:	3 274	(7 511)	(4 751)
- Wynik na działalności handlowej	3 274	-	-
- Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych oraz inwestycjach w jednostki zależne i stowarzyszone	-	(7 511)	(4 751)
Ujęte w pozostałych całkowitych dochodach:	-	(8 525)	8 090
- Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	-	(8 525)	8 090
Nabycie	1 038 365	478 498	22 636
Wykupy	(222 187)	(106 496)	-
Sprzedaże	(7 315 111)	(1 689 984)	(4 500)
Emisje	6 493 791	1 647 073	-
Transfery z poziomu 3	-	-	(97)
Bilans zamknięcia	288 676	1 214 940	86 639

Transfery pomiędzy poziomami w 2016 roku	Transfer do poziomu 1	Transfer z poziomu 1	Transfer do poziomu 2	Transfer z poziomu 2
Inwestycyjne papiery wartościowe	97	-	-	-
Kapitałowe	97	-	-	-

W 2017 roku miało miejsce jedno przeniesienie z poziomu 3 do poziomu 1 hierarchii wartości godziwej i dotyczyło spółki, której akcje dopuszczono do publicznego obrotu.

Grupa mBanku S.A.

 Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
 Sprawozdawczości Finansowej za 2017 rok

(w tys. zł)

31.12.2016	w tym:	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
		Ceny kwotowane na aktywach rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Inne techniki wyceny
POWTARZALNE POMIARY WARTOŚCI GODZIWEJ				
AKTYWA FINANSOWE				
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu, w tym:	3 800 634	3 509 935	155	290 544
Dłużne papiery wartościowe:	3 796 457	3 505 913	-	290 544
- obligacje rządowe	3 503 029	3 503 029	-	-
- certyfikaty depozytowe	16 146	-	-	16 146
- obligacje bankowe	109 904	-	-	109 904
- obligacje korporacyjne	167 378	2 884	-	164 494
Kapitałowe papiery wartościowe	4 177	4 022	155	-
- notowane	4 022	4 022	-	-
- nie notowane	155	-	155	-
Pochodne instrumenty finansowe, w tym:	1 808 847	-	1 808 847	-
Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu:	1 584 027	-	1 584 027	-
- instrumenty odsetkowe	1 173 304	-	1 173 304	-
- instrumenty walutowe	369 381	-	369 381	-
- instrumenty na ryzyko rynkowe	41 342	-	41 342	-
Pochodne instrumenty zabezpieczające:	224 820	-	224 820	-
- instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie wartości godziwej	196 634	-	196 634	-
- instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych	28 186	-	28 186	-
Inwestycyjne papiery wartościowe	31 393 352	28 610 129	1 816 077	967 146
Dłużne papiery wartościowe:	31 327 252	28 609 290	1 816 077	901 885
- obligacje rządowe	28 251 321	28 251 321	-	-
- bony pieniężne	1 816 077	-	1 816 077	-
- certyfikaty depozytowe	50 466	-	-	50 466
- obligacje bankowe	140 880	-	-	140 880
- obligacje korporacyjne	1 031 538	357 969	-	673 569
- obligacje komunalne	36 970	-	-	36 970
Kapitałowe papiery wartościowe	66 100	839	-	65 261
- nie notowane	66 100	839	-	65 261
AKTYWA FINANSOWE, RAZEM	37 002 833	32 120 064	3 625 079	1 257 690
ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE				
Pochodne instrumenty finansowe, w tym:	1 599 266	-	1 599 266	-
Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu:	1 580 737	-	1 580 737	-
- instrumenty odsetkowe	1 195 992	-	1 195 992	-
- instrumenty walutowe	353 784	-	353 784	-
- instrumenty na ryzyko rynkowe	30 961	-	30 961	-
Pochodne instrumenty zabezpieczające:	18 529	-	18 529	-
- instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie wartości godziwej	19 485	-	19 485	-
- instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych	(956)	-	(956)	-
Zobowiązania finansowe razem	1 599 266	-	1 599 266	-
POWTARZALNE POMIARY WARTOŚCI GODZIWEJ OGÓŁEM				
AKTYWA FINANSOWE	37 002 833	32 120 064	3 625 079	1 257 690
ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE	1 599 266	-	1 599 266	-

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2017 rok

(w tys. zł)

Aktywa finansowe wycenione do wartości godziwej na poziomie 3 - zmiana stanu w 2016 roku	Dłużne papiery przeznaczone do obrotu	Pochodne instrumenty finansowe	Dłużne inwestycyjne papiery wartościowe	Kapitałowe inwestycyjne papiery wartościowe
Bilans otwarcia	371 229	420	816 614	198 624
Łączne zyski lub straty za okres	556	(420)	(12 531)	83 301
Ujęte w rachunku zysków i strat:	556	(420)	-	250 147
- Wynik na działalności handlowej	556	(420)	-	7 959
- Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych oraz inwestycjach w jednostki zależne i stowarzyszone	-	-	-	242 188
Ujęte w pozostałych całkowitych dochodach:	-	-	(12 531)	(166 846)
- Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	-	-	(12 531)	(166 846)
Nabycie	1 719 767	-	616 264	5 238
Wykupy	(365 693)	-	-	-
Sprzedaże	(4 567 069)	-	(1 110 093)	(221 902)
Emisje	3 130 780	-	552 540	-
Transfery do poziomu 3	974	-	39 091	-
Bilans zamknięcia	290 544	-	901 885	65 261

Transfery pomiędzy poziomami w 2016 roku	Transfer do poziomu 1	Transfer z poziomu 1	Transfer do poziomu 2	Transfer z poziomu 2
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	-	(974)	-	-
<i>Dłużne</i>	-	(974)	-	-
Inwestycyjne papiery wartościowe	-	(39 091)	-	-
<i>Dłużne</i>	-	(39 091)	-	-

W 2016 roku miały miejsce dwa przeniesienia z poziomu 1 do poziomu 3 hierarchii wartości godziwej. Jedno przeniesienie było efektem braku ceny rynkowej obligacji komunalnych, a drugie wynikało z niskiej płynności obligacji bankowych.

W odniesieniu do instrumentów finansowych wycenianych w sposób powtarzalny do wartości godziwej, sklasyfikowanych na poziomie 1 i 2 hierarchii wartości godziwej, ewentualne przypadki, w których mogłoby nastąpić przeniesienie pomiędzy tymi poziomami są monitorowane przez Departament Zarządzania Zintegrowanym Ryzykiem i Kapitałem na podstawie wewnętrznych zasad. W przypadku jeśli wystąpi brak ceny rynkowej, służącej do wyceny bezpośredniej, przez okres ponad 5 dni roboczych następuje zmiana sposobu wyceny tego instrumentu, czyli przejście z wyceny bezpośredniej na wycenę z modelu, o ile dostępna jest zatwierdzona metoda wyceny z modelu dla tego instrumentu. Powrót do metody wyceny bezpośredniej następuje po okresie co najmniej 10 dni roboczych, w których cena rynkowa była dostępna w sposób ciągły. W przypadku braku ceny rynkowej dla skarbowych papierów dłużnych powyższe terminy wynoszą odpowiednio 2 i 5 dni roboczych.

Poziom 1

Na dzień 31 grudnia 2017 roku na poziomie 1 hierarchii wartości Grupa wykazała wartość godziwą obligacji rządowych przeznaczonych do obrotu w kwocie 1 232 515 tys. zł (patrz Nota 19) oraz wartość godziwą inwestycyjnych obligacji rządowych w kwocie 27 583 694 tys. zł (patrz Nota 23) (31 grudnia 2016 r. odpowiednio: 3 503 029 tys. zł i 28 251 321 tys. zł). Poziom 1 obejmuje wartość godziwą obligacji korporacyjnych w kwocie 938 243 tys. zł (31 grudnia 2016 r. – 360 853 tys. zł).

Ponadto na dzień 31 grudnia 2017 roku poziom 1 obejmuje wartość akcji imiennych uprzywilejowanych Giełdy Papierów Wartościowych w kwocie 986 tys. zł (31 grudnia 2016 r.: 839 tys. zł) oraz wartość akcji spółek giełdowych w kwocie 1 314 tys. zł, (31 grudnia 2016 r.: 4 022 tys. zł).

Instrumenty te zostały sklasyfikowane do poziomu 1, ponieważ ich wycena polega na bezpośrednim wykorzystaniu rynkowych bieżących cen tych instrumentów pochodzących z aktywnych i płynnych rynków finansowych.

Poziom 2

Poziom 2 hierarchii obejmuje głównie wartość godziwą bonów pieniężnych emitowanych przez NBP w kwocie 2 322 914 tys. zł (31 grudnia 2016 r.: 1 816 077 tys. zł), których wycena oparta jest na modelu NPV (dyskontowania przyszłych przepływów finansowych), który zasilany jest krzywymi stóp procentowych wyznaczonymi w drodze transformacji kwotowań pochodzących bezpośrednio z aktywnych i płynnych rynków finansowych.

Ponadto do poziomu 2 Grupa zalicza wycenę pochodnych instrumentów finansowych, do wyceny których stosowane są modele, zgodne ze standardami i praktykami rynkowymi w tym zakresie, które są zasilane parametrami pochodzącymi bezpośrednio z rynków (np. kursami wymiany walut, zmiennościami implikowanymi opcji walutowych, wartościami indeksów i akcji giełdowych) lub parametrami będącymi transformacjami kwotowań pochodzących bezpośrednio z aktywnych i płynnych rynków finansowych (np. krzywe stóp procentowych).

Na dzień 31 grudnia 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku poziom 2 obejmuje również wartość opcji na indeks WIG20. Do wyceny opcji giełdowych na indeks WIG20 stosowany jest model wewnętrzny banku (bazujący na modelu zmienności implikowanej) zasilany parametrami rynkowymi.

Poziom 3

Na poziomie 3 hierarchii wykazana jest wartość godziwa dłużnych komercyjnych papierów wartościowych emitowanych przez krajowe banki i przedsiębiorstwa (obligacje i certyfikaty depozytowe) w kwocie 1 476 706 tys. zł (31 grudnia 2016 r.: 1 155 459 tys. zł).

Poziom 3 obejmuje również wartość godziwą obligacji emitowanych przez jednostki budżetu terenowego w kwocie 35 910 tys. zł (31 grudnia 2016 r. – 36 970 tys. zł).

Powyższe instrumenty dłużne zostały zaklasyfikowane do poziomu 3, ponieważ do ich wyceny, oprócz parametrów będącymi transformacjami kwotowań pochodzących bezpośrednio z aktywnych i płynnych rynków finansowych (krzywe stóp procentowych), wykorzystuje się również tzw. spread kredytowy, który jest szacowany przez Bank przy użyciu wewnętrznego modelu ryzyka kredytowego i odzwierciedla ryzyko kredytowe emitenta papieru. Model ten wykorzystuje parametry ryzyka kredytowego (np. PD, LGD) oraz informacje pozyskane z rynku (w tym spready implikowane z transakcji). Parametry PD i LGD nie są obserwowane na aktywnych rynkach i w związku z tym zostały wyznaczone na podstawie analiz statystycznych.

W poniższej tabeli przedstawiono wpływ zmiany spreadów kredytowych na wycenę papierów dłużnych zaklasyfikowanych do poziomu 3. Zmiana ta odzwierciedla zmianę ryzyka kredytowego w stosunku do dnia zakupu papierów przez Grupę.

Emitent	Zmiana wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego	
	31.12.2017	31.12.2016
Institucje kredytowe	(286)	(3 402)
Przedsiębiorstwa niefinansowe	(6 497)	(6 254)
Razem	(6 783)	(9 656)

Ponadto poziom 3 obejmuje głównie wartość godziwą kapitałowych papierów wartościowych w kwocie 86 639 tys. zł (31 grudnia 2016 r.: 65 261 tys. zł). Na dzień 31 grudnia 2017 roku kwota ta obejmuje wartość uprzywilejowanych akcji Visa Inc. w wysokości 46 538 tys. zł (31 grudnia 2016 r.: 38 392 tys. zł). Pozostałe kapitałowe papiery wartościowe wykazane w poziomie 3 wyceniane są metodą mnożników rynkowych. Wycena metodą mnożników rynkowych polega na określeniu wartości kapitałów własnych wycenianej spółki poprzez zastosowanie relacji wartości rynkowych kapitałów własnych lub wartości całości zaangażowanych kapitałów (wartości spółki) porównywalnych spółek do wybranych wielkości ekonomiczno-finansowych.

4. Ważniejsze oszacowania i oceny dokonane w związku z zastosowaniem zasad rachunkowości

Grupa dokonuje oszacowań i przyjmuje założenia, które mają wpływ na wartości aktywów i zobowiązań wykazywanych w następnym okresie. Szacunki i założenia, które podlegają ciągłej ocenie, oparte są o doświadczenia historyczne i inne czynniki, w tym oczekiwania co do przyszłych zdarzeń, które w danej sytuacji wydają się uzasadnione.

Utrata wartości kredytów i pożyczek

Grupa przeprowadza przegląd swojego portfela kredytowego pod kątem utraty wartości przynajmniej raz na kwartał. Aby ustalić, czy należy wykazać utratę wartości w rachunku zysków i strat, Grupa ocenia czy istnieją jakiegokolwiek dane wskazujące na możliwe do zmierzenia zmniejszenie szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych dotyczących portfela kredytowego. Metodologia i założenia, na podstawie których określa się szacunkowe kwoty przepływów pieniężnych i okresy, w których one następują, są poddawane regularnym przeglądom. Gdyby wartość bieżąca szacowanych przepływów pieniężnych dla portfela kredytów i pożyczek z rozpoznaną utratą wartości uległa zmianie o +/- 10% to szacowana wielkość utraty wartości kredytów i pożyczek uległaby odpowiednio zmniejszeniu o 51,5 mln zł, lub zwiększeniu o 62,1 mln zł. Szacunek ten został przeprowadzony dla portfela kredytów i pożyczek, w przypadku których utrata wartości rozpoznawana jest w oparciu o indywidualną analizę przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu spłat i odzysków zabezpieczeń. Zasady wyznaczania odpisów aktualizujących oraz rezerw z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych zostały opisane w Nocie 3.4.6.

Wartość godziwą instrumentów pochodnych i innych instrumentów finansowych

Wartość godziwą instrumentów finansowych nie notowanych na aktywnych rynkach ustala się stosując techniki wyceny. Wszystkie modele są zatwierdzane przed użyciem, a także kalibrowane w celu

zapewnienia, że otrzymane wyniki odzwierciedlają faktyczne dane i porównywalne ceny rynkowe. W miarę możliwości w modelach wykorzystywane są wyłącznie dane możliwe do zaobserwowania, pochodzące z aktywnego rynku. Metody ustalania wartości godziwej instrumentów finansowych zostały opisane w Nocie 3.17. Gdyby stopy procentowe używane do wyceny uległy zmianie o +/- 1 punkt bazowy to wartość godziwa instrumentów finansowych uległaby odpowiednio zmniejszeniu lub zwiększeniu o 9,3 mln zł.

Utrata wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży

Grupa dokonuje przeglądu swoich dłużnych papierów wartościowych zaklasyfikowanych jako aktywa finansowe dostępne do sprzedaży na każdy dzień sprawozdawczy w celu oszacowania czy nastąpiła utrata wartości. Wymaga to podobnego oszacowania jak w odniesieniu do indywidualnej oceny kredytów i należności. Grupa księguje również odpisy aktualizujące wartość inwestycji kapitałowych dostępnych do sprzedaży w przypadku, gdy nastąpił istotny lub długotrwały spadek wartości godziwej poniżej ich kosztu nabycia. Ustalanie co oznacza „istotny” lub „długotrwały” spadek wartości wymaga profesjonalnego osądu. Dokonując tego oszacowania Grupa ocenia między innymi historyczne ruchy cen akcji oraz czas trwania i zakres, w jakim wartość godziwa inwestycji jest niższa od jej kosztu nabycia.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikający ze straty podatkowej ujmuje się w zakresie, w którym jest prawdopodobne, że będzie zrealizowany przyszły zysk do opodatkowania, od którego można odpisać straty podatkowe. Oszacowanie jest wymagane do określenia kwoty aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, które może być rozpoznane w oparciu o prawdopodobny moment wystąpienia i poziom przyszłych zysków do opodatkowania.

Przychody i koszty dotyczące sprzedaży produktów ubezpieczeniowych powiązanych z kredytami

Przychody z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych powiązanych z kredytami ujmuje się częściowo w przychodach odsetkowych, a częściowo w przychodach prowizyjnych w oparciu o analizę relatywnej wartości godziwej każdego z tych produktów.

Wynagrodzenie ujmowane w przychodach z tytułu prowizji ujmowane jest częściowo jednorazowo, a częściowo jest liniowo rozkładane w czasie na podstawie analizy stopnia zaawansowania usługi.

Grupa uwzględnia obecnie jako przychód rozpoznawany jednorazowo mniej niż 10% przychodów z działalności bancassurance związanych z kredytami gotówkowymi i samochodowymi oraz od 0% do około 25% przychodów z działalności bancassurance związanych z kredytami hipotecznymi. Pozostała część przychodów rozpoznawana jest w czasie przez okres ekonomicznego życia odpowiednich kredytów. Koszty bezpośrednio związane ze sprzedażą produktów ubezpieczeniowych rozliczane są w analogiczny sposób.

Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia

Koszty świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia są określone przy użyciu metody wyceny aktuarialnej. Wycena aktuarialna wymaga dokonywania założeń dotyczących stóp dyskontowych, przyszłego wzrostu płac, wskaźnika śmiertelności i innych czynników. Ze względu na długoterminowy charakter tych zobowiązań takie szacunki są obciążone dużym stopniem niepewności.

Klasyfikacja leasingu

Grupa dokonuje osądu klasyfikując umowy leasingowe jako leasing finansowy bądź leasing operacyjny na podstawie analizy treści ekonomicznej transakcji opartej na profesjonalnym osądzie, czy zasadniczo wszystkie ryzyka i korzyści wynikające z tytułu posiadania przedmiotu leasingu zostały przeniesione, czy też nie.

5. Segmenty działalności

Zgodnie z wymogiem MSSF 8 „podejścia zarządczego”, informacje o segmentach są przedstawiane na tej samej podstawie, co zastosowana do celów sprawozdawczości wewnętrznej dostarczanej Zarządowi Banku (główny organ odpowiedzialny za podejmowanie decyzji operacyjnych), którego zadaniem jest alokacja zasobów do segmentów działalności i przeprowadzanie oceny ich wyników.

Segmenty wyodrębnione zostały z punktu widzenia określonych grup klientów oraz produktów według jednorodnych cech transakcji. Ten sposób podziału obszarów biznesu jest spójny ze sposobem zarządzania sprzedażą i oferowania klientowi kompleksowej oferty produktowej obejmującej zarówno tradycyjne produkty bankowe jak również bardziej złożone produkty o charakterze inwestycyjnym. Powiązanie sposobu prezentowania wyników z modelem zarządzania biznesem zapewnia koncentrację działań Banku na kreowaniu wartości dodanej w relacjach z klientami Banku oraz spółek Grupy i jest podstawowym podziałem służącym do sterowania i postrzegania biznesu przez Grupę.

Działalność Grupy jest realizowana w ramach różnych segmentów biznesowych, które oferują określone produkty i usługi adresowane do konkretnych grup klientów i segmentów rynku. Grupa obecnie prowadzi swoją działalność w ramach następujących segmentów:

- Segment Bankowości Detalicznej, który dzieli swoich klientów na klientów mBanku i klientów Private Banking, oferuje pełną gamę produktów i usług Banku oraz wyspecjalizowanych produktów kilku podmiotów zależnych zaliczanych do Segmentu Bankowości Detalicznej. Najistotniejszymi produktami w tym segmencie są rachunki bieżące i oszczędnościowe (w tym rachunki w walutach obcych), lokaty terminowe, produkty kredytowe (detaliczne kredyty hipoteczne oraz kredyty pozahipoteczne, takie jak kredyty na zakup samochodów, kredyty gotówkowe, kredyty w rachunku bieżącym, karty kredytowe i inne produkty kredytowe), karty debetowe, produkty ubezpieczeniowe, usługi maklerskie, doradztwo inwestycyjne, usługi zarządzania aktywami oraz usługi leasingowe oferowane zarówno klientom indywidualnym jak i mikroprzedsiębiorstwom. Wyniki Segmentu Bankowości Detalicznej obejmują wyniki oddziałów zagranicznych mBanku w Czechach i na Słowacji. Bankowość Detaliczna obejmuje wynik spółki mFinanse S.A. (poprzednio Aspiro S.A.) oraz wyniki segmentów detalicznych spółek mLeasing Sp. z o.o. oraz mBank Hipoteczny S.A. Ponadto, w 2016 roku segment ten obejmował wyniki spółki mWealth Management S.A. oraz segmentu detalicznego spółki Dom Maklerski mBanku S.A. do dnia podziału tych spółek.
- Segment Korporacji i Rynków Finansowych podzielony na dwa podsegmenty:
 - *Bankowość Korporacyjna i Inwestycyjna*, podsegment skupiający się na małych, średnich i dużych przedsiębiorstwach oraz podmiotach sektora finansów publicznych. Główne produkty oferowane tym klientom to produkty i usługi bankowości transakcyjnej, w tym rachunki bieżące, wielofunkcyjna bankowość internetowa, dostosowane do indywidualnych potrzeb usługi zarządzania płynnością finansową (ang. cash management) i operacje finansowania transakcji handlowych (ang. trade finance), lokaty terminowe, transakcje walutowe, kompleksowa oferta finansowania krótkoterminowego i kredytów inwestycyjnych, kredyty transgraniczne, produkty project finance, finansowanie strukturalne i finansowanie typu mezzanine, produkty bankowości inwestycyjnej, w tym opcje walutowe, kontrakty forward, instrumenty pochodne na stopę procentową, swapy i opcje towarowe, strukturyzowane produkty depozytowe z wbudowanymi opcjami (oprocentowanie strukturyzowanych produktów depozytowych uzależnione jest bezpośrednio od wyniku na określonych instrumentach finansowych, takich jak opcje walutowe, opcje na stopę procentową i opcje na akcje), organizowanie emisji akcji (IPO, SPO) oraz instrumentów dłużnych dla klientów korporacyjnych, obligacje i bony skarbowe, zadłużenie pozarządowe, transakcje buy sell back i sell buy back oraz transakcje repo, jak również usługi leasingowe, faktoringowe i maklerskie. Podsegment Bankowości Korporacyjnej i Inwestycyjnej obejmuje wyniki spółek: mFaktoring S.A., Garbary Sp. z o.o., Tele-Tech Investment Sp. z o.o. oraz wyniki segmentów korporacyjnych spółek mLeasing Sp. z o.o. oraz mBank Hipoteczny S.A. Ponadto, w 2016 roku podsegment ten obejmował wyniki segmentu korporacyjnego spółki Dom Maklerski mBanku S.A. do dnia podziału spółki.
 - *Rynki Finansowe*, podsegment, który obejmuje głównie działalność w zakresie operacji skarbowych (ang. treasury), rynków finansowych, zarządzania płynnością, ryzykiem stóp procentowych i walutowym Banku oraz jego portfelem handlowym i inwestycyjnym, a także organizowanie rynku dla instrumentów pieniężnych i pochodnych denominowanych w PLN. Bank prowadzi współpracę z wieloma bankami-korespondentami, a także nawiązuje relacje z innymi bankami oferując produkty takie jak konta bieżące, zadłużenie w rachunku bieżącym, kredyty udzielane samodzielnie i w ramach konsorcjum oraz kredyty ubezpieczone przez KUKI, mające na celu wspieranie polskiego eksportu. W ramach tego podsegmentu są wykazywane wyniki spółki mFinance France S.A. oraz wyniki segmentów spółek mLeasing Sp. z o.o. i mBank Hipoteczny S.A. w zakresie działalności związanej z pozyskiwaniem finansowania.
 - Działalność niesklasyfikowana w ramach Segmentu Bankowości Detalicznej oraz Segmentu Korporacji i Rynków Finansowych została wykazana w pozycji „Pozostałe”. Segment ten obejmuje również wyniki spółek mCentrum Operacji Sp. z o.o., BDH Development Sp. z o.o., Future Tech Fundusz Inwestycyjny Zamknięty oraz wyniki spółki mLocum S.A. do dnia sprzedaży większościowego pakietu akcji spółki (patrz Nota 1).

Poniżej przedstawiono zasady przyjęte przy dokonywaniu podziału działalności Grupy na segmenty.

Transakcje pomiędzy segmentami działalności odbywają się na normalnych, komercyjnych warunkach.

Zaangażowania w spółki Grupy przydzielane do poszczególnych segmentów powodują transfer kosztów finansowania kapitału. Rozliczenia zaalokowanego kapitału oparte są o średni ważony koszt kapitału Grupy i wykazywane w przychodach operacyjnych.

Wewnętrzny transfer funduszy pomiędzy jednostkami Banku oparty jest o stawki transferowe bazujące na stopach rynkowych. Stawki transferowe są określone według tych samych zasad dla wszystkich jednostek organizacyjnych Banku, a ich zróżnicowanie wynika jedynie ze struktury walutowej i terminowej aktywów i zobowiązań. Rozliczenia wewnętrzne z tytułu wewnętrznej wyceny transferu funduszy są uwzględnione w wynikach każdego segmentu.

Aktywa i zobowiązania segmentu obejmują aktywa i zobowiązania operacyjne, stanowiące większą część sprawozdania z sytuacji finansowej, nie obejmują natomiast pozycji takich jak podatki lub pożyczki.

Wydzielenia aktywów i zobowiązań segmentu oraz przychodów i kosztów dokonano na podstawie wewnętrznych informacji przygotowywanych w Banku dla potrzeb zarządczych. Poszczególnym obszarom biznesu zostały przypisane aktywa i pasywa poszczególnych segmentów klientów i związane z tymi aktywami i zobowiązaniami przychody i koszty. Wynik segmentu uwzględnia wszystkie możliwe do alokacji pozycje przychodów i kosztów.

Działalność poszczególnych spółek Grupy została (uwzględniając korekty konsolidacyjne) w całości przypisana do odpowiednich segmentów.

Podstawowym podziałem jest podział na linie biznesowe. Dodatkowo działalność Grupy prezentowana jest w podziale geograficznym na Polskę i zagranicę ze względu na miejsce powstawania przychodów i kosztów. Segment zagraniczny obejmuje działalność oddziałów zagranicznych mBanku w Czechach i na Słowacji oraz działalność spółki zagranicznej mFinance France S.A. Działalność spółki mFinance France S.A., po wyeliminowaniu przychodów i kosztów oraz aktywów i zobowiązań związanych z emisją obligacji w ramach programu EMTN, zaprezentowana jest w segmencie Zagranica. Koszt programu EMTN oraz aktywa i zobowiązania z nim związane zaprezentowane są w segmencie Polska.

Grupa mBanku S.A.

 Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
 Sprawozdawczości Finansowej za 2017 rok

(w tys. zł)

**Sprawozdawczość według segmentów działalności Grupy mBanku S.A.
 za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 roku
 (w tys. zł)**

	Korporacje i Rynki Finansowe		Bankowość detaliczna (w tym private banking)	Pozostałe	Razem Grupa	Uzgodnienie sprawozdania z sytuacji finansowej/ rachunku zysków i strat
	Bankowość Korporacyjna i Inwestycyjna	Rynki Finansowe				
Wynik z tytułu odsetek	832 749	282 176	2 013 103	7 632	3 135 660	3 135 660
- sprzedaż klientom zewnętrznym	897 740	595 308	1 638 103	4 509	3 135 660	
- sprzedaż innym segmentom	(64 991)	(313 132)	375 000	3 123	-	
Wynik z tytułu opłat i prowizji	406 289	(7 602)	582 321	11 150	992 158	992 158
Przychody z tytułu dywidend	-	11	-	3 417	3 428	3 428
Wynik na działalności handlowej	246 341	(64 902)	114 184	(1 560)	294 063	294 063
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych oraz inwestycjach w jednostki zależne i stowarzyszone	(6 050)	20 783	-	(18 670)	(3 937)	(3 937)
Pozostałe przychody operacyjne	58 067	877	55 871	127 545	242 360	242 360
Odpisy netto z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	(168 099)	2 119	(342 625)	884	(507 721)	(507 721)
Ogólne koszty administracyjne	(607 721)	(111 090)	(1 074 961)	(25 177)	(1 818 949)	(1 818 949)
Amortyzacja	(74 088)	(9 849)	(137 278)	(3 004)	(224 219)	(224 219)
Pozostałe koszty operacyjne	(40 138)	(1 147)	(89 603)	(79 283)	(210 171)	(210 171)
Wynik działalności operacyjnej	647 350	111 376	1 121 012	22 934	1 902 672	1 902 672
Podatki od pozycji bilansowych Grupy	(141 748)	(32 264)	(195 832)	(5 412)	(375 256)	(375 256)
Udział w zyskach (stratach) jednostek wycenianych metodą praw własności	-	-	-	486	486	486
Wynik segmentu (brutto)	505 602	79 112	925 180	18 008	1 527 902	1 527 902
Podatek dochodowy					(432 832)	(432 832)
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy mBanku S.A.					1 091 530	1 091 530
Zysk netto przypadający na udziały niekontrolujące					3 540	3 540
Aktywa segmentu	37 438 110	41 469 251	50 963 246	1 553 412	131 424 019	131 424 019
Zobowiązania segmentu	31 408 233	27 320 647	57 764 732	638 851	117 132 463	117 132 463
Pozostałe pozycje segmentu						
Nakłady na środki trwałe i wartości niematerialne	199 415	19 834	260 484	25 084	504 817	

Grupa mBanku S.A.

 Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
 Sprawozdawczości Finansowej za 2017 rok

(w tys. zł)

**Sprawozdawczość według segmentów działalności Grupy mBanku S.A.
 za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 roku
 (w tys. zł)**

	Korporacje i Rynki Finansowe		Bankowość detaliczna (w tym private banking)	Pozostałe	Razem Grupa	Uzgodnienie sprawozdania z sytuacji finansowej/ rachunku zysków i strat
	Bankowość Korporacyjna i Inwestycyjna	Rynki Finansowe				
Wynik z tytułu odsetek	750 522	314 536	1 762 440	5 345	2 832 843	2 832 843
- sprzedaż klientom zewnętrznym	753 889	702 398	1 373 712	2 844	2 832 843	
- sprzedaż innym segmentom	(3 367)	(387 862)	388 728	2 501	-	
Wynik z tytułu opłat i prowizji	378 797	(4 560)	517 665	14 543	906 445	906 445
Przychody z tytułu dywidend	-	410	5	2 912	3 327	3 327
Wynik na działalności handlowej	243 641	(103 253)	100 272	3 971	244 631	244 631
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych oraz inwestycjach w jednostki zależne i stowarzyszone	20 973	17 280	230 455	(7 427)	261 281	261 281
Udział w zyskach (stratach) inwestycji we wspólne przedsięwzięcia	-	-	-	(107)	(107)	(107)
Pozostałe przychody operacyjne	56 348	83	41 074	146 244	243 749	243 749
Odpisy netto z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	(76 548)	(1 653)	(284 922)	(2 271)	(365 394)	(365 394)
Ogólne koszty administracyjne	(641 582)	(94 940)	(973 052)	(30 069)	(1 739 643)	(1 739 643)
Amortyzacja	(75 442)	(9 480)	(135 573)	(3 146)	(223 641)	(223 641)
Pozostałe koszty operacyjne	(38 015)	(774)	(55 913)	(102 113)	(196 815)	(196 815)
Wynik działalności operacyjnej	618 694	117 649	1 202 451	27 882	1 966 676	1 966 676
Podatki od pozycji bilansowych Grupy	(120 113)	(26 788)	(178 539)	(3 499)	(328 939)	(328 939)
Wynik segmentu (brutto)	498 581	90 861	1 023 912	24 383	1 637 737	1 637 737
Podatek dochodowy					(415 513)	(415 513)
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy mBanku S.A.					1 219 282	1 219 282
Zysk netto przypadający na udziały niekontrolujące					2 942	2 942
Aktywa segmentu	34 384 935	46 111 056	51 914 792	1 332 719	133 743 502	133 743 502
Zobowiązania segmentu	32 083 584	32 622 759	55 026 967	959 031	120 692 341	120 692 341
Pozostałe pozycje segmentu						
Nakłady na środki trwałe i wartości niematerialne	205 793	14 575	164 157	826	385 351	

Grupa mBanku S.A.

 Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
 Sprawozdawczości Finansowej za 2017 rok

(w tys. zł)

Sprawozdawczość według segmentów geograficznych Grupy mBanku S.A. za okres	od 1 stycznia do 31 grudnia 2017			od 1 stycznia do 31 grudnia 2016		
	Polska	Zagranica	Razem	Polska	Zagranica	Razem
Wynik z tytułu odsetek	2 980 836	154 824	3 135 660	2 688 897	143 946	2 832 843
Wynik z tytułu opłat i prowizji	985 828	6 330	992 158	897 425	9 020	906 445
Przychody z tytułu dywidend	3 428	-	3 428	3 327	-	3 327
Wynik na działalności handlowej	286 125	7 938	294 063	238 867	5 764	244 631
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych oraz inwestycjach w jednostki zależne i stowarzyszone	(3 937)	-	(3 937)	216 977	44 304	261 281
Udział w zyskach (stratach) inwestycji we wspólne przedsięwzięcia	-	-	-	(107)	-	(107)
Pozostałe przychody operacyjne	239 157	3 203	242 360	235 153	8 596	243 749
Odpisy netto z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	(497 246)	(10 475)	(507 721)	(359 198)	(6 196)	(365 394)
Ogólne koszty administracyjne	(1 689 882)	(129 067)	(1 818 949)	(1 618 554)	(121 089)	(1 739 643)
Amortyzacja	(219 946)	(4 273)	(224 219)	(219 558)	(4 083)	(223 641)
Pozostałe koszty operacyjne	(207 598)	(2 573)	(210 171)	(193 995)	(2 820)	(196 815)
Wynik działalności operacyjnej	1 876 765	25 907	1 902 672	1 889 234	77 442	1 966 676
Podatki od pozycji bilansowych Grupy	(352 524)	(22 732)	(375 256)	(308 055)	(20 884)	(328 939)
Udział w zyskach (stratach) jednostek wycenianych metodą praw własności	486	-	486	-	-	-
Wynik segmentu (brutto)	1 524 727	3 175	1 527 902	1 581 179	56 558	1 637 737
Podatek dochodowy			(432 832)			(415 513)
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy mBanku S.A.			1 091 530			1 219 282
Zysk netto przypadający na udziały niekontrolujące			3 540			2 942
Aktywa segmentu, w tym:	125 313 613	6 110 406	131 424 019	128 304 364	5 439 138	133 743 502
- aktywa trwałe	1 458 141	11 239	1 469 380	1 327 824	12 210	1 340 034
- aktywa z tytułu podatku odroczonego	626 903	2 347	629 250	538 184	2 572	540 756
Zobowiązania segmentu	108 200 503	8 931 960	117 132 463	112 706 515	7 985 826	120 692 341

6. Wynik z tytułu odsetek

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2017	2016
Przychody z tytułu odsetek		
Kredyty i pożyczki z uwzględnieniem odwrócenia dyskonta dotyczącego odpisu z tytułu utraty wartości	3 014 793	2 753 185
Inwestycyjne papiery wartościowe	693 175	707 974
Środki pieniężne i lokaty krótkoterminowe	59 872	57 263
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	62 806	76 957
Przychody odsetkowe na instrumentach pochodnych zaklasyfikowanych do księgi bankowej	133 601	196 762
Przychody odsetkowe na instrumentach pochodnych w ramach rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	66 808	59 936
Przychody odsetkowe na instrumentach pochodnych w ramach rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych	15 780	15 874
Pozostałe	5 239	4 904
Przychody z tytułu odsetek, razem	4 052 074	3 872 855
Koszty odsetek		
Z tytułu rozliczeń z bankami	(58 270)	(63 678)
Z tytułu rozliczeń z klientami	(493 022)	(638 687)
Z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	(280 211)	(256 992)
Z tytułu zobowiązań podporządkowanych	(69 017)	(68 661)
Pozostałe	(15 894)	(11 994)
Koszty odsetek, razem	(916 414)	(1 040 012)

Przychody z tytułu odsetek związane z aktywami finansowymi, które utraciły wartość, wyniosły 102 887 tys. zł (za okres zakończony 31 grudnia 2016 r.: 104 128 tys. zł).

Wynik z tytułu odsetek w podziale na poszczególne sektory przedstawia się następująco:

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2017	2016
Przychody z tytułu odsetek		
Od sektora bankowego	331 151	395 611
Od pozostałych podmiotów, w tym:	3 720 923	3 477 244
- od klientów korporacyjnych	1 293 963	1 120 693
- od klientów indywidualnych	1 731 968	1 621 809
- od sektora budżetowego	694 992	734 742
Przychody z tytułu odsetek, razem	4 052 074	3 872 855
Koszty odsetek		
Od sektora bankowego	(62 291)	(74 768)
Od pozostałych podmiotów, w tym:	(495 534)	(639 591)
- od klientów korporacyjnych	(177 656)	(247 899)
- od klientów indywidualnych	(292 739)	(378 040)
- od sektora budżetowego	(25 139)	(13 652)
Z tytułu emisji własnych i zobowiązań podporządkowanych	(358 589)	(325 653)
Koszty odsetek, razem	(916 414)	(1 040 012)

7. Wynik z tytułu opłat i prowizji

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2017	2016
Przychody z tytułu opłat i prowizji		
Prowizje za obsługę kart płatniczych	372 887	361 907
Oplaty i prowizje z tytułu działalności kredytowej	324 784	308 497
Prowizje za pośrednictwo w sprzedaży produktów ubezpieczeniowych zewnętrznych podmiotów finansowych	187 388	166 784
Prowizje z tytułu działalności maklerskiej i za organizację emisji	135 450	142 024
Prowizje za prowadzenie rachunków	186 677	170 153
Prowizje za realizację przelewów	119 876	110 584
Prowizje z tytułu udzielonych gwarancji oraz operacji dokumentowych	71 395	58 819
Prowizje za pośrednictwo w sprzedaży innych produktów zewnętrznych podmiotów finansowych	136 558	115 351
Prowizje z działalności powierniczej	26 344	25 017
Oplaty związane z zarządzaniem portfelem oraz pozostałe opłaty związane z zarządzaniem	14 794	13 533
Prowizje z tytułu obsługi gotówkowej	53 258	51 082
Pozostałe	30 262	27 092
Przychody z tytułu opłat i prowizji, razem	1 659 673	1 550 843
Koszty z tytułu opłat i prowizji		
Koszty obsługi i ubezpieczenia kart płatniczych	(244 656)	(229 856)
Koszty prowizji płacone na rzecz podmiotów zewnętrznych za sprzedaż produktów Banku	(130 686)	(123 010)
Koszty prowizji za pośrednictwo w sprzedaży produktów ubezpieczeniowych zewnętrznych podmiotów finansowych	(2 515)	(2 085)
Uiszczone opłaty maklerskie	(28 626)	(56 271)
Koszty z tytułu obsługi gotówkowej	(47 537)	(47 906)
Koszty opłat na rzecz NBP i KIR	(13 057)	(11 453)
Uiszczone pozostałe opłaty	(200 438)	(173 817)
Koszty z tytułu opłat i prowizji, razem	(667 515)	(644 398)

8. Przychody z dywidend

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2017	2016
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	11	415
Papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	3 417	2 912
Przychody z tytułu dywidend, razem	3 428	3 327

9. Wynik na działalności handlowej

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2017	2016
Wynik z pozycji wymiany	289 112	270 451
Różnice kursowe netto z przeliczenia	268 997	243 698
Zyski z transakcji minus straty	20 115	26 753
Wynik na pozostałej działalności handlowej oraz na rachunkowości zabezpieczeń	4 951	(25 820)
Instrumenty odsetkowe	11 515	(16 193)
Instrumenty kapitałowe	(74)	(57)
Instrumenty na ryzyko rynkowe	6 165	4 859
Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej, w tym:	(6 116)	3 195
- Wynik z wyceny pozycji zabezpieczanych	72 015	(16 903)
- Wynik z wyceny instrumentów zabezpieczających wartość godziwą	(78 131)	20 098
Nieefektywna część rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych	(6 539)	(17 624)
Wynik na działalności handlowej, razem	294 063	244 631

Wynik z pozycji wymiany obejmuje zyski i straty z transakcji spot i kontraktów terminowych, opcji, kontraktów typu futures i przeliczonych aktywów i zobowiązań wyrażonych w walutach obcych. Wynik z operacji instrumentami odsetkowymi obejmuje wynik z tytułu obrotu instrumentami rynku pieniężnego, wynik z kontraktów swap dla stóp procentowych, opcji i innych instrumentów pochodnych. Wynik z operacji instrumentami kapitałowymi obejmuje wycenę oraz wynik z tytułu globalnego obrotu kapitałowymi papierami wartościowymi. Wynik z operacji instrumentami na ryzyko rynkowe obejmuje wynik z kontraktów futures na obligacje, na indeks, opcji na papiery wartościowe, indeksy giełdowe i kontrakty futures, wynik z transakcji terminowych na papiery wartościowe oraz wynik z kontraktów futures towarowy i swap towarowy.

Grupa stosuje rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej oraz rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych. Szczegółowe informacje na ten temat zostały zawarte w Nocie 21 „Rachunkowość zabezpieczeń”.

10. Pozostałe przychody operacyjne

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2017	2016
Przychody z tytułu sprzedaży lub likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych, aktywów do zbycia oraz zapasów	139 377	148 452
Przychody ze sprzedaży usług	20 545	22 224
Przychody netto z tytułu leasingu operacyjnego	5 158	7 935
Przychody z tytułu rozwiązania rezerw na przyszłe zobowiązania	33 229	7 765
Przychody z tytułu odzyskanych należności przedawnionych, umorzonych i nieściągalnych	1 530	2 883
Otrzymane odszkodowania, kary i grzywny	478	281
Pozostałe	42 043	54 209
Pozostałe przychody operacyjne, razem	242 360	243 749

Przychody z tytułu sprzedaży lub likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych, aktywów do zbycia oraz zapasów obejmują głównie przychody spółki mLocum S.A. uzyskane z działalności deweloperskiej.

Przychody ze sprzedaży usług dotyczą usług niebankowych.

Na kwotę przychodów netto z tytułu leasingu operacyjnego składają się przychody z tytułu leasingu operacyjnego oraz towarzyszące im koszty amortyzacji środków trwałych oddanych przez Grupę w leasing operacyjny, poniesione w celu uzyskania tych przychodów.

Poniżej przedstawiono przychody netto z tytułu leasingu operacyjnego za 2017 rok i 2016 rok.

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2017	2016
Przychody netto z tytułu leasingu operacyjnego, w tym:		
- Przychody z tytułu leasingu operacyjnego	51 417	56 136
- Koszty amortyzacji środków trwałych oddanych w leasing operacyjny	(46 259)	(48 201)
Przychody netto z tytułu leasingu operacyjnego razem	5 158	7 935

11. Ogólne koszty administracyjne

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2017	2016
Koszty pracownicze	(902 879)	(876 705)
Koszty rzeczowe, w tym:	(705 197)	(671 314)
- koszty logistyki	(358 892)	(337 722)
- koszty IT	(151 898)	(146 112)
- koszty marketingu	(112 099)	(121 965)
- koszty usług konsultingowych	(70 011)	(53 329)
- pozostałe koszty rzeczowe	(12 297)	(12 186)
Podatki i opłaty	(23 169)	(22 836)
Składka i wpłaty na Bankowy Fundusz Gwarancyjny	(180 076)	(161 748)
Odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	(7 628)	(7 040)
Ogólne koszty administracyjne, razem	(1 818 949)	(1 739 643)

W 2016 roku w pozycji „Składka i wpłaty na Bankowy Fundusz Gwarancyjny” ujęto koszty wpłat mBanku i mBanku Hipotecznego w kwocie 10 936 tys. zł, przeznaczonych na wypłatę środków gwarantowanych deponentom Banku Spółdzielczego w Nadarzynie.

Pozycja „Koszty rzeczowe” obejmuje koszt rat leasingu operacyjnego środków trwałych (głównie nieruchomości) w wysokości 28 566 tys. zł (2016: 29 133 tys. zł).

Poniżej przedstawiono koszty pracownicze poniesione za 2017 rok i 2016 rok.

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2017	2016
Koszty wynagrodzeń	(738 705)	(720 132)
Koszty ubezpieczeń społecznych	(118 570)	(112 534)
Koszty świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia	(702)	(700)
Wynagrodzenie dotyczące płatności w formie akcji, w tym:	(9 703)	(11 408)
- płatności w formie akcji rozliczane w opcjach na akcje mBanku S.A.	(8 700)	(9 088)
- płatności w formie akcji rozliczane w środkach pieniężnych	(1 003)	(2 320)
Pozostałe świadczenia na rzecz pracowników	(35 199)	(31 931)
Koszty pracownicze, razem	(902 879)	(876 705)

Płatności w formie akcji rozliczane w środkach pieniężnych dotyczą kosztów programu motywacyjnego dla Członków Zarządu Banku z 2008 roku w części opartej na akcjach Commerzbanku oraz programów motywacyjnych funkcjonujących w spółkach Grupy. Szczegółowe informacje na temat programów motywacyjnych, których dotyczą płatności w formie akcji, znajdują się w Nocie 46 „Programy motywacyjne oparte na akcjach”.

12. Pozostałe koszty operacyjne

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2017	2016
Koszty z tytułu sprzedaży lub likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych, aktywów do zbycia oraz zapasów	(97 363)	(110 583)
Odpisy z tytułu rezerw na przyszłe zobowiązania	(50 193)	(24 785)
Koszty z tytułu utworzonych rezerw na pozostałe należności (poza kredytowymi)	(1 201)	(2 644)
Przekazane darowizny	(2 655)	(2 621)
Koszty sprzedaży usług	(1 579)	(1 686)
Utrata wartości aktywów niefinansowych	-	(788)
Zapłacone odszkodowania, kary i grzywny	(2 500)	(1 475)
Koszty z tytułu spisanych należności i zobowiązań przedawnionych, umorzonych i nieściągalnych	(54)	(302)
Koszty tworzenia odpisów z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	(8 200)	(1 000)
Pozostałe koszty operacyjne	(46 426)	(50 931)
Pozostałe koszty operacyjne, razem	(210 171)	(196 815)

W 2017 roku koszty tworzenia odpisów z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych dotyczą odpisu z tytułu utraty wartości urządzenia informatycznego w kwocie 8 200 tys. zł.

W 2016 roku koszty tworzenia odpisów z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych dotyczą głównie odpisu z tytułu utraty wartości nieruchomości w kwocie 1 000 tys. zł.

Koszty z tytułu sprzedaży lub likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych, aktywów do zbycia oraz zapasów obejmują koszty spółki mLocum związane z działalnością deweloperską.

W 2017 roku odpisy z tytułu rezerw na przyszłe zobowiązania obejmują kwotę 32 997 tys. zł rezerw na ryzyko prawne (2016 r. - 17 318 tys. zł)(Nota 34).

Koszty sprzedaży usług dotyczą usług niebankowych.

13. Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2017	2016
Odpisy netto na należności od banków (Nota 18)	1 118	(472)
Odpisy netto na kredyty i pożyczki udzielone klientom (Nota 22)	(474 739)	(367 384)
Odpisy netto na zobowiązania warunkowe wobec klientów (Nota 34)	(34 100)	2 462
Odpisy netto z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	(507 721)	(365 394)

14. Podatek dochodowy

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2017	2016
Podatek dochodowy bieżący	(562 504)	(485 408)
Podatek dochodowy odroczony (Nota 35)	129 672	69 895
Podatek dochodowy, razem	(432 832)	(415 513)
Zysk przed opodatkowaniem	1 527 902	1 637 737
Podatek zgodnie ze stawką obowiązującą w Polsce w danym roku podatkowym (19%)	(290 301)	(311 170)
Wpływ różnych stawek opodatkowania obowiązujących w innych krajach	165	(280)
Dochody nie podlegające opodatkowaniu	15 748	18 282
Koszty nie stanowiące kosztów uzyskania przychodów*)	(158 484)	(121 173)
Inne pozycje wpływające na wysokość obciążenia podatkowego	716	(482)
Nieaktywowane straty podatkowe	(676)	(690)
Obciążenie podatkowe, razem	(432 832)	(415 513)
Kalkulacja efektywnej stopy podatkowej		
Zysk (strata) brutto	1 527 902	1 637 737
Podatek dochodowy	(432 832)	(415 513)
Efektywna stopa podatkowa	28,33%	25,37%

*) Pozycja zawiera między innymi wpływ podatku od niektórych instytucji finansowych, regulowanego przez ustawę z dnia 15 stycznia 2016 roku o podatku od niektórych instytucji finansowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 68), skutkującego w roku 2017 dodatkowym obciążeniem w wysokości 70 456 tys. zł oraz wydatków niestanowiących kosztów uzyskania przychodów zgodnie z art. 16 ust.1 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych z dnia 15 lutego 1992 roku (Dz. U. Nr 21, poz. 86).

Informacje na temat podatku dochodowego odroczonego przedstawiono w Nocie 35. Podatek dochodowy od dochodów Grupy przed opodatkowaniem różni się od jego teoretycznej wysokości, która powstałaby przy zastosowaniu podstawowej stawki opodatkowania jednostki dominującej tak jak to przedstawiono powyżej.

15. Zysk na jedną akcję

Zysk na jedną akcję za 12 miesięcy

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2017	2016
Podstawowy:		
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy mBanku S.A.	1 091 530	1 219 282
Średnia ważona liczba akcji zwykłych	42 290 313	42 252 790
Podstawowy zysk netto na akcję (wyrażony w złotych na jedną akcję)	25,81	28,86
Rozwodniony:		
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy mBanku S.A., zastosowany przy ustalaniu rozwodnionego zysku na akcję	1 091 530	1 219 282
Średnia ważona liczba akcji zwykłych	42 290 313	42 252 790
Korekty na:		
- opcje na akcje	23 070	27 496
Ważona średnia liczba akcji zwykłych dla potrzeb rozwodnionego zysku na akcję	42 313 383	42 280 286
Rozwodniony zysk netto na akcję (wyrażony w złotych na jedną akcję)	25,80	28,84

Zgodnie z MSR 33 Bank sporządza kalkulację rozwodnionego zysku na jedną akcję, uwzględniając akcje emitowane warunkowo w ramach programów motywacyjnych opisanych w Nocie 46. W kalkulacjach nie uwzględniono tych elementów programów motywacyjnych, które miały działanie antyrozwozadniające w prezentowanych okresach sprawozdawczych, a które w przyszłości potencjalnie mogą wpłynąć na rozwodnienie zysku na akcję.

Podstawowy zysk na akcję wylicza się jako iloraz zysku przypadającego na akcjonariuszy Banku oraz średniej ważonej liczby akcji zwykłych w trakcie roku.

Rozwodniony zysk na akcję wylicza się w oparciu o stosunek zysku przypadającego na akcjonariuszy Banku do średniej ważonej liczby akcji zwykłych skorygowanych w taki sposób, jak gdyby nastąpiła zamiana na akcje wszystkich powodujących rozwodnienie potencjalnych akcji zwykłych. Bank posiada jedną kategorię powodującą rozwodnienie potencjalnych akcji zwykłych: opcje na akcje. Akcje rozwadniające wylicza się jako liczbę akcji, które zostałyby wyemitowane gdyby nastąpiła realizacja wszystkich opcji na akcje po cenie rynkowej ustalonej jako średnioroczna cena zamknięcia akcji Banku.

16. Pozostałe całkowite dochody

Ujawnienia efektu podatkowego dotyczącego poszczególnych elementów pozostałych dochodów całkowitych	Rok kończący się 31 grudnia 2017 r.			Rok kończący się 31 grudnia 2016 r.		
	Kwota brutto	Podatek dochodowy	Kwota netto	Kwota brutto	Podatek dochodowy	Kwota netto
Pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat	220 732	(52 447)	168 285	(550 177)	102 773	(447 404)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	477	-	477	422	-	422
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	224 766	(53 305)	171 461	(547 631)	102 209	(445 422)
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych	(4 511)	858	(3 653)	(2 968)	564	(2 404)
Pozycje, które nie zostaną przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat	(3 786)	720	(3 066)	344	(65)	279
Zyski i straty aktuarialne dotyczące świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia	(3 786)	720	(3 066)	344	(65)	279
Pozostałe dochody całkowite netto, razem	216 946	(51 727)	165 219	(549 833)	102 708	(447 125)

Poniżej przedstawiono szczegółowe informacje dotyczące pozostałych całkowitych dochodów netto za lata 2017 i 2016.

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2017	2016
Pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat, w tym:	168 285	(447 404)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	477	422
Niezrealizowane zyski (dodatnie różnice kursowe) ujęte w roku obrotowym (netto)	1 221	3 151
Niezrealizowane straty (ujemne różnice kursowe) ujęte w roku obrotowym (netto)	(744)	(2 729)
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	171 461	(445 422)
Niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych ujęte w roku obrotowym (netto)	224 243	3 686
Niezrealizowane straty na instrumentach dłużnych ujęte w roku obrotowym (netto)	(46 772)	(299 734)
Reklasyfikacja do zysków/strat na instrumentach dłużnych zawartych w rachunku zysków i strat (netto)	(17 832)	(14 292)
Niezrealizowane zyski na instrumentach kapitałowych ujęte w roku obrotowym (netto)	12 287	204 247
Niezrealizowane straty na instrumentach kapitałowych ujęte w roku obrotowym (netto)	(44)	(135 464)
Reklasyfikacja do zysków/strat na instrumentach kapitałowych zawartych w rachunku zysków i strat (netto)	(421)	(203 865)
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych	(3 653)	(2 404)
Niezrealizowane zyski ujęte w roku obrotowym (netto)	1 468	3
Niezrealizowane straty ujęte w roku obrotowym (netto)	(5 121)	(2 407)
Pozycje, które nie zostaną przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat, w tym:	(3 066)	279
Zyski i straty aktuarialne dotyczące świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia	(3 066)	279
Zyski aktuarialne	51	331
Straty aktuarialne	(3 117)	(52)
Pozostałe dochody całkowite netto	165 219	(447 125)

W 2017 roku niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych ujęte w roku obrotowym w kwocie 224 243 tys. zł dotyczą głównie dodatniej wyceny dłużnych papierów wartościowych księgi bankowej,

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2017 rok

(w tys. zł)

spowodowanej spadkiem stóp procentowych w pierwszej połowie 2017 roku, będącej pochodną spadków stóp na rynkach globalnych.

W 2016 roku niezrealizowane zyski na instrumentach kapitałowych ujęte w roku obrotowym w kwocie 204 247 tys. zł i reklasyfikacja do zysków na instrumentach kapitałowych zawartych w rachunku zysków i strat w kwocie 203 865 tys. zł dotyczą głównie transakcji przejęcia Visa Europe Limited przez Visa Inc. Szczegółowe informacje dotyczące tej transakcji zostały przedstawione w Nocie 23.

17. Kasa, operacje z bankiem centralnym

	31.12.2017	31.12.2016
Środki pieniężne w kasie (skarbcu)	1 286 132	1 149 698
Środki pieniężne w rachunku bieżącym	6 098 737	8 014 583
Kasa, operacje z bankiem centralnym, razem (Nota 45)	7 384 869	9 164 281

Na podstawie Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim, mBank S.A. i mBank Hipoteczny S.A. utrzymują rezerwę obowiązkową. Średnia arytmetyczna dziennych stanów środków rezerwy obowiązkowej, którą mBank S.A. i mBank Hipoteczny S.A. zobligowane były utrzymać w danym okresie na rachunkach bieżących w NBP, wynosiła:

- 2 736 636 tys. zł dla okresu od 30 listopada 2017 roku do 1 stycznia 2018 roku,
- 2 677 397 tys. zł dla okresu od 30 listopada 2016 roku do 1 stycznia 2017 roku.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku środki rezerwy obowiązkowej w banku centralnym oprocentowane były stawką 1,35% (31 grudnia 2016 - 1,35%).

18. Należności od banków

	31.12.2017	31.12.2016
Rachunki bieżące	458 406	464 765
Lokaty w innych bankach do 3-ech miesięcy	748 470	1 867 974
Ujęte w ekwiwalentach środków pieniężnych (Nota 45)	1 206 876	2 332 739
Kredyty i pożyczki	184 491	203 980
Inne należności	317 382	548 393
Należności (brutto) od banków, razem	1 708 749	3 085 112
Rezerwa utworzona na należności od banków (wielkość ujemna)	(1 027)	(2 257)
Należności (netto) od banków, razem	1 707 722	3 082 855
Krótkoterminowe (do 1 roku)	1 668 963	3 081 774
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	38 759	1 081

Pozycja „Inne należności” obejmuje zabezpieczenia gotówkowe (na dzień 31 grudnia 2017 roku w kwocie 259 111 tys. zł, na dzień 31 grudnia 2016 roku 429 529 tys. zł) złożone przez Grupę pod transakcje pochodne (Nota 39).

Należności od banków w podziale na banki polskie i zagraniczne przedstawiają się następująco:

	31.12.2017	31.12.2016
Należności (brutto) od banków polskich	376 516	1 252 296
Rezerwa utworzona na należności od banków polskich	(58)	(62)
Należności (brutto) od banków zagranicznych	1 332 233	1 832 816
Rezerwa utworzona na należności od banków zagranicznych	(969)	(2 195)
Należności (netto) od banków, razem	1 707 722	3 082 855

Na dzień 31 grudnia 2017 roku kredyty udzielone bankom o zmiennej stopie wyniosły 178 668 tys. zł, a o stałej stopie 5 823 tys. zł (31 grudnia 2016 r.: - kredyty na zmienną stopę - 174 090 tys. zł, a na stałą - 29 890 tys. zł).

Na dzień 31 grudnia 2017 roku i na dzień 31 grudnia 2016 roku lokaty w bankach stanowiły lokaty na stałą stopę w kwotach odpowiednio 748 470 tys. zł i 1 867 974 tys. zł. Średnie oprocentowanie lokat w innych bankach oraz kredytów udzielonych innym bankom wynosiło 1,59% (31 grudnia 2016 r.: 1,32%).

Zmiana stanu rezerw na należności od banków przedstawia się następująco:

	31.12.2017	31.12.2016
Stan rezerw na należności od banków na początek okresu	(2 257)	(1 699)
Utworzenie rezerw (Nota 13)	(1 193)	(3 658)
Rozwiązanie rezerw (Nota 13)	2 311	3 186
Różnice kursowe	112	(86)
Stan rezerw na należności od banków na koniec okresu	(1 027)	(2 257)

Na dzień 31 grudnia 2017 roku kwota rezerw utworzonych na należności od banków obejmuje kwotę 217 tys. zł rezerwy na należności, dla których rozpoznano indywidualnie utratę wartości (31 grudnia 2016 r.: 1 525 tys. zł).

Należności od banków	31.12.2017		31.12.2016	
	zaangażowanie (tys. zł)	udział/ pokrycie (%)	zaangażowanie (tys. zł)	udział/ pokrycie (%)
Nieprzeterminowane, bez utraty wartości	1 708 532	99,99	3 054 628	99,01
Przeterminowane, bez utraty wartości	-	-	-	-
Pozycje z rozpoznaną utratą wartości	217	0,01	30 484	0,99
Razem brutto	1 708 749	100,00	3 085 112	100,00
Rezerwa (na pozycje z rozpoznaną utratą wartości oraz rezerwa IBNI)	(1 027)	0,06	(2 257)	0,07
Razem netto	1 707 722	99,94	3 082 855	99,93

Należności od banków, bez utraty wartości

Należności od banków		
Pod-portfel	31.12.2017	31.12.2016
1	1 028 422	1 230 145
2	518 535	1 391 810
3	38 430	246 902
4	37 521	64 314
5	9	-
6	2 144	-
7	-	1 945
8	82 208	119 112
pozostałe*	1 263	400
Razem	1 708 532	3 054 628

*) pozostałe dotyczą spółek, które nie stosują systemów ratingowych analogicznych jak mBank.

19. Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu

	31.12.2017			31.12.2016		
	Papiery wartościowe, na których nie ustanowiono zabezpieczeń	Papiery wartościowe, na których ustanowiono zabezpieczenia	Razem papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	Papiery wartościowe, na których nie ustanowiono zabezpieczeń	Papiery wartościowe, na których ustanowiono zabezpieczenia	Razem papiery wartościowe przeznaczone do obrotu
Dłużne papiery wartościowe:	1 498 071	25 837	1 523 908	3 042 194	754 263	3 796 457
Emitowane przez rząd	1 206 678	25 837	1 232 515	2 748 766	754 263	3 503 029
- obligacje rządowe	1 206 678	25 837	1 232 515	2 748 766	754 263	3 503 029
Pozostałe dłużne papiery wartościowe	291 393	-	291 393	293 428	-	293 428
- obligacje banków	98 601	-	98 601	109 904	-	109 904
- certyfikaty depozytowe	14 096	-	14 096	16 146	-	16 146
- obligacje korporacyjne	178 696	-	178 696	167 378	-	167 378
Kapitałowe papiery wartościowe:	1 474	-	1 474	4 177	-	4 177
- notowane	1 314	-	1 314	4 022	-	4 022
- nie notowane	160	-	160	155	-	155
Dłużne i kapitałowe papiery wartościowe razem:	1 499 545	25 837	1 525 382	3 046 371	754 263	3 800 634

Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu obejmują papiery wartościowe stanowiące poręczenie umów odkupu zawartych z klientami (transakcje sell buy back), których wartość rynkowa na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosiła 25 837 tys. zł (31 grudnia 2016 r. – 754 263 tys. zł).

20. Pochodne instrumenty finansowe

Grupa posiada następujące rodzaje instrumentów pochodnych:

Walutowe transakcje terminowe to zobowiązania do kupna walut obcych i lokalnych, obejmujące nie zrealizowane transakcje spot. **Kontrakty typu futures dla walut i stóp procentowych** to zobowiązania w formie umowy do otrzymania lub zapłacenia określonej wartości netto, zależnie od zmian kursów wymiany walut lub stóp procentowych, bądź do kupna lub sprzedaży waluty obcej lub instrumentu finansowego w ustalonym terminie w przyszłości po ustalonej cenie, określonej na zorganizowanym rynku finansowym. Z uwagi na fakt, że kontrakty futures są zabezpieczone środkami pieniężnymi lub papierami wartościowymi wycenianymi według wartości godziwej, zaś zmiany wartości nominalnej tych kontraktów rozliczane są codziennie w odniesieniu do notowań giełdowych, ryzyko kredytowe jest nieznaczące. **Kontrakty FRA** to kontrakty analogiczne do futures, tyle że negocjowane indywidualnie i wymagające gotówkowego rozliczenia w określonym terminie w przyszłości różnicy pomiędzy określoną w umowie stopą procentową a aktualną stopą rynkową, na bazie teoretycznej kwoty kapitału.

Walutowe i procentowe kontrakty swap to zobowiązania do zamiany jednego strumienia przepływów pieniężnych na inny. Rezultatem takiej transakcji jest zamiana walut lub stóp procentowych (na przykład, oprocentowania stałego na zmienne) lub połączenia wszystkich tych czynników (na przykład, międzywalutowe kontrakty swap stóp procentowych). Z wyjątkiem określonych walutowych kontraktów swap, nie następuje w przypadku tych transakcji zamiana kapitału. Ryzyko kredytowe Banku stanowi potencjalny koszt zastąpienia kontraktów swap, jeżeli strony nie wywiążą się ze swoich zobowiązań. Ryzyko to jest monitorowane na bieżąco przez odniesienie do aktualnej wartości godziwej, proporcji wartości nominalnej kontraktów oraz płynności rynkowej. W celu kontrolowania poziomu podejmowanego ryzyka kredytowego Grupa ocenia strony umowy przy pomocy tych samych metod, które stosuje się w działalności kredytowej.

Grupa stosuje rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej euroobligacji na stałą stopę wyemitowanych przez mFinance France, podmiot zależny od mBanku, listów zastawnych na stałą stopę wyemitowanych przez mBank Hipoteczny, podmiot zależny od mBanku, kredytów na stałą stopę otrzymanych przez mBank z Europejskiego Banku Inwestycyjnego oraz rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych części portfela kredytów na zmienną stopę procentową, indeksowaną do stopy rynkowej, udzielonych przez Bank. Instrumentem zabezpieczającym w obu rodzajach rachunkowości zabezpieczeń jest Interest Rate Swap.

Szczegółowe informacje dotyczące rachunkowości zabezpieczeń zostały zaprezentowane w Nocie 21 poniżej.

Opcje walutowe i procentowe to umowy, na mocy których sprzedający przyznaje kupującemu prawo, ale nie obowiązek, nabycia (opcja kupna) lub sprzedaży (opcja sprzedaży) w ustalonym dniu, do ustalonego dnia lub też w ustalonym okresie – konkretnej ilości waluty obcej lub instrumentu finansowego po z góry ustalonej cenie. W zamian za powzięcie ryzyka walutowego lub ryzyka zmiany stóp procentowych, sprzedający otrzymuje od kupującego premię. Opcje mogą być opcjami znajdującymi się w obrocie giełdowym lub negocjowanymi pomiędzy Grupą a klientem (w transakcji pozagiełdowej). Grupa jest narażona na ryzyko kredytowe z tytułu zakupionych opcji tylko i wyłącznie do wysokości ich wartości bilansowej, którą stanowi ich wartość godziwa.

Transakcje na ryzyko rynkowe obejmują kontrakty futures i opcje na towary oraz opcje na akcje i indeksy giełdowe.

Nominalne wartości niektórych rodzajów instrumentów finansowych stanowią podstawę do ich porównania z instrumentami ujmowanymi w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, ale niekoniecznie wskazują, jaka będzie wartość przyszłych przepływów pieniężnych, bądź jaka jest bieżąca wartość godziwa instrumentów. Z tego względu nie pokazują, jaki jest stopień narażenia Banku na ryzyko kredytowe lub ryzyko zmiany cen. Instrumenty pochodne mogą mieć wycenę dodatnią (aktywa) lub ujemną (zobowiązania) w zależności od wahań rynkowych stóp procentowych lub kursów wymiany walut. Łączna wartość godziwa pochodnych instrumentów finansowych może podlegać znacznym wahaniom.

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2017 rok

(w tys. zł)

Wartości godziwe posiadanych instrumentów pochodnych przedstawiono w poniższej tabeli:

	Wartość kontraktu		Wartość godziwa	
	kupno	sprzedaż	aktywa	zobowiązania
Stan na 31 grudnia 2017				
Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu				
Walutowe instrumenty pochodne				
- Walutowe transakcje terminowe (FX forward)	18 628 052	18 846 094	103 092	266 381
- Kontrakty FX swap	13 448 601	13 342 269	133 340	50 823
- Kontrakty CIRS	11 936 364	11 850 069	124 380	23 570
- Opcje walutowe kupione lub sprzedane w obrocie pozagiełdowym	1 809 601	1 802 752	32 911	36 080
Razem instrumenty pochodne z transakcji pozagiełdowych	45 822 618	45 841 184	393 723	376 854
- Walutowe kontrakty futures	86 599	86 897	-	-
Razem walutowe instrumenty pochodne	45 909 217	45 928 081	393 723	376 854
Pochodne na stopę procentową				
- Kontrakty IRS, OIS	149 054 812	149 054 813	782 159	791 641
- Kontrakty FRA	1 125 000	3 350 000	711	81
- Opcje na stopę procentową kupione lub sprzedane w obrocie pozagiełdowym	376 149	493 415	2 470	2 544
Razem instrumenty pochodne na stopę procentową z transakcji pozagiełdowych	150 555 961	152 898 228	785 340	794 266
- Kontrakty futures na stopę procentową	10 767	491	-	-
Razem instrumenty pochodne na stopę procentową	150 566 728	152 898 719	785 340	794 266
Transakcje na ryzyko rynkowe	1 304 405	1 862 741	44 651	34 093
Razem pochodne aktywa/zobowiązania przeznaczone do obrotu	197 780 350	200 689 541	1 223 714	1 205 213
Instrumenty pochodne zabezpieczające				
Instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie wartości godziwej				
- Kontrakty IRS	9 456 452	9 456 452	93 752	4 284
Instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych				
- Kontrakty IRS	5 965 000	5 965 000	30 312	2 103
Razem instrumenty pochodne zabezpieczające	15 421 452	15 421 452	124 064	6 387
Efekt kompensowania	-	-	(111 475)	(116 235)
Razem rozpoznane pochodne aktywa/zobowiązania	213 201 802	216 110 993	1 236 303	1 095 365
Krótkoterminowe (do 1 roku)	76 997 463	80 094 156	407 334	387 154
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	136 204 339	136 016 837	828 969	708 211

W 2017 roku efekt kompensacji poza wyceną transakcji pochodnych obejmuje 30 572 tys. zł zabezpieczeń złożonych oraz 34 551 tys. zł zabezpieczeń otrzymanych w związku z zawartymi transakcjami na instrumentach pochodnych podlegającymi kompensacji.

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2017 rok

(w tys. zł)

	Wartość kontraktu		Wartość godziwa	
	kupno	sprzedaż	aktywa	zobowiązania
Stan na 31 grudnia 2016				
Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu				
Walutowe instrumenty pochodne				
- Walutowe transakcje terminowe (FX forward)	17 619 549	17 568 019	211 526	80 443
- Kontrakty FX swap	14 071 946	14 051 750	88 148	104 858
- Kontrakty CIRS	10 064 507	10 157 587	35 145	124 419
- Opcje walutowe kupione lub sprzedane w obrocie pozagiełdowym	1 985 060	2 451 218	34 562	44 064
Razem instrumenty pochodne z transakcji pozagiełdowych	43 741 062	44 228 574	369 381	353 784
- Walutowe kontrakty futures	155 494	155 830	-	-
Razem walutowe instrumenty pochodne	43 896 556	44 384 404	369 381	353 784
Pochodne na stopę procentową				
- Kontrakty IRS, OIS	142 353 190	142 353 190	1 339 170	1 376 516
- Kontrakty FRA	13 225 000	15 200 000	7 383	6 204
- Opcje na stopę procentową kupione lub sprzedane w obrocie pozagiełdowym	221 806	400 927	1 000	1 089
Razem instrumenty pochodne na stopę procentową z transakcji pozagiełdowych	155 799 996	157 954 117	1 347 553	1 383 809
- Kontrakty futures na stopę procentową	110 543	1 473	-	-
Razem instrumenty pochodne na stopę procentową	155 910 539	157 955 590	1 347 553	1 383 809
Transakcje na ryzyko rynkowe	2 161 160	4 297 119	41 342	30 961
Razem pochodne aktywa/zobowiązania przeznaczone do obrotu	201 968 255	206 637 113	1 758 276	1 768 554
Instrumenty pochodne zabezpieczające				
Instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie wartości godziwej	7 647 486	7 647 486	196 634	26 026
- Kontrakty IRS	7 647 486	7 647 486	196 634	26 026
Instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych	2 665 000	2 665 000	30 926	1 786
- Kontrakty IRS	2 665 000	2 665 000	30 926	1 786
Razem instrumenty pochodne zabezpieczające	10 312 486	10 312 486	227 560	27 812
Efekt kompensowania	-	-	(176 989)	(197 100)
Razem rozpoznane pochodne aktywa/zobowiązania	212 280 741	216 949 599	1 808 847	1 599 266
Krótkoterminowe (do 1 roku)	95 706 104	97 390 032	608 038	522 887
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	116 574 637	119 559 567	1 200 809	1 076 379

W 2016 roku efekt kompensacji poza wyceną transakcji pochodnych obejmuje 26 746 tys. zł zabezpieczeń złożonych oraz 6 634 tys. zł zabezpieczeń otrzymanych w związku z zawartymi transakcjami na instrumentach pochodnych podlegającymi kompensacji.

W obu prezentowanych okresach transakcje na ryzyko rynkowe obejmują wartość godziwą opcji na indeks giełdowy, akcje i inne papiery kapitałowe, kontraktów futures na towary, kontraktów swap na towary.

W ramach pochodnych instrumentów finansowych Grupa wykazała instrumenty pochodne na kwotę 127 tys. zł (zobowiązania), które zostały wydzielone ze strukturyzowanych lokat inwestycyjnych (31 grudnia 2016 r.: 1 012 tys. zł).

Na dzień 31 grudnia 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku Grupa nie posiadała żadnych aktywów i zobowiązań finansowych wyznaczonych przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

21. Rachunkowość zabezpieczeń**Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej**

Grupa stosuje rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej, w ramach której jedynym rodzajem zabezpieczanego ryzyka jest ryzyko zmiany stóp procentowych.

Na koniec każdego miesiąca Grupa dokonuje oceny efektywności stosowanego zabezpieczenia analizując zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczanego oraz instrumentu zabezpieczającego z tytułu zabezpieczanego ryzyka.

Na koniec każdego miesiąca Grupa dokonuje oceny efektywności stosowanego zabezpieczenia analizując zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczanego oraz instrumentu zabezpieczającego z tytułu

zabezpieczanego ryzyka w celu potwierdzenia, że relacje zabezpieczające są efektywne zgodnie z polityką rachunkowości opisaną w Nocie 2.14.

Opis relacji zabezpieczające

Grupa zabezpiecza ryzyko zmiany wartości godziwej:

- euroobligacji o stałym oprocentowaniu, wyemitowanych przez mFinance France (mFF), podmiot zależny od mBanku. Zabezpieczane ryzyko wynika ze zmian stóp procentowych,
- listów zastawnych wyemitowanych przez mBank Hipoteczny (mBH), podmiot zależny od mBanku. Zabezpieczane ryzyko wynika ze zmian stóp procentowych,
- kredytów otrzymanych przez mBank z Europejskiego Banku Inwestycyjnego. Zabezpieczane ryzyko wynika ze zmian stóp procentowych.

Pozycje zabezpieczane

Pozycjami zabezpieczanymi są:

- trzy transze euroobligacji wyemitowanych przez mFF o wartości nominalnej 1 500 000 tys. EUR, o stałym oprocentowaniu,
- dwie transze euroobligacji wyemitowanych przez mFF o wartości nominalnej 400 000 tys. CHF, o stałym oprocentowaniu,
- euroobligacje wyemitowane przez mFF o wartości nominalnej 500 000 tys. CZK, o stałym oprocentowaniu,
- listy zastawne wyemitowane przez mBH o wartości nominalnej 124 000 tys. EUR, o stałym oprocentowaniu,
- kredyty otrzymane przez mBank z Europejskiego Banku Inwestycyjnego o wartości nominalnej odpowiednio 100 000 tys. EUR i 113 110 tys. CHF, o stałym oprocentowaniu.

Instrumenty zabezpieczające

Instrumentami zabezpieczającymi są transakcje Interest Rate Swap, zamieniające stałą stopę procentową na zmienną.

Prezentacja wyniku na transakcjach zabezpieczanych i zabezpieczających

Korekta do wartości godziwej zabezpieczanych aktywów i zobowiązań oraz wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w rachunku zysków i strat w wyniku na działalności handlowej.

Łączny wynik na rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej ujęty w rachunku zysków i strat

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2017	2016
Przychody odsetkowe na instrumentach pochodnych w ramach rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej (Nota 6)	66 808	59 936
Wynik z wyceny pozycji zabezpieczanych (Nota 9)	72 015	(16 903)
Wynik z wyceny instrumentów zabezpieczających wartość godziwą (Nota 9)	(78 131)	20 098
Łączny wynik na rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej ujęty w rachunku zysków i strat	60 692	63 131

Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych

Grupa stosuje rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych części portfela kredytów na zmienną stopę procentową, indeksowaną do stopy rynkowej, udzielonych przez Bank. Instrumentem zabezpieczającym jest Interest Rate Swap zamieniający stopę zmienną na stałą. Zabezpieczanym ryzykiem w ramach stosowanej przez Grupę rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych jest ryzyko stopy procentowej. Nieefektywna część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym zaprezentowana jest w pozycji „Wynik na pozostałej działalności handlowej oraz na rachunkowości zabezpieczeń” w Nocie 9. Część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, która stanowi efektywne zabezpieczenie, zaprezentowana jest w Sprawozdaniu z całkowitych dochodów w pozycji „Zabezpieczenia przepływów pieniężnych (netto)”.

W poniższej nodzie zaprezentowano pozostałe całkowite dochody z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych na dzień 31 grudnia 2017 roku i na dzień 31 grudnia 2016 roku.

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2017	2016
Pozostałe dochody całkowite brutto z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych na początek okresu	(1 907)	1 061
- niezrealizowane zyski/straty ujęte w pozostałych dochodach całkowitych brutto w okresie sprawozdawczym	(4 511)	(2 968)
Skumulowane pozostałe dochody całkowite brutto na koniec okresu sprawozdawczego	(6 418)	(1 907)
Podatek odroczone z tytułu skumulowanych pozostałych dochodów całkowitych na koniec okresu sprawozdawczego	1 220	362
Skumulowane pozostałe dochody całkowite netto na koniec okresu sprawozdawczego	(5 198)	(1 545)
Wpływ w okresie sprawozdawczym na pozostałe dochody całkowite (brutto)	(4 511)	(2 968)
Podatek odroczone z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych	858	564
Wpływ w okresie sprawozdawczym na pozostałe dochody całkowite (netto)	(3 653)	(2 404)

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2017	2016
Zyski/straty odniesione na dochody całkowite brutto w okresie sprawozdawczym, w tym:		
- niezrealizowane zyski/straty ujęte w pozostałych dochodach całkowitych brutto	(4 511)	(2 968)
- kwota ujęta w okresie sprawozdawczym w przychodach z tytułu odsetek w rachunku zysków i strat	15 780	15 874
- nieefektywna część zabezpieczenia ujęta w rachunku zysków i strat w wyniku na pozostałej działalności handlowej	(6 539)	(17 624)
Wpływ w okresie sprawozdawczym na dochody całkowite brutto	4 730	(4 718)

Łączny wynik na rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych ujęty w rachunku zysków i strat

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2017	2016
Przychody odsetkowe na instrumentach pochodnych w ramach rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych (Nota 6)	15 780	15 874
Nieefektywna część rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych (Nota 9)	(6 539)	(17 624)
Łączny wynik na rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych ujęty w rachunku zysków i strat	9 241	(1 750)

Okres, w którym oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki, to okres od stycznia 2018 roku do lutego 2023 roku.

Poniżej podany został harmonogram sporządzony na dzień 31 grudnia 2017 roku prezentujący okresy w jakich Bank spodziewał się przepływów z kredytów zabezpieczonych w ramach rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych i ich wpływu na rachunek zysków i strat.

Przepływy pieniężne z kredytów zabezpieczonych w ramach rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych (w tys. zł)		
okres do 3 miesięcy	okres od 3 miesięcy do 1 roku	okres od 1 roku do 5 lat
25 720	77 036	297 008

Poniżej podany został harmonogram sporządzony na dzień 31 grudnia 2016 roku prezentujący okresy w jakich Bank spodziewa się przepływów z kredytów zabezpieczonych w ramach rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych i ich wpływu na rachunek zysków i strat.

Przepływy pieniężne z kredytów zabezpieczonych w ramach rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych (w tys. zł)		
okres do 3 miesięcy	okres od 3 miesięcy do 1 roku	okres od 1 roku do 5 lat
10 631	16 492	48 498

Wartość godziwa (równa wartości księgowej) instrumentów pochodnych zabezpieczających została zaprezentowana w Nocie 20 „Pochodne instrumenty finansowe”.

22. Kredyty i pożyczki udzielone klientom

	31.12.2017	31.12.2016
Kredyty i pożyczki udzielone klientom indywidualnym:	48 142 786	48 949 829
- należności bieżące	7 324 329	6 458 369
- kredyty terminowe, w tym:	40 818 457	42 491 460
- kredyty hipoteczne i mieszkaniowe	32 593 180	35 369 113
Kredyty i pożyczki udzielone klientom korporacyjnym:	37 941 722	34 174 289
- należności bieżące	5 187 588	4 125 405
- kredyty terminowe:	30 599 981	28 267 897
- udzielone dużym klientom	5 030 702	5 037 182
- udzielone średnim i małym klientom	25 569 279	23 230 715
- transakcje reverse repo / buy sell back	57 119	56 676
- pozostałe	2 097 034	1 724 311
Kredyty i pożyczki udzielone sektorowi budżetowemu	995 570	1 228 230
Inne należności	307 627	228 424
Kredyty i pożyczki (brutto) od klientów	87 387 705	84 580 772
Rezerwa utworzona na należności od klientów (wielkość ujemna)	(2 911 861)	(2 817 495)
Kredyty i pożyczki (netto) od klientów	84 475 844	81 763 277
Krótkoterminowe (do 1 roku)	29 191 490	26 909 693
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	55 284 354	54 853 584

Na dzień 31 grudnia 2017 roku kredyty o zmiennej stopie procentowej wyniosły 85 942 267 tys. zł, a o stałej stopie procentowej wyniosły 1 445 438 tys. zł (31 grudnia 2016 r. odpowiednio: 82 744 657 tys. zł i 1 836 115 tys. zł). Średnie oprocentowanie kredytów udzielonych klientom (z wyłączeniem transakcji reverse repo) wyniosło 3,38% (31 grudnia 2016 r. 3,18%).

W 2017 roku powyższa nota obejmuje należności od KDPW CCP w kwocie 155 195 tys. zł w związku z działalnością Biura Maklerskiego (w 2016 roku – 135 977 tys. zł).

Ponadto, pozycja „pozostałe” obejmuje zabezpieczenia gotówkowe (na dzień 31 grudnia 2017 roku w kwocie 106 274 tys. zł, na dzień 31 grudnia 2016 roku 28 287 tys. zł) złożone przez Grupę pod transakcje pochodne (Nota 39).

Rezerwy na utratę wartości kredytów i pożyczek

	31.12.2017	31.12.2016
Poniesione, ale nie zidentyfikowane straty		
Zaangażowanie bilansowe brutto	82 883 395	80 043 614
Rezerwy na utratę wartości ekspozycji analizowanych portfelowo (IBNI)	(243 810)	(226 430)
Zaangażowanie bilansowe netto	82 639 585	79 817 184
Należności, które utraciły wartość		
Zaangażowanie bilansowe brutto	4 504 310	4 537 158
Rezerwy na należności, które utraciły wartość	(2 668 051)	(2 591 065)
Zaangażowanie bilansowe netto	1 836 259	1 946 093

Zmiana stanu rezerw na utratę wartości kredytów i pożyczek

ZMIANA STANU REZERW NA KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM - ROK 2017	Stan rezerw na 01.01.2017	Utworzenie rezerw	Rozwiązanie rezerw	Reklasyfikacja i różnice kursowe	Należności spisane w ciężar rezerw	Stan rezerw na 31.12.2017
KLIENCI INDYWIDUALNI	(1 515 339)	(962 150)	644 694	42 604	215 267	(1 574 924)
Należności bieżące	(614 379)	(365 080)	230 620	7 928	85 681	(655 230)
Kredyty terminowe, w tym:	(900 960)	(597 070)	414 074	34 676	129 586	(919 694)
Kredyty hipoteczne i mieszkaniowe	(515 928)	(254 664)	217 073	34 730	62 595	(456 194)
KLIENCI KORPORACYJNI	(1 301 407)	(384 490)	227 022	17 641	104 858	(1 336 376)
Należności bieżące	(190 490)	(96 967)	62 726	(7 152)	20 214	(211 669)
Kredyty terminowe, w tym:	(1 056 923)	(286 949)	162 362	23 678	60 560	(1 097 272)
Kredyty terminowe udzielone dużym klientom	(28 788)	(13 875)	29 702	1 289	-	(11 672)
Kredyty terminowe udzielone średnim i małym klientom	(1 028 135)	(273 074)	132 660	22 389	60 560	(1 085 600)
Pozostałe	(53 994)	(574)	1 934	1 115	24 084	(27 435)
KLIENCI BUDŻETOWI	(749)	(105)	290	3	-	(561)
OGÓŁEM ZMIANA STANU REZERW NA KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM	(2 817 495)	(1 346 745)	872 006	60 248	320 125	(2 911 861)

ZMIANA STANU REZERW NA KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM - ROK 2016	Stan rezerw na 01.01.2016	Utworzenie rezerw	Rozwiązanie rezerw	Reklasyfikacja i różnice kursowe	Należności spisane w ciężar rezerw	Stan rezerw na 31.12.2016
KLIENCI INDYWIDUALNI	(1 532 502)	(889 879)	620 862	(13 980)	300 160	(1 515 339)
Należności bieżące	(683 042)	(326 194)	222 533	(26)	172 350	(614 379)
Kredyty terminowe, w tym:	(849 460)	(563 685)	398 329	(13 954)	127 810	(900 960)
Kredyty hipoteczne i mieszkaniowe	(491 329)	(291 120)	235 741	(9 110)	39 890	(515 928)
KLIENCI KORPORACYJNI	(1 442 251)	(434 161)	335 426	(6 007)	245 586	(1 301 407)
Należności bieżące	(204 860)	(98 524)	64 928	10 870	37 096	(190 490)
Kredyty terminowe, w tym:	(1 187 981)	(311 476)	251 131	(16 877)	208 280	(1 056 923)
Kredyty terminowe udzielone dużym klientom	(157 515)	(38 664)	73 697	(19 847)	113 541	(28 788)
Kredyty terminowe udzielone średnim i małym klientom	(1 030 466)	(272 812)	177 434	2 970	94 739	(1 028 135)
Pozostałe	(49 410)	(24 161)	19 367	-	210	(53 994)
KLIENCI BUDŻETOWI	(1 111)	(197)	565	(6)	-	(749)
OGÓŁEM ZMIANA STANU REZERW NA KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM	(2 975 864)	(1 324 237)	956 853	(19 993)	545 746	(2 817 495)

Kredyty i pożyczki obejmują należności z tytułu leasingu finansowego.

	31.12.2017	31.12.2016
Inwestycja leasingowa brutto z tytułu leasingu finansowego o terminie zapadalności:	8 755 621	7 667 168
- Do 1 roku	2 660 832	2 244 468
- Powyżej 1 roku i nie więcej niż 5 lat	5 476 270	4 590 979
- Powyżej 5 lat	618 519	831 721
Niezrealizowane przyszłe przychody finansowe z tytułu leasingu finansowego (wielkość ujemna)	(714 033)	(654 009)
Inwestycja leasingowa netto z tytułu leasingu finansowego	8 041 588	7 013 159
Inwestycja leasingowa netto z tytułu leasingu finansowego o terminie zapadalności:	8 041 588	7 013 159
- Do 1 roku	2 396 582	2 005 193
- Powyżej 1 roku i nie więcej niż 5 lat	5 073 161	4 229 557
- Powyżej 5 lat	571 845	778 409
Inwestycja leasingowa netto z tytułu leasingu finansowego	8 041 588	7 013 159
Wartość odpisów z tytułu utraty wartości należności z tytułu leasingu finansowego	(206 251)	(196 644)
Wartość bilansowa netto należności z tytułu leasingu finansowego	7 835 337	6 816 515
Niegwarantowane wartości końcowe przypadające leasingodawcy	1 114 218	659 965

Grupa mBanku S.A.

 Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
 Sprawozdawczości Finansowej za 2017 rok

(w tys. zł)

Kredyty i pożyczki udzielone klientom	31.12.2017		31.12.2016	
	zaangażowanie (tys. zł)	udział/ pokrycie (%)	zaangażowanie (tys. zł)	udział/ pokrycie (%)
Nieprzeterminowane, bez utraty wartości	79 806 600	91,33	77 405 640	91,52
Przeterminowane, bez utraty wartości	3 076 795	3,52	2 637 974	3,12
Pozycje z rozpoznaną utratą wartości	4 504 310	5,15	4 537 158	5,36
Razem brutto	87 387 705	100,00	84 580 772	100,00
Rezerwa (na pozycje z rozpoznaną utratą wartości oraz rezerwa IBNI)	(2 911 861)	3,33	(2 817 495)	3,33
Razem netto	84 475 844	96,67	81 763 277	96,67

Kwota rozpoznanych rezerw na kredyty i pożyczki wynosi 2 911 861 tys. zł (31 grudnia 2016 r. – 2 817 495 tys. zł), z czego 2 668 051 tys. zł (31 grudnia 2016 r. – 2 591 065 tys. zł) reprezentuje rezerwy na kredyty i pożyczki udzielone klientom, dla których rozpoznano utratę wartości, a pozostała kwota 243 810 tys. zł reprezentuje rezerwę portfelową IBNI (31 grudnia 2016 r. – 226 430 tys. zł).

91,33% portfela kredytów i pożyczek udzielonych klientom nie należy ani do kategorii należności przeterminowanych ani z utratą wartości (31 grudnia 2016 r. – 91,52%).

Kredyty i pożyczki nieprzeterminowane, bez utraty wartości

31 grudnia 2017 r.	Klienci indywidualni			Klienci korporacyjni				Klienci budżetowi	Inne należności	Razem klienci		
	Pod-portfel	Należności bieżące	Kredyty terminowe	w tym: kredyty mieszkaniowe i hipoteczne	Należności bieżące	Kredyty terminowe					Transakcje reverse repo/ buy sell back	Pozostałe
						udzielone dużym klientom	udzielone średnim i małym klientom					
1	138 424	8 427 345	8 551 318	186 271	149 788	797 545	-	20 675	147 877	-	9 867 925	
2	1 379 136	19 652 477	18 012 857	993 997	1 709 084	2 601 603	-	198 937	657 772	-	27 193 006	
3	1 303 710	4 286 430	2 637 681	970 511	1 606 349	9 645 778	-	6	158 022	-	17 970 806	
4	2 023 991	3 790 851	812 252	2 029 931	1 267 643	6 181 383	-	-	30 955	-	15 324 754	
5	741 318	1 250 346	498 776	505 421	101 397	3 068 802	-	-	-	-	5 667 284	
6	70 484	132 784	78 324	14 797	1 329	272 323	-	-	-	-	491 717	
7	136 879	266 697	168 271	32 770	3 093	503 347	-	-	-	-	942 786	
8	46 379	-	-	37 934	-	-	-	57 119	-	-	307 600	
pozostałe *)	-	-	-	-	-	-	-	-	1 850 981	-	27	
kategoria default	1 353	29 475	26 945	1	-	17 453	-	-	-	-	48 282	
Razem	5 841 674	37 836 405	30 786 424	4 771 633	4 838 683	23 088 234	57 119	2 070 599	994 626	307 627	79 806 600	

31 grudnia 2016 r.	Klienci indywidualni			Klienci korporacyjni				Klienci budżetowi	Inne należności	Razem klienci		
	Pod-portfel	Należności bieżące	Kredyty terminowe	w tym: kredyty mieszkaniowe i hipoteczne	Należności bieżące	Kredyty terminowe					Transakcje reverse repo/ buy sell back	Pozostałe
						udzielone dużym klientom	udzielone średnim i małym klientom					
1	159 577	10 247 838	10 334 730	91 092	44 111	637 508	-	20 439	167 180	-	11 367 745	
2	1 336 592	20 751 325	18 959 089	873 695	1 925 685	1 895 384	-	151 531	680 603	-	27 614 815	
3	1 010 228	3 766 119	2 153 346	580 802	1 420 445	9 010 926	-	6	343 154	-	16 131 680	
4	1 753 167	2 939 356	928 821	1 721 292	1 369 798	6 147 027	-	-	36 121	-	13 966 761	
5	685 038	1 125 769	495 591	429 849	127 158	2 718 618	-	-	260	-	5 086 692	
6	54 296	114 492	65 706	18 510	344	140 989	-	-	-	-	328 631	
7	125 959	292 173	182 398	20 358	6 552	598 960	-	-	-	-	1 044 002	
8	29 661	-	-	31 226	-	-	-	56 676	-	-	228 410	
pozostałe *)	-	-	-	-	-	-	-	-	1 482 743	-	1 482 743	
kategoria default	2 275	34 309	28 680	-	-	-	-	-	-	-	14	
Razem	5 156 793	39 271 381	33 148 361	3 766 824	4 894 093	21 149 412	56 676	1 654 719	1 227 318	228 424	77 405 640	

*) pozostałe dotyczą spółek, które nie stosują systemów ratingowych analogicznych jak mBank.

Kredyty i pożyczki przeterminowane, bez rozpoznanej utraty wartości

Kwoty brutto kredytów i pożyczek, które były przeterminowane, lecz dla których nie rozpoznano utraty wartości, przedstawiono poniżej w podziale na klasy aktywów. Dla kredytów i pożyczek przeterminowanych krócej niż o 90 dni nie rozpoznaje się utraty wartości, chyba że inne dostępne informacje świadczą o jej wystąpieniu.

31 grudnia 2017 r.	Klienci indywidualni			Klienci korporacyjni				Klienci budżetowi	Inne należności	Razem klienci	
	Należności bieżące	Kredyty terminowe	w tym:	Należności bieżące	Kredyty terminowe		Transakcje reverse repo/ buy sell back				Pozostałe
			kredyty mieszkaniowe i hipoteczne		udzielone dużym klientom	udzielone średnim i małym klientom					
do 30 dni	528 690	1 108 989	747 655	49 686	49 125	782 716	-	-	-	2 519 206	
od 31 do 60 dni	45 849	163 419	96 222	12 851	10 957	153 825	-	-	-	386 901	
od 61 do 90 dni	19 706	51 037	19 951	3 385	167	46 816	-	-	-	121 111	
powyżej 90 dni	12 583	31 125	8 037	586	-	4 339	-	-	944	49 577	
Razem	606 828	1 354 570	871 865	66 508	60 249	987 696	-	-	944	3 076 795	

31 grudnia 2016 r.	Klienci indywidualni			Klienci korporacyjni				Klienci budżetowi	Inne należności	Razem klienci	
	Należności bieżące	Kredyty terminowe	w tym:	Należności bieżące	Kredyty terminowe		Transakcje reverse repo/ buy sell back				Pozostałe
			kredyty mieszkaniowe i hipoteczne		udzielone dużym klientom	udzielone średnim i małym klientom					
do 30 dni	415 164	1 200 637	898 517	21 808	47 550	525 935	-	2 002	-	2 213 096	
od 31 do 60 dni	44 472	195 280	130 215	3 402	1 275	40 241	-	-	912	285 582	
od 61 do 90 dni	17 977	55 989	32 020	587	104	24 899	-	-	-	99 556	
powyżej 90 dni	11 963	25 109	15 072	151	-	2 517	-	-	-	39 740	
Razem	489 576	1 477 015	1 075 824	25 948	48 929	593 592	-	2 002	912	2 637 974	

Kredyty i pożyczki, dla których rozpoznano indywidualnie utratę wartości

Wartość netto kredytów i pożyczek z rozpoznaną indywidualnie utratą wartości wyniosła 1 836 259 tys. zł (31 grudnia 2016 r. – 1 946 093 tys. zł). Poniżej przedstawiono kwoty brutto kredytów i pożyczek, dla których rozpoznano indywidualnie utratę wartości (przed uwzględnieniem przepływów pieniężnych z tytułu posiadanych zabezpieczeń oraz oczekiwanych spłat), w podziale na klasy aktywów.

	Klienci indywidualni			Klienci korporacyjni				Klienci budżetowi	Inne należności	Razem klienci	
	Należności bieżące	Kredyty terminowe	w tym:	Należności bieżące	Kredyty terminowe		Transakcje reverse repo/ buy sell back				Pozostałe
			kredyty mieszkaniowe i hipoteczne		udzielone dużym klientom	udzielone średnim i małym klientom					
31 grudnia 2017 r.											
Kredyty i pożyczki z utratą wartości	875 827	1 627 482	934 891	349 447	131 770	1 493 349	-	26 435	-	4 504 310	
Rezerwy na kredyty i pożyczki z utratą wartości	(594 480)	(826 865)	(426 667)	(196 861)	(10 542)	(1 012 868)	-	(26 435)	-	(2 668 051)	
31 grudnia 2016 r.											
Kredyty i pożyczki z utratą wartości	812 000	1 743 064	1 144 928	332 633	94 160	1 487 711	-	67 590	-	4 537 158	
Rezerwy na kredyty i pożyczki z utratą wartości	(562 478)	(808 180)	(476 237)	(178 169)	(26 537)	(962 707)	-	(52 994)	-	(2 591 065)	

Grupa stosuje konserwatywne podejście w obszarze weryfikacji wartości zabezpieczeń i ustalania dopuszczalnych poziomów wskaźnika LtV. Polityka w tym zakresie narzuca szczególnie istotne ograniczenia w przypadku transakcji cechujących się wyższą od średniej szkodowością (pożyczki i kredyty konsolidacyjne) oraz/lub zabezpieczanych na nieruchomościach o niskiej płynności (zlokalizowanych na rynkach słabo rozwiniętych).

Finansowy efekt zabezpieczeń

W poniższej nocie zaprezentowano wpływ wartości przyjętych przez Grupę zabezpieczeń związanych z udzielonymi przez Grupę kredytami i pożyczkami na poziom utworzonych rezerw.

Stan na 31 grudnia 2017 roku	Wartość brutto	Rezerwa utworzona	Rezerwa bez uwzględnienia przepływów z zabezpieczeń	Finansowy efekt zabezpieczeń
Dane bilansowe				
Należności od banków	1 708 749	(1 027)	(1 028)	1
Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w tym:	87 387 705	(2 911 861)	(3 795 569)	883 708
Klienci indywidualni:	48 142 786	(1 574 924)	(1 899 083)	324 159
– Należności bieżące	7 324 329	(655 230)	(668 180)	12 950
– Kredyty terminowe, w tym:	40 818 457	(919 694)	(1 230 903)	311 209
kredyty hipoteczne i mieszkaniowe	32 593 180	(456 194)	(734 237)	278 043
Klienci korporacyjni:	35 787 569	(1 308 941)	(1 868 466)	559 525
– Należności bieżące	5 187 588	(211 669)	(244 691)	33 022
– Kredyty terminowe:	30 599 981	(1 097 272)	(1 623 775)	526 503
udzielone dużym klientom	5 030 702	(11 672)	(24 091)	12 419
udzielone średnim i małym klientom	25 569 279	(1 085 600)	(1 599 684)	514 084
Klienci budżetowi	995 570	(561)	(585)	24
Razem dane bilansowe	89 096 454	(2 912 888)	(3 796 597)	883 709
Dane pozabilansowe				
Zobowiązania do udzielenia kredytów oraz pozostałe udzielone zobowiązania finansowe	26 271 712	(26 571)	(30 374)	3 803
Gwarancje, akcepty bankowe i akredytywy	7 143 651	(49 144)	(67 103)	17 959
Razem dane pozabilansowe	33 415 363	(75 715)	(97 477)	21 762
Dane bilansowe				
Należności od banków	3 085 112	(2 257)	(2 257)	-
Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w tym:	84 580 772	(2 817 495)	(3 863 367)	1 045 872
Klienci indywidualni:	48 949 829	(1 515 339)	(1 797 447)	282 108
– Należności bieżące	6 458 369	(614 379)	(629 109)	14 730
– Kredyty terminowe, w tym:	42 491 460	(900 960)	(1 168 338)	267 378
kredyty hipoteczne i mieszkaniowe	35 369 113	(515 928)	(750 295)	234 367
Klienci korporacyjni:	32 393 302	(1 247 413)	(2 011 135)	763 722
– Należności bieżące	4 125 405	(190 490)	(208 214)	17 724
– Kredyty terminowe:	28 267 897	(1 056 923)	(1 802 921)	745 998
udzielone dużym klientom	5 037 182	(28 788)	(104 970)	76 182
udzielone średnim i małym klientom	23 230 715	(1 028 135)	(1 697 951)	669 816
Klienci budżetowi	1 228 230	(749)	(791)	42
Razem dane bilansowe	87 665 884	(2 819 752)	(3 865 624)	1 045 872
Dane pozabilansowe				
Zobowiązania do udzielenia kredytów oraz pozostałe udzielone zobowiązania finansowe	22 692 191	(30 847)	(38 643)	7 796
Gwarancje, akcepty bankowe i akredytywy	5 881 446	(12 588)	(17 601)	5 013
Razem dane pozabilansowe	28 573 637	(43 435)	(56 244)	12 809

23. Inwestycyjne papiery wartościowe

	31.12.2017			31.12.2016		
	Inwestycyjne papiery wartościowe, na których nie ustanowiono zabezpieczeń	Inwestycyjne papiery wartościowe, na których ustanowiono zabezpieczenia	Razem inwestycyjne papiery wartościowe	Inwestycyjne papiery wartościowe, na których nie ustanowiono zabezpieczeń	Inwestycyjne papiery wartościowe, na których ustanowiono zabezpieczenia	Razem inwestycyjne papiery wartościowe
Dłużne papiery wartościowe:	25 757 182	6 299 892	32 057 074	24 652 766	6 674 486	31 327 252
Emitowane przez rząd	21 283 802	6 299 892	27 583 694	21 576 835	6 674 486	28 251 321
- obligacje rządowe	21 283 802	6 299 892	27 583 694	21 576 835	6 674 486	28 251 321
Emitowane przez bank centralny	2 322 914	-	2 322 914	1 816 077	-	1 816 077
Pozostałe dłużne papiery wartościowe	2 150 466	-	2 150 466	1 259 854	-	1 259 854
- obligacje banków	204 436	-	204 436	140 880	-	140 880
- certyfikaty depozytowe	221 700	-	221 700	50 466	-	50 466
- obligacje korporacyjne	1 688 420	-	1 688 420	1 031 538	-	1 031 538
- obligacje komunalne	35 910	-	35 910	36 970	-	36 970
Kapitałowe papiery wartościowe:	87 625	-	87 625	66 100	-	66 100
Nie notowane	87 625	-	87 625	66 100	-	66 100
Dłużne i kapitałowe papiery wartościowe razem	25 844 807	6 299 892	32 144 699	24 718 866	6 674 486	31 393 352
Krótkoterminowe (do 1 roku)	9 659 342	516 280	10 175 622	4 684 730	58 224	4 742 954
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	16 185 465	5 783 612	21 969 077	20 034 136	6 616 262	26 650 398

Na dzień 31 grudnia 2017 roku kapitałowe papiery wartościowe obejmują wartość godziwą akcji uprzywilejowanych Visa Inc. w kwocie 46 538 tys. zł. (31 grudnia 2016 r. – 38 392 tys. zł).

Zaprezentowana w nocie wartość kapitałowych papierów wartościowych wycenianych według wartości godziwej obejmuje rezerwy utworzone z tytułu utraty wartości w wysokości 23 886 tys. zł (31 grudnia 2016 r. – 19 135 tys. zł).

Wartość bilansowa dłużnych papierów wartościowych opartych na stałej stopie procentowej wynosiła na dzień 31 grudnia 2017 r. 23 647 422 tys. zł, natomiast opartych na stopie zmiennej 8 409 652 tys. zł (31 grudnia 2016 r. odpowiednio: 24 262 267 tys. zł oraz 7 064 985 tys. zł).

Powyższa nota obejmuje obligacje rządowe pod zastaw Bankowego Funduszu Gwarancyjnego (BFG), obligacje rządowe będące przedmiotem zastawu w transakcjach sell buy back, obligacje rządowe stanowiące zabezpieczenie kredytu otrzymanego z Europejskiego Banku Inwestycyjnego oraz obligacje rządowe stanowiące zabezpieczenie depozytu złożonego przez klienta.

Zgodnie z Ustawą z dnia 10 czerwca 2016 roku o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji, na dzień 31 grudnia 2017 r. Grupa posiadała papiery skarbowe ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w kwocie 619 906 tys. zł o wartości nominalnej 605 378 tys. zł (31 grudnia 2016 r.: wartość bilansowa – 560 558 tys. zł, wartość nominalna – 547 142 tys. zł), które stanowiły zabezpieczenie funduszu ochrony środków gwarantowanych w ramach BFG i były zdeponowane na wydzielonym rachunku w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych.

Zyski i straty z inwestycyjnych papierów wartościowych oraz z inwestycji w jednostki zależne i stowarzyszone

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2017	2016
Sprzedaż / wykup przez emitenta aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	22 244	269 159
Wynik związany ze sprzedażą jednostek zależnych i stowarzyszonych	(6 177)	241
Utrata wartości inwestycyjnych kapitałowych papierów wartościowych	(4 751)	(7 677)
Utrata wartości dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	(7 511)	-
Utrata wartości inwestycji w jednostkach zależnych	(7 742)	(442)
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych oraz inwestycjach w jednostki zależne i stowarzyszone, razem	(3 937)	261 281

W 2017 roku i w 2016 roku utrata wartości kapitałowych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży dotyczy spółki Polski Standard Płatności Sp. z o.o.

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2017 rok

(w tys. zł)

W 2017 roku wynik związany ze sprzedażą jednostek zależnych i stowarzyszonych dotyczy sprzedaży akcji mLocum S.A. na rzecz Archicom S.A. W 2017 roku w pozycji utrata wartości inwestycji w jednostkach zależnych Grupa ujęła odpis aktualizujący wartość akcji mLocum S.A. w związku z tą transakcją. Transakcja sprzedaży została opisana w Nocie 1.

W 2016 roku utrata wartości inwestycji w jednostkach zależnych dotyczy spółki Call Center Poland S.A., której 100% akcji Bank zbył w I kwartale 2016 roku.

W 2016 roku w związku z zamknięciem transakcji przejęcia Visa Europe Limited przez Visa Inc. Grupa zrealizowała wynik w wysokości 251 732 tys. zł, który stanowi większość pozycji „Sprzedaż/wykup przez emitenta aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży”.

Zmiana stanu inwestycyjnych papierów wartościowych

	31.12.2017	31.12.2016
Inwestycyjne papiery wartościowe		
Stan na początek okresu	31 393 352	30 736 949
Różnice kursowe	(62 431)	58 002
Zwiększenia	110 448 810	157 282 967
Zmniejszenia (sprzedaż, wykup, umorzenie, reklasyfikacja)	(109 804 061)	(156 295 046)
Straty z tytułu utraty wartości inwestycyjnych kapitałowych i dłużnych papierów wartościowych	(4 751)	(8 119)
Zyski/straty z tytułu zmian wartości godziwej	173 780	(381 401)
Stan na koniec okresu	32 144 699	31 393 352

Zmiana stanu rezerw na utratę wartości inwestycyjnych papierów wartościowych

	31.12.2017	31.12.2016
Dłużne papiery wartościowe		
- Notowane		
Stan na początek okresu	-	-
Utworzenie rezerwy	(7 511)	-
Reklasyfikacja	7 511	-
Stan na koniec okresu	-	-
Rezerwy na kapitałowe papiery wartościowe		
Stan na początek okresu	(19 135)	(19 754)
Utworzenie rezerwy	(4 751)	(8 119)
Reklasyfikacja	-	8 738
Stan na koniec okresu	(23 886)	(19 135)
Rezerwy na inwestycyjne papiery wartościowe razem		
Stan na początek okresu	(19 135)	(19 754)
Utworzenie rezerwy	(12 262)	(8 119)
Reklasyfikacja	7 511	8 738
Stan na koniec okresu	(23 886)	(19 135)

24. Inwestycje w jednostki stowarzyszone

W dniu 2 czerwca 2017 roku mBank S.A. podpisał przedwstępną warunkową umowę sprzedaży akcji mLocum S.A. na rzecz Archicom S.A. Po spełnieniu warunków zawieszających, w dniu 31 lipca 2017 roku zbyte zostało 14 120 880 akcji stanowiących 51% udziału w kapitale zakładowym mLocum S.A. Zbycie pozostałych 8 026 120 akcji stanowiących 28,99% udziału w kapitale zakładowym mLocum S.A. nastąpi nie później niż 30 czerwca 2020 roku. Od dnia 31 lipca 2017 roku posiadane przez Bank udziały w mLocum prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Inwestycje w jednostki stowarzyszone”.

Transakcja sprzedaży jest wyrazem koncentracji Grupy mBanku S.A. na jej podstawowej działalności finansowej, a sprzedaż akcji mLocum S.A. do wiodącej firmy z branży pozwoli dodatkowo lepiej wykorzystać jej potencjał i realizować cele biznesowe na ogólnopolskim rynku.

W dniu 3 stycznia 2018 roku została zarejestrowana zmiana Statutu mLocum S.A., polegająca na zmianie firmy Spółki i jej oddziałów. Obecnie Spółka nosi nazwę Archicom Polska S.A.

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2017 rok

(w tys. zł)

Informacje dotyczące udziału w jednostce stowarzyszonej, wycenianej metodą praw własności, zostały podane poniżej.

31 grudnia 2017 r. (w tys. zł)

Nazwa spółki	Kraj rejestracji	Aktywa	Zobowiązania	Przychody	Zysk/strata netto	Bezpośrednio posiadane udziały %	Wartość bilansowa
Archicom Polska S.A. (poprzednio mLocum S.A.)	Polska	221 516	87 554	117 680	24 419	28,99	28 680

W 2016 roku Grupa nie posiadała inwestycji w jednostki stowarzyszone.

25. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

W sierpniu 2017 roku mBank S.A., Garbary Sp. z o.o., Bank Pekao S.A. Tele-Tech Investment Sp. z o.o. oraz Bank Pekao S.A. zawarły umowę, w efekcie której, w zamian za zapłatę ustaloną przez strony umowy kwoty, Bank Pekao S.A. zrzekł się w stosunku do mBanku S.A., Garbary Sp. z o.o. oraz Tele-Tech Investment Sp. z o.o. roszczeń wynikających ze spraw z powództwa Pekao S.A. (wcześniej Banku BPH S.A.) przeciwko wymienionym powyżej spółkom. W związku z zawartą umową, w dniu 28 grudnia 2017 roku spółka Garbary Sp. z o.o. podpisała przedwstępną umowę sprzedaży nieruchomości przy ul. Garbary 101/11 w Poznaniu. Zawarcie umowy ostatecznej uzależnione będzie od spełnienia trzech warunków zawieszających.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku w aktywach trwałych (grupach do zbycia) przeznaczonych do sprzedaży Grupa wykazała wartość nieruchomości stanowiącej własność Garbary Sp. z o.o..

26. Wartości niematerialne

	31.12.2017	31.12.2016
Wartość firmy	3 532	3 532
Patenty, licencje i podobne wartości, w tym:	379 288	347 524
- oprogramowanie komputerowe	264 764	268 308
Inne wartości niematerialne	3 150	4 082
Wartości niematerialne w toku wytwarzania	324 672	227 525
Wartości niematerialne, razem	710 642	582 663

W 2017 roku i w 2016 roku Grupa wykonała testy na utratę wartości wartości niematerialnych w toku wytworzenia oraz wartości firmy. W wyniku testów nie stwierdzono utraty wartości.

Grupa mBanku S.A.

 Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
 Sprawozdawczości Finansowej za 2017 rok

(w tys. zł)

Zmiana stanu wartości niematerialnych

Zmiana stanu w okresie od 01.01.2017 roku do 31.12.2017 roku	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Patenty, licencje i podobne wartości, w tym:		Inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne w toku wytwarzania	Wartość firmy	Wartości niematerialne razem
			oprogramowanie komputerowe				
Wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu: 01.01.2017 r.	39	1 116 349	803 771	21 834	227 525	4 728	1 370 475
Zwiększenia z tytułu	-	136 276	55 175	152	214 162	-	350 590
- zakupu	-	58 178	3 746	150	161 705	-	220 033
- przejęcia z wartości niematerialnych w toku wytwarzania	-	75 923	51 429	2	-	-	75 925
- poniesionych kosztów wytworzenia	-	-	-	-	22 853	-	22 853
- innych zwiększeń	-	2 175	-	-	29 604	-	31 779
Zmniejszenia z tytułu	-	(20 418)	(1 280)	(123)	(117 015)	-	(137 556)
- likwidacji	-	(19 988)	(983)	(9)	-	-	(19 997)
- przekazania na wartości niematerialne oddane do użytku	-	-	-	-	(75 925)	-	(75 925)
- sprzedaży spółki poprzednio konsolidowanej	-	(68)	(68)	-	-	-	(68)
- innych zmniejszeń	-	(362)	(229)	(114)	(41 090)	-	(41 566)
Wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu: 31.12.2017 r.	39	1 232 207	857 666	21 863	324 672	4 728	1 583 509
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu: 01.01.2017 r.	(39)	(768 825)	(535 463)	(17 752)	-	-	(786 616)
Amortyzacja za okres z tytułu	-	(84 094)	(57 439)	(961)	-	-	(85 055)
- odpisów	-	(104 127)	(58 534)	(1 056)	-	-	(105 183)
- likwidacji	-	19 987	983	9	-	-	19 996
- sprzedaży spółki poprzednio konsolidowanej	-	68	68	-	-	-	68
- innych zmniejszeń	-	(22)	44	86	-	-	64
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu: 31.12.2017 r.	(39)	(852 919)	(592 902)	(18 713)	-	-	(871 671)
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu: 01.01.2017 r.	-	-	-	-	-	(1 196)	(1 196)
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu: 31.12.2017 r.	-	-	-	-	-	(1 196)	(1 196)
Wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu: 31.12.2017 r.	-	379 288	264 764	3 150	324 672	3 532	710 642

Zmiana stanu w okresie od 01.01.2016 roku do 31.12.2016 roku	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Patenty, licencje i podobne wartości, w tym:		Inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne w toku wytwarzania	Wartość firmy	Wartości niematerialne razem
			oprogramowanie komputerowe				
Wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu: 01.01.2016 r.	39	1 028 560	749 173	22 227	163 006	4 728	1 218 560
Zwiększenia z tytułu	-	143 766	110 240	10	185 178	-	328 954
- zakupu	-	11 907	2 795	8	146 113	-	158 028
- przejęcia z wartości niematerialnych w toku wytwarzania	-	102 422	89 452	2	-	-	102 424
- poniesionych kosztów wytworzenia	-	-	-	-	23 698	-	23 698
- innych zwiększeń	-	29 437	17 993	-	15 367	-	44 804
Zmniejszenia z tytułu	-	(55 977)	(55 642)	(403)	(120 659)	-	(177 039)
- likwidacji	-	(28 805)	(28 513)	(403)	-	-	(29 208)
- przekazania na wartości niematerialne oddane do użytku	-	-	-	-	(102 424)	-	(102 424)
- innych zmniejszeń	-	(27 172)	(27 129)	-	(18 235)	-	(45 407)
Wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu: 31.12.2016 r.	39	1 116 349	803 771	21 834	227 525	4 728	1 370 475
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu: 01.01.2016 r.	(39)	(681 193)	(499 209)	(17 073)	-	-	(698 305)
Amortyzacja za okres z tytułu	-	(87 632)	(36 254)	(679)	-	-	(88 311)
- odpisów	-	(115 833)	(73 971)	(1 082)	-	-	(116 915)
- innych zwiększeń	-	(20 998)	(11 162)	-	-	-	(20 998)
- likwidacji	-	28 805	28 513	403	-	-	29 208
- innych zmniejszeń	-	20 394	20 366	-	-	-	20 394
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu: 31.12.2016 r.	(39)	(768 825)	(535 463)	(17 752)	-	-	(786 616)
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu: 01.01.2016 r.	-	(10)	-	-	-	(1 196)	(1 206)
- zmniejszenie	-	10	-	-	-	-	10
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu: 31.12.2016 r.	-	-	-	-	-	(1 196)	(1 196)
Wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu: 31.12.2016 r.	-	347 524	268 308	4 082	227 525	3 532	582 663

27. Rzeczowe aktywa trwałe

	31.12.2017	31.12.2016
Środki trwałe, w tym:	623 228	682 812
- grunty	1 038	1 335
- budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	162 546	186 928
- urzędnia	161 574	174 152
- środki transportu	224 964	239 399
- pozostałe środki trwałe	73 106	80 998
Środki trwałe w budowie	135 510	74 559
Rzeczowe aktywa trwałe, razem	758 738	757 371

Zmiana stanu rzeczowych aktywów trwałych

Zmiana stanu w okresie od 01.01.2017 roku do 31.12.2017 roku	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na początek okresu: 01.01.2017 r.	1 335	355 270	678 663	346 202	424 269	74 695	1 880 434
Zwiększenia z tytułu	-	3 009	71 914	73 432	23 883	139 992	312 230
- zakupu	-	27	39 377	73 432	3 643	121 369	237 848
- przejęcia ze środków trwałych w budowie	-	2 982	32 072	-	20 229	-	55 283
- innych zwiększeń	-	-	465	-	11	18 623	19 099
Zmniejszenia z tytułu	(297)	(27 217)	(35 269)	(80 849)	(17 198)	(79 041)	(239 871)
- sprzedaży	-	(22 208)	(19 069)	(73 813)	(7 418)	-	(122 508)
- likwidacji	-	(1 002)	(15 155)	(775)	(8 713)	-	(25 645)
- przekazania na środki trwałe	-	-	-	-	-	(55 283)	(55 283)
- sprzedaży spółki poprzednio konsolidowanej	(297)	(4 007)	(509)	(1 023)	(367)	-	(6 203)
- innych zmniejszeń	-	-	(536)	(5 238)	(700)	(23 758)	(30 232)
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu: 31.12.2017 r.	1 038	331 062	715 308	338 785	430 954	135 646	1 952 793
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu: 01.01.2017 r.	-	(109 203)	(504 511)	(106 803)	(343 140)	-	(1 063 657)
Amortyzacja za okres z tytułu	-	(174)	(41 023)	(7 018)	(14 577)	-	(62 792)
- odpisów	-	(7 073)	(72 934)	(54 863)	(30 425)	-	(165 295)
- innych zwiększeń	-	-	(20)	-	-	-	(20)
- sprzedaży	-	5 976	16 037	43 186	7 838	-	73 037
- likwidacji	-	484	14 978	714	7 246	-	23 422
- sprzedaży spółki poprzednio konsolidowanej	-	439	450	669	341	-	1 899
- innych zmniejszeń	-	-	466	3 276	423	-	4 165
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu: 31.12.2017 r.	-	(109 377)	(545 534)	(113 821)	(357 717)	-	(1 126 449)
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu: 01.01.2017 r.	-	(59 139)	-	-	(131)	(136)	(59 406)
- zwiększenie	-	-	(8 200)	-	-	-	(8 200)
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu: 31.12.2017 r.	-	(59 139)	(8 200)	-	(131)	(136)	(67 606)
Wartość netto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu: 31.12.2017 r.	1 038	162 546	161 574	224 964	73 106	135 510	758 738

Grupa mBanku S.A.

 Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
 Sprawozdawczości Finansowej za 2017 rok

(w tys. zł)

Zmiana stanu w okresie od 01.01.2016 roku do 31.12.2016 roku	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na początek okresu: 01.01.2016 r.	1 335	357 255	628 714	334 326	410 766	84 685	1 817 081
Zwiększenia z tytułu	-	2 135	103 764	100 289	31 726	89 228	327 142
- zakupu	-	284	32 887	93 766	4 782	75 070	206 789
- przejścia ze środków trwałych w budowie	-	1 809	54 654	75	21 200	-	77 738
- innych zwiększeń	-	42	16 223	6 448	5 744	14 158	42 615
Zmniejszenia z tytułu	-	(4 120)	(53 815)	(88 413)	(18 223)	(99 218)	(263 789)
- sprzedaży	-	(316)	(28 952)	(68 995)	(6 366)	-	(104 629)
- likwidacji	-	(238)	(9 014)	(131)	(10 256)	-	(19 639)
- przekazania na środki trwałe	-	-	-	-	-	(77 738)	(77 738)
- innych zmniejszeń	-	(3 566)	(15 849)	(19 287)	(1 601)	(21 480)	(61 783)
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu: 31.12.2016 r.	1 335	355 270	678 663	346 202	424 269	74 695	1 880 434
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu: 01.01.2016 r.	-	(105 464)	(479 141)	(103 083)	(326 388)	-	(1 014 076)
Amortyzacja za okres z tytułu	-	(3 739)	(25 370)	(3 720)	(16 752)	-	(49 581)
- odpisów	-	(7 034)	(61 158)	(57 077)	(29 658)	-	(154 927)
- innych zwiększeń	-	(38)	(11 506)	(507)	(4 857)	-	(16 908)
- sprzedaży	-	316	25 879	44 607	6 331	-	77 133
- likwidacji	-	52	8 971	66	9 906	-	18 995
- innych zmniejszeń	-	2 965	12 444	9 191	1 526	-	26 126
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu: 31.12.2016 r.	-	(109 203)	(504 511)	(106 803)	(343 140)	-	(1 063 657)
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu: 01.01.2016 r.	-	(58 139)	-	(33)	(131)	(180)	(58 483)
- zwiększenie	-	(1 000)	-	-	-	-	(1 000)
- zmniejszenie	-	-	-	33	-	44	77
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu: 31.12.2016 r.	-	(59 139)	-	-	(131)	(136)	(59 406)
Wartość netto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu: 31.12.2016 r.	1 335	186 928	174 152	239 399	80 998	74 559	757 371

Wartość odzyskiwalną środków trwałych dotkniętych utratą wartości stanowi cena netto sprzedaży określona na podstawie ceny rynkowej podobnego aktywa.

W ramach swojej działalności jako leasingodawca Grupa mBanku wykazuje w środkach trwałych przedmioty oddane przez Grupę w leasing operacyjny podmiotom trzecim. Przyszłe minimalne opłaty leasingowe z tytułu nieodwołalnego leasingu operacyjnego, gdzie Grupa jest leasingodawcą, przedstawione są w poniższej tabeli.

	31.12.2017	31.12.2016
Minimalne opłaty leasingowe z tytułu nieodwołalnego leasingu operacyjnego		
Do 1 roku	41 646	47 320
Powyżej 1 roku do 5 lat	36 036	44 575
Razem	77 682	91 895

Grupa wykazuje koszty amortyzacji środków trwałych oddanych w leasing operacyjny w ramach przychodów netto z tytułu leasingu operacyjnego (Nota 10).

28. Inne aktywa

	31.12.2017	31.12.2016
Inne aktywa, w tym:	770 068	848 156
- dłużnicy	207 794	152 110
- rozrachunki międzybankowe	27 405	11 520
- pozostałe rozliczenia międzyokresowe czynne	167 007	171 028
- przychody do otrzymania	86 519	55 792
- zapasy	209 395	354 737
- inne	71 948	102 969
Inne aktywa, razem	770 068	848 156
Krótkoterminowe (do 1 roku)	522 240	442 347
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	247 828	405 809

Na dzień 31 grudnia 2017 roku wartość zapasów wynika przede wszystkim z działalności prowadzonej przez spółki mLeasing i BDH Development.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku wartość zapasów wynika przede wszystkim z działalności prowadzonej przez spółki mLocum i mLeasing.

W ciągu 2017 roku i w ciągu 2016 roku Grupa nie aktywowała kosztów finansowania zewnętrznego.

W 2017 roku pozycja „inne” obejmuje rozliczenia z tytułu operacji na papierach wartościowych w kwocie 24 375 tys. zł w ramach działalności Biura Maklerskiego (w 2016 roku – 28 402 tys. zł).

Na dzień 31 grudnia 2017 roku powyższa nota zawiera aktywa finansowe w kwocie 259 574 tys. zł (31 grudnia 2016 r.: 192 032 tys. zł).

Pozostałe aktywa finansowe ujęte w nocie powyżej

	31.12.2017	31.12.2016
Pozostałe aktywa finansowe brutto, w tym:	266 958	206 105
- nieprzeterminowe	257 580	191 726
- przeterminowe od 1 do 90 dni	4 520	5 642
- przeterminowe powyżej 90 dni	4 858	8 737
- rezerwy na należności przeterminowane (wielkość ujemna)	(7 384)	(14 073)
Pozostałe aktywa finansowe netto	259 574	192 032

29. Zobowiązania wobec innych banków

	31.12.2017	31.12.2016
Środki na rachunkach bieżących	885 080	943 397
Depozyty terminowe	90 442	44 293
Kredyty i pożyczki otrzymane	3 394 339	6 964 907
Transakcje repo / sell buy back	182 295	114 322
Zobowiązania z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	414 798	361 725
Zobowiązania w drodze	5 595	1 280
Pozostałe	100 802	56 829
Zobowiązania wobec innych banków, razem	5 073 351	8 486 753
Krótkoterminowe (do 1 roku)	4 555 384	4 846 880
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	517 967	3 639 873

Na dzień 31 grudnia 2017 roku wartość depozytów innych banków o stałym oprocentowaniu wyniosła 90 442 tys. zł (31 grudnia 2016 rok - 44 293 tys. zł). W obu okresach brak depozytów o zmiennym oprocentowaniu.

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2017 rok

(w tys. zł)

Na dzień 31 grudnia 2017 i na dzień 31 grudnia 2016 roku kredyty i pożyczki otrzymane od banków były oprocentowane zmienną stopą procentową.

Średnie oprocentowanie depozytów i kredytów otrzymanych od banków w 2017 roku wynosiło 0,80% (31 grudnia 2016 r. - 0,68%).

mBank nie dostarczył zabezpieczeń kredytów innym bankom. Grupa nie zarejestrowała żadnych naruszeń warunków umownych związanych ze zobowiązaniami z tytułu zaciągniętych pożyczek.

30. Zobowiązania wobec klientów

	31.12.2017	31.12.2016
Klienci indywidualni:	55 693 608	53 494 909
Środki na rachunkach bieżących	43 733 114	38 051 354
Depozyty terminowe	11 819 154	15 380 844
Inne zobowiązania (z tytułu)	141 340	62 711
- zobowiązania z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	62 279	31 098
- pozostałe	79 061	31 613
Klienci korporacyjni:	34 589 603	37 383 484
Środki na rachunkach bieżących	21 463 748	22 065 224
Depozyty terminowe	8 037 151	8 911 873
Kredyty i pożyczki otrzymane	4 142 944	4 201 768
Transakcje repo	439 637	1 600 487
Inne zobowiązania (z tytułu)	506 123	604 132
- zobowiązania z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	348 268	392 425
- pozostałe	157 855	211 707
Klienci sektora budżetowego:	1 212 816	539 569
Środki na rachunkach bieżących	623 231	466 078
Depozyty terminowe	585 389	65 507
Inne zobowiązania (z tytułu)	4 196	7 984
- zobowiązania z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	4 196	3
- pozostałe	-	7 981
Zobowiązania wobec klientów, razem	91 496 027	91 417 962
Krótkoterminowe (do 1 roku)	86 874 677	85 191 150
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	4 621 350	6 226 812

Na dzień 31 grudnia 2017 roku większość depozytów przyjętych od klientów indywidualnych i korporacyjnych stanowiły depozyty na stałą stopę procentową. Średnie oprocentowanie zobowiązań wobec klientów (z wyłączeniem transakcji repo) wynosiło 0,67% (31 grudnia 2016 r. - 0,85%).

Na dzień 31 grudnia 2017 kwota kredytów i pożyczek otrzymanych obejmuje kredyty otrzymane z EBI w kwocie 4 142 944 tys. zł (31 grudnia 2016 r.: 4 201 768 tys. zł). Zabezpieczeniem kredytów są obligacje rządowe, które są wykazywane w Nocie 23 i w Nocie 39 jako aktywa zastawione.

31. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

Stan na 31 grudnia 2017 r.

Dłużne instrumenty finansowe wg rodzaju	Wartość nominalna	Umowne warunki oprocentowania	Gwarancje / zabezpieczenia	Termin wykupu	Stan zobowiązania
Emisje krótkoterminowe	2 270 220				2 160 720
Obligacje (PLN)	10 000	2,03%	niezabezpieczone	05-01-2018	9 998
Obligacje (PLN)	15 000	2,13%	niezabezpieczone	05-01-2018	14 995
Obligacje (PLN)	20 000	2,01%	niezabezpieczone	08-01-2018	20 267
Obligacje (PLN)	20 000	2,26%	niezabezpieczone	10-01-2018	19 988
Obligacje (PLN)	30 000	2,13%	niezabezpieczone	10-01-2018	29 982
Obligacje (PLN)	10 000	2,09%	niezabezpieczone	11-01-2018	10 625
Obligacje (PLN)	20 000	2,00%	niezabezpieczone	11-01-2018	19 988
Obligacje (PLN)	10 000	2,26%	niezabezpieczone	12-01-2018	9 993
Obligacje (PLN)	20 000	2,15%	niezabezpieczone	12-01-2018	19 986
Obligacje (PLN)	20 000	2,15%	niezabezpieczone	12-01-2018	19 986
Obligacje (PLN)	15 000	2,13%	niezabezpieczone	16-01-2018	14 986
Obligacje (PLN)	12 000	2,13%	niezabezpieczone	26-01-2018	11 982
Obligacje (PLN)	20 000	2,13%	niezabezpieczone	26-01-2018	20 017
Obligacje (PLN)	15 000	2,26%	niezabezpieczone	05-02-2018	14 966
Obligacje (PLN)	20 000	2,10%	niezabezpieczone	06-02-2018	19 957
Obligacje (PLN)	20 000	2,03%	niezabezpieczone	09-02-2018	19 955
Obligacje (PLN)	20 000	2,13%	niezabezpieczone	09-02-2018	19 953
Obligacje (PLN)	20 000	2,13%	niezabezpieczone	09-02-2018	19 953
Obligacje (PLN)	20 000	2,13%	niezabezpieczone	13-02-2018	19 948
Listy zastawne (EUR)	31 282	0,529%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	15-02-2018	31 339
Obligacje (PLN)	10 000	2,13%	niezabezpieczone	16-02-2018	9 972
Obligacje (PLN)	20 000	2,10%	niezabezpieczone	16-02-2018	19 945
Obligacje (PLN)	20 000	2,09%	niezabezpieczone	16-02-2018	19 946
Obligacje (PLN)	20 000	2,09%	niezabezpieczone	19-02-2018	19 942
Obligacje (PLN)	50 000	2,09%	niezabezpieczone	02-03-2018	49 824
Obligacje (PLN)	30 000	2,26%	niezabezpieczone	05-03-2018	29 880
Obligacje (PLN)	10 000	2,13%	niezabezpieczone	05-03-2018	9 962
Obligacje (PLN)	32 000	2,26%	niezabezpieczone	08-03-2018	31 865
Obligacje (PLN)	20 000	2,02%	niezabezpieczone	19-03-2018	19 912
Obligacje (PLN)	18 000	2,12%	niezabezpieczone	20-03-2018	17 917
Obligacje (PLN)	40 000	2,02%	niezabezpieczone	21-03-2018	39 819
Obligacje (PLN)	50 000	2,12%	niezabezpieczone	21-03-2018	49 766
Obligacje (PLN)	20 000	2,12%	niezabezpieczone	22-03-2018	19 905
Obligacje (PLN)	9 200	2,02%	niezabezpieczone	28-03-2018	9 155
Obligacje (PLN)	20 000	2,11%	niezabezpieczone	27-04-2018	19 862
Obligacje (PLN)	25 000	2,11%	niezabezpieczone	17-05-2018	24 798
Obligacje (PLN)	20 000	2,21%	niezabezpieczone	07-06-2018	19 808
Obligacje (PLN)	50 000	2,11%	niezabezpieczone	13-06-2018	49 516
Obligacje (PLN)	10 000	2,11%	niezabezpieczone	13-06-2018	9 903
Listy zastawne (PLN)	200 000	3,50%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	15-06-2018	200 259
Obligacje (PLN)	10 000	2,21%	niezabezpieczone	21-06-2018	9 895
Obligacje (PLN)	20 000	2,30%	niezabezpieczone	04-09-2018	19 685
Euroobligacje (CHF)	823 913	2,50%	gwarancja	08-10-2018	716 247
Listy zastawne (EUR)	208 545	0,801%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	22-10-2018	208 768
Listy zastawne (EUR)	83 418	1,115%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	22-10-2018	83 503
Euroobligacje (CZK)	81 862	2,32%	gwarancja	06-12-2018	81 802

Grupa mBanku S.A.

 Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
 Sprawozdawczości Finansowej za 2017 rok

(w tys. zł)

Dłużne instrumenty finansowe wg rodzaju	Wartość nominalna	Umowne warunki oprocentowania	Gwarancje / zabezpieczenia	Termin wykupu	Stan zobowiązania
Emisje długoterminowe	12 584 085				12 162 132
Obligacje (PLN)	20 000	3,26%	niezabezpieczone	16-01-2019	20 289
Obligacje (PLN)	60 000	3,18%	niezabezpieczone	21-01-2019	60 347
Euroobligacje (EUR)	2 212 000	2,38%	gwarancja	01-04-2019	2 118 706
Listy zastawne (PLN)	80 000	2,81%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	21-06-2019	79 999
Listy zastawne (EUR)	208 545	0,541%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	15-10-2019	208 566
Listy zastawne (PLN)	47 900	2,91%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	28-04-2020	48 767
Listy zastawne (PLN)	100 000	2,91%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	28-04-2020	101 824
Listy zastawne (EUR)	208 545	2,91%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	24-06-2020	208 248
Listy zastawne (EUR)	125 127	2,75%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	28-07-2020	125 615
Listy zastawne (PLN)	465 200	2,83%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	10-09-2020	464 924
Euroobligacje (EUR)	2 212 000	1,398%	gwarancja	26-09-2020	2 089 634
Listy zastawne (PLN)	300 000	2,93%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	05-03-2021	300 076
Listy zastawne (EUR)	208 545	0,541%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	21-06-2021	208 147
Listy zastawne (PLN)	255 000	2,87%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	20-09-2021	254 668
Euroobligacje (EUR)	2 212 000	2,00%	gwarancja	26-11-2021	2 079 370
Listy zastawne (EUR)	83 418	1,135%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	25-02-2022	83 663
Listy zastawne (PLN)	200 000	2,59%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	28-04-2022	200 369
Listy zastawne (EUR)	291 963	0,612%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	22-06-2022	291 246
Listy zastawne (PLN)	283 200	2,74%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	28-07-2022	285 704
Listy zastawne (PLN)	500 000	2,48%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	10-09-2022	499 315
Listy zastawne (PLN)	196 000	2,74%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	20-02-2023	197 326
Euroobligacje (CHF)	795 455	1,005%	gwarancja	28-03-2023	716 059
Listy zastawne (PLN)	739 900	2,54%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	15-09-2023	737 406
Listy zastawne (PLN)	250 000	2,68%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	16-10-2023	250 533
Listy zastawne (EUR)	103 855	0,94%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	01-02-2024	104 470
Listy zastawne (EUR)	45 880	1,285%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	24-04-2025	45 988
Listy zastawne (EUR)	54 222	1,18%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	20-09-2026	54 179
Listy zastawne (EUR)	145 982	1,183%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	20-09-2026	145 920
Listy zastawne (EUR)	33 367	3,50%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	28-02-2029	33 773
Listy zastawne (EUR)	62 564	3,50%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	15-03-2029	63 363
Listy zastawne (EUR)	83 418	3,50%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	30-05-2029	83 638
Stan zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych (wartość bilansowa w tys. zł)					14 322 852

Grupa mBanku S.A.

 Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
 Sprawozdawczości Finansowej za 2017 rok

(w tys. zł)

Stan na 31 grudnia 2016 r.

Dłużne instrumenty finansowe wg rodzaju	Wartość nominalna	Umowne warunki oprocentowania	Gwarancje / zabezpieczenia	Termin wykupu	Stan zobowiązania
Emisje krótkoterminowe	1 102 190				1 101 802
Obligacje (PLN)	86 000	2,09%	niezabezpieczone	02-01-2017	85 995
Obligacje (PLN)	100 000	2,10%	niezabezpieczone	04-01-2017	99 982
Obligacje (PLN)	50 000	1,94%	niezabezpieczone	05-01-2017	49 987
Obligacje (PLN)	25 000	1,93%	niezabezpieczone	09-01-2017	24 988
Obligacje (PLN)	10 000	2,12%	niezabezpieczone	10-01-2017	9 995
Obligacje (PLN)	10 000	2,12%	niezabezpieczone	11-01-2017	9 995
Obligacje (PLN)	25 000	1,92%	niezabezpieczone	12-01-2017	24 984
Obligacje (PLN)	18 000	1,92%	niezabezpieczone	16-01-2017	17 985
Obligacje (PLN)	20 000	1,96%	niezabezpieczone	17-01-2017	19 981
Obligacje (PLN)	10 000	2,12%	niezabezpieczone	20-01-2017	9 988
Obligacje (PLN)	18 000	2,01%	niezabezpieczone	30-01-2017	17 970
Obligacje (PLN)	15 000	2,12%	niezabezpieczone	03-02-2017	14 970
Obligacje (PLN)	12 000	2,12%	niezabezpieczone	09-02-2017	11 972
Obligacje (PLN)	30 000	2,01%	niezabezpieczone	09-02-2017	29 933
Obligacje (PLN)	17 000	2,13%	niezabezpieczone	16-02-2017	16 953
Obligacje (PLN)	10 000	2,04%	niezabezpieczone	17-02-2017	9 973
Obligacje (PLN)	70 000	2,04%	niezabezpieczone	21-02-2017	69 795
Obligacje (PLN)	11 000	2,09%	niezabezpieczone	21-02-2017	10 967
Obligacje (PLN)	3 600	2,10%	niezabezpieczone	21-02-2017	3 589
Obligacje (PLN)	37 200	2,13%	niezabezpieczone	02-03-2017	36 951
Obligacje (PLN)	15 000	2,13%	niezabezpieczone	13-03-2017	14 936
Obligacje (PLN)	22 000	2,13%	niezabezpieczone	21-03-2017	21 896
Obligacje (PLN)	30 000	2,13%	niezabezpieczone	24-03-2017	29 853
Obligacje (PLN)	20 000	2,15%	niezabezpieczone	04-04-2017	19 888
Obligacje (PLN)	39 900	2,20%	niezabezpieczone	20-04-2017	39 606
Listy zastawne (PLN)	200 000	3,09%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	20-04-2017	201 188
Listy zastawne (PLN)	153 250	2,79%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	16-06-2017	153 104
Listy zastawne (EUR)	44 240	1,696%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	19-10-2017	44 378
Emisje długoterminowe	11 522 883				11 558 587
Listy zastawne (EUR)	33 180	0,611%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	15-02-2018	33 202
Listy zastawne (PLN)	108 900	3,50%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	15-06-2018	107 954
Euroobligacje (CHF)	823 913	2,50%	gwarancja	08-10-2018	826 810
Listy zastawne (EUR)	221 200	0,817%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	22-10-2018	221 338
Listy zastawne (EUR)	88 480	1,115%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	22-10-2018	88 459
Euroobligacje (CZK)	81 862	2,320%	gwarancja	06-12-2018	81 994
Obligacje (PLN)	12 000	3,24%	niezabezpieczone	16-01-2019	12 030
Obligacje (PLN)	50 000	3,17%	niezabezpieczone	21-01-2019	50 055
Euroobligacje (EUR)	2 212 000	2,375%	gwarancja	01-04-2019	2 243 819
Listy zastawne (PLN)	80 000	2,81%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	21-06-2019	80 015
Listy zastawne (EUR)	221 200	0,559%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	15-10-2019	221 138
Listy zastawne (PLN)	47 900	2,91%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	28-04-2020	48 737
Listy zastawne (PLN)	100 000	2,91%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	28-04-2020	101 698
Listy zastawne (EUR)	221 200	0,373%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	24-06-2020	220 904
Listy zastawne (EUR)	132 720	2,75%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	28-07-2020	132 936
Listy zastawne (PLN)	415 200	2,83%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	10-09-2020	415 014
Euroobligacje (EUR)	2 212 000	1,398%	gwarancja	26-09-2020	2 215 056
Listy zastawne (PLN)	300 000	2,93%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	05-03-2021	300 040
Listy zastawne (EUR)	221 200	0,556%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	21-06-2021	220 776
Listy zastawne (PLN)	255 000	2,88%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	20-09-2021	254 664
Euroobligacje (EUR)	2 212 000	2,00%	gwarancja	26-11-2021	2 202 780
Listy zastawne (EUR)	88 480	1,135%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	25-02-2022	88 701
Listy zastawne (PLN)	200 000	2,58%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	28-04-2022	200 391
Listy zastawne (PLN)	283 200	2,72%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	28-07-2022	285 582

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2017 rok

(w tys. zł)

Dłużne instrumenty finansowe wg rodzaju	Wartość nominalna	Umowne warunki oprocentowania	Gwarancje / zabezpieczenia	Termin wykupu	Stan zobowiązania
Listy zastawne (PLN)	200 000	2,72%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	20-02-2023	201 224
Listy zastawne (PLN)	250 000	2,67%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	16-10-2023	250 506
Listy zastawne (EUR)	48 664	1,285%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	24-04-2025	48 781
Listy zastawne (EUR)	57 512	1,18%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	20-09-2026	57 450
Listy zastawne (EUR)	154 840	1,183%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	20-09-2026	154 819
Listy zastawne (EUR)	35 392	3,50%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	28-02-2029	35 816
Listy zastawne (EUR)	66 360	3,50%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	15-03-2029	67 198
Listy zastawne (EUR)	88 480	3,20%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	30-05-2029	88 700
Stan zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych (wartość bilansowa w tys. zł)					12 660 389

Grupa nie zarejestrowała żadnych naruszeń warunków umownych związanych ze zobowiązaniami z tytułu wyemitowanych papierów dłużnych.

Emisje w 2017 roku

- W 2017 roku mBank Hipoteczny S.A. (mBH) dokonał emisji długoterminowych listów zastawnych w PLN o wartości nominalnej w 1 500 000 tys. zł, oraz o wartości nominalnej 124 900 tys. EUR (równowartość 520 945 tys. zł według średniego kursu NBP z dnia 31 grudnia 2017 roku). Ponadto spółka dokonała emisji obligacji krótkoterminowych o wartości nominalnej 2 773 700 tys. zł.
- W dniu 14 marca 2017 roku spółka mFinance France S.A. (mFF) dokonała emisji euroobligacji o wartości nominalnej 200 000 tys. CHF (równowartość 807 320 tys. zł według średniego kursu NBP z dnia 14 marca 2017 roku) o terminie wykupu w dniu 28 marca 2023 roku. Środki pochodzące z emisji zostały złożone przez mFF w mBanku na podstawie umowy z dnia 14 marca 2017 roku w kwocie 199 275 tys. CHF (równowartość 804 393 tys. zł według średniego kursu NBP z dnia 14 marca 2017 roku), jako kaucja stanowiąca zabezpieczenie udzielonej przez mBank gwarancji płatności wszystkich kwot, jakie mogą być płatne z tytułu papierów dłużnych wyemitowanych w ramach Programu Emisji Euroobligacji.

Emisje w 2016 roku

- W 2016 roku mBank Hipoteczny S.A. (mBH) dokonał emisji długoterminowych listów zastawnych o wartości nominalnej 850 000 tys. zł, oraz o wartości nominalnej 168 000 tys. EUR (równowartość 743 232 tys. zł według średniego kursu NBP z dnia 31 grudnia 2016 roku). Ponadto spółka dokonała emisji długoterminowych obligacji o wartości nominalnej 768 000 tys. zł.
- W dniu 21 września 2016 roku spółka mFinance France S.A. (mFF) dokonała emisji euroobligacji o wartości nominalnej 500 000 tys. EUR (równowartość 2 151 700 tys. zł według średniego kursu NBP z dnia 21 września 2016 roku) o terminie wykupu w dniu 26 września 2020 roku. Środki pochodzące z emisji zostały złożone przez mFF w mBanku na podstawie umowy z dnia 21 września 2016 roku w kwocie 498 750 tys. EUR (równowartość 2 146 321 tys. zł według średniego kursu NBP z dnia 21 września 2016 roku), jako kaucja stanowiąca zabezpieczenie udzielonej przez mBank gwarancji płatności wszystkich kwot, jakie mogą być płatne z tytułu papierów dłużnych wyemitowanych w ramach Programu Emisji Euroobligacji.

Zmiana stanu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych

	31.12.2017	31.12.2016
Stan na początek okresu	12 660 389	8 946 195
Zwiększenia (emisja)	5 597 924	7 859 557
Zmniejszenia (wykup)	(3 483 381)	(4 226 595)
Różnice kursowe	(683 234)	266 976
Inne zmiany	231 154	(185 744)
Stan wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych na koniec okresu	14 322 852	12 660 389

W 2017 roku mBH dokonał wykupu listów zastawnych w PLN o wartości 300 000 tys. zł wyemitowanych odpowiednio: 200 mln zł w 2012 roku i 100 mln zł w 2011 roku,

W 2017 roku mBH dokonał wykupu listów zastawnych o wartości 10 000 tys. EUR wyemitowanych w 2012 roku.

Ponadto spółka dokonała wykupu krótkoterminowych obligacji wyemitowanych w 2017 roku o wartości nominalnej 3 041 000 tys. zł.

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2017 rok

(w tys. zł)

W 2016 roku mBH dokonał wykupu listów zastawnych o wartości 450 000 tys. zł wyemitowanych w 2011 roku i w 2012 roku w kwotach odpowiednio: 200 000 tys. zł i 250 000 tys. zł. Ponadto spółka dokonała wykupu krótkoterminowych obligacji wyemitowanych w 2016 roku o wartości nominalnej 3 127 700 tys. zł.

Zgodnie z ustawą o listach zastawnych i bankach hipotecznych ze środków uzyskanych z emisji listów zastawnych Bank może refinansować kredyty zabezpieczone hipoteką oraz nabyte wierzytelności innych banków z tytułu udzielonych przez nie kredytów zabezpieczonych hipoteką; refinansowanie w odniesieniu do pojedynczego kredytu lub pojedynczej wierzytelności nie może jednak przekroczyć kwoty odpowiadającej 60% bankowo-hipotecznej wartości nieruchomości, a w przypadku nieruchomości mieszkalnych 80% bankowo-hipotecznej wartości nieruchomości.

Bank jest obowiązany utrzymywać, odrębnie dla hipotecznych listów zastawnych oraz publicznych listów zastawnych, utworzoną ze środków stanowiących Zabezpieczenie zastępcze, nadwyżkę w wysokości nie niższej niż łączna nominalnych wartości odsetek od znajdujących się w obrocie odpowiednio hipotecznych albo publicznych listów zastawnych przypadających do wypłaty w okresie kolejnych 6 miesięcy (zwaną dalej „Nadwyżką”). Środki stanowiące Nadwyżkę nie mogą stanowić podstawy emisji listów zastawnych.

Suma nominalnych kwot wierzytelności mBH:

- z tytułu kredytów zabezpieczonych hipoteką oraz Zabezpieczenia zastępczego, wpisanych do rejestru zabezpieczenia listów zastawnych, stanowiących podstawę emisji hipotecznych listów zastawnych nie może być niższa niż 110% łącznej kwoty nominalnych wartości znajdujących się w obrocie hipotecznych listów zastawnych, przy czym suma nominalnych kwot wierzytelności Banku zabezpieczonych hipoteką, stanowiących podstawę emisji hipotecznych listów zastawnych, nie może być niższa niż 85% łącznej kwoty nominalnych wartości znajdujących się w obrocie hipotecznych listów zastawnych,
- z tytułu kredytów udzielonych jednostkom samorządu terytorialnego, albo kredytów zabezpieczonych poręczeniem jednostek samorządu terytorialnego oraz Zabezpieczenia zastępczego, wpisanych do rejestru zabezpieczenia listów zastawnych, stanowiących podstawę emisji publicznych listów zastawnych nie może być niższa niż 110% łącznej kwoty nominalnych wartości znajdujących się w obrocie publicznych listów zastawnych, przy czym suma nominalnych kwot wierzytelności Banku z tytułu kredytów udzielonych jednostkom samorządu terytorialnego, albo kredytów zabezpieczonych poręczeniem jednostek samorządu terytorialnego, stanowiących podstawę emisji publicznych listów zastawnych, nie może być niższa niż 85% łącznej kwoty.

W tabelach poniżej zostały przedstawione dane związane z emisją listów zastawnych według stanu na 31 grudnia 2017 roku oraz według stanu na 31 grudnia 2016 roku.

	31.12.2017	31.12.2016	
	Hipoteczne listy zastawne	Hipoteczne listy zastawne	Publiczne listy zastawne
1. Wartość nominalna listów zastawnych w obrocie	6 438 802	5 267 828	-
2. Wartość nominalna wierzytelności wpisanych do rejestru zabezpieczenia listów zastawnych stanowiących podstawę emisji listów zastawnych (wartość kapitału niezapadłego)	8 591 745	7 297 062	322 753
3. Środki Banku, w postaci obligacji skarbowych, wpisane do rejestru zabezpieczenia listów zastawnych, stanowiące dodatkową podstawę emisji listów zastawnych (Zabezpieczenie zastępcze)	106 620	33 465	-
4. Poziom zabezpieczenia listów zastawnych wierzytelnościami (2/1)	133,44%	138,52%	-
5. Łączny poziom zabezpieczenia listów zastawnych (2+3) / 1	135,09%	139,16%	-
6. Wartość wierzytelności stanowiących zabezpieczenie emisji hipotecznych listów zastawnych w części nieprzekraczającej 60% wartości bankowo-hipotecznej nieruchomości w przypadku nieruchomości komercyjnych	3 355 035	3 394 475	-
7. Wartość wierzytelności stanowiących zabezpieczenie emisji hipotecznych listów zastawnych w części nieprzekraczającej 80% wartości bankowo-hipotecznej nieruchomości w przypadku nieruchomości mieszkalnych	4 385 960	2 988 910	-

	31.12.2017	31.12.2016
	Hipoteczne listy zastawne	Hipoteczne listy zastawne
1. Środki ulokowane w obligacjach skarbowych	180 000	90 000
2. Odstęki od listów zastawnych w obrocie przypadające do wypłaty w okresie 6 miesięcy (Nadwyżka)	73 380	56 535
3. Dopuszczalna wysokość Zabezpieczenia zastępczego (1-2)	106 620	33 465

Transakcje dotyczące obligacji Banku zaliczanych do zobowiązań podporządkowanych zostały opisane w Nocie 32 poniżej.

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2017 rok

(w tys. zł)

32. Zobowiązania podporządkowane

ZOBOWIĄZANIA PODPORZĄDKOWANE	Wartość nominalna	Waluta	Warunki oprocentowania (%)	Efektywne oprocentowanie (%)	Termin wymagalności/ wykupu	Stan zobowiązania (tys. zł)
Stan na 31 grudnia 2017 r.						
- Commerzbank AG	80 000	CHF	3M LIBOR + 3,4%**	2,6412	nieokreślony ¹⁾	285 627
- Commerzbank AG	170 000	CHF	3M LIBOR + 2,2%***	1,4740	nieokreślony ¹⁾	608 510
- Inwestorzy nie związani z Grupą mBanku	500 000	PLN	6M WIBOR + 2,25%	4,0600	20.12.2023	500 581
- Inwestorzy nie związani z Grupą mBanku	750 000	PLN	6M WIBOR + 2,1%	3,9100	17.01.2025	763 425
						2 158 143

ZOBOWIĄZANIA PODPORZĄDKOWANE	Wartość nominalna	Waluta	Warunki oprocentowania (%)	Efektywne oprocentowanie (%)	Termin wymagalności/ wykupu	Stan zobowiązania (tys. zł)
Stan na 31 grudnia 2016 r.						
- Commerzbank AG	400 000	CHF	3M LIBOR + 1,2%*	0,4598	08.03.2017	1 647 425
- Commerzbank AG	80 000	CHF	3M LIBOR + 3,4%**	2,6612	nieokreślony ¹⁾	329 676
- Commerzbank AG	170 000	CHF	3M LIBOR + 2,2%***	1,4668	nieokreślony ¹⁾	702 308
- Inwestorzy nie związani z Grupą mBanku	500 000	PLN	6M WIBOR + 2,25%	4,0000	20.12.2023	500 573
- Inwestorzy nie związani z Grupą mBanku	750 000	PLN	6M WIBOR + 2,1%	3,8600	17.01.2025	763 367
						3 943 349

* marża w wysokości 0,7% obowiązywała dla pierwszych pięciu lat. Od czerwca 2012 roku obowiązuje marża w wysokości 1,2%.

** marża w wysokości 1,4% obowiązywała do 20 grudnia 2016 roku. Od 20 grudnia 2016 roku obowiązuje marża w wysokości 3,4%.

***marża w wysokości 2,2% obowiązuje do stycznia 2018 roku. Dla następnych lat obowiązywać będzie marża w wysokości 4,2%.

¹⁾ Obligacje stają się wymagalne z inicjatywy Banku nie wcześniej niż po dwóch latach od daty emisji albo z inicjatywy Commerzbanku, nie wcześniej niż po pięciu latach od daty emisji, po uzyskaniu zgody KNF.

Efektywne oprocentowanie podane w tabelach powyżej oznacza oprocentowanie na dzień rozpoczęcia ostatniego okresu odsetkowego.

W 2017 roku i w 2016 roku Grupa nie odnotowała żadnych opóźnień w płatnościach rat odsetkowych ani nie naruszyła żadnych innych postanowień umownych wynikających ze swoich zobowiązań podporządkowanych.

Zgodnie z decyzją z dnia 8 stycznia 2015 roku mBank uzyskał zezwolenie KNF na zaliczenie do kapitału Tier II kwoty 750 000 tys. zł, stanowiącej zobowiązanie podporządkowane z tytułu przeprowadzonej w dniu 17 grudnia 2014 roku przez mBank emisji obligacji podporządkowanych na warunkach spełniających wymagania wynikające z postanowień Rozporządzenia CRR o łącznej wartości nominalnej 750 000 tys. zł z terminem wykupu 17 stycznia 2025 roku.

Zgodnie z decyzją z dnia 14 lutego 2014 roku mBank uzyskał zezwolenie KNF na zaliczenie do kapitału Tier II kwoty 500 000 tys. zł, stanowiącej zobowiązanie podporządkowane z tytułu przeprowadzonej w dniu 3 grudnia 2013 roku przez mBank emisji obligacji podporządkowanych na okres 10 lat i na warunkach spełniających wymagania wynikające z postanowień Rozporządzenia CRR o łącznej wartości nominalnej 500 000 tys. zł.

Zgodnie z Art. 484 ust. 5 Rozporządzenia CRR, zobowiązania podporządkowane z tytułu emisji obligacji o nieokreślonym terminie wymagalności uwzględniane są w kalkulacji kapitału Tier II przy zastosowaniu zasady praw nabytych i limitów w zakresie zasady praw nabytych w okresie przejściowym trwającym od 1 stycznia 2014 roku do 31 grudnia 2021 roku.

Zmiana stanu zobowiązań podporządkowanych

	31.12.2017	31.12.2016
Stan na początek okresu	3 943 349	3 827 315
Zmniejszenia (spłata, wcześniejszy wykup)	(1 611 840)	-
Różnice kursowe	(172 605)	115 635
Inne zmiany	(761)	399
Stan zobowiązań podporządkowanych na koniec okresu	2 158 143	3 943 349
Krótkoterminowe (do 1 roku)	2 337	1 664 119
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	2 155 806	2 279 230

W dniu 8 marca 2017 roku mBank S.A. dokonał wykupu obligacji podporządkowanych w kwocie 400 000 tys. CHF (równowartość 1 611 840 tys. zł według średniego kursu NBP z dnia 8 marca 2017 roku), wyemitowanych w dniu 8 marca 2007 roku i objętych przez Commerzbank AG.

33. Pozostałe zobowiązania

	31.12.2017	31.12.2016
Pozostałe zobowiązania (z tytułu)		
- zobowiązania z tytułu podatków	62 439	62 604
- rozrachunki międzybankowe	1 012 280	781 638
- wierzyciele	730 120	604 402
- bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	235 000	173 116
- przychody przyszłych okresów	284 506	313 611
- rezerwa na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia	18 248	14 417
- rezerwa na niewykorzystane urlopy	25 986	24 096
- rezerwy na pozostałe zobowiązania wobec pracowników	161 301	155 200
- pozostałe	41 250	49 706
Pozostałe zobowiązania, razem	2 571 130	2 178 790

Na dzień 31 grudnia 2017 roku powyższa nota zawiera zobowiązania finansowe w kwocie 1 977 400 tys. zł (31 grudnia 2016 r.: 1 559 156 tys. zł), których wymagalność została zaprezentowana w Nocie 3.10.1. Pozostałe składniki omawianych zobowiązań, za wyjątkiem części rezerw na odprawy emerytalne wyliczanych aktuarialnie, mają, co do zasady, charakter krótkoterminowy.

Zmiana stanu rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia

	31.12.2017	31.12.2016
Rezerwa na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia		
Stan rezerw na początek okresu	14 417	14 241
- rezerwa emerytalno - rentowa	7 004	7 149
- rezerwa pośmiertna	4 424	4 381
- rezerwa na świadczenia z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	2 989	2 711
Zmiana w okresie, z tytułu:	3 831	176
Odpis na rezerwę, w tym:	704	766
- rezerwa emerytalno - rentowa	455	525
- rezerwa pośmiertna	140	140
- rezerwa na świadczenia z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	109	101
Koszt odsetkowy, w tym:	466	488
- rezerwa emerytalno - rentowa	213	309
- rezerwa pośmiertna	149	102
- rezerwa na świadczenia z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	104	77
Zyski i straty aktuarialne ujmowane w pozostałych dochodach całkowitych (Nota 16), w tym:	3 787	(344)
- rezerwa emerytalno - rentowa	2 430	(604)
- rezerwa pośmiertna	(610)	(199)
- rezerwa na świadczenia z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	1 967	459

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2017 rok

(w tys. zł)

	31.12.2017	31.12.2016
Redukcja/ likwidacja planu, w tym:	(171)	-
- rezerwa emerytalno - rentowa	(171)	-
Świadczenia wypłacone, w tym:	(955)	(734)
- rezerwa emerytalno - rentowa	(569)	(375)
- rezerwa na świadczenia z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	(386)	(359)
Stan rezerw na koniec okresu	18 248	14 417
- rezerwa emerytalno - rentowa	9 362	7 004
- rezerwa pośmiertna	4 103	4 424
- rezerwa na świadczenia z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	4 783	2 989
Krótkoterminowe (do 1 roku)	1 096	869
- rezerwa emerytalno - rentowa	757	568
- rezerwa pośmiertna	272	248
- rezerwa na świadczenia z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	67	53
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	17 152	13 548
- rezerwa emerytalno - rentowa	8 606	6 436
- rezerwa pośmiertna	3 830	4 176
- rezerwa na świadczenia z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	4 716	2 936

Stopa dyskonta jest jednym z kluczowych założeń używanych w wycenie aktuarialnej rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia. W przypadku, gdyby stopa dyskonta użyta przy wyliczeniu tych rezerw na dzień 31 grudnia 2017 roku została obniżona o 0,5 p.p. wartość rezerw wzrosłaby o 593 tys. zł, a w przypadku podwyższenia stopy dyskonta o 0,5 p.p. wartość rezerw spadłaby o 549 tys. zł.

	31.12.2017	31.12.2016
Rozbicie zysków i strat aktuarialnych		
Zmiana założeń finansowych, w tym:	633	(1 323)
- rezerwa emerytalno - rentowa	218	(603)
- rezerwa pośmiertna	120	(392)
- rezerwa na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	295	(328)
Zmiana założeń demograficznych, w tym:	1 890	270
- rezerwa emerytalno - rentowa	1 886	114
- rezerwa pośmiertna	(884)	130
- rezerwa na świadczenia z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	888	26
Pozostałe zmiany, w tym:	1 263	709
- rezerwa emerytalno - rentowa	326	(115)
- rezerwa pośmiertna	153	63
- rezerwa na świadczenia z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	784	761

34. Rezerwy

	31.12.2017	31.12.2016
Na pozabilansowe udzielone zobowiązania warunkowe*	75 715	43 435
Na sprawy sporne	95 282	113 192
Pozostałe	19 978	26 127
Rezerwy, razem	190 975	182 754

* kwoty obejmują wycenę gwarancji finansowych

Szacunkowe terminy realizacji udzielonych zobowiązań warunkowych zostały zaprezentowane w Nocie 38.

Szacunkowe terminy ewentualnej realizacji przepływów dotyczących rezerw na sprawy sporne oraz pozostałych rezerw, co do zasady, wynoszą powyżej 1 roku.

Zmiana stanu rezerw

	31.12.2017	31.12.2016
Stan na początek okresu (wg tytułów)	182 754	225 416
Na pozabilansowe udzielone zobowiązania warunkowe	43 435	45 606
Na sprawy sporne	113 192	99 582
Pozostałe	26 127	80 228
Zmiana w okresie (z tytułu)	8 221	(42 662)
- odpis w koszty, w tym:	183 058	137 911
- na pozabilansowe udzielone zobowiązania warunkowe (Nota 13)	135 987	114 184
- na sprawy sporne	32 997	19 684
- pozostałe	14 074	4 043
- rozwiązanie rezerw, w tym:	(162 041)	(119 387)
- na pozabilansowe udzielone zobowiązania warunkowe (Nota 13)	(101 887)	(116 646)
- na sprawy sporne	(45 360)	(2 366)
- pozostałe	(14 794)	(375)
- spisanie w ciężar utworzonej rezerwy	(2 723)	(61 488)
- wykorzystanie	(5 533)	-
- przeniesienie do innych pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej	(2 587)	-
- różnice kursowe	(1 953)	302
Stan na koniec okresu (wg tytułów)	190 975	182 754
Na pozabilansowe udzielone zobowiązania warunkowe	75 715	43 435
Na sprawy sporne	95 282	113 192
Pozostałe	19 978	26 127

Rezerwy na pozabilansowe udzielone zobowiązania warunkowe

	31.12.2017	31.12.2016
Poniesione, ale nie zidentyfikowane straty		
Zaangażowanie pozabilansowe	33 250 017	28 541 249
Rezerwy na pozabilansowe udzielone zobowiązania warunkowe analizowane portfelowo (wielkość ujemna)	(27 522)	(25 831)
Zaangażowanie pozabilansowe netto	33 222 495	28 515 418
Zobowiązania, które utraciły wartość		
Zaangażowanie pozabilansowe	165 346	32 388
Rezerwy na pozabilansowe udzielone zobowiązania warunkowe analizowane indywidualnie (wielkość ujemna)	(48 193)	(17 604)
Zaangażowanie pozabilansowe netto	117 153	14 784

35. Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego obliczane są w stosunku do wszystkich różnic przejściowych zgodnie z metodą bilansową przy zastosowaniu stawki podatku dochodowego, która będzie obowiązywać w roku powstania obowiązku podatkowego (2017 r. i 2016 r.: 19%).

Aktywów i rezerw z tytułu odroczonego podatku dochodowego nie zalicza się do aktywów i zobowiązań krótkoterminowych.

Poniżej przedstawiono zmiany dotyczące aktywów i rezerw z tytułu odroczonego podatku dochodowego:

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Stan na 01.01.2017	Przez rachunek zysków i strat	Przez pozostałe dochody całkowite	Pozostałe zmiany	Stan na 31.12.2017
Odsetki naliczone	109 476	5 177	-	-	114 653
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	2 028	611	-	-	2 639
Wycena papierów wartościowych	44 920	2 341	(14 979)	-	32 282
Rezerwy na utratę wartości kredytów i pożyczek	274 812	4 819	-	-	279 631
Rezerwy na świadczenia pracownicze	36 080	2 421	720	-	39 221
Pozostałe rezerwy	33 239	(75)	-	-	33 164
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	26 670	6 120	-	-	32 790
Straty podatkowe pozostałe do rozliczenia w następnych okresach	197	(119)	-	-	78
Różnica między wartością bilansową i podatkową leasingu	260 437	89 687	-	-	350 124
Pozostałe ujemne różnice przejściowe	71 750	3 040	(5)	1 311	76 096
Razem aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	859 609	114 022	(14 264)	1 311	960 678

Grupa mBanku S.A.

 Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
 Sprawozdawczości Finansowej za 2017 rok

(w tys. zł)

Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Stan na 01.01.2017	Przez rachunek zysków i strat	Przez pozostałe dochody całkowite	Pozostałe zmiany	Stan na 31.12.2017
Odsetki naliczone	(80 692)	2 742	-	-	(77 950)
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	(42 726)	15 745	857	-	(26 124)
Wycena papierów wartościowych	(66 610)	(21 861)	(27 721)	-	(116 192)
Odsetki i prowizje pobrane z góry	(20 896)	19 358	-	-	(1 538)
Różnica między wartością bilansową i podatkową rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	(48 360)	2 611	-	-	(45 749)
Rozliczenia międzyokresowe dotyczące amortyzacji z tytułu zastosowanej ulgi inwestycyjnej	(18 657)	-	-	-	(18 657)
Pozostałe dodatnie różnice przejściowe	(42 120)	(2 945)	2	(236)	(45 299)
Razem rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	(320 061)	15 650	(26 862)	(236)	(331 509)

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Stan na 01.01.2016	Przez rachunek zysków i strat	Przez pozostałe dochody całkowite	Pozostałe zmiany	Stan na 31.12.2016
Odsetki naliczone	102 469	7 007	-	-	109 476
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	841	1 187	-	-	2 028
Wycena papierów wartościowych	43 856	(15 121)	16 185	-	44 920
Rezerwy na utratę wartości kredytów i pożyczek	228 699	46 113	-	-	274 812
Rezerwy na świadczenia pracownicze	35 258	887	(65)	-	36 080
Pozostałe rezerwy	43 463	(10 224)	-	-	33 239
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	26 823	(153)	-	-	26 670
Straty podatkowe pozostałe do rozliczenia w następnych okresach	263	(66)	-	-	197
Różnica między wartością bilansową i podatkową leasingu	203 207	57 230	-	-	260 437
Pozostałe ujemne różnice przejściowe	93 373	(21 652)	-	29	71 750
Razem aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	778 252	65 208	16 120	29	859 609

Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Stan na 01.01.2016	Przez rachunek zysków i strat	Przez pozostałe dochody całkowite	Pozostałe zmiany	Stan na 31.12.2016
Odsetki naliczone	(76 858)	(3 834)	-	-	(80 692)
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	(42 259)	(1 031)	564	-	(42 726)
Wycena papierów wartościowych	(152 689)	(1 750)	87 829	-	(66 610)
Odsetki i prowizje pobrane z góry	(38 812)	17 916	-	-	(20 896)
Różnica między wartością bilansową i podatkową rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	(50 089)	1 729	-	-	(48 360)
Rozliczenia międzyokresowe dotyczące amortyzacji z tytułu zastosowanej ulgi inwestycyjnej	(18 657)	-	-	-	(18 657)
Pozostałe dodatnie różnice przejściowe	(33 781)	(8 343)	-	4	(42 120)
Razem rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	(413 145)	4 687	88 393	4	(320 061)

Podatek odroczony ujęty w rachunku zysków i strat	31.12.2017	31.12.2016
Odsetki naliczone	7 919	3 173
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	16 356	156
Wycena papierów wartościowych	(19 520)	(16 871)
Rezerwy na utratę wartości kredytów i pożyczek	4 819	46 113
Rezerwy na świadczenia pracownicze	2 421	887
Pozostałe rezerwy	(75)	(10 224)
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	6 120	(153)
Odsetki i prowizje pobrane z góry	19 358	17 916
Różnica między wartością bilansową i podatkową rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	2 611	1 729
Różnica między wartością bilansową i podatkową leasingu	89 687	57 230
Straty podatkowe pozostałe do rozliczenia w następnych okresach	(119)	(66)
Pozostałe różnice przejściowe	95	(29 995)
Razem podatek odroczony ujęty w rachunku zysków i strat (Nota 14)	129 672	69 895

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego zostały ujęte, ponieważ jest prawdopodobne, że w przyszłości wystąpi dochód do opodatkowania.

Poziom aktywa z tytułu podatku odroczonego za rok 2017 i za rok 2016 nie obejmuje strat podatkowych Oddziału zagranicznego na Słowacji. Ewentualne uwzględnienie, w latach kolejnych, w kalkulacji aktywa z tytułu podatku odroczonego strat Oddziału poniesionych w latach ubiegłych, będzie zależało od oceny kształtowania się podstawy opodatkowania w podatku dochodowym w przyszłości (z uwzględnieniem okresów przewidzianych na rozliczenie strat podatkowych). Prawo do rozliczenia strat podatkowych wygasa w okresie między 2018 rokiem a 2021 rokiem.

Grupa nie uwzględnia w wyliczeniu aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego także niewykorzystanych strat podatkowych poniesionych przez Garbary Sp. z o.o. oraz BDH Development Sp. z o.o. z uwagi na fakt, że nie jest prawdopodobne, iż w przyszłości wystąpi dochód do opodatkowania umożliwiający ich rozliczenie. Łącznie kwota niewykorzystanych strat podatkowych nie ujętych w wyliczeniu aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego w Grupie wynosiła 28 022 tys. zł na koniec 2017 roku oraz 53 755 tys. zł na koniec 2016 roku. Prawo do rozliczenia strat podatkowych wygasa w okresie między 2017 a 2021 rokiem.

Grupa ujmuje w kalkulacji podatku odroczonego zobowiązania lub aktywa z tytułu różnic przejściowych powstających w związku z inwestycjami w jednostki zależne i stowarzyszone, chyba że realizacja różnic przejściowych jest kontrolowana przez Grupę i prawdopodobne jest, że w możliwej do przewidzenia w przyszłości różnice te nie ulegną odwróceniu. Na koniec 2017 Grupa nie ujęła w kalkulacji podatku odroczonego rozliczeń z tytułu różnic przejściowych w łącznej kwocie 1 198 253 tys. zł powstających w związku z inwestycjami w jednostki zależne i stowarzyszone oraz 908 414 tys. zł na koniec 2016 roku.

36. Biuro Maklerskie

W dniu 20 maja 2016 roku nastąpił podział Domu Maklerskiego mBanku S.A. („mDM”) oraz mWealth Management S.A. („mWM”).

Podział mDM został dokonany w trybie art. 529 §1 pkt 1 Kodeksu Spółek Handlowych („KSH”), tj. przez przeniesienie na:

- Bank części majątku (aktywów i pasywów) mDM w postaci zorganizowanej części przedsiębiorstwa mDM związanej ze świadczeniem usług maklerskich;
- mCentrum Operacji sp. z o.o. części majątku (aktywów i pasywów) mDM w postaci zorganizowanej części przedsiębiorstwa mDM związanej z obsługą oraz świadczeniem usług kadrowych oraz płacowych.

Podział mWM został dokonany w trybie art. 529 §1 pkt 1 ksh, tj. przez przeniesienie na:

- Bank części majątku (aktywów i pasywów) mWM w postaci zorganizowanej części przedsiębiorstwa mWM związanej ze świadczeniem usług maklerskich, a także pozostałej działalności niestanowiącej Działalności Biura Rynku Nieruchomości oraz Inwestycji Alternatywnych opisanej poniżej; oraz
- poprzez przeniesienie na BRE Property Partner sp. z o.o., spółkę zależną od mBanku, części majątku (aktywów i pasywów) mWM w postaci zorganizowanej części przedsiębiorstwa mWM związanej z doradztwem oraz pośrednictwem w zakresie nabywania oraz inwestowania w nieruchomości oraz inne inwestycje alternatywne (złoto inwestycyjne, srebro inwestycyjne, dzieła sztuki) na rzecz osób fizycznych, jak również wykonywaniem analiz w zakresie rynku nieruchomości.

W związku z podziałem mDM i podziałem mWM, w dniu 20 maja 2016 roku, nastąpiło wykreślenie:

- mDM z Krajowego Rejestru Sądowego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego,
- mWM z Krajowego Rejestru Sądowego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego.

Tym samym, zgodnie z art. 530 § 1 ksh, spółka mDM oraz spółka mWM w wyniku odpowiednio podziału mDM oraz podziału mWM zostały rozwiązane bez przeprowadzenia postępowania likwidacyjnego w dniu wykreślenia ich z rejestru, natomiast ich działalność została przejęta i jest kontynuowana przez mBank oraz inne spółki Grupy.

Opisany powyżej podział mDM oraz mWM został rozliczony w oparciu o wartości księgowe i nie miał wpływu na wynik netto mBanku za 2016 rok ani na aktywa netto mBanku na dzień 31 grudnia 2016 roku. Zastosowane zostało ujęcie prospektywne - rachunek zysków i strat oraz bilans mDM i mWM zostały włączone do danych finansowych mBanku od daty podziału, natomiast dane porównawcze nie zostały przekształcone.

W wyniku podziału mBank przejął składniki majątku obu spółek związane z działalnością maklerską. Główne składniki przejętego majątku to: po stronie aktywów – kasa, środki pieniężne i ich ekwiwalenty, środki pieniężne klientów i należności od klientów z tytułu zawartych transakcji a po stronie pasywów – zobowiązania wobec klientów z tytułu zawartych transakcji i pozostałe zobowiązania. W efekcie suma bilansowa Banku na dzień podziału wzrosła o około 1,0 mld zł.

37. Postępowania toczące się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Bank nie prowadził postępowań toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej, dotyczących zobowiązań emitenta lub jednostki od niego zależnej, których wartość stanowi co najmniej 10% kapitałów własnych emitenta. Ponadto łączna wysokość roszczeń we wszystkich toczących się na dzień 31 grudnia 2017 roku postępowaniach przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej dotyczących zobowiązań emitenta lub jednostki od niego zależnej również nie przekroczyła 10% kapitałów własnych emitenta.

Bank monitoruje status wszystkich spraw sądowych wniesionych przeciwko Bankowi oraz poziom wymaganych rezerw.

Informacje na temat największych postępowań dotyczących zobowiązań warunkowych emitenta**1. Roszczenia klientów Interbrok**

Od dnia 14 sierpnia 2008 roku do Banku zwróciło się 170 podmiotów, które były w przeszłości klientami spółki Interbrok Investment E. Dróżdź i Spółka Spółka jawna (dalej zwana Interbrok), i za pośrednictwem Sądu Rejonowego w Warszawie zaważwały Bank do próby ugodowej na łączną kwotę 385 520 tys. zł. Do Banku wpłynęło 9 pozwów o odszkodowania. Osiem z dziewięciu pozwów zostało złożonych przez byłych klientów Interbrok na łączną kwotę 800 tys. zł, z zastrzeżeniem iż roszczenia mogą ulec rozszerzeniu do łącznej kwoty 5 950 tys. zł. Powodowie zarzucili Bankowi pomocnictwo w sprzecznym z prawem działaniu Interbrok, które wyrządziło Powodom szkodę. W siedmiu z wymienionych spraw powództwa przeciwko Bankowi zostały oddalone i sprawy zostały prawomocnie zakończone. W ósmej sprawie powód cofnął pozew ze zrzeczeniem się roszczenia i Sąd Okręgowy umorzył postępowanie. W dziewiątej sprawie wartość przedmiotu sporu wynosi 275 423 tys. zł wraz z odsetkami ustawowymi i kosztami procesu. Suma ta według żądania pozwu ma obejmować nabyte przez Powoda w drodze cesji wierzytelności przysługujące poszkodowanym w stosunku do Interbrok z tytułu pomniejszenia (wskutek upadłości Interbrok) wierzytelności o zwrot wpłaconych przez poszkodowanych depozytów przeznaczonych na inwestowanie na rynku forex. Powód odpowiedzialność Banku opiera na pomocnictwie Banku do czynu niedozwolonego Interbrok, polegającego na prowadzeniu działalności maklerskiej bez zezwolenia. W dniu 7 listopada 2017 roku Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo w całości. Wyrok nie jest prawomocny.

2. Pozew zbiorowy przeciwko mBankowi S.A. dotyczący klauzuli zmiany oprocentowania

W dniu 4 lutego 2011 roku doręczono Bankowi pozew zbiorowy wniesiony do Sądu Okręgowego w Łodzi w dniu 20 grudnia 2010 roku przez Miejskiego Rzecznika Konsumentów jako reprezentanta grupy 835 osób fizycznych - klientów bankowości detalicznej Banku. W pozwie zażądano ustalenia odpowiedzialności Banku za nienależyte wykonywanie umów o kredyty hipoteczne. W szczególności zarzucono, iż Bank niewłaściwie stosował postanowienia umów dotyczących zmiany oprocentowania, a mianowicie, że Bank nie obniżał oprocentowania kredytu, mimo iż zdaniem powoda był do tego zobowiązany. Bank nie zgadza się z powyższymi zarzutami. W dniu 18 lutego 2011 roku została złożona odpowiedź na pozew, w której Bank wniósł o oddalenie powództwa w całości.

W dniu 6 maja 2011 roku Sąd Okręgowy w Łodzi postanowił oddalić wniosek mBanku S.A. o odrzucenie pozwu oraz postanowił rozpoznać sprawę w postępowaniu grupowym. Na to postanowienie mBank S.A. w dniu 13 czerwca 2011 roku złożył zażalenie do Sądu Apelacyjnego w Łodzi. W dniu 28 września 2011 roku Sąd Apelacyjny oddalił zażalenie mBanku S.A. Sprawa obecnie toczy się w trybie właściwym dla postępowania grupowego. W marcu 2012 roku zakończył się etap przystępowania nowych członków do postępowania grupowego. Na dzień 17 października 2012 roku skład grupy uprawomocnił się w liczbie 1247 członków. Sąd Okręgowy w Łodzi nie ustanowił również kaucji na rzecz mBanku S.A., o którą Bank wniósł. Bank w tej kwestii złożył zażalenie na to postanowienie. W dniu 29 listopada 2012 roku Sąd Apelacyjny w Łodzi oddalił zażalenie Banku dotyczące ustanowienia kaucji. Postanowienie jest prawomocne i Powód nie ma obowiązku wnoszenia kaucji. W styczniu 2013 roku została wysłana ostateczna odpowiedź na pozew, a w dniu 15 lutego 2013 roku Powód odniósł się w piśmie procesowym do odpowiedzi na pozew. Postanowieniem z dnia 18 lutego 2013 roku Sąd Okręgowy w Łodzi postanowił skierować strony do mediacji. Pismem z dnia 26 lutego 2013 roku Miejski Rzecznik Konsumentów złożył sprzeciw wobec skierowania sprawy do mediacji. W dniu 22 czerwca 2013 roku odbyła się rozprawa, a w dniu 3 lipca 2013 roku Sąd ogłosił wyrok, w którym uwzględnił w całości powództwo uznając, iż Bank nienależycie wykonywał umowę przez co konsumenci ponieśli szkodę. W dniu 9 września 2013 roku Bank od powyższego wyroku wniósł apelację. Wyrokiem z dnia 30 kwietnia 2014 roku Sąd Apelacyjny w Łodzi oddalił apelację mBanku S.A. podtrzymując w zasadzie stanowisko Sądu Okręgowego wyrażone w zaskarżonym wyroku. Po otrzymaniu pisemnego uzasadnienia wyroku mBank S.A. złożył skargę kasacyjną. Skarga kasacyjna została wniesiona do Sądu Najwyższego przez mBank S.A. 3 października 2014 roku. Postanowieniem z dnia 7 października 2014 roku Sąd Apelacyjny w Łodzi wstrzymał skuteczność wyroku Sądu Okręgowego do czasu rozpoznania skargi kasacyjnej mBanku S.A. W dniu 18 lutego 2015 roku Sąd Najwyższy przyjął do rozpoznania Skargę

kasacyjną złożoną przez mBank S.A. W dniu 14 maja 2015 roku Sąd Najwyższy wydał wyrok, w którym uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Łodzi. Postanowieniem z dnia 24 września 2015 roku Sąd Apelacyjny w Łodzi dopuścił dowód z opinii biegłego w celu weryfikacji poprawności wykonywania przez mBank S.A. zmian oprocentowania kredytów hipotecznych objętych pozwem zbiorowym w okresie od 1 stycznia 2009 roku do 28 lutego 2010 roku.

mBank S.A. otrzymał opinię biegłego w kwietniu 2016 roku. Obydwie strony złożyły pisma procesowe w których ustosunkowały się do wydanej opinii. Pismem z dnia 22 czerwca 2016 roku Sąd Apelacyjny w Łodzi zobowiązał biegłego do złożenia uzupełniającej opinii, dotyczącej uwag wniesionych przez strony. Opinia uzupełniająca została wydana we wrześniu 2016 roku. Biegły podtrzymał wszystkie argumenty i stanowisko prezentowane w pierwotnej opinii.

W dniu 24 lutego 2017 roku odbyła się rozprawa, na której Sąd dopuścił dowód z ustnej uzupełniającej opinii biegłego, a z uwagi na fakt, iż nie rozwiązała ona wątpliwości Sądu, postanowieniem z dnia 6 kwietnia 2017 roku Sąd Apelacyjny dopuścił dowód z kolejnej pisemnej uzupełniającej opinii biegłego. Opinia uzupełniająca została sporządzona przez biegłego i przestawiona stronom w celu zgłoszenia uwag. W dniu 29 września 2017 roku Bank złożył obszerne pismo z uwagami do opinii. Do dnia dzisiejszego trwa wymiana stanowisk między stronami – mBank złożył kolejne wyjaśnienia w zakresie sposobu i metodyki ustalania oprocentowania. Bank oczekuje na wyznaczenie terminu rozprawy przed Sądem Apelacyjnym w Łodzi.

3. Pozew zbiorowy przeciwko mBankowi S.A. dotyczący klauzul waloryzacyjnych

Dnia 4 kwietnia 2016 roku Miejski Rzecznik Konsumentów reprezentujący grupę 390 osób – klientów bankowości detalicznej, którzy zawarli umowy kredytów hipotecznych waloryzowane kursem CHF, złożył przeciwko mBankowi S.A. pozew zbiorowy w Sądzie Okręgowym w Łodzi. W kolejnych pismach procesowych powód rozszerzył listę osób, które przystąpiły do pozwu zbiorowego.

Pozew zawiera alternatywne roszczenia dotyczące orzeczenia częściowej nieważności umów kredytowych, tj. pod względem postanowień dotyczących waloryzacji, lub orzeczenia, że umowy te są nieważne w całości, lub orzeczenia, że postanowienia umowy dotyczące waloryzacji są nieważne ze względu na fakt, że dopuszczają waloryzację kredytu powyżej 20% i poniżej 20% według kursu CHF z tabeli kursów walut mBanku S.A. obowiązującej w dniu zawarcia każdej z tych umów kredytowych.

Postanowieniem z dnia 19 grudnia 2016 roku Sąd Okręgowy w Łodzi dopuścił sprawę do rozpoznania w postępowaniu grupowym. Na przedmiotowe postanowienie mBank S.A. złożył zażalenie, jednak Sąd Apelacyjny w Łodzi w dniu 15 marca 2017 roku zażalenie oddalił.

Postanowieniem z dnia 9 maja 2017 roku Sąd Okręgowy w Łodzi zarządził ogłoszenie o wszczęciu postępowania grupowego i wyznaczył termin 3 miesięcy od daty publikacji ogłoszenia na przystępowanie do grupy osób, których roszczenia mogą być objęte przedmiotowym powództwem. W wyznaczonym terminie do grupy przystąpiły 352 osoby. Skład grupy liczy obecnie 1 717 osób. Sąd nie wyznaczył terminu posiedzenia.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Bank nie prowadził postępowań toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej dotyczących wierzytelności emitenta lub jednostki od niego zależnej, których wartość stanowi co najmniej 10% kapitałów własnych emitenta. Natomiast łączna wysokość roszczeń we wszystkich toczących się na dzień 31 grudnia 2017 roku postępowaniach przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej dotyczących wierzytelności emitenta również nie przekroczyła 10% kapitałów własnych emitenta.

Podatki

W dniu 23 listopada 2017 roku w mBanku S.A. rozpoczęła się kontrola podatkowa prowadzona przez pracowników Mazowieckiego Urzędu Celno-Skarbowego w Warszawie w zakresie prawidłowości rozliczania podatku od towarów i usług z tytułu importu usług za rok 2015. Kontrola podatkowa jest w toku.

W dniach od 29 stycznia 2016 roku do 30 maja 2017 roku w spółce mLeasing przeprowadzono postępowanie kontrolne Urzędu Kontroli Skarbowej w Warszawie w zakresie rzetelności deklarowanych podstaw opodatkowania oraz prawidłowości obliczania i wpłacania podatku od towarów i usług za II kwartał 2014 roku, oraz ustalenia czy dany podmiot jest instytucją obowiązującą w świetle ustawy z dnia 16 listopada 2000 roku o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, oraz w przypadku uzyskania przez kontrolowanego statusu instytucji obowiązującej w zakresie wywiązywania się z obowiązków wyżej wymienionej ustawy. Kontrola nie wykazała istotnych nieprawidłowości.

W dniach od 13 czerwca 2016 roku do 13 września 2016 roku w spółce mFinance France trwała kontrola podatkowa prowadzona przez francuskie władze skarbowe w zakresie prawidłowości rozliczeń podatkowych (w tym CIT i VAT) za okres od 1 stycznia 2013 roku do 31 grudnia 2015 roku. Kontrola nie wykazała istotnych nieprawidłowości.

W dniach od 12 kwietnia 2016 roku do 17 czerwca 2016 roku w spółce mLeasing została przeprowadzona przez Pierwszy Mazowiecki Urząd Skarbowy w Warszawie kontrola w zakresie zasadności zwrotu podatku od towarów i usług za IV kwartał 2015 roku. Kontrola nie wykazała istotnych nieprawidłowości.

W dniach od 4 do 25 stycznia 2016 roku w spółce mLocum S.A. kontrolę przeprowadził inspektor kontroli Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w zakresie między innymi prawidłowości i rzetelności obliczania składek na ubezpieczenia społeczne, zgłaszania do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego za lata 2012, 2013 i 2014. Kontrola nie wykazała istotnych nieprawidłowości.

Organy podatkowe mogą przeprowadzać kontrole i weryfikować zapisy operacji gospodarczych ujętych w księgach rachunkowych w ciągu 5 lat od zakończenia roku podatkowego, w którym złożono deklaracje podatkowe, dokonać ustalenia dodatkowego zobowiązania podatkowego i nałożyć związane z tym kary. W opinii Zarządu nie istnieją okoliczności wskazujące na możliwość powstania istotnych zobowiązań podatkowych w tym zakresie.

38. Zobowiązania pozabilansowe

Zobowiązania pozabilansowe Grupy obejmują:

■ **Zobowiązania do udzielenia kredytu**

Kwoty oraz odpowiadające im terminy, w których Grupa zobowiązana będzie do zrealizowania pozabilansowych zobowiązań finansowych poprzez udzielenie kredytów lub innych świadczeń pieniężnych, zostały zaprezentowane w tabeli poniżej.

■ **Gwarancje i inne produkty finansowe**

Gwarancje zostały przedstawione w poniższej tabeli na podstawie najwcześniejszej umownej daty zapadalności.

■ **Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego**

W przypadkach, gdy spółka z Grupy jest leasingobiorcą, minimalne przyszłe płatności z tytułu leasingu w ramach nieodwołalnych umów leasingu operacyjnego przedstawiono w tabeli zamieszczonej poniżej.

Poniższa tabela przedstawia zobowiązania pozabilansowe udzielone i otrzymane przez Grupę oraz wartość nominalną otwartych transakcji pochodnych Grupy na dzień 31 grudnia 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku.

31.12.2017	Do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
1. Zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane	27 901 781	8 173 972	1 418 944	37 494 697
Zobowiązania udzielone	26 053 236	6 458 344	980 062	33 491 642
1. Zobowiązania finansowe:	22 050 593	3 395 751	501 647	25 947 991
a) Zobowiązania do udzielenia kredytu	22 023 820	3 346 245	501 647	25 871 712
b) Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego	26 773	49 506	-	76 279
2. Gwarancje i inne produkty finansowe:	3 602 643	3 062 593	478 415	7 143 651
a) Akcepty bankowe	5 116	-	-	5 116
b) Gwarancje i akredytywy stand by	3 597 527	3 062 593	478 415	7 138 535
3. Pozostałe zobowiązania	400 000	-	-	400 000
Zobowiązania otrzymane:	1 848 545	1 715 628	438 882	4 003 055
a) Otrzymane zobowiązania finansowe	13 222	-	-	13 222
b) Otrzymane zobowiązania gwarancyjne	1 835 323	1 715 628	438 882	3 989 833
2. Pochodne instrumenty finansowe	157 091 619	238 396 163	33 825 013	429 312 795
1. Instrumenty pochodne na stopę procentową	87 435 060	214 783 274	32 090 017	334 308 351
2. Walutowe instrumenty pochodne	68 263 776	22 143 926	1 429 596	91 837 298
3. Instrumenty pochodne na ryzyko rynkowe	1 392 783	1 468 963	305 400	3 167 146
Pozycje pozabilansowe razem	184 993 400	246 570 135	35 243 957	466 807 492

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2017 rok

(w tys. zł)

31.12.2016	Do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
1. Zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane	24 003 543	6 019 295	1 270 051	31 292 889
Zobowiązania udzielone	22 783 597	4 915 354	982 775	28 681 726
1. Zobowiązania finansowe:	19 093 104	3 200 862	505 984	22 799 950
a) Zobowiązania do udzielenia kredytu	19 065 282	3 120 595	505 984	22 691 861
b) Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego	27 822	80 267	-	108 089
2. Gwarancje i inne produkty finansowe:	3 690 163	1 714 492	476 791	5 881 446
a) Akcepty bankowe	27 603	-	-	27 603
b) Gwarancje i akredytywy stand by	3 662 560	1 714 492	476 791	5 853 843
3. Pozostałe zobowiązania	330	-	-	330
Zobowiązania otrzymane:	1 219 946	1 103 941	287 276	2 611 163
a) Otrzymane zobowiązania finansowe	24 579	-	-	24 579
b) Otrzymane zobowiązania gwarancyjne	1 195 367	1 103 941	287 276	2 586 584
2. Pochodne instrumenty finansowe	193 096 136	202 655 510	33 478 694	429 230 340
1. Instrumenty pochodne na stopę procentową	123 790 546	178 392 935	32 307 620	334 491 101
2. Walutowe instrumenty pochodne	67 957 593	20 144 772	178 595	88 280 960
3. Instrumenty pochodne na ryzyko rynkowe	1 347 997	4 117 803	992 479	6 458 279
Pozycje pozabilansowe razem	217 099 679	208 674 805	34 748 745	460 523 229

Wykazane powyżej zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego dotyczą w całości leasingu budynków.

Najważniejszą umową leasingu operacyjnego jest zawarta przez Bank umowa leasingu głównej siedziby Banku. Zgodnie z umową okres leasingu trwa do 31 grudnia 2020 roku. Umowa została zawarta na oznaczony okres czasu i co do zasady nie podlega przedterminowemu rozwiązaniu. Umowa przewiduje opcję kupna przedmiotu umowy na pisemny wniosek leasingobiorcy złożony leasingodawcy na co najmniej 6 miesięcy i nie więcej niż 12 miesięcy przed datą zakończenia umowy leasingu, a także prawo pierwokupu na warunkach zawartych w umowie. Na mocy umowy Bank zobowiązany jest do utrzymania przedmiotu leasingu w odpowiednim stanie.

Wartości nominalne instrumentów pochodnych zaprezentowane są w Nocie 20.

Największy wpływ na wielkość zobowiązań finansowych udzielonych, poza zobowiązaniami udzielonymi przez Bank, miały zobowiązania udzielone przez mFaktoring i mBank Hipoteczny w wysokości odpowiednio 1 466 478 tys. zł i 1 571 536 tys. zł na dzień 31 grudnia 2017 roku (31 grudnia 2016 rok odpowiednio: 1 233 376 tys. zł i 1 283 422 tys. zł).

39. Aktywa zastawione

Na aktywach ustanawia się zabezpieczenia w związku z umowami odkupu papierów wartościowych oraz transakcji pochodnych zawartymi z innymi bankami oraz ustanawia się depozyty zabezpieczające w związku z zawarciem kontraktów giełdowych typu futures, opcjami i członkostwem w giełdach.

Zabezpieczenie może być również złożone w różnej formie (gotówka, papiery wartościowe, zastaw na aktywach itp.).

Analogicznie, na rzecz Grupy kontrahenci ustanawiają zabezpieczenia transakcji na swoich aktywach. Jeśli przedmiotem takiego zabezpieczenia są papiery wartościowe (w transakcji buy-sell-back), mogą one zostać ponownie użyte jako zabezpieczenie w transakcji przeciwstawnej (sell-buy-back).

Ponadto Grupa przyjmuje zabezpieczenia o charakterze rzeczowym (w formie zastawu bądź hipoteki) związane z transakcjami o charakterze kredytowym, takich jak udzielone kredyty, linie kredytowe, gwarancje bankowe.

W tabeli poniżej zaprezentowano zestawienie środków możliwych do zastawienia w rozbiciu na główne pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej Grupy mBanku, według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku i na 31 grudnia 2016 roku. Głównym składnikiem stanowiącym zabezpieczenie płynności Grupy mBanku z tytułu możliwych do ustanowienia zabezpieczeń są skarbowe papiery wartościowe.

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2017 rok

(w tys. zł)

31.12.2017

Pozycja (w tys. zł)	Aktywa			Zabezpieczenia przyjęte w formie papierów wartościowych związane z transakcjami buy sell back			Środki możliwe do zastawienia (3+6)
	Aktywa ogółem	Aktywa zastawione	Aktywa możliwe do zastawienia				
				Przyjęte	Ponownie zastawione	Możliwe do zastawienia	
	1	2	3	4	5	6	7
Papiery dłużne (Nota 19 i 23), w tym:	33 580 982	6 325 729	25 787 590	-	-	-	25 787 590
- Bony pieniężne NBP	2 322 914	-	2 322 914	-	-	-	2 322 914
- Papiery skarbowe	28 816 209	6 325 729	22 490 480	-	-	-	22 490 480
- Listy zastawne	-	-	-	-	-	-	-
- Pozostałe papiery nieskarbowe	2 441 859	-	974 196	-	-	-	974 196
Zabezpieczenie gotówkowe (pod transakcje pochodne) (Nota 18 i 22)	365 385	365 385	-	-	-	-	-
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	84 475 844	8 645 660	-	-	-	-	-
Zabezpieczenie rzeczowe	-	-	-	-	-	-	-
Pozostałe aktywa	13 001 808	-	-	-	-	-	-
Razem	131 424 019	15 336 774	25 787 590	-	-	-	25 787 590

31.12.2016

Pozycja (w tys. zł)	Aktywa			Zabezpieczenia przyjęte w formie papierów wartościowych związane z transakcjami buy sell back			Środki możliwe do zastawienia (3+6)
	Aktywa ogółem	Aktywa zastawione	Aktywa możliwe do zastawienia				
				Przyjęte	Ponownie zastawione	Możliwe do zastawienia	
	1	2	3	4	5	6	7
Papiery dłużne (Nota 19 i 23), w tym:	35 123 709	7 428 749	26 542 559	-	-	-	26 542 559
- Bony pieniężne NBP	1 816 077	-	1 816 077	-	-	-	1 816 077
- Papiery skarbowe	31 754 350	7 428 749	24 325 601	-	-	-	24 325 601
- Listy zastawne	-	-	-	-	-	-	-
- Pozostałe papiery nieskarbowe	1 553 282	-	400 881	-	-	-	400 881
Zabezpieczenie gotówkowe (pod transakcje pochodne) (Nota 18 i 22)	457 816	457 816	-	-	-	-	-
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	81 763 277	7 652 914	-	-	-	-	-
Zabezpieczenie rzeczowe	-	-	-	-	-	-	-
Pozostałe aktywa	16 398 700	-	-	-	-	-	-
Razem	133 743 502	15 539 479	26 542 559	-	-	-	26 542 559

mBank Hipoteczny S.A. zabezpiecza wyemitowane hipoteczne i publiczne listy zastawne wierzytelnościami z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek. Według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku wartość bilansowa netto kredytów wpisanych do rejestru hipotecznych i publicznych listów zastawnych, wykazanych powyżej jako aktywa zastawione, wynosiła 8 645 660 tys. zł (31 grudnia 2016 roku – 7 652 914 tys. zł).

Wartość papierów skarbowych wykazanych jako aktywa zastawione, poza zabezpieczeniem transakcji sell-buy-back, obejmuje zabezpieczenie zobowiązań Grupy z tytułu kredytów otrzymanych z EBI, zabezpieczenie z tytułu depozytu przyjętego od klienta oraz zabezpieczenie funduszu ochrony środków gwarantowanych (BFG).

40. Zarejestrowany kapitał akcyjny

Łączna liczba akcji zwykłych na dzień 31 grudnia 2017 roku wyniosła 42 312 122 sztuk (31 grudnia 2016 r.: 42 280 127 sztuki) o wartości nominalnej 4 zł na akcję. Wszystkie wyemitowane akcje są w pełni opłacone.

Grupa mBanku S.A.

Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej za 2017 rok

(w tys. zł)

ZAREJESTROWANY KAPITAŁ AKCYJNY (STRUKTURA) NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2017 ROKU						
Rodzaj akcji	Rodzaj uprzywilejowania akcji	Rodzaj ograniczenia praw do akcji	Liczba akcji	Wartość serii / emisji wg wartości nominalnej (w zł)	Sposób pokrycia kapitału	Rok rejestracji
zwykłe na okaziciela*	-	-	9 988 000	39 952 000	w całości opłacone gotówką	1986
imienne zwykłe*	-	-	12 000	48 000	w całości opłacone gotówką	1986
zwykłe na okaziciela	-	-	2 500 000	10 000 000	w całości opłacone gotówką	1994
zwykłe na okaziciela	-	-	2 000 000	8 000 000	w całości opłacone gotówką	1995
zwykłe na okaziciela	-	-	4 500 000	18 000 000	w całości opłacone gotówką	1997
zwykłe na okaziciela	-	-	3 800 000	15 200 000	w całości opłacone gotówką	1998
zwykłe na okaziciela	-	-	170 500	682 000	w całości opłacone gotówką	2000
zwykłe na okaziciela	-	-	5 742 625	22 970 500	w całości opłacone gotówką	2004
zwykłe na okaziciela	-	-	270 847	1 083 388	w całości opłacone gotówką	2005
zwykłe na okaziciela	-	-	532 063	2 128 252	w całości opłacone gotówką	2006
zwykłe na okaziciela	-	-	144 633	578 532	w całości opłacone gotówką	2007
zwykłe na okaziciela	-	-	30 214	120 856	w całości opłacone gotówką	2008
zwykłe na okaziciela	-	-	12 395 792	49 583 168	w całości opłacone gotówką	2010
zwykłe na okaziciela	-	-	16 072	64 288	w całości opłacone gotówką	2011
zwykłe na okaziciela	-	-	36 230	144 920	w całości opłacone gotówką	2012
zwykłe na okaziciela	-	-	35 037	140 148	w całości opłacone gotówką	2013
zwykłe na okaziciela	-	-	36 044	144 176	w całości opłacone gotówką	2014
zwykłe na okaziciela	-	-	28 867	115 468	w całości opłacone gotówką	2015
zwykłe na okaziciela	-	-	41 203	164 812	w całości opłacone gotówką	2016
zwykłe na okaziciela	-	-	31 995	127 980	w całości opłacone gotówką	2017
Liczba akcji, razem			42 312 122			
Zarejestrowany kapitał akcyjny, razem				169 248 488		
Wartość nominalna jednej akcji (w zł)		4				

*Stan akcji na dzień bilansowy

W 2017 roku Krajowy depozyt Papierów Wartościowych (KDPW) dokonał rejestracji 31 995 akcji mBanku wyemitowanych w ramach warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego Banku w drodze emisji akcji z wyłączeniem prawa poboru dotychczasowych akcjonariuszy, w celu umożliwienia objęcia akcji mBanku osobom biorącym udział w programach motywacyjnych. W wyniku rejestracji akcji Banku kapitał zakładowy mBanku wzrósł w 2017 roku o kwotę 127 980 zł.

Akcjonariuszem posiadającym powyżej 5% kapitału zakładowego i ogółu głosów na Walnym Zgromadzeniu jest Commerzbank AG, który na dzień 31 grudnia 2017 roku posiadał 69,37% kapitału zakładowego i głosów na walnym zgromadzeniu mBanku S.A.

W 2017 roku nie było zmian w strukturze własności znacznych pakietów akcji Banku.

W dniu 20 marca 2015 roku Bank otrzymał od ING Otwarty Fundusz Emerytalny (obecnie Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny) (Fundusz) zawiadomienie o zwiększeniu stanu posiadania akcji mBanku S.A. powyżej 5% głosów na Walnym Zgromadzeniu mBanku S.A.

Przed nabyciem akcji Fundusz posiadał 2 110 309 akcji mBanku S.A., co stanowiło 4,99% kapitału zakładowego mBanku S.A. i uprawniało do 2 110 309 głosów na Walnym Zgromadzeniu mBanku S.A. W dniu 18 marca 2015 roku na rachunku Funduszu znajdowało się 2 130 699 akcji mBanku S.A., co stanowiło 5,05% kapitału zakładowego mBanku S.A. Akcje te uprawniały do 2 130 699 głosów na Walnym Zgromadzeniu mBanku S.A., co stanowiło 5,05% ogólnej liczby głosów.

41. Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej

Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej tworzony jest z nadwyżki osiągniętej przy emisji akcji powyżej wartości nominalnej pozostałej po pokryciu kosztów emisji, z przeznaczeniem na pokrycie strat bilansowych, jakie mogą wyniknąć w związku z działalnością Banku.

Zwiększenie kapitału zapasowego w 2017 roku i w 2016 roku wynika z emisji akcji w ramach realizacji programów motywacyjnych, opisanych w Nocie 46.

42. Zyski zatrzymane

Zyski zatrzymane obejmują pozostały kapitał zapasowy, pozostałe kapitały rezerwowe, fundusz ogólnego ryzyka, niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych oraz wynik roku bieżącego.

Pozostały kapitał zapasowy, pozostały kapitał rezerwowy i fundusz ogólnego ryzyka tworzone są z odpisów z zysku i są przeznaczone na cele określone w statucie lub innych przepisach prawa.

Grupa mBanku S.A.

Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej za 2017 rok

(w tys. zł)

	31.12.2017	31.12.2016
Pozostały kapitał zapasowy	7 727 317	4 944 689
Pozostałe kapitały rezerwowe	93 634	97 887
Fundusz ogólnego ryzyka	1 153 753	1 131 453
Niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych	508 060	2 093 668
Wynik roku bieżącego	1 091 530	1 219 282
Zyski zatrzymane, razem	10 574 294	9 486 979

Zgodnie z polskimi przepisami prawa 8% zysku netto banku przenosi się na niepodlegający podziałowi kapitał zapasowy tworzony ustawowo, aż do czasu, gdy osiągnie on poziom jednej trzeciej kapitału akcyjnego banku.

Dodatkowo Grupa przenosi część zysku netto na fundusz ogólnego ryzyka na pokrycie nieprzewidzianych ryzyk oraz przyszłych strat. Fundusz ogólnego ryzyka podlega podziałowi wyłącznie za zgodą akcjonariuszy wyrażoną w trakcie walnego zgromadzenia.

43. Inne pozycje kapitału własnego

	31.12.2017	31.12.2016
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	(5 527)	(6 004)
Niezrealizowane zyski (dodatnie różnice kursowe)	3 671	3 706
Niezrealizowane straty (ujemne różnice kursowe)	(9 198)	(9 710)
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	168 393	(3 068)
Niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych	196 759	70 216
Niezrealizowane straty na instrumentach dłużnych	(7 744)	(91 302)
Niezrealizowane zyski na instrumentach kapitałowych	15 903	1 307
Podatek odroczony	(36 525)	16 711
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych	(5 198)	(1 545)
Niezrealizowane zyski	2 877	1 065
Niezrealizowane straty	(9 295)	(2 972)
Podatek odroczony	1 220	362
Zyski i straty aktuarialne dotyczące świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia	(6 768)	(3 702)
Zyski aktuarialne programu emerytalnego określonych świadczeń	2	27
Straty aktuarialne programu emerytalnego określonych świadczeń	(8 358)	(4 597)
Podatek odroczony	1 588	868
Inne pozycje kapitału własnego razem	150 900	(14 319)

44. Dywidenda na akcję

W dniu 30 marca 2017 roku XXX Zwyczajne Walne Zgromadzenie mBanku S.A. podjęło uchwałę dotyczącą podziału zysku za 2016 rok, która nie przewiduje wypłaty dywidendy za rok 2016.

45. Noty objaśniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych**Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych**

Dla potrzeb rachunku przepływów pieniężnych saldo środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych zawiera następujące salda o terminie zapadalności krótszym niż trzy miesiące.

	31.12.2017	31.12.2016
Kasa, operacje z bankiem centralnym (Nota 17)	7 384 869	9 164 281
Należności od banków (Nota 18)	1 206 876	2 332 739
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu (Nota 19)	1 232 515	3 503 029
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych, razem	9 824 260	15 000 049

Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych.

Wyjaśnienie różnic pomiędzy zmianą stanu wynikającą z sald bilansowych a zmianą stanu wykazaną w przepływach środków pieniężnych z działalności operacyjnej

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2017	2016
Należności od banków - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	1 375 133	(1 185 521)
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	(1 032)	(7 471)
Wyłączenie zmiany stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	(1 125 863)	1 792 982
Zmiana stanu należności od banków, razem	248 238	599 990
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	2 275 252	(3 243 093)
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	(1 814)	(408)
Wyłączenie zmiany stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	(2 270 514)	3 324 537
Zmiana stanu papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu, razem	2 924	81 036
Pochodne instrumenty finansowe - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	68 643	(33 891)
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	104 426	89 605
Wycena ujęta w pozostałych dochodach całkowitych	(4 511)	(2 967)
Zmiana stanu pochodnych instrumentów finansowych, razem	168 558	52 747
Kredyty i pożyczki udzielone klientom - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	(2 712 567)	(3 329 601)
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	(181 522)	(53 955)
Zmiana stanu pożyczek i kredytów udzielonych klientom, razem	(2 894 089)	(3 383 556)
Inwestycyjne papiery wartościowe oraz inwestycje w jednostki stowarzyszone - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	(780 027)	(656 403)
Wycena ujęta w pozostałych dochodach całkowitych	224 697	(547 452)
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	(299 422)	(37 540)
Sprzedaż kapitałowych papierów wartościowych oraz udziałów w jednostkach zależnych	(32 863)	167 253
Zwiększenie zaangażowania w jednostkach zależnych nie objętych konsolidacją oraz udziałach mniejszościowych	6 159	-
Wyłączenie zmiany środków z działalności inwestycyjnej	-	(2 000)
Wyłączenie zmiany stanu wynikającej z wyceny metodą praw własności inwestycji w jednostki stowarzyszone	11 338	-
Zmiana stanu inwestycyjnych papierów wartościowych, razem	(870 118)	(1 076 142)
Zmiana stanu pozostałych aktywów - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	78 088	123 036
Niezrealizowane kasowo rozrachunki ujęte w rachunku zysków i strat	13 347	(25 648)
Zmiana stanu pozostałych aktywów, razem	91 435	97 388
Zobowiązania wobec innych banków - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	(3 413 402)	(3 532 578)
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	(43 581)	(59 553)
Wyłączenie zmiany stanu środków pieniężnych z działalności finansowej	3 568 353	2 405 209
Zmiana stanu zobowiązań wobec innych banków, razem	111 370	(1 186 922)
Zobowiązania wobec klientów - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	78 065	10 277 096
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	(111 315)	(3 714)
Wyłączenie zmiany stanu środków pieniężnych z działalności finansowej	20 764	(567 902)
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów, razem	(12 486)	9 705 480
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	1 662 463	3 714 194
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	(95 330)	(228 790)
Wyłączenie zmiany stanu środków pieniężnych z działalności finansowej	(2 381 840)	(2 570 191)
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych, razem	(814 707)	915 213
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań i rezerw - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	400 561	372 037
Wycena programów motywacyjnych ujęta w wyniku (Nota 11)	8 700	9 088
Wyłączenie zobowiązań z tytułu podatku od niektórych instytucji finansowych	833	29 820
Wycena aktuarialna rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia ujęta w pozostałych dochodach całkowitych (Nota 16)	(3 786)	344
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań i rezerw, razem	406 308	411 289

Odsetki otrzymane i zapłacone wykazane w działalności operacyjnej

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2017	2016
Przychody z tytułu odsetek otrzymanych z tytułu:		
Należności od banków	60 904	64 734
Kredytów i pożyczek udzielonych klientom	3 182 846	2 809 724
Dłużnych papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu	64 620	77 365
Inwestycyjnych papierów wartościowych	965 620	911 979
Instrumentów pochodnych zakasfityfikowanych do księgi bankowej	39 005	114 753
Instrumentów pochodnych w ramach rachunkowości zabezpieczeń	72 758	68 214
Pozostałe odsetki otrzymane	18 707	2 320
Przychody z tytułu odsetek otrzymanych, razem	4 404 460	4 049 089

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2017	2016
Koszty z tytułu odsetek zapłaconych z tytułu:		
Rozliczeń z bankami z tytułu przyjętych depozytów	(15 508)	(15 554)
Rozliczeń z klientami z tytułu przyjętych depozytów	(389 250)	(643 024)
Z tytułu emisji papierów wartościowych	(256 898)	(226 909)
Pozostałe odsetki zapłacone	(7 532)	(3 943)
Koszty z tytułu odsetek zapłaconych, razem	(669 188)	(889 430)

Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej

W 2017 roku przepływy środków z działalności inwestycyjnej dotyczą głównie rozliczeń z tytułu nabycia wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych. W 2016 roku przepływy obejmowały dodatkowo środki otrzymane przez Grupę w związku z rozliczeniem transakcji przejścia akcji Visa Limited przez Visa Inc.

Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej

Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej dotyczą głównie rozliczeń z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych oraz rozliczeń długoterminowych kredytów otrzymanych od innych banków (Nota 29) i z Europejskiego Banku Inwestycyjnego (Nota 30).

Poniższa tabela prezentuje zmianę stanu zobowiązań w ramach działalności finansowej.

	Stan na 31.12.2016	Przepływy środków pieniężnych	Zmiana stanu nie związana z przepływami środków pieniężnych	Stan na 31.12.2017
Kredyty i pożyczki otrzymane od banków (Nota 29)	6 964 907	(2 758 658)	(811 909)	3 394 340
Kredyty i pożyczki otrzymane od innych podmiotów (Nota 30)	4 201 768	192 646	(251 470)	4 142 944
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych (Nota 31)	12 660 389	2 381 838	(719 375)	14 322 852
Zobowiązania podporządkowane (Nota 32)	3 943 349	(1 681 347)	(103 859)	2 158 143
Zobowiązania w ramach działalności finansowej, razem	27 770 413	(1 865 521)	(1 886 613)	24 018 279

W zmianie stanu nie związanej z przepływami środków pieniężnych ujęte zostały różnice kursowe oraz odsetki naliczone.

46. Programy motywacyjne oparte na akcjach**Program motywacyjny dla Członków Zarządu Banku z 2012 roku**

W dniu 7 grudnia 2012 roku Rada Nadzorcza zgodnie z rekomendacją Komisji ds. Wynagrodzeń uchwaliła Regulamin Programu Motywacyjnego w spółce mBank S.A., który zastąpił postanowienia Regulaminu Programu Motywacyjnego w Spółce mBank S.A. z 14 marca 2008 roku, w ramach którego ostatnie rozliczenia zostały zrealizowane w 2016 roku.

W ramach tego programu Członkowie Zarządu Banku mają prawo do premii, w tym do premii bezgotówkowej wypłacanej w akcjach Banku, w tym akcjach fantomowych.

Premia gotówkowa w ramach programu została wypłacona za lata 2012-2013 i ujmowana była jako zobowiązanie wobec pracowników i odnoszona była do rachunku zysków i strat w danym roku, za który została przyznana.

Premia bezgotówkowa, w ramach której Członkowie Zarządu mają prawo do objęcia obligacji z prawem pierwszeństwa do objęcia akcji, została przyznana w ramach programu za lata 2012-2013. Prawo do

nabycia obligacji będzie realizowane w trzech równych rocznych odroczonej transzach, po upływie odpowiednio: 12, 24 i 36 miesięcy od dnia nabycia przez Członka Zarządu uprawnień do premii bezgotówkowej. Warunki otrzymania oraz wysokość odroczonej i jeszcze niewypłaconej transzy w ramach przyznanej premii bezgotówkowej uzależnione są od oceny sytuacji finansowej Banku przez Komisję ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej oraz oceny pracy Członka Zarządu w dłuższym horyzoncie czasowym niż okres jednego roku obrotowego.

Rada Nadzorcza na podstawie rekomendacji Komisji ds. Wynagrodzeń może podjąć decyzję o wstrzymaniu w całości lub zmniejszeniu prawa do nabycia obligacji z prawem pierwszeństwa do nabycia akcji Banku w części odroczonej transzy z uwagi na późniejszą ocenę pracy Członka Zarządu w dłuższym horyzoncie czasowym niż jeden rok obrotowy (tj. za okres co najmniej 3 lat), który bierze pod uwagę cykl biznesowy Banku, jak również ryzyko związane z prowadzeniem działalności przez Bank, ale tylko wtedy, gdy działania bądź zaniechania Członka Zarządu miały bezpośredni i negatywny wpływ na wynik finansowy i pozycję rynkową Banku w okresie oceny. Rada Nadzorcza, na podstawie rekomendacji Komisji ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej, może podjąć decyzję o wstrzymaniu w całości bądź zmniejszeniu kwoty premii za dany rok obrotowy, w zakresie odroczonej transzy jeszcze niewypłaconej, w sytuacji, o której mowa w art.142 ust.1 ustawy Prawo bankowe. Wstrzymanie w całości bądź zmniejszenie jakiegokolwiek odroczonej transzy przez Komisję ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej dotyczyć może również odroczonej transzy niewypłaconej Członkowi Zarządu po wygaśnięciu bądź rozwiązaniu umowy o zarządzanie.

Obligacje zostały nabyte przez osoby uprawnione, a wynikające z obligacji prawa do objęcia akcji w ramach warunkowego podwyższenia kapitału, zostały zrealizowane.

Poniższa tabela przedstawia liczbę oraz średnie ważone ceny wykonania opcji na akcje w odniesieniu do programu motywacyjnego dla Członków Zarządu Banku z 2012 roku.

	31.12.2017		31.12.2016	
	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)
Występujące na początek okresu	5 381	-	19 363	-
Przyznane w danym okresie	-	-	-	-
Umorzony w danym okresie	574	-	-	-
Wykonane w danym okresie*	4 807	4	13 982	4
Wygaste w danym okresie	-	-	-	-
Występujące na koniec okresu	-	-	5 381	-
Możliwe do wykonania na koniec okresu	-	-	-	-

*Średnia ważona cena akcji w roku 2017 wyniosła 421,21 zł (2016 r. – 329,60 zł).

Część gotówkowa premii

Premia w równowartości 40% kwoty bazowej za dany rok ujmowana jest jako zobowiązanie wobec pracowników i odnoszona jest do rachunku zysków i strat w danym roku, za który została przyznana.

Płatności oparte na akcjach - rozliczane w akcjach mBanku S.A.

Premia w równowartości 60% kwoty bazowej stanowi płatność rozliczaną w akcjach mBanku S.A.

Ponieważ płatności są rozliczane w trzech równych rocznych odroczonej transzach, po upływie odpowiednio: 12, 24 i 36 miesięcy od dnia nabycia przez Członków Zarządu uprawnień dla danego roku obowiązywania programu, koszty wynikające z płatności rozliczanych w akcjach były rozpoznawane w rachunku zysków i strat w korespondencji z pozostałymi kapitałami rezerwowymi. Ostatnie rozliczenia tego programu zostały zrealizowane w 2017 roku.

Program oparty był na bazie akcji rozliczanych w instrumentach kapitałowych.

Program motywacyjny dla Członków Zarządu Banku z 2014 roku

W dniu 31 marca 2014 roku Rada Nadzorcza zgodnie z rekomendacją Komisji ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej uchwaliła Regulamin Programu Motywacyjnego w spółce mBank S.A., który zastąpił postanowienia Regulaminu Programu Motywacyjnego w Spółce mBank S.A. z 7 grudnia 2012 roku.

W ramach tego programu Członkowie Zarządu Banku mają prawo do premii, w tym do premii bezgotówkowej wypłacanej w akcjach Banku, w tym akcjach fantomowych.

Za podstawę nabycia prawa do premii oraz wyliczenia jej wysokości za dany rok obrotowy przyjmuje się wartość netto współczynnika zwrotu z kapitału ROE netto Grupy mBanku i miesięczne wynagrodzenie Członka Zarządu należne mu na dzień 31 grudnia roku obrotowego, za który premia jest przyznawana. Równowartość 50% wysokości wyliczonej na podstawie wskaźnika ROE kwoty bazowej stanowi tzw.

pierwszą część premii bazowej. W ramach pozostałej 50%-wej kwoty bazowej Komisja ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej jeżeli uzna, że Członek Zarządu wykonał ustalony roczny/wieloletni cel biznesowo-rozwojowy, może przyznać drugą część premii. Decyzja o przyznaniu drugiej części premii leży w wyłącznej gestii Komisji ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej, która według własnej oceny i decyzji potwierdza osiągnięcie MBO, biorąc pod uwagę sytuację na rynkach finansowych w ostatnim/poprzednich okresach finansowych.

Suma pierwszej i drugiej części premii bazowej stanowi premię bazową dla Członka Zarządu za dany rok obrotowy. 40% kwoty premii bazowej stanowi premię nieodroczonej i zostaje wypłacone w roku ustalenia premii bazowej w następujący sposób: 50% w formie wypłaty gotówkowej i 50% w akcjach Banku lub obligacjach z prawem pierwszeństwa do objęcia akcji lub akcjach fantomowych.

60% kwoty premii bazowej stanowi premię odroczonej i zostaje wypłacone w trzech równych transzach w kolejnych trzech latach następujących po roku ustalenia wysokości premii bazowej w następujący sposób: 50% z każdej z odroczonej transz w formie wypłaty gotówkowej i 50% z każdej z odroczonej transz w formie wypłaty bezgotówkowej w akcjach Banku lub obligacjach z prawem pierwszeństwa do objęcia akcji lub akcjach fantomowych.

Rada Nadzorcza na podstawie Rekomendacji Komisji ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej może podjąć decyzję o wstrzymaniu w całości bądź zmniejszeniu kwoty odroczonej transzy z uwagi na późniejszą ocenę pracy Członka Zarządu w dłuższym horyzoncie czasowym niż 1 rok finansowy/obrotowy, tj. za okres co najmniej 3 lat, który bierze pod uwagę cykl biznesowy Banku, jak również ryzyko związane z prowadzeniem działalności przez Bank, ale tylko gdy działania bądź zaniechania Członka Zarządu miały bezpośredni i negatywny wpływ na wynik finansowy i pozycję rynkową Banku w okresie oceny oraz w przypadku gdy co najmniej jeden z elementów zawartych w karcie wyników nie zostanie spełniony.

Komisja ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej może podjąć decyzję o wstrzymaniu w całości bądź zmniejszeniu kwoty premii nieodroczonej i odroczonej za dany rok finansowy/obrotowy, w tym również w zakresie odroczonej transz jeszcze niewypłaconych, w sytuacji, o której mowa w art. 142 ust. 1 ustawy Prawo Bankowe. Wstrzymanie w całości bądź zmniejszenie premii nieodroczonej i odroczonej, jak również jakiegokolwiek odroczonej transzy przez Komisję ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej dotyczyć może również premii odroczonej i nieodroczonej, w tym odroczonej transzy niewypłaconej Członkowi Zarządu po wygaśnięciu bądź rozwiązaniu umowy o zarządzanie.

Poniższa tabela przedstawia liczbę opcji na akcje w odniesieniu do programu motywacyjnego dla Członków Zarządu Banku z 2014 roku.

	31.12.2017		31.12.2016	
	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)
Występujące na początek okresu	17 210	-	9 776	-
Przyznane w danym okresie	11 993	-	17 828	-
Umorzone w danym okresie	3 385	-	-	-
Wykonane w danym okresie*	10 276	4	10 394	4
Wygaste w danym okresie	-	-	-	-
Występujące na koniec okresu	15 542	-	17 210	-
Możliwe do wykonania na koniec okresu	-	-	-	-

*Średnia ważona cena akcji w roku 2017 wyniosła 421,21 zł (2016 r. – 329,60 zł).

Część gotówkowa premii

Premia w równowartości 50% kwoty bazowej stanowi płatność rozliczaną w gotówce. Ujmowana jest jako zobowiązanie wobec pracowników i odnoszona jest do rachunku zysków i strat w korespondencji z zobowiązaniami wobec pracowników.

Płatności oparte na akcjach - rozliczane w akcjach mBanku S.A.

Premia w równowartości 50% kwoty bazowej stanowi płatność rozliczaną w akcjach mBanku S.A. Koszty programu w tej części obciążają rachunek zysków i strat i ujmowane są w korespondencji z pozostałymi kapitałami rezerwowymi.

Program oparty jest na bazie akcji rozliczanych w instrumentach kapitałowych.

W dniu 2 marca 2015 roku Rada Nadzorcza zgodnie z rekomendacją Komisji ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej wydłużyła czas trwania programu z 31 grudnia 2018 roku do 31 grudnia 2021 roku.

Program pracowniczy dla kluczowej kadry Grupy mBanku z 2013 roku

W dniu 11 kwietnia 2013 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Banku podjęło uchwałę zmieniającą regulamin programu pracowniczego, który zastąpił pracowniczy program motywacyjny dla kluczowej kadry Grupy mBanku z 2008 roku, w ramach którego ostatnie rozliczenia zostały zrealizowane w 2016 roku.

Celem programu było zapewnienie wzrostu wartości akcji Spółki poprzez związanie interesu kluczowej kadry Grupy mBanku SA z interesem Spółki i jej akcjonariuszy oraz wdrożenie w Grupie mBanku polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Grupie mBanku zgodnie z uchwałą Komisji Nadzoru Finansowego.

Program był stosowany w odniesieniu do pracowników mających istotny wpływ na profil ryzyka Grupy mBanku, w szczególności Członków Zarządu strategicznych podmiotów zależnych, Dyrektorów Banku oraz kluczowej kadry mBanku, których decyzje w istotny sposób wpływają na realizację strategii określonej przez Zarząd Banku, wyniki Grupy mBanku, wzrost wartości Banku.

W okresie obowiązywania programu zostały przyznane prawa do nabycia obligacji z prawe pierwszeństwa do objęcia akcji Banku w ramach VI transzy, które mogły być realizowane odpowiednio po upływie 12, 24 i 36 miesięcy od dnia przyznania tego prawa, stosownie do przyjętych w Grupie mBanku regulacji wewnętrznych określających zasady zmiennego wynagradzania pracowników mających istotny wpływ na profil ryzyka w Grupie mBanku.

Zarząd Banku/Rada Nadzorcza spółki, w których był przeprowadzany Program, mógł podjąć decyzję o wstrzymaniu realizacji Programu w całości bądź zmniejszeniu liczby obligacji lub liczby obligacji odroczonej w danej transzy dla osoby uprawnionej w przypadku wystąpienia sytuacji, o których mowa w art. 142 ust. 1 ustawy Prawo Bankowe, tj. powstania straty bilansowej bądź groźby jej nastąpienia, powstania niebezpieczeństwa niewypłacalności lub utraty płynności, spełnienia przesłanek określonych w umowach z uczestnikami programu, będących podstawą świadczenia pracy lub innych usług na rzecz Banku oraz podmiotów zależnych.

Wszystkie obligacje przyznane w ramach tego programu zostały już nabyte przez osoby uprawnione.

Część gotówkowa premii

Premia w równowartości 50% kwoty premii za dany rok ujmowana była jako zobowiązanie wobec pracowników i odnoszona była do rachunku zysków i strat w danym roku, za który została przyznana.

Płatności oparte na akcjach - rozliczane w akcjach mBanku S.A.

Ponieważ płatności są rozliczane w trzech równych rocznych odroczonej transzach, po upływie odpowiednio: 12, 24 i 36 miesięcy od dnia nabycia przez uczestników programu uprawnień dla danego roku obowiązywania programu, koszty wynikające z płatności rozliczanych w akcjach były rozpoznawane w rachunku zysków i strat w korespondencji z pozostałymi kapitałami rezerwowymi.

Ostatnie rozliczenia z tytułu tego programu zostały zrealizowane w 2017 roku.

Program oparty był na bazie akcji rozliczanych w instrumentach kapitałowych.

Poniższa tabela przedstawia zmiany w liczbie opcji na akcje oraz średnie ważone ceny wykonania opcji w odniesieniu do programu motywacyjnego dla kluczowej kadry Grupy mBanku z 2013 roku.

	31.12.2017		31.12.2016	
	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)
Występujące na początek okresu	742	-	1 486	-
Przyznane w danym okresie	-	-	-	-
Umorzone w danym okresie	-	-	-	-
Wykonane w danym okresie*	742	4	744	4
Wygasłe w danym okresie	-	-	-	-
Występujące na koniec okresu	-	-	742	-
Możliwe do wykonania na koniec okresu	-	-	-	-

*Średnia ważona cena akcji w roku 2017 wyniosła 421,21 zł (2016 r. – 329,60 zł).

Program pracowniczy dla kluczowej kadry Grupy mBanku z 2014 roku

W dniu 31 marca 2014 Rada Nadzorcza mBanku podjęła na podstawie rekomendacji Komisji ds. Wynagrodzeń uchwałę zmieniającą regulamin programu pracowniczego, który zastąpił pracowniczy program motywacyjny dla kluczowej kadry Grupy mBanku z 2013 roku, przy czym względem osób, które

Grupa mBanku S.A.

Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2017 rok

(w tys. zł)

nabyły obligacje z prawem pierwszeństwa do objęcia akcji Banku, lub którym zostały przyznane prawa do nabycia obligacji w transzach III, IV, V i VI program miał być przeprowadzany na dotychczasowych zasadach.

Celem Programu jest zapewnienie wzrostu wartości akcji Spółki poprzez związanie interesu kluczowej kadry Grupy mBanku z interesem Spółki i jej akcjonariuszy oraz wdrożenie w Grupie mBanku polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Grupie mBank S.A.

Począwszy od VII Transzy przyznane osobie uprawnionej prawo do nabycia obligacji zostanie podzielone na cztery części, które będą mogły być realizowane odpowiednio: I część - obligacje nieodroczone, stanowiąca 50% z 60% kwoty premii uznaniowej przyznanej za dany rok obrotowy w roku ustalenia tego prawa, a następnie kolejne trzy równe części - obligacje odroczone, stanowiące 50% z 40% kwoty premii uznaniowej przyznanej za dany rok obrotowy po upływie 12, 24 i 36 miesięcy od dnia przyznania tego prawa, stosownie do przyjętych w Grupie mBanku regulacji wewnętrznych określających zasady zmiennego wynagradzania pracowników mających istotny wpływ na profil ryzyka podmiotów w Grupie mBanku S.A.

Zarząd Banku/Rada Nadzorcza spółki, w której jest prowadzony Program, może podjąć decyzję o wstrzymaniu realizacji Programu w całości bądź zmniejszeniu liczby obligacji nieodroczone lub odroczone w danej transzy dla osoby uprawnionej w przypadku wystąpienia sytuacji, o których mowa w art. 142 ust. 1 ustawy Prawo Bankowe, tj. powstania straty bilansowej bądź groźby jej nastąpienia, powstania niebezpieczeństwa niewypłacalności lub utraty płynności, spełnienia przesłanek określonych w umowach z uczestnikami programu, będących podstawą świadczenia pracy lub innych usług na rzecz Banku oraz podmiotów zależnych.

Część gotówkowa premii

Premia w równowartości 50% kwoty premii przyznanej za dany rok stanowi płatność rozliczaną w gotówce. Ujmowana jest jako zobowiązanie wobec pracowników i odnoszona jest do rachunku zysków i strat w korespondencji z zobowiązaniami wobec pracowników.

Płatności oparte na akcjach - rozliczane w akcjach mBanku S.A.

Premia w równowartości 50% kwoty premii przyznanej za dany rok stanowi płatność rozliczaną w akcjach mBanku S.A.

Koszty programu w tej części obciążają rachunek zysków i strat i ujmowane są w korespondencji z pozostałymi kapitałami rezerwowymi.

Program oparty jest na bazie akcji rozliczanych w instrumentach kapitałowych.

W dniu 2 marca 2015 roku Rada Nadzorcza zgodnie z rekomendacją Komisji ds. Wynagrodzeń wydłużyła czas trwania programu z 31 grudnia 2019 roku do 31 grudnia 2022 roku.

Poniższa tabela przedstawia zmiany w liczbie opcji na akcje oraz średnie ważone ceny wykonania opcji w odniesieniu do programu motywacyjnego dla kluczowej kadry Grupy mBanku z 2014 roku.

	31.12.2017		31.12.2016	
	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)
Występujące na początek okresu	11 309	-	2 322	-
Przyznane w danym okresie	20 339	-	24 789	-
Umorzone w danym okresie	82	-	-	-
Wykonane w danym okresie*	16 170	4	15 802	4
Wygaste w danym okresie	-	-	-	-
Występujące na koniec okresu	15 396	-	11 309	-
Możliwe do wykonania na koniec okresu	-	-	-	-

*Średnia ważona cena akcji w roku 2017 wyniosła 421,21 zł (2016 r. – 329,60 zł).

Programy pracownicze w spółkach Grupy mBanku

Funkcjonujący w mBanku Hipotecznym od września 2012 roku program motywacyjny, oparty na akcjach fantomowych tego banku, traktowany jest jako program motywacyjny zgodnie z MSR 19.

Podsumowanie wpływu opisanych programów na bilans i rachunek zysków i strat Banku**Płatności oparte na akcjach – rozliczane w akcjach**

Poniższa tabela przedstawia zmiany stanu pozostałych kapitałów rezerwowych powstałych w związku z opisanymi powyżej programami motywacyjnymi dla płatności opartych na akcjach i rozliczanych w akcjach mBanku S.A.

	31.12.2017	31.12.2016
Programy motywacyjne		
Stan na początek okresu	26 891	32 976
- wartość usług świadczonych przez pracowników	8 700	9 088
- rozliczenie zrealizowanych opcji	(12 953)	(15 173)
Stan na koniec okresu	22 638	26 891

Płatności gotówkowe

Koszty z tytułu części gotówkowej omawianych programów są zaprezentowane w Nocie 11 Ogólne koszty administracyjne.

47. Transakcje z podmiotami powiązanymi

mBank S.A. jest jednostką dominującą Grupy mBanku S.A., a Commerzbank AG jest jednostką dominującą najwyższego szczebla i jednocześnie bezpośrednią jednostką dominującą wobec mBanku S.A.

Wszystkie transakcje pomiędzy Bankiem a podmiotami powiązanymi były transakcjami typowymi i rutynowymi, zawartymi na warunkach nie odbiegających od warunków rynkowych, a ich charakter i warunki wynikały z bieżącej działalności operacyjnej, prowadzonej przez Bank. Transakcje z podmiotami powiązanymi przeprowadzone w ramach zwykłej działalności operacyjnej obejmują kredyty, depozyty oraz transakcje w walutach obcych.

Grupa świadczy na rzecz kluczowego personelu kierowniczego Banku, członków Rady Nadzorczej Banku oraz bliskich członków rodzin tych osób standardowe usługi finansowe obejmujące, między innymi, prowadzenie rachunków bankowych, przyjmowanie depozytów, udzielanie kredytów i inne usługi finansowe. Zdaniem Banku transakcje te są zawierane na warunkach rynkowych.

Zgodnie z ustawą Prawo bankowe udzielenie kredytu, pożyczki pieniężnej, gwarancji bankowej lub poręczenia Członkom Zarządu i Rady Nadzorczej Banku, osobom zajmującym kierownicze stanowiska w Banku jak również podmiotom powiązanym z nimi kapitałowo lub organizacyjnie, następuje na podstawie Regulaminów uchwalonych przez Radę Nadzorczą mBanku S.A.

Regulaminy określają szczegółowe zasady oraz limity zadłużenia z tytułu udzielonych kredytów, pożyczek pieniężnych, gwarancji bankowych i poręczeń w stosunku do wyżej wymienionych osób i podmiotów, które są zgodne z przepisami wewnętrznymi Banku, określającymi kompetencje do podejmowania decyzji kredytowych, obowiązującymi dla klientów detalicznych i korporacyjnych Banku. Udzielenie kredytu, pożyczki pieniężnej, gwarancji bankowej lub poręczenia Członkowi Zarządu i Rady Nadzorczej Banku, osobie zajmującej kierownicze stanowiska w Banku jak również podmiotowi powiązanemu z nimi kapitałowo lub organizacyjnie w kwocie przekraczającej limity ustanowione przez Prawo Bankowe powoduje, że decyzja o udzieleniu takiego produktu jest podejmowana w formie uchwały Zarządu i uchwały Rady Nadzorczej.

Warunki takich kredytów, pożyczek pieniężnych, gwarancji bankowych i poręczeń, w tym zwłaszcza w odniesieniu do oprocentowania oraz prowizji i opłat, nie mogą być korzystniejsze od warunków stosowanych przez Bank odpowiednio dla klientów detalicznych lub korporacyjnych.

Poniższa tabela przedstawia wartości transakcji Banku i spółek Grupy mBanku z Członkami Rady Nadzorczej i Zarządu mBanku, kluczowym personelem kierowniczym mBanku, Członkami Rady Nadzorczej i Zarządu Commerzbanku oraz innymi osobami i podmiotami powiązanymi, a także ze spółkami Grupy Commerzbank AG. Wartość transakcji obejmuje salda aktywów i zobowiązań oraz związane z nimi koszty i przychody według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku.

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2017 rok

(w tys. zł)

(w tys. zł)	Członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu mBanku, kluczowy personel kierowniczy mBanku, Członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu Commerzbanku		Inne osoby i podmioty powiązane*		Commerzbank AG		Pozostałe spółki Grupy Commerzbank AG (w tym spółki zależne od mBanku nieobjęte konsolidacją pełną)	
	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016
Stan na koniec okresu								
Sprawozdanie z sytuacji finansowej								
Aktywa	2 940	9 786	190	156	610 783	701 675	19 565	1 783
Zobowiązania	11 895	25 091	1 140	1 945	4 442 482	10 282 116	1 120 961	919 574
Rachunek zysków i strat								
Przychody z tytułu odsetek	47	365	6	5	110 603	125 233	1 369	789
Koszty z tytułu odsetek	(118)	(472)	(7)	(24)	(121 661)	(145 705)	(5 726)	(5 797)
Przychody z tytułu prowizji	76	57	13	6	1 158	-	177	27
Koszty z tytułu prowizji	-	-	-	-	(5)	-	-	-
Pozostałe przychody operacyjne	-	-	-	-	24	18	67	67
Ogólne koszty administracyjne amortyzacja i pozostałe koszty operacyjne	-	-	-	-	(8 865)	(9 503)	(11)	(28)
Zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane								
Zobowiązania udzielone	635	1 341	121	114	2 099 374	1 295 444	368 343	14 448
Zobowiązania otrzymane	-	-	-	-	1 632 240	1 442 052	8 385	12 422

* Inne osoby i podmioty powiązane obejmują: bliskich członków rodzin Członków Rady Nadzorczej i Zarządu mBanku, kluczowego personelu kierowniczego mBanku, Członków Rady Nadzorczej i Zarządu Commerzbanku oraz podmioty kontrolowane lub współkontrolowane przez wyżej wymienione osoby.

W 2017 roku i w 2016 roku nie utworzono rezerw w związku z kredytami udzielonymi podmiotom powiązanym.

Wynagrodzenie Członków Zarządu Banku

Zarząd mBanku S.A. pracuje w siedmioosobowym składzie, który na koniec 2017 roku przedstawiał się następująco:

1. Cezary Stypułkowski – Prezes Zarządu,
2. Lidia Jabłonowska-Luba – Wiceprezes Zarządu ds. Zarządzania Ryzykiem,
3. Frank Bock – Wiceprezes Zarządu ds. Rynków Finansowych,
4. Andreas Böger – Wiceprezes Zarządu ds. Finansów,
5. Krzysztof Dąbrowski – Wiceprezes Zarządu ds. Operacji i Informatyki,
6. Cezary Kocik – Wiceprezes Zarządu ds. Bankowości Detalicznej,
7. Adam Pers – Wiceprezes Zarządu ds. Bankowości Korporacyjnej i Inwestycyjnej.

Zmiany w składzie Zarządu mBanku S.A.

- W dniu 1 marca 2017 roku Wiceprezes Zarządu mBanku S.A., Pan Hans-Dieter Kemler, złożył rezygnację z pełnionych w Banku funkcji. Rezygnacja nastąpiła z dniem 30 kwietnia 2017 roku. Powodem rezygnacji Pana Kemlera był zamiar podjęcia współpracy z niemieckim bankiem Landesbank Hessen Thueringen (Helaba) poprzez objęcie funkcji członka Zarządu odpowiedzialnego za rynki kapitałowe, skarb i zarządzanie aktywami.
- W dniu 30 marca 2017 roku Wiceprezes Zarządu mBanku S.A., Pan Jarosław Mastalerz, złożył rezygnację z pełnionych w Banku funkcji. Rezygnacja nastąpiła z dniem 31 marca 2017 roku. Powodem rezygnacji Pana Mastalerza był zamiar osobistego zaangażowania się w rozwijanie i komercjalizowanie nowoczesnych technologii w sektorze finansów, w ramach projektu realizowanego we współpracy z Bankiem.
- W dniu 30 marca 2017 roku Wiceprezes Zarządu mBanku S.A. ds. Finansów, Pan Christoph Heins, złożył rezygnację z pełnionych w Banku funkcji. Rezygnacja nastąpiła z dniem 30 czerwca 2017 roku.
- Uchwałą Rady Nadzorczej mBanku S.A. z dnia 30 marca 2017 roku Pan Krzysztof Dąbrowski został powołany na stanowisko Wiceprezesa Zarządu mBanku S.A. ds. Operacji i Informatyki z dniem 1 kwietnia 2017 roku na okres do czasu zakończenia obecnej kadencji Zarządu.
- Uchwałą Rady Nadzorczej mBanku S.A. z dnia 30 marca 2017 roku Pan Frank Bock został powołany na stanowisko Wiceprezesa Zarządu mBanku S.A. ds. Rynków Finansowych z dniem 1 maja 2017 roku na okres do czasu zakończenia obecnej kadencji Zarządu.
- Uchwałą Rady Nadzorczej mBanku S.A. z dnia 30 marca 2017 roku Pan Andreas Böger został powołany na stanowisko Wiceprezesa Zarządu mBanku S.A. ds. Finansów z dniem 1 lipca 2017 roku na okres do czasu zakończenia obecnej kadencji Zarządu.

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2017 rok

(w tys. zł)

- W dniu 12 września 2017 roku Wiceprezes Zarządu mBanku S.A. ds. Bankowości Korporacyjnej i Inwestycyjnej, Pan Przemysław Gdański, złożył rezygnację z pełnionych w Banku funkcji. Rezygnacja nastąpiła z dniem 25 października 2017 roku. W dniu 25 października 2017 roku Rada Nadzorcza mBanku S.A. powołała z dniem 26 października 2017 roku na stanowisko Wiceprezesa Zarządu Banku ds. Bankowości Korporacyjnej i Inwestycyjnej Pana Adama Persa, który do tego dnia zajmował w Banku stanowisko Dyrektora Zarządzającego ds. Rynków Finansowych.

Poniżej przedstawiono informacje o wartości wynagrodzeń, nagród lub korzyści wypłaconych i należnych Członkom Zarządu Banku, którzy pełnili swoje funkcje na koniec 2017 roku, według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku:

		Wynagrodzenie wypłacone w 2017 roku (w zł)			
		Wynagrodzenie zasadnicze	Pozostałe korzyści	Bonus za 2016 rok	Bonus odroczony*
1.	Cezary Stypułkowski	2 661 046	237 960	460 831	575 000
2.	Lidia Jabłonowska-Luba	1 500 000	173 320	250 000	320 000
3.	Frank Bock	1 061 379	229 370	-	-
4.	Andreas Böger	797 633	68 338	-	-
5.	Krzysztof Dąbrowski	1 125 000	87 939	-	-
6.	Cezary Kocik	1 500 000	189 036	250 000	350 000
7.	Adam Pers	272 727	19 266	-	-
	Razem	8 917 785	1 005 229	960 831	1 245 000

* W 2017 roku wypłacono II odroczoną transzę w ramach rozliczenia części gotówkowej bonusu za rok 2014 oraz I odroczoną transzę w ramach rozliczenia części gotówkowej bonusu za rok 2015.

Wynagrodzenia byłych Członków Zarządu wypłacone w 2017 roku:

		Wynagrodzenie wypłacone w 2017 roku (w zł)				
		Wynagrodzenie zasadnicze	Pozostałe korzyści	Bonus za 2016 rok	Bonus odroczony*	Odprowa
Wynagrodzenia byłych Członków Zarządu, którzy przestali pełnić swoje funkcje w 2017 roku						
1.	Christoph Heins	776 684	269 061	125 000	-	-
2.	Hans-Dieter Kemler	500 000	127 984	200 000	320 000	-
3.	Jarosław Mastalerz	665 926	101 811	250 000	350 000	-
4.	Przemysław Gdański	1 442 587	168 052	250 000	320 000	1 500 000
Wynagrodzenia byłych Członków Zarządu, którzy przestali pełnić swoje funkcje w 2016 roku						
1.	Joerg Hessenmueller	-	-	125 000	340 000	-

*W 2017 roku Członkowie Zarządu, którzy przestali pełnić swoje funkcje w 2017 roku oraz pan Joerg Hessenmueller otrzymali II odroczoną transzę w ramach rozliczenia części gotówkowej bonusu za rok 2014 oraz I odroczoną transzę w ramach rozliczenia części gotówkowej bonusu za rok 2015.

Poniżej przedstawiono informacje o wartości wynagrodzeń, nagród lub korzyści wypłaconych i należnych Członkom Zarządu Banku, którzy pełnili swoje funkcje na koniec 2016 roku, według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku:

		Wynagrodzenie wypłacone w 2016 roku (w zł)			
		Wynagrodzenie zasadnicze	Pozostałe korzyści	Bonus za 2015 rok	Bonus odroczony*
1.	Cezary Stypułkowski	2 725 108	252 868	500 000	325 000
2.	Lidia Jabłonowska-Luba	1 500 000	170 504	280 000	180 000
3.	Przemysław Gdański	1 500 000	194 440	280 000	180 000
4.	Christoph Heins	841 392	368 824	-	-
5.	Hans-Dieter Kemler	1 509 926	348 238	280 000	180 000
6.	Cezary Kocik	1 500 000	185 316	300 000	200 000
7.	Jarosław Mastalerz	1 500 000	203 396	340 000	180 000
	Razem	11 076 426	1 723 586	1 980 000	1 245 000

*W 2016 roku wypłacono I odroczoną transzę w ramach rozliczenia części gotówkowej bonusu za rok 2014.

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2017 rok

(w tys. zł)

Wynagrodzenia byłych Członków Zarządu wypłacone w 2016 roku:

	Wynagrodzenie wypłacone w 2016 roku (w zł)				
	Wynagrodzenie zasadnicze	Pozostałe korzyści	Bonus za 2015 rok	Bonus odroczony*	Rozliczenie gotówkowe programu motywacyjnego opartego na akcjach Commerzbanku**
Wynagrodzenia byłych Członków Zarządu, którzy przestali pełnić swoje funkcje w 2016 roku					
1. Joerg Hessenmueller	781 500	93 768	300 000	190 000	-
Wynagrodzenia byłych Członków Zarządu, którzy przestali pełnić swoje funkcje w 2012 roku					
2. Christian Rhino	-	-	-	-	134 206

*W 2016 roku Pan Joerg Hessenmueller otrzymał I odroczoną transzę w ramach rozliczenia części gotówkowej bonusu za rok 2014.

** Rozliczenie dotyczy programu motywacyjnego dla Członków Zarządu Banku z 2008 roku w części opartej na akcjach Commerzbanku. W roku 2016 Pan Christian Rhino otrzymał ekwiwalent pieniężny za akcje Commerzbanku w ramach rozliczenia trzeciej transzy programu motywacyjnego za rok 2012.

Łączne kwoty wynagrodzeń Członków Zarządu Banku obejmują: wynagrodzenia zasadnicze, nagrody, odprawy z tytułu rozwiązania umowy o zarządzanie, odszkodowania z tytułu zakazu konkurencji, koszty polis oraz koszty mieszkań.

Wymienione wyżej świadczenia mają charakter krótkoterminowy.

Zgodnie z obowiązującym w Banku systemem wynagrodzeń, Członkom Zarządu Banku może przysługiwać bonus za rok 2017, który byłby wypłacony w roku 2018. W związku z tym została utworzona rezerwa na wypłatę gotówkową bonusu za rok 2017 dla Członków Zarządu, która wynosiła 4 127 210 zł na dzień 31 grudnia 2017 roku. Ostateczną decyzję na temat wysokości tego bonusu podejmie Komisja ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej Banku do dnia 28 lutego 2018 roku.

W 2017 roku i w 2016 roku Członkowie Zarządu mBanku S.A. nie uzyskali wynagrodzenia z tytułu zasiadania w zarządach i radach nadzorczych spółek powiązanych.

Łączna kwota wynagrodzeń otrzymanych przez Członków Zarządu Banku pełniących funkcje w 2017 roku wyniosła 19 495 950 zł (2016: 17 390 280 zł).

Informacje dotyczące zasad wypłacania innych składników wynagrodzenia (odpraw) dla Członków Zarządu Banku

Od dnia powołania Członków Zarządu na nową kadencję, tj. od dnia Walnego Zgromadzenia zatwierdzającego wyniki finansowe za rok 2012, wszyscy Członkowie Zarządu w razie odwołania Zarządcy z funkcji Członka Zarządu przed upływem kadencji mają prawo do odprawy, której wysokość jest uzależniona od okresu pełnienia funkcji Członka Zarządu i wyliczana jest następująco: (i) 4 miesięczne wynagrodzenia, jeżeli Członek Zarządu pełnił funkcję Członka Zarządu przez okres krótszy niż 1 rok, (ii) 8 miesięcznych wynagrodzeń, jeżeli Członek Zarządu pełnił swoją funkcję przez okres od 1 do 2 lat, (iii) 12 miesięcznych wynagrodzeń, jeżeli Członek Zarządu pełnił swoją funkcję przez okres powyżej 2, ale mniej niż 5 lat albo (iv) 18 miesięcznych wynagrodzeń, jeżeli Członek Zarządu pełnił swoją funkcję przez okres powyżej 5 lat. W razie nie powołania na kolejną kadencję Członkowie Zarządu mają prawo do odprawy w wysokości 12 miesięcznych wynagrodzeń.

Wynagrodzenie Członków Rady Nadzorczej

W dniu 30 marca 2017 roku XXX Zwyczajne Walne Zgromadzenie mBanku S.A. dokonało wyboru 12-osobowej Rady Nadzorczej mBanku S.A. na wspólną kadencję trzech lat, w następującym składzie:

1. Maciej Leśny – Przewodniczący Rady Nadzorczej, Przewodniczący Komisji Prezydialnej i Nominacji, Członek Komisji ds. Wynagrodzeń,
2. Stephan Engels – Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej, Członek Komisji ds. Wynagrodzeń,
3. Tomasz Bieske – Członek Rady Nadzorczej, Przewodniczący Komisji ds. Audytu, Członek Komisji ds. Wynagrodzeń,
4. Andre Carls - Członek Rady Nadzorczej, Przewodniczący Komisji ds. Wynagrodzeń, Członek Komisji Prezydialnej i Nominacji, Członek Komisji ds. Audytu,
5. Marcus Chromik - Członek Rady Nadzorczej, Przewodniczący Komisji ds. Ryzyka,
6. Janusz Fiszer - Członek Rady Nadzorczej, Członek Komisji ds. Audytu,
7. Mirosław Godlewski - Członek Rady Nadzorczej, Członek Komisji ds. Ryzyka,
8. Jörg Hessenmüller - Członek Rady Nadzorczej, Członek Komisji ds. Audytu,

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2017 rok

(w tys. zł)

9. Thorsten Kanzler - Członek Rady Nadzorczej, Członek Komisji ds. Ryzyka,
10. Michael Mandel - Członek Rady Nadzorczej,
11. Teresa Mokrysz - Członek Rady Nadzorczej, Członek Komisji Prezydialnej i Nominacji,
12. Agnieszka Słomka-Gołębiowska - Członek Rady Nadzorczej, Członek Komisji ds. Ryzyka, Członek Komisji ds. Audytu.

Na koniec 2017 roku skład Rady Nadzorczej mBanku S.A. pozostał niezmienny.

Poniżej przedstawiono informacje o wartości wynagrodzeń, nagród lub korzyści wypłaconych Członkom Rady Nadzorczej Banku, według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku:

		Wynagrodzenie wypłacone w 2017 roku (w zł)	Wynagrodzenie wypłacone w 2016 roku (w zł)
1.	Maciej Leśny	367 235	367 235
2.	Stephan Engels	-	-
3.	Tomasz Bieske	319 656	-
4.	Andre Carls	279 000	252 000
5.	Marcus Chromik	-	-
6.	Janusz Fiszer	162 000	-
7.	Mirosław Godlewski	162 000	-
8.	Joerg Hessenmueller	210 000	-
9.	Thorsten Kanzler	216 000	216 000
10.	Michael Mandel	-	-
11.	Teresa Mokrysz	220 225	220 225
12.	Agnieszka Słomka-Gołębiowska	248 435	221 435
	Wiesław Thor*	37 812	149 435
	Waldemar Stawski*	55 812	221 435
	Marek Wierzbowski*	54 000	216 000
	Martin Zielke**	-	-
	Martin Blessing***	-	-
	Razem	2 332 175	1 863 765

* Kadencja wygasa z dniem 30 marca 2017 roku.

** Pan Martin Zielke złożył z dniem 15 grudnia 2016 roku rezygnację z pełnionej funkcji.

*** Pan Martin Blessing złożył z dniem 30 kwietnia 2016 roku rezygnację z pełnionej funkcji.

Zgodnie z brzmieniem par. 11 litera j) Statutu mBanku S.A., Walne Zgromadzenie ustala w formie uchwały zasady wynagradzania członków Rady Nadzorczej. W odniesieniu do wynagrodzeń członków Zarządu kompetencje w tym względzie posiada Rada Nadzorcza (par. 22 ust. 1 lit. e) Statutu mBanku S.A.).

Łączna kwota wynagrodzeń otrzymanych przez Członków Rady Nadzorczej Banku, Członków Zarządu Banku oraz pozostałych członków kluczowego personelu kierowniczego Banku pełniących funkcje w 2016 roku wyniosła 28 135 617 zł (2016: 24 397 959 zł).

Informacje o stanie posiadania akcji Banku przez osoby zarządzające i nadzorujące

Na dzień 31 grudnia 2017 roku akcje Banku posiadało dwóch Członków Zarządu Banku: Pan Cezary Stypułkowski – 16 275 sztuk i Pan Krzysztof Dąbrowski – 1 117 sztuk.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku akcje Banku posiadało czterech Członków Zarządu Banku: Pan Cezary Stypułkowski – 12 359 sztuk, Pan Przemysław Gdański – 3 500 sztuk, Pan Cezary Kocik – 1 394 sztuki i Pan Jarosław Mastalerz – 4 180 sztuk.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku akcje Banku posiadał jeden Członek Rady Nadzorczej mBanku, Pan Jörg Hessenmüller – 6 118 sztuk. Na dzień 31 grudnia 2016 roku Członkowie Rady Nadzorczej Banku nie posiadali akcji Banku.

48. Przejęcie i zbycie

- W dniu 2 czerwca 2017 roku mBank S.A. podpisał przedwstępną warunkową umowę sprzedaży akcji mLocum S.A. na rzecz Archicom S.A. Po spełnieniu warunków zawieszających w dniu 31 lipca 2017 roku zbyte zostało 14 120 880 akcji stanowiących 51% udziału w kapitale zakładowym mLocum S.A. Zbycie pozostałych 8 026 120 akcji stanowiących 28,99% udziału w kapitale zakładowym mLocum S.A. nastąpi nie później niż 30 czerwca 2020 roku. Od dnia 31 lipca 2017 roku posiadane przez Bank udziały w mLocum prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Inwestycje w jednostki stowarzyszone”.

Transakcja sprzedaży jest wyrazem koncentracji Grupy mBanku S.A. na jej podstawowej działalności finansowej, a sprzedaż akcji mLocum S.A. do wiodącej firmy z branży pozwoli dodatkowo lepiej wykorzystać jej potencjał i realizować cele biznesowe na ogólnopolskim rynku.

- W dniu 22 czerwca 2017 roku został zarejestrowany Future Tech Fundusz Inwestycyjny Zamknięty („Fundusz”), w którym mBank S.A. objął 400 000 sztuk certyfikatów inwestycyjnych, stanowiących 100% emisji, o łącznej wartości 221 200 tys. zł. Na dzień 30 czerwca 2017 roku Bank posiadał 100% certyfikatów wyemitowanych przez Fundusz, w związku z tym rozpoczął konsolidację Funduszu począwszy od czerwca 2017 roku. W sierpniu 2017 roku nastąpiło podwyższenie kapitału Funduszu o kwotę 2 216 tys. zł. Na dzień 31 grudnia 2017 roku Bank posiadał 98,04% certyfikatów inwestycyjnych Funduszu, a pozostałe 1,96% stanowiło własność udziałowców mniejszościowych. Organem zarządzającym Funduszem jest Quercus Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.
- W dniu 27 listopada 2017 roku mBank S.A. oraz spółka zależna mBanku S.A. mFinanse S.A. („mFinanse”), zawarły warunkową umowę, na podstawie której mBank zobowiązany jest do sprzedaży 100% tj. 100 000 akcji w spółce Latona S.A. na rzecz Phoebe IVS z siedzibą w Danii, a następnie mFinanse zobowiązana jest do sprzedaży zorganizowanej części przedsiębiorstwa mFinanse na rzecz spółki Latona S.A. Zorganizowana część przedsiębiorstwa stanowi wydzieloną działalność, w ramach której na podstawie umów agencyjnych mFinanse wykonuje jako agent ubezpieczeniowy czynności pośrednictwa ubezpieczeniowego w zakresie grupowych umów ubezpieczenia. Finalizacja transakcji planowana jest na pierwszy kwartał 2018 roku, po spełnieniu się warunków zawieszających wskazanych w umowie, które są standardowe przy tego typu transakcjach. W chwili sprzedaży Latona S.A. należeć będzie do nabywcy.

49. Informacje dotyczące podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych, z którym mBank S.A. zawarł umowę, jest PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. Umowa o przeprowadzenie badania sprawozdania finansowego mBanku S.A. i skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy mBanku S.A. została zawarta w dniu 24 marca 2016 roku.

Łączna wysokość wynagrodzenia wypłaconego PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. z tytułu badania i przeglądu sprawozdania finansowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego mBanku S.A. wyniosła w 2017 roku 3 721 tys. zł brutto (w 2016 roku: - 3 346 tys. zł).

Łączna wysokość pozostałego wynagrodzenia wypłaconego PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. z tytułu świadczenia innych usług na rzecz mBanku S.A. wyniosła w 2017 roku 2 154 tys. zł brutto (w 2016 roku: - 464 tys. zł).

50. Konsolidacja ostrożnościowa

Zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającym rozporządzenie (UE) nr 648/2012 („Rozporządzenie CRR”), mBank jest istotną jednostką zależną unijnej instytucji dominującej, sporządzającą skonsolidowane ostrożnościowo dane finansowe w celu wypełnienia wymagań opisanych w MSR 1.135 „Prezentacja sprawozdań finansowych”.

Poniżej przedstawiono informacje finansowe, nie stanowiące miar regulowanych przez Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”).

Grupę Kapitałową mBanku S.A. („Grupa”) stanowią podmioty określone zgodnie z zasadami konsolidacji ostrożnościowej zawartymi w Rozporządzeniu CRR.

Podstawa sporządzenia skonsolidowanych ostrożnościowo danych finansowych

Skonsolidowane ostrożnościowo dane finansowe Grupy sporządzone zgodnie z zasadami konsolidacji ostrożnościowej określonymi w Rozporządzeniu CRR („skonsolidowane ostrożnościowo dane finansowe”) sporządzono za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2017 roku i za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2016 roku.

Wykazany w skonsolidowanych ostrożnościowo danych finansowych skonsolidowany zysk z bieżącego okresu może być zaliczony do skonsolidowanego kapitału podstawowego Tier I w kalkulacji skonsolidowanego współczynnika kapitału podstawowego Tier I, skonsolidowanego współczynnika kapitału Tier I oraz skonsolidowanego łącznego współczynnika kapitałowego po uzyskaniu uprzedniego zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego (KNF) lub po zatwierdzeniu przez walne zgromadzenie.

Podczas sporządzania skonsolidowanych ostrożnościowo danych finansowych Grupy zostały zastosowane te same zasady (polityki) rachunkowości, które zostały zastosowane podczas sporządzania

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2017 rok

(w tys. zł)

skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy mBanku S.A. za 2017 rok, sporządzonego zgodnie z MSSF, za wyjątkiem zasad konsolidacji przedstawionych poniżej.

Skonsolidowane ostrożnościowo dane finansowe obejmują Bank oraz następujące spółki:

Nazwa spółki	31.12.2017		31.12.2016	
	Udział w liczbie głosów (bezpośrednio i pośrednio)	Metoda konsolidacji	Udział w liczbie głosów (bezpośrednio i pośrednio)	Metoda konsolidacji
mFinanse S.A.	100%	pełna	100%	pełna
mBank Hipoteczny S.A.	100%	pełna	100%	pełna
mCentrum Operacji Sp. z o.o.	100%	pełna	100%	pełna
mFactoring S.A.	100%	pełna	100%	pełna
mLeasing Sp. z o.o.	100%	pełna	100%	pełna
Tele-Tech Investment Sp. z o.o.	100%	pełna	100%	pełna
Future Tech Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	98,04%	pełna	-	-
mFinance France S.A.	99,998%	pełna	99,998%	pełna

Począwszy od czerwca 2017 roku Grupa rozpoczęła konsolidację Funduszu Future Tech Fundusz Inwestycyjny Zamknięty. Informacje dotyczące Funduszu zostały umieszczone w Nocie 1.

Spółki Dom Maklerski mBanku S.A. oraz mWealth Management S.A. były konsolidowane do dnia ich podziału, który nastąpił w dniu 20 maja 2016 roku. Szczegółowe zasady podziału tych spółek zostały opisane w Nocie 1 Skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy mBanku S.A. za 2016 rok, przekazanego do publicznej wiadomości w dniu 1 marca 2017 roku.

Zakresem konsolidacji ostrożnościowej objęte są jednostki zdefiniowane w Rozporządzeniu CRR – jako instytucje, instytucje finansowe lub przedsiębiorstwa usług pomocniczych będące jednostkami zależnymi lub przedsiębiorstwami, w kapitale których utrzymywany jest udział kapitałowy, poza jednostkami, w których łączna kwota aktywów i pozycji pozabilansowych jest niższa od mniejszej z następujących dwóch kwot:

- 10 mln EUR;
- 1 % łącznej kwoty aktywów oraz pozycji pozabilansowych jednostki dominującej lub przedsiębiorstwa posiadającego udział kapitałowy.

Skonsolidowane dane finansowe łączą pozycje aktywów, zobowiązań, kapitału własnego, przychodów i kosztów jednostki dominującej i jednostek zależnych wyłączając wartość bilansową inwestycji jednostki dominującej w każdej z jednostek zależnych oraz tej części kapitału własnego każdej z jednostek zależnych, która odpowiada udziałowi jednostki dominującej. Stąd powstaje wartość firmy. Jeżeli wartość firmy jest ujemna, ujmuje się ją bezpośrednio w rachunku zysków i strat. Zysk lub strata i każdy składnik pozostałych całkowitych dochodów jest przypisywany do właścicieli Grupy oraz do udziałów niekontrolujących nawet wtedy, gdy w rezultacie udziały niekontrolujące przybierają wartość ujemną. Jeżeli Grupa utraci kontrolę nad jednostką zależną, to rozlicza wszelkie kwoty ujęte w pozostałych całkowitych dochodach związane z tą jednostką zależną na takich zasadach, jakie byłyby wymagane w przypadku, gdy Grupa bezpośrednio zbyła odnośne aktywa lub zobowiązania.

Transakcje, rozrachunki i niezrealizowane zyski na transakcjach pomiędzy spółkami Grupy są eliminowane. Niezrealizowane straty również podlegają eliminacji, chyba że transakcja dostarcza dowodów na utratę wartości przekazanego składnika aktywów. Zasady rachunkowości stosowane przez jednostki zależne zostały zmienione, tam gdzie było to konieczne, dla zapewnienia zgodności z zasadami rachunkowości stosowanymi przez Grupę.

Skonsolidowany ostrożnościowo rachunek zysków i strat

	Okres od 01.01.2017 do 31.12.2017	Okres od 01.01.2016 do 31.12.2016
Przychody z tytułu odsetek	4 051 986	3 872 570
Koszty odsetek	(915 789)	(1 039 997)
Wynik z tytułu odsetek	3 136 197	2 832 573
Przychody z tytułu opłat i prowizji	1 659 673	1 550 843
Koszty z tytułu opłat i prowizji	(667 140)	(643 864)
Wynik z tytułu opłat i prowizji	992 533	906 979
Przychody z tytułu dywidend	25 354	35 921
Wynik na działalności handlowej, w tym:	294 063	244 636
<i>Wynik z pozycji wymiany</i>	<i>289 112</i>	<i>270 451</i>
<i>Wynik na pozostałej działalności handlowej oraz na rachunkowości zabezpieczeń</i>	<i>4 951</i>	<i>(25 815)</i>
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych oraz inwestycjach w jednostki zależne i stowarzyszone, w tym:	(45 185)	241 026
<i>Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych</i>	<i>9 982</i>	<i>261 487</i>
<i>Wynik na inwestycjach w jednostki zależne i stowarzyszone</i>	<i>(55 167)</i>	<i>(20 461)</i>
Pozostałe przychody operacyjne	177 902	120 888
Odpisy netto z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	(507 721)	(365 394)
Ogólne koszty administracyjne	(1 811 970)	(1 728 033)
Amortyzacja	(224 062)	(223 338)
Pozostałe koszty operacyjne	(142 257)	(106 077)
Wynik działalności operacyjnej	1 894 854	1 959 181
Podatki od pozycji bilansowych Grupy	(375 256)	(328 939)
Zysk brutto	1 519 598	1 630 242
Podatek dochodowy	(428 097)	(410 960)
Zysk netto	1 091 501	1 219 282
Zysk netto przypadający na:		
- akcjonariuszy mBanku S.A.	1 091 530	1 219 282
- udziały niekontrolujące	(29)	-

Skonsolidowane ostrożnościowo sprawozdanie z sytuacji finansowej

AKTYWA	31.12.2017	31.12.2016
Kasa, operacje z bankiem centralnym	7 384 869	9 164 281
Należności od banków	1 707 518	3 082 040
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	1 525 382	3 800 634
Pochodne instrumenty finansowe	1 236 303	1 808 847
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	84 507 454	81 787 015
Inwestycyjne papiery wartościowe	32 235 490	31 617 735
Inwestycje w jednostki stowarzyszone	28 680	-
Wartości niematerialne	710 642	582 663
Rzeczowe aktywa trwałe	758 735	752 910
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	9 688	1 314
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	629 250	540 392
Inne aktywa	719 405	554 962
AKTYWA RAZEM	131 453 416	133 692 793
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY		
Z o b o w i ą z a n i a		
Zobowiązania wobec banku centralnego	-	-
Zobowiązania wobec innych banków	5 073 351	8 486 752
Pochodne instrumenty finansowe	1 095 365	1 599 265
Zobowiązania wobec klientów	91 526 016	91 462 396
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	14 322 852	12 660 388
Różnice z rachunkowości zabezpieczeń dotyczące wartości godziwej pozycji zabezpieczanych	44 854	116 871
Pozostałe zobowiązania	2 570 538	2 111 223
Bieżące zobowiązanie z tytułu podatku dochodowego	179 685	104 878
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	81	1 208
Rezerwy	190 975	182 707
Zobowiązania podporządkowane	2 158 143	3 943 349
Z o b o w i ą z a n i a r a z e m	117 161 860	120 669 037
K a p i t a ł y		
Kapitały własne przypadające na akcjonariuszy mBanku S.A.	14 289 370	13 023 756
Kapitał podstawowy:	3 564 176	3 551 096
- Zarejestrowany kapitał akcyjny	169 248	169 121
- Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	3 394 928	3 381 975
Zyski zatrzymane	10 574 294	9 486 979
- Wynik finansowy z lat ubiegłych	9 482 764	8 267 697
- Wynik roku bieżącego	1 091 530	1 219 282
Inne pozycje kapitału własnego	150 900	(14 319)
Udziały niekontrolujące	2 186	-
K a p i t a ł y r a z e m	14 291 556	13 023 756
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY RAZEM	131 453 416	133 692 793

51. Adekwatność kapitałowa

Jedno z głównych zadań Banku polega na zapewnieniu odpowiedniego poziomu kapitału. W ramach polityki zarządzania kapitałem Grupy mBanku, mBank tworzy ramy i wytyczne dla jak najbardziej efektywnego planowania i wykorzystania bazy kapitałowej, które:

- są zgodne z obowiązującymi przepisami zewnętrznymi oraz regulacjami wewnętrznymi,
- zabezpieczają kontynuację realizacji celów finansowych zapewniających odpowiedni poziom zwrotu dla akcjonariuszy,
- zapewniają utrzymanie silnej bazy kapitałowej będącej podstawą wsparcia dla rozwoju biznesu.

Polityka zarządzania kapitałem w Grupie mBanku opiera się o dwa podstawowe filary:

- utrzymanie optymalnego poziomu i struktury funduszy własnych, przy wykorzystaniu dostępnych metod i środków, między innymi takich jak zatrzymanie zysku netto, pożyczka podporządkowana czy emisja akcji,
- efektywne wykorzystanie istniejącego kapitału, między innymi poprzez zastosowanie systemu mierników efektywności wykorzystania kapitału, ograniczenie działalności nie przynoszącej oczekiwanej stopy zwrotu oraz rozwój produktów o niższej absorpcji kapitału.

Efektywne wykorzystanie kapitału jest integralną częścią polityki zarządzania kapitałem zorientowanej na osiągnięcie optymalnej stopy zwrotu z kapitału i dzięki temu stworzenia stabilnych podstaw zasilania bazy kapitałowej w przyszłych okresach. Pozwala to na utrzymanie współczynnika kapitału podstawowego Tier I (wyliczanego jako iloraz kapitału podstawowego Tier I i łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko), współczynnika kapitału Tier I (wyliczonego jako iloraz kapitału Tier I i łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko) oraz łącznego współczynnika kapitałowego (wyliczanego jako iloraz funduszy własnych i łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko) na poziomie istotnie wyższym od wymaganego przez instytucję nadzorującą.

Kapitałowe cele strategiczne Grupy mBanku zorientowane są na utrzymanie zarówno łącznego współczynnika kapitałowego jak i współczynnika kapitału podstawowego Tier I na poziomie odpowiednio wyższym niż poziom wymagany przez instytucję nadzorującą. Pozwala to na rozwój biznesu przy jednoczesnym spełnieniu norm nadzorczych w dłuższej perspektywie.

Współczynniki kapitałowe

Pomiar adekwatności funduszy własnych, w tym między innymi kalkulacja współczynników kapitałowych i wskaźnika dźwigni finansowej, funduszy własnych oraz całkowitego wymogu kapitałowego Grupy mBanku odbywał się w oparciu o przepisy:

- Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012, z późniejszymi zmianami (Rozporządzenie CRR),
- Rozporządzenia Wykonawczego Komisji (UE) NR 680/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 roku ustanawiającego wykonawcze standardy techniczne dotyczące sprawozdawczości nadzorczej instytucji zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z późniejszymi zmianami (Rozporządzenie ITS),
- Ustawy Prawo bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 roku (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665) z późniejszymi zmianami,
- Ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 roku (Dz. U. 2015 poz. 1513) o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym,
- Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 25 maja 2017 r. w sprawie wyższej wagi ryzyka dla ekspozycji zabezpieczonych hipotekami na nieruchomościach.

W procesie wyliczania skonsolidowanych funduszy własnych i wymogów w zakresie funduszy własnych uwzględniane są spółki objęte konsolidacją ostrożnościową zgodnie z zasadami określonymi w Rozporządzeniu CRR.

W związku z wejściem w życie w 2015 roku Ustawy o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym (Ustawa), która transponuje przepisy Dyrektywy CRD IV do polskiego porządku prawnego, na dzień 31 grudnia 2017 roku Grupa mBanku zobowiązana jest dodatkowo utrzymywać fundusze własne na poziomie, który pozwoli pokryć wyznaczony na mocy przepisów ustawy bufor zabezpieczający (conservation buffer) w wysokości 1,25% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko.

Wskaźnik bufora antycyklicznego dla ekspozycji kredytowych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, który miał zastosowanie na koniec 2017 roku, zgodnie z artykułem 83 Ustawy, wyniósł 0%. Wskaźnik bufora antycyklicznego specyficznego dla Grupy mBanku, wyznaczany zgodnie z przepisami Ustawy jako średnia ważona wskaźników bufora antycyklicznego mających zastosowanie w jurysdykcjach, w których odnośne ekspozycje kredytowe Grupy się znajdują, wyniósł 2 p.b. na dzień 31 grudnia 2017 roku. Na wartość wskaźnika wpływ miały przede wszystkim ekspozycje oddziałów zagranicznych mBanku w Czechach i na Słowacji, gdzie wskaźniki bufora antycyklicznego wynosiły na koniec 2017 r. odpowiednio: 0,5% i 0,5%.

W 2016 roku Bank otrzymał decyzję administracyjną KNF, zgodnie z którą Bank został uznany za inną instytucję o znaczeniu systemowym (O-SII). Na Bank został nałożony bufor innej instytucji o znaczeniu systemowym, który zgodnie z decyzją KNF z dnia 19 grudnia 2017 r. wyniósł 0,75% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko, obliczonej zgodnie z art. 92 ust. 3 Rozporządzenia CRR. Bufor ten powinien być utrzymywany zarówno na poziomie indywidualnym, jak i skonsolidowanym. Bank przyjął, że określona w grudniu 2017 roku w decyzji administracyjnej wartość bufora ma zastosowanie wg stanu na 31 grudnia 2017 roku.

Ostatecznie wymóg połączonego bufora wyznaczony dla Grupy na koniec 2017 roku wyniósł 2,02% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko.

Dodatkowo w wyniku przeprowadzonej przez Urząd KNF w 2017 roku oceny ryzyka w ramach procesu badania i oceny nadzorczej (BION), w szczególności oceny ryzyka związanego z portfelem walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych, Bank otrzymał indywidualne zalecenie, aby utrzymywać fundusze własne na pokrycie dodatkowego wymogu kapitałowego na poziomie skonsolidowanym w wysokości 3,53% na poziomie łącznego współczynnika kapitałowego oraz 2,65% na poziomie współczynnika kapitału Tier I (na poziomie jednostkowym odpowiednio 4,10% i 3,07%). Dodatkowy wymóg kapitałowy wyznaczony przez KNF w 2017 r. obejmował także dodatkowe czynniki ryzyka związane z walutowymi kredytami mieszkaniowymi w obszarze ryzyka operacyjnego, ryzyka rynkowego oraz ryzyka zbiorowego niewykonania zobowiązania przez kredytobiorców.

Wysoki poziom dodatkowego wymogu kapitałowego wynikał z zastosowanej przez KNF wobec wszystkich banków w Polsce jednakowej metodyki, która nie uwzględnia wskazań modeli wewnętrznych wykorzystywanych przez mBank do kalkulacji wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego. Metodyka ta zakłada wspólny dla wszystkich banków punkt wyjścia do ustalenia dodatkowego wymogu kapitałowego, polegający na zastosowaniu wagi ryzyka z metody standardowej obowiązującej w Polsce w kalkulacji wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego dla walutowych ekspozycji zabezpieczonych na nieruchomościach, stosowanej w bankach posługujących się metodą standardową. W efekcie, ponad połowa wyznaczonego przez KNF dodatkowego wymogu kapitałowego dla mBanku wynika z „dorównania” wymogu kapitałowego do poziomu wymogu kalkulowanego przy zastosowaniu metody standardowej. Drugi ważny element składowy, który miał wpływ na poziom dodatkowego wymogu kapitałowego w ramach drugiego filara związany był z nadzorczą oceną BION kwantyfikującą ryzyko przypisane do portfela walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych, gdzie biorąc pod uwagę specyfikę portfela Banku, brane były pod uwagę następujące czynniki:

- udział w portfelu kredytów o LTV > 100%,
- poziom realizowanej przez Bank marży z walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych,
- wrażliwość łącznego współczynnika kapitałowego Banku na zmiany kursów walut i stóp procentowych,
- przygotowanie Banku na przewalutowanie zadanej puli portfela kredytów.

Wartości wymagane współczynników kapitałowych uwzględniają łącznie następujące elementy:

- podstawowe wymaganie KNF w zakresie współczynników kapitałowych adresowane do banków w Polsce: 12% na poziomie funduszy własnych oraz 9% na poziomie kapitału Tier I;
- dodatkowy wymóg kapitałowy w filarze II ze względu na posiadany portfel kredytów hipotecznych w walutach obcych: 3,53% na poziomie łącznego współczynnika kapitałowego oraz 2,65% na poziomie współczynnika kapitału Tier 1 w ujęciu skonsolidowanym;
- wymóg połączonego bufora – 2,02%.

Współczynniki kapitałowe w ujęciu skonsolidowanym znajdowały się w 2017 r. powyżej wymaganych wartości.

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2017 rok

(w tys. zł)

Grupa mBanku	31 grudnia 2017		31 grudnia 2016	
	Poziom wymagany	Poziom zaraportowany	Poziom wymagany	Poziom zaraportowany
Łączny współczynnik kapitałowy (TCR)	17,55%	20,99%	17,00%	20,29%
Współczynnik kapitału Tier 1 (Tier 1 ratio)	13,67%	18,31%	13,19%	17,32%

Obok rachunku współczynników kapitałowych i porównania ich z wartościami wymaganymi, z uwzględnieniem wspomnianych buforów kapitałowych oraz dodatkowego wymogu kapitałowego nakładanego w ramach II filara, drugim elementem kontroli adekwatności funduszy własnych Grupy jest weryfikacja, czy spełnione są wymagania wynikające z art. 500 Rozporządzenia CRR. W tym celu porównywana jest wartość funduszy własnych Grupy z wartością, która stanowi 80% wartości całkowitego wymogu kapitałowego wyliczonego przy zastosowaniu metody standardowej do kalkulacji wymogu z tytułu ryzyka kredytowego. Tak przeprowadzona równoległa kalkulacja ma zapewnić, że fundusze własne Grupy w wyniku stosowania metody wewnętrznych ratingów nie będą zbyt niskie, tzn. nie spadną poniżej poziomu 80% funduszy własnych, jakie Grupa musiałaby utrzymywać stosując metodę standardową. Grupa posiada fundusze własne, które są istotnie wyższe niż wskazany poziom odniesienia.

Skonsolidowany wskaźnik dźwigni finansowej, liczony według przepisów Rozporządzenia CRR oraz Rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2015/62 z dnia 10 października 2014 roku zmieniającego Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wskaźnika dźwigni, z uwzględnieniem przejściowej definicji kapitału Tier 1, na koniec 2017 r. wyniósł 9,00%.

Fundusze własne

Zgodnie z Rozporządzeniem CRR, na skonsolidowane fundusze własne składa się skonsolidowany kapitał podstawowy Tier I, skonsolidowany kapitał dodatkowy Tier I oraz skonsolidowany kapitał Tier II, przy czym w Grupie mBanku nie identyfikuje się pozycji, które kwalifikowałyby się jako dodatkowy kapitał Tier I.

Kapitał podstawowy Tier I Grupy mBanku obejmuje:

- opłacone instrumenty kapitałowe i powiązane azio emisyjne,
- zyski zatrzymane w poprzednich latach,
- niezależnie zweryfikowane zyski z bieżącego okresu,
- inne skumulowane całkowite dochody,
- pozostałe kapitały rezerwowe,
- fundusze ogólne ryzyka bankowego,
- pozycje pomniejszające kapitał podstawowy Tier I (zyski i straty wycenione według wartości godziwej wynikające z własnego ryzyka kredytowego instytucji związanego z instrumentami pochodnymi będącymi zobowiązaniami, korekty wartości z tytułu wymogów w zakresie ostrożnej wyceny, wartości niematerialne, niedobór korekt ryzyka kredytowego wobec oczekiwanych strat, instrumenty własne w kapitale podstawowym Tier I, korekty regulacyjne dotyczące innych skumulowanych całkowitych dochodów oraz odpisy netto).

Kapitał Tier II Grupy mBanku obejmuje:

- instrumenty kapitałowe i powiązane azio emisyjne (zobowiązania podporządkowane o określonym terminie wymagalności),
- kwotę kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust. 5 Rozporządzenia CRR i powiązane azio emisyjne, przeznaczoną do wycofania z kapitału Tier II (zobowiązania z tytułu papierów wartościowych o nieokreślonym terminie wymagalności).

Fundusze własne Grupy mBanku na dzień 31 grudnia 2017 roku wyniosły 14 280 242 tys. zł. Jednocześnie kapitał podstawowy Tier I Grupy mBanku wyniósł 12 454 486 tys. zł.

Łączna kwota ekspozycji na ryzyko

Łączna kwota ekspozycji na ryzyko Grupy mBanku obejmuje:

- kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem w odniesieniu do ryzyka kredytowego, ryzyka kredytowego kontrahenta, ryzyka rozmycia oraz dostaw z późniejszym terminem rozliczenia,
- kwotę ekspozycji na ryzyko rynkowe, obejmującą ryzyko pozycji, ryzyko walutowe i ryzyko cen towarów,
- kwotę ekspozycji na ryzyko operacyjne,

- kwotę ekspozycji na ryzyko korekty wyceny kredytowej,
- kwoty innych ekspozycji na ryzyko, obejmujące kwoty wynikające z zastosowania floora nadzorczego.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku metoda AIRB stosowana była do wyliczania wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego i kredytowego kontrahenta dla:

- ekspozycji korporacyjnych mBanku,
- portfela detalicznych kredytów mBanku zabezpieczonych hipotecznie,
- ekspozycji mBanku z tytułu kredytowania specjalistycznego dla nieruchomości przychodowych (metoda IRB „slotting approach”),
- ekspozycji detalicznych mBanku niezabezpieczonych hipotecznie,
- ekspozycji detalicznych mBanku wobec mikrofirm zabezpieczonych hipotecznie (zgoda warunkowa),
- ekspozycji wobec banków komercyjnych (zgoda warunkowa),
- ekspozycji kredytowych spółki zależnej - mLeasing S.A.,
- ekspozycji z tytułu kredytowania specjalistycznego w zakresie nieruchomości przychodowych w mBanku Hipotecznym S.A. – spółce zależnej mBanku (metoda IRB „slotting approach”).

W przypadku portfeli objętych warunkową zgodą na stosowanie metody AIRB Grupa mBanku zobowiązana jest stosować tzw. floor nadzorczy, który oznacza konieczność uzupełnienia kwoty wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego do wartości wymogu obliczonej według metody standardowej w sytuacji, gdy wymóg w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego obliczony z wykorzystaniem metody AIRB byłby niższy niż wyliczony z wykorzystaniem metody standardowej.

W 2017 roku Grupa mBanku otrzymała potwierdzenia (z Europejskiego Banku Centralnego oraz KNF) wypełnienia warunków o istotności wysokiej określonych w zgodzie warunkowej na stosowanie metody wewnętrznych ratingów do kalkulacji wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego dla ekspozycji detalicznych mBanku niezabezpieczonych hipotecznie. Pozwala to w pełni zastosować metodę wewnętrznych ratingów do kalkulacji wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego dla wskazanego portfela.

W przypadku ekspozycji detalicznych mBanku zabezpieczonych hipotecznie (mikrofirmy) oraz ekspozycji wobec banków komercyjnych, określone przez nadzór warunki o istotności wysokiej zostały zrealizowane i Grupa aktualnie oczekuje na potwierdzenie ich realizacji ze strony nadzoru.

Łączna kwota ekspozycji na ryzyko Grupy mBanku na dzień 31 grudnia 2017 roku wyniosła 68 031 807 tys. zł, w tym kwota ekspozycji na ryzyko z tytułu ryzyka kredytowego, kredytowego kontrahenta oraz floora nadzorczego stanowiła 60 081 313 tys. zł.

Kapitał wewnętrzny

Wdrożony w Grupie mBanku proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego, tzw. ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process), ma na celu utrzymanie funduszy własnych na poziomie adekwatnym do profilu i poziomu ryzyka wynikającego z działalności Grupy mBanku.

W związku z tym, że całkowity wymóg kapitałowy Grupy mBanku wyznaczony zgodnie z Rozporządzeniem CRR jak również kapitał wewnętrzny oszacowany dla Grupy mBanku na podstawie Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach są niższe niż wartość funduszy własnych Grupy mBanku, na dzień 31 grudnia 2017 roku Grupa mBanku utrzymywała fundusze własne na poziomie zgodnym z wymaganiami Rozporządzenia CRR.

Kapitał wewnętrzny Grupy mBanku na dzień 31 grudnia 2017 roku wyniósł 4 282 200 tys. zł.

Grupa mBanku S.A.

 Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
 Sprawozdawczości Finansowej za 2017 rok

(w tys. zł)

Adekwatność kapitałowa	31.12.2017	31.12.2016
Kapitał podstawowy Tier I	12 454 486	11 303 332
Fundusze własne	14 280 242	13 244 239
Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem na ryzyko kredytowe, kredytowe kontrahenta, rozmycia oraz dostaw z późniejszym terminem rozliczenia:	59 950 298	57 223 519
- w tym przy zastosowaniu metody standardowej	14 283 317	12 466 389
- w tym przy zastosowaniu metody AIRB	45 665 766	44 755 625
- w tym kwota ekspozycji na ryzyko z tytułu wkładu do funduszu kontrahenta centralnego na wypadek niewykonania zobowiązania	1 215	1 505
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko rozliczenia / dostawy	-	-
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko pozycji, ryzyko walutowe i ryzyko cen towarów	759 117	1 098 347
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko operacyjne	6 938 734	6 586 472
Dodatkowa kwota ekspozycji na ryzyko stałych kosztów pośrednich	-	-
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko korekty wyceny kredytowej	252 643	213 304
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko dużych ekspozycji w portfelu handlowym	-	-
Kwoty innych ekspozycji na ryzyko	131 015	138 335
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko	68 031 807	65 259 977
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	18,31%	17,32%
Łączny współczynnik kapitałowy	20,99%	20,29%
Kapitał wewnętrzny	4 282 200	4 524 006
FUNDUSZE WŁASNE	31.12.2017	31.12.2016
Fundusze własne	14 280 242	13 244 239
KAPITAŁ TIER I	12 454 486	11 303 332
Kapitał podstawowy Tier I	12 454 486	11 303 332
Instrumenty kapitałowe kwalifikujące się jako kapitał podstawowy Tier I	3 563 819	3 550 593
Oplacone instrumenty kapitałowe	169 143	169 016
Ażio	3 394 928	3 381 975
(-) Instrumenty własne w kapitale podstawowym Tier I	(252)	(398)
Zyski zatrzymane	1 015 536	2 674 588
Zyski zatrzymane w poprzednich latach	625 597	2 211 205
Uznany zysk lub uznana strata	389 939	463 383
Inne skumulowane całkowite dochody	150 900	(14 319)
Pozostałe kapitały rezerwowe	7 703 414	4 925 039
Fundusze ogólne ryzyka bankowego	1 153 753	1 131 453
Korekty w kapitale podstawowym Tier I z tytułu filtrów ostrożnościowych	(32 136)	(43 746)
Zyski i straty wycenione według wartości godziwej, wynikające z własnego ryzyka kredytowego instytucji związanego z instrumentami pochodnymi będącymi zobowiązaniami	(1 938)	(5 880)
(-) Korekty wartości z tytułu wymogów w zakresie ostrożnej wyceny	(30 198)	(37 866)
(-) Wartości niematerialne	(674 689)	(547 658)
(-) Kwota brutto innych wartości niematerialnych	(710 642)	(582 663)
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego związane z innymi aktywami niematerialnymi	35 953	35 005
(-) Niedobór korekt ryzyka kredytowego wobec oczekiwanych strat według metody IRB	(256 144)	(310 101)
Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier I	(29 988)	(22 838)
Elementy kapitału podstawowego Tier I lub odliczenia od kapitału podstawowego Tier I – inne	(139 979)	(39 679)
Kapitał dodatkowy Tier I	-	-
KAPITAŁ TIER II	1 825 756	1 940 907
Instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane kwalifikujące się jako kapitał Tier II	1 250 000	1 250 000
Elementy kapitału Tier II lub odliczenia od kapitału Tier II – inne	-	-
Korekty w okresie przejściowym z tytułu instrumentów w kapitale Tier II podlegających zasadzie praw nabytych i pożyczki podporządkowane	575 756	690 907

Grupa mBanku S.A.

 Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
 Sprawozdawczości Finansowej za 2017 rok

(w tys. zł)

Ryzyko kredytowe	31.12.2017	31.12.2016
Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem w odniesieniu do ryzyka kredytowego, ryzyka kredytowego kontrahenta, ryzyka rozmycia oraz dostaw z późniejszym terminem rozliczenia	59 950 298	57 223 519
Metoda standardowa	14 283 317	12 466 389
Kategorie ekspozycji według metody standardowej z wyłączeniem pozycji sekurytyzacyjnych	14 283 317	12 466 389
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	30 116	33 608
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	195 085	262 711
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	19 850	16 533
Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	-	-
Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	-	-
Ekspozycje wobec instytucji	194 652	136 462
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	7 416 649	5 182 543
Ekspozycje detaliczne	2 175 102	1 286 578
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	3 543 293	4 935 420
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	436 300	266 369
Pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	50 084	29 401
Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	-	-
Ekspozycje z tytułu należności od instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	-	-
Ekspozycje związane z przedsiębiorstwami zbiorowego inwestowania	160	155
Ekspozycje kapitałowe	191 566	293 801
Inne pozycje	30 460	22 808
Metoda AIRB	45 665 766	44 755 625
Metody IRB w przypadku gdy nie są stosowane oszacowania własne LGD ani współczynniki konwersji	-	-
Metody IRB w przypadku gdy stosowane są oszacowania własne LGD lub współczynniki konwersji	42 274 686	41 773 094
Ekspozycje wobec rządów centralnych i banków centralnych	-	-
Ekspozycje wobec instytucji	1 234 473	1 601 493
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw – MŚP	5 629 507	5 131 499
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw – kredytowanie specjalistyczne	5 771 962	5 937 710
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw – inne	13 161 751	12 617 430
Ekspozycje detaliczne – wobec MŚP zabezpieczone nieruchomością	1 048 526	1 098 692
Ekspozycje detaliczne – wobec przedsiębiorstw niebędących MŚP zabezpieczone nieruchomością	5 532 303	6 930 867
Kwalifikowane odnawialne ekspozycje detaliczne	-	-
Ekspozycje detaliczne – inne ekspozycje wobec MŚP	3 253 371	2 738 607
Ekspozycje detaliczne – inne ekspozycje wobec przedsiębiorstw niebędących MŚP	6 642 793	5 716 796
Ekspozycje kapitałowe według metody IRB	-	-
Pozycje sekurytyzacyjne według metody IRB	-	-
Inne aktywa niegenerujące zobowiązania kredytowego	3 391 080	2 982 531
Kwota ekspozycji na ryzyko z tytułu wkładu do funduszu kontrahenta centralnego na wypadek niewykonania zobowiązania	1 215	1 505

52. Pozostałe informacje

- Rekomendacja Komitetu Stabilności Finansowej (KSF) dotycząca restrukturyzacji portfela kredytów mieszkaniowych w walutach obcych

W dniu 13 stycznia 2017 roku KSF przyjął uchwałę w sprawie rekomendacji dotyczącej restrukturyzacji portfela kredytów mieszkaniowych w walutach obcych. Uchwała ta zawiera szereg rekomendacji, z których część została wdrożona w 2017 roku, natomiast dwie, które mogą mieć istotny wpływ na Grupę, a które nie zostały dotychczas wdrożone, dotyczą:

- podniesienia przez Ministra Finansów w drodze dedykowanego rozporządzenia wartości parametru LGD dla ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie na nieruchomości mieszkalnej, których zakup finansowany był kredytem w walucie obcej (narzędzie to będzie dotyczyło banków stosujących do kalkulacji wymogów kapitałowych metodę ratingów wewnętrznych, w tym mBanku S.A.);
- wprowadzenie zmian w zasadach funkcjonowania Funduszu Wsparcia Kredytobiorców, które miałyby prowadzić do większego wykorzystania środków funduszu na wsparcie kredytobiorców w trudnej sytuacji finansowej. W październiku 2017 roku Sejm rozpoczął prace nad przedstawionym przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej projektem *ustawy o zmianie ustawy o wsparciu kredytobiorców znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy oraz ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych*, które adresują wspomnianą rekomendację.

W związku z tym, że nie zostały zakończone prace nad realizacją wskazanych wyżej rekomendacji, Bank nie jest w stanie na chwilę obecną wiarygodnie oszacować potencjalnego wpływu docelowych rozwiązań na współczynniki kapitałowe oraz sprawozdania finansowe Banku i Grupy mBanku.

- Propozycje dotyczące restrukturyzacji hipotecznych kredytów walutowych

W ostatnim czasie prowadzone są dyskusje dotyczące propozycji restrukturyzacji kredytów hipotecznych udzielonych w walutach obcych klientom indywidualnym, w tym rozwiązań przedstawionych przez Kancelarię Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Na posiedzeniu rozpoczynającym się w dniu 19 października 2016 roku Sejm Rzeczypospolitej Polskiej rozpoczął prace nad trzema projektami ustaw regulujących w różny sposób powyższą kwestię: przedstawionym przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej projektem *ustawy o zasadach zwrotu niektórych należności wynikających z umów kredytu i pożyczki* oraz poselskimi projektami *ustawy o restrukturyzacji kredytów denominowanych lub indeksowanych do waluty innej niż waluta polska oraz owprowadzeniu zakazu udzielania takich kredytów* i *ustawy o szczególnych zasadach restrukturyzacji walutowych kredytów mieszkaniowych w związku ze zmianą kursu walut obcych do waluty polskiej*. Ponadto 13 października 2017 roku Sejm rozpoczął prace nad przedstawionym przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej projektem *ustawy o zmianie ustawy o wsparciu kredytobiorców znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy oraz ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych*. Na dzień publikacji niniejszego sprawozdania ostateczny kształt przedstawionych rozwiązań nie jest znany. W związku z tym Bank nie jest w stanie na chwilę obecną wiarygodnie oszacować prawdopodobieństwa wdrożenia powyższych rozwiązań jak również potencjalnego wpływu docelowych rozwiązań na sprawozdania finansowe Banku i Grupy mBanku.

53. Zdarzenia po dniu bilansowym

- Wymagany poziom współczynników kapitałowych Grupy mBanku S.A. w 2018 roku

Z dniem 1 stycznia 2018 roku wartość obowiązującego banki w Polsce bufora zabezpieczającego na mocy przepisów Ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 roku (Dz. U. 2015 poz. 1513) o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym wzrosło do 1,875% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko.

Z dniem 1 stycznia 2018 roku weszło również w życie Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie bufora ryzyka systemowego, które adresuje jedną ze wspomnianych wyżej rekomendacji KSF. Rozporządzenie określa bufor ryzyka systemowego w wysokości 3% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko z zastosowaniem do wszystkich ekspozycji na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Biorąc pod uwagę, że nie wszystkie ekspozycje Grupy znajdują się na terytorium RP, a Grupa posiada oddziały zagraniczne, bufor ryzyka systemowego, jaki będzie mieć zastosowanie w przypadku Grupy mBanku, wyniesie nieznacznie mniej niż 3%.

Biorąc pod uwagę powyższe oraz opublikowane przez KNF w grudniu 2017 roku stanowisko w sprawie minimalnych poziomów współczynników kapitałowych jakie będą obowiązywać banki w 2018 roku wymagany poziom współczynników kapitałowych w 2018 roku wynosić będzie od stycznia 2018 roku:

- dla mBanku - łączny współczynnik kapitałowy - 17,59% oraz współczynnik kapitału Tier I - 14,56%
- dla Grupy mBanku - łączny współczynnik kapitałowy - 17,04% oraz współczynnik kapitału Tier I - 14,16%.

Grupa mBanku S.A.

Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2017 rok

(w tys. zł)

Na dzień publikacji niniejszego sprawozdania finansowego mBank S.A. spełnia wymogi KNF w zakresie wymaganych współczynników kapitałowych na 2018 rok, zarówno w ujęciu jednostkowym jak i skonsolidowanym.

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2017 rok

(w tys. zł)

Podpisy Członków Zarządu mBanku S.A.

Data	Imię i nazwisko	Stanowisko	Podpis
28.02.2018	Cezary Stypułkowski	Prezes Zarządu	
28.02.2018	Lidia Jabłonowska-Luba	Wiceprezes Zarządu ds. Zarządzania Ryzykiem	
28.02.2018	Frank Bock	Wiceprezes Zarządu ds. Rynków Finansowych	
28.02.2018	Andreas Böger	Wiceprezes Zarządu ds. Finansów	
28.02.2018	Krzysztof Dąbrowski	Wiceprezes Zarządu ds. Operacji i Informatyki	
28.02.2018	Cezary Kocik	Wiceprezes Zarządu ds. Bankowości Detalicznej	
28.02.2018	Adam Pers	Wiceprezes Zarządu ds. Bankowości Korporacyjnej i Inwestycyjnej	